د پښتنو قبيلو شجرې

مؤلف م، ج "سيال" مومند

Ketabton.com

يونيورسټي بُک ايجنسي
خيبر بازار پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځينو پښتنو قبايلو

روایاتي نسبي شجرې

اود

مغومېنې اولنډ تاريخ

مؤلف :

م ،ج «سيال» مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی :

يونيورسټي بک ايجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم : د پښتنو قبیلو شجرې

مؤلف : م،ج «سیال» مومند

د چاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷ه.ش

د چاپ شمېر : ۱۰۰۰ زره ټوکه

بیه : ۸۰/- کلدارې

خطاط : خان بهادر «سُرکچوال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

دخپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال
او د بل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۳۳ع کال او د
خپل شهید پلار حاجي میاجان خان، د ځناورچینې
د سرفاتح ۱۹۳۵ع کال، او د خپل ګران شهید زوی
محمدطاهرخان ۱۳۵۸هـ.ش جوزا په د رنوا و ننګیالو
نوموړنو.

«اهدا»

د خپل مجاهد او غازي ورور محمد جعفرخان حضور،
ته چې د ځناورچینې په جنګ کښې یې د کائډ پلټنې ته
ماتې ورکړې وه، ۱۹۳۵ع کال، چې د دغه انګریز
فوځ مشر جنرال عملتن ؤ.

م، ج "بسیال" مومند

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقريظ	۱	اُرمړ	۳۴
سريزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب مأخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قيس عبدالرشيد	۶	داکوبن يوسف شجره	۳۹
قيس عبدالرشيد شجره	۹	سړبني قبايل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شيراني بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئيس هرات شجره	۱۹	ذري زي	۵۰
د بارکزو دويمه حکمرانه کورنۍ	۲۲	خدر خېل	۵۱
مياني بن شرخبون شجره	۲۳	رخړ	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خېل	۵۳
ترين	۲۵	اکو خېل	۵۴
ابداليان	۲۵	هاموزي	۵۶
بړېڅ	۳۳	سړبني قبايل؛ غوري شجره	۵۷

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکو بن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره)	۱۱۱
کسي بن شرخبون بن سړبن شجره	۶۵	پڼي	۱۱۵
د خاښي خېلو او غوریاخېلو تعلقات	۸۱	د کدون نسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بیټني قبایل - بیټ نیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او د هغوی څانګې	۹۵	د بي بي متو او شاه حسین اولاده	۱۲۵
رخړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکانړي	۹۷	غلجي قبایل: برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خېل شجره	۱۳۳
ګیګیاڼي	۹۹	مندوزي ″	۱۳۵
غوریاخېل	۹۹	اندړ ″	۱۳۶
داؤدزي - خلیل	۱۰۱	ترکي ″	۱۳۹
څوکښي	۱۰۲	لودي قبایل: ابراهیم لودی	۱۴۲
زېراني	۱۰۲	میاخېل - دولت خېل شجره	۱۴۹
د خمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسي	۱۰۶	موسی خېل شجره	۱۵۴
غورغښتي قبایل	۱۰۸	سوړ	۱۵۵
د غورغښت نسب نامه	۱۰۹	شېرشاه سوري (فرید خان)	۱۵۶

عنوان	مخ	عنوان	مخ
نیازي	۱۵۸	ممریزخیل - ملک زي	۱۸۶
سروانی	۱۶۰	منکوخیل - خان خیل	۱۸۷
غلجي او لودي پښتانه قبایل	۱۶۴	د مروتو په علاقه کې نور قامونه:	۱۸۷
مترکی	۱۶۶	د شیخ شاه روحاني اولاد	۱۸۷
خدرزي	۱۶۷	میچن خیل، عیسی خیل - مشوانی	۱۸۸
ناصر	۱۶۸	سروانی	۱۹۰
خروټي	۱۷۰	کرلاڼي قبایل: کرلاڼی شجره	۱۹۲
زمرانی - خدوزي	۱۷۴	اپریدی (شجره)	۱۹۶
لودي قبایل	۱۷۶	خدران 〃	۱۹۹
دوتاڼي	۱۷۷	خټک 〃	۲۰۱
پرنګی قبیله	۱۷۷	د چنجو 〃	۲۰۴
لواڼی - دولت خیل	۱۷۸	خټک - بولاق 〃	۲۰۵
د میاخیلو څانګه	۱۸۰	اتمانخیل 〃	۲۰۸
تنور - نیازیان	۱۸۱	خوګیانی	۲۱۲
دوتاڼي	۱۸۲	(وزیر)، مسعود	۲۱۳
خیسوري - بېلیچ یا یلیچ	۱۸۲	(وزیر)، احمدزي	۲۲۵
مروت	۱۸۳	مسعود	۲۲۸
ملاخیل	۱۸۶	شیتک: (دوړ) شجره	۲۳۵

عنوان	مخ	عنوان	مخ
بنګښ ، بنګښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	ګربز	۲۸۱
اورکزی	۲۵۱	لالی وزیر - شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تهتی	۲۸۳
صنی	۲۵۲	بنوڅی	۲۸۳
وردګ	۲۵۲	ګنډاپور	۲۸۵
اپریدی	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکي خېل - ملک دین خېل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخېل	۲۵۷	د پښتونخوانه د باندې پښتانه	۲۸۹
خټک	۲۵۸	په یرپی کښې پښتانه	۲۹۴
د خټکو ریاست	۲۶۰	په بهار او بنګال کښې "	۲۹۷
د قطبي خټکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې "	۲۹۷
ځدران	۲۷۰	منځنۍ هند کښې "	۲۹۷
اتمان خېل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیانی	۲۷۱	په بمبئي او بړوده کې پښتانه	۲۹۸
پړبه	۲۷۲	په مدراس کښې "	۲۹۹
د رهان - خاخی	۲۷۳	د جیسور په ریاست کښې "	۲۹۹
		دکشمیر په ریاست کښې "	۲۹۹
توریان	۲۷۴	په برما کښې	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ :

بسم الله الرحمن الرحیم

ما د ښاغلي سيال صاحب ليکلی کتاب «د پښتنو قبايلو دنسب شجرې»، وکوت، ربښتيا چې فاضل ليکوال د دې کتاب په ليکلو او تدوين کښې پوره زيار ويستلی دی او د ډېرې مطالعې به يې کړې وي، او لکه ده چې په کوته کړې دي د موثقه ماُخذونو نه يې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلي علاقې د پښتنو نه ګڼښې چا څه کار نه دی کړی، نو په دې مهم کار کښې زه دې ځواځيني او لومړنی ليکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاينه کوم او د زړه د اخلاصه منته يې کوم او د لوی خدای (ج) نه د ښاغلي پوه ليکوال سيال صاحب د پاره، توفيق غواړم چې د پښتنو د تاريخ په خوا وشاکښې نور هم زيار وکاږي او عالمانه او محققانه ليکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاريخ نور تياره کوټونه هم رڼا شي او د پښتون قوم را تلونکي نسل ته نورپوره تاريخي سرمايه او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالـــی ،ـــــ

وماتوفيق الابالله على العظيم .

مسعود الرحمٰن مسعود

پي. ای مومند ايجنسي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه :

ما د څه لیکلو او ځینو معلوماتو او تاریخي یاداشتونو د راټولولو او لیکلو د ډېر پخوانه شوق او مینه وه او دغه مینه لا شته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نو څه کتابونه چې د مودو مودو زما د عمر سرمایه ده «او څه ډېره برخه یې په انقلابونو کښې د منځه تللي هم ده چې زما په ټولو شتو کښې یوازې هم هغه قیمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نو کتابونه لولم او ځینې مهم یاداشتونه (په زړه کوړنې) د ځان سره بېل لیکم، او په دې لړه (سلسله) کښې مې څه ناڅه کار هم کړی دی او ځینې کتابونه مې لیکلي او چاپ شوي هم دي، او زه به پخپل زړه کښې د خپل قام دا هم یو خدمت ګڼم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځینو قبائلو د نسب شجرې او د او سیدانې مینې مې لیکلي دي، خو زه په دې خبره پوهېږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجرې یواځې د قیس عبدالرشید بابا (رح) نه را روانې دي او ځینې کرلاڼې قبائل هم پکښې راغلي دي خـو د پښتنو د هغه لویو پاچاهانو- ایرانو- سوریانو او بهمنیانو – شنسبیانو، تېمنو او نورو پښتنو د نسب سلسلې نو څه شوې؟ او په هغې کار نه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه یې تشکیل کړي وو او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر خوارزم، خیوا او بخارا پورې یې حکمراني کړې وې، هغه نو څوک وو، او څه شول؟ پرته د څو نامتو اشخاصو لکه علاؤ الدین (جهانسوز) او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور څوا دوڅوک پېژني هم نه. په هرحال موږ به کوښښ او سعې او هاند به کوو چې خپلي قومي نیمګړتیاوې ورو- ورو پوره کړي شو او دا د زده کړو او تعلیمیافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پانو غنو او کلتور- قصو او افسانو او د خپل نسب شجرو ته په پام شي او دا کار عملاً وکړي.

موږ خو خپله وسه پوره یو، دا دی څه ناڅه خو کوو او دا لږ کار هم بې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا مو کالې ده، زموږ روح به هله خوښ وي چې زموږ دا لږ خدمت کوټنې پښتانه ومني او په کار یې راشي او پوره یې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخرکښې د خپل قام حضورته دلته د لته سلامونه او احترامونه وړاندې کوم او د دوی برې او برم له خدایه غواړم.

م.ج «سیال» مومند

دکتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼاکښې د سید بهادر شاه ظفرکاکاخېل تالیف.

۲: تاریخ مرصع، د افضل خان خټک تالیف، د وست محمد کامل محتنی.

۳: تاریخ خان جهان لودی، یا مخزن افغانی، د خواجه نعمت الله هروی تالیف.

۴: پټهان، د سر اُلف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه.

۵: یوسفزی افغان، د یوسفی تالیف.

۶: تذکره د نوی کلي د روښن خان تالیف.

۷: مومند بابا، د سیال مومند تالیف.

۸: د کابل سلطنت بیان، د مونټ سټوراټ الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه.

۹: پښتون قبائل، د لیفټیننټ کرنل احسان الله خان تالیف.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قیس عبدالرشید »

ځینې وایي چې قیس عبدالرشید د کسي په عزه کښې اوسېده، خو د خالد بن ولید په ترغیب او تشویق د محمد رسول اللّٰه د شرف حاصلولو د پاره په سنه / ۸/ هجري کښې مدینې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول اللّٰه (ص) په حضور مشرف شوی ؤ، او خپل نوم یې قیس ؤ خو د خدای (ج) پیغمبر په قیس باندې عبدالرشید هم ور دېرکه، او د هغې نه پس په قیس عبدالرشید مشهور شو او دا هم ویلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازیانو ملګری او په مجاهدینو کښې شامل او ښه توره یې هم کړې وه، نوځکه ورته حضرت محمد رسول اللّٰه (ص) د (پتهان) خطاب هم ورکړی ؤ.(۱)

او دا هم په ځینو کتابونو کښې لیکلي شته دی چې قیس عبدالرشید

---

(۱): پتهان د کشتۍ لاندنۍ تختې ته ویلی شي، اکثرًا د کلک لرګي نه جوړېږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ۵۴۱ / ۶۶۳ع کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع (افضل‌خان ختک) په قول په اسرائیلی او آدم علیه‌السلام پورې رسیږي، خو اوسني پښتانه او وروستني کول دا قصې نه مني نوماي ځکه دلته د لیکلو نه ځنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملك طالوت او ...

خو زه ترې تېر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زر او شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې د رې پښته منځ ته راځي، نو دا سمه خبره نه ګڼي.

پښتنو د کسي غره نه ځکښې خدای (ج) خبر څو مره موده په نورو ځایونو او غوراتو تېره کړې ده، او چا به دا یاد داشتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هر حال مونږ له دې نه تېرېږو او خپل مطلب ته راځو.

د پښتنو د او سنو او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

Kitaboona.BlogSpot.Com

پښتنو مشرانو په فرمایښت د پښتونخوا نه لري خوا و شا لیکلي شوي خو معلومېږي چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او لیکوال یې هر څوک چې وو[1] خو دا معلومات یې راټول کړي دي او دا دی نن زموږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ او ستړیا په نتیجه کښې څه خوشته دي، کنه موږ نه باید د هغوی احسان ومنو او منته یې وکړو او د هغوی کړاو او ستړیا ته په درنه سترګه وګورو.

م. ج «سیال» مومند
عقرب - ۱۳۶۴ هـ. ش
نومبر- ۱۹۸۵ ع کال

---

(۱) د هغه وخت مشهور لیکوال نعمت الله هروي دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

سړبن | غورغښت | بیټ | "کوړله"(١)

د قیس بابا د مشر زوی سړبن دوه زامن وو(٢)، "خلک وایي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نوخپل ورور بیټ ورته خپل زوی اسمٰعیل ورکړو"، چې د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(١): د الفنستن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ١٨٢ مخ کښې (کوړله) د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. "سیال".

(٢): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن کښې چې سړبن، غورغښت او بیټ نیکه دی. خو انګریزي مؤرخ الفنستن (کوړله) هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ٨٨٠ پانه کښې دغه خبره کوي.

دکیرو کتاب د پټهان په ٣٣ مخ کښې یې ذکر شته.. مخزن افغاني په ٨٨٠ پانه کښې دا مني او سرالف کیرو پخپل کتاب کښې کرلاڼي د غورغشتي څلورم زوی بولي او ځینې نور وایي چې نه دی د عبدالله ارمړتبني زوی او میندلی هلک دی. خو ماته په ټولو کښې د الفنستن خبره دړنه او سمه ښکاري.

خوشحال خټک وایي:

پښتون په اصل کښې سړبني دی — یا غورغشتي یا بیټني دی
غلجي- لودی له بیټني له لوره — په سړبن پورې بیا کرلاڼي دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن بابا (رح)

شرخبون (شرف الدين) — خرشبون (خيرالدين)

شرخبون (شرف الدين):

اُرمړ (چې اصلي نوم يې عمرالدين دی - داخلك په لوګر، پېښور او کاڼي ګرام کښې اوسيږي). — ترين — شيراني

خو نور شجره ليکونکي ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن داوو:

شرخبون

اُرمړ — بابړ — بړيڅ — ميانه — ترين — شيراني

نوټ: شيخ خرشبون بنه سړی او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی د کسي غر نه غوړي مرغي ته تللو نو دا شعرونه يې ويلي وو:

بېلتانه ناره مې وشوه په کوړ باندې - نه پوهېږم چې به څه دې پېښ په وړاندې
د خپلوانو نه بېلېږم په سر وسترګو - د واړه سترګې مې په وينو دي ژړاندې
اسمعيله ستا ناروې زړه سوري کړې - په چړو ويړې پړې سي د زړه مراندې
څمه - څمه اوبز ديون مې دي ومخ ته - د يانه څوري به اچوم و ترخ ته
ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته - که دا څمکه اسمان ټول سي لاندې باندې

اسمعيل د ده وراره و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پټې خزانې په استناد محمد هوتک لیکلي دي. سړبن او بیټ نیکه سکني وړونه هم دي. دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سړبن زامن وو او ویلې شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ ه کښې زیږېدلی دی او د شرخبون د زیږېدنې نېټه نه ده معلومه، خوځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زیږېدلی وي او دا هم ویلې شي چې د خرشبون د شروند په زمانه کښې د هغه پلار او تره (سړبن او بیټ نیکه) لاشروندي وو. په دې خبره د تذکره لیکوونکو څه شکونه شته، خو د روایاتو برابر دا خبره هم د غسې پر له پسې راغلې ده، او مرکزي حیثیت یې میندلی دی او د پښتنو ټول قبایل له همدې مرکزه چوړلي اکرچې دا وړوستنې خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او د اتمې عیسوي پېړۍ په نیمایي کښې لا پښتانه د سپین غره شا و خوا لغمان او ننګرهار ته راغلي وو او د سبکتګین په پوځونو کښې پښتانه د برکنه شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بناً دي: (۱) د وینې نسب، (۲) خپلوي، دخوړ-لوړ، ورکړه راکړه، (۳) ګوندي، (۴) الحاق او یو د بل سره تړون دی.

او س به د شرخبون د زوی شېراني شجره ولیکو:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

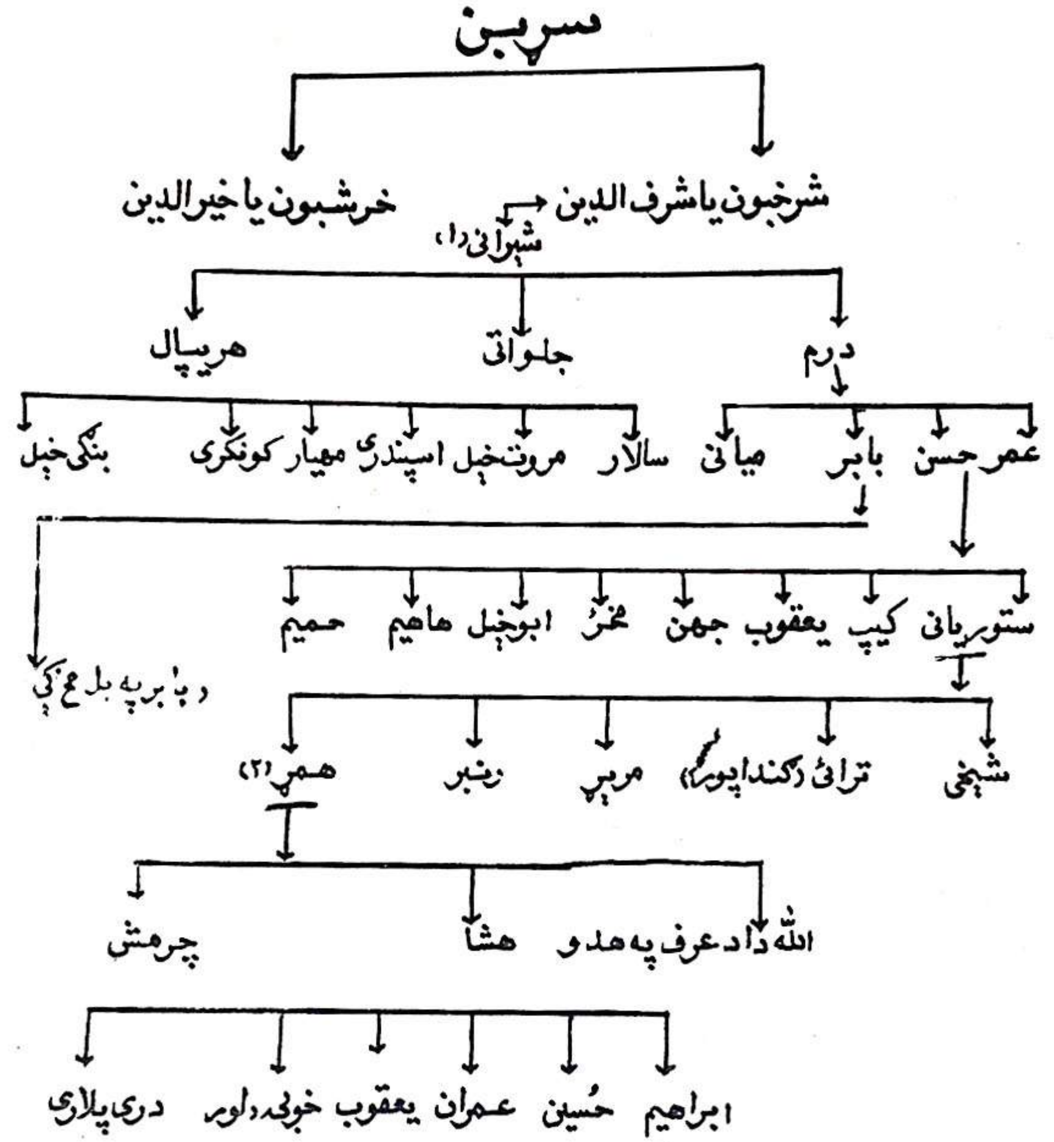

نوټ: شېراني د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خوري وو نو د شېرانو او کاکړو تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ذېلې ۴۰۵ دی. دغسې (۱): سړبني ۱۰۵ - غور غښتي قبائل ۹۵ بیټني قبائل ۲۵، مستوری، غلجي، لودي ۵۲ - کرلاڼي ۱۲۸ دی او ټولې څانګې ۴۰۵ دی.

(۲): ستوریاني خو عمر په زوی وله نیولي ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ابراهیم ستورانی نه:

شمیر، دولتخېل، دریاخېل، لمند، سپین خېل، نیازي

د بابربن د رم نه:

انجر، سنجر[۱]

سنجر:

سعودخېل، غورخېل، ابراهیم خېل، اسمعیلخېل، یعقوب خېل

او د هریپال بن شیرانی بن شرخبون بن سړبن نه:

یوسف

یوسف:

توزي، تازك

ترین بن شرخبون بن سړبن نه:[۲]

تور، سپین، ابدال (د ۴۳۰ هـ خواوشا)

---

(۱): سنجرد پنځو واړو زامنو ولاده په سعودخېل او غوریاخېل یاد یږي.

(۲): ترین نه تور او سپین لیکلی شوی، خو سیال کاکړ خېل کتاب (د سویلي پښتونخوا کښې ژبې، نقرټي) هم یاد کړي دي او بوړ ترین هم وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورنه: ملموني، کندزي، سيکی، بابو

سپين نه: وزير، جام، سليمان، اومچي

ابدال نه: سليمان، زختر

منديزي، منکلزي، نيکختاني، بتنيزي، ترلزي، هارونزي

هارونزي: عردزي، ملک يار، اسمعيلزي، باروزي، حيدرزي، يعقوبزي، بابکرزي، سيدزي

زختر: علي، زدو، عيسى، ماکو، خاکو

حسن زي، پيرزي، خلوزي — زيرک، مير، توري

او د ميرنه اسحاق چي اولاد ئې اسحق زي بللى شي او تفصيل به يې وروسته راشي.

او د ماکو نه:

جدال زي، فيروزي، صاحب زي

او د زيرک (۱) بن عيسى بن زختر نه:

پوپل، بارک (۲)، اڅکو، مستي (پاتى بل مخ کې)

نوټ: (۱) کيرو د خپل کتاب پټان په ۳۴ مخ کښې وايي د ابدال زامن پنجپا او زيرک دی او د زيرک زامن اڅکزى، بارکزى، پوپل زى او عليکوزى دي.

(۲): بارک په ۷۶۰ ھ خواو شا کې ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوپل(۱) بن زیرک بن عیسی بن زخترنه:

- ایوب
- بارو
- حبیب
  - حسن
  - اسمعیل
  - بامي

او د اسحاق زی بن میرنه:

- ایزنزی
- مندیزی
- هوازي
- فیروزي

او د تور بن عیسی بن زخترنه:

- چلاکزي
- درزي
- تانوزي
  - گمرازي
  - ستوکنی
  - خیرزي
  - حسن زي
  - شیخ زي
  - نویدادزي
  - علي زي
- جاوززي

بامي:

- نصرت
- گنی
  - معروف خان
    - عمر
      - او د عمر نه سدو او صالح دي
  - بهلول
  - علي خان
- شها

---

(۱): پوپل د ۷۸۰ ه خواو شاکې ژوندی ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه ملك سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹٦۵ ه کښي متوفي ۱۰۲۱ ه او بل زوی يې ملك صالح د ۹۵۰ ه د شیرشاه معاصر او د احمدشاه دراني وزیراعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښي ؤ .

او د ملك سدو نه: (۱) خواجه خضرخان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳٦ ه وو.

(۲): مرودخان وفات ۱۰۵۲ ه او د مرودخان نه حسین خان وفات ۱۰٦۹ ه . د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ ه کښي .

(۴): بهادرخان او د بهادرخان نه اسمعیل خان او د هغه نه کمال خان ، محبت خان او علي خان .

د کامران خان نه: (۱) عیسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزیر ملقب په وفادارخان وو.

او د محبت خان د اسمعیل خان بن بهادرخان د زوی نه جعفرخان ، غازي خان ، عظمت خان ، حلیم خان او د غازي خان نه بارخان او مومن خان .

بارخان ← نواب محمدخان ، خدایارخان ، صالح محمدخان

مومن خان ← حاجي عبدالرحمن (په بلخ کي)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجی عبدالرحمن بن مومن خان نه:

- حافظ رحمدخان
  - عبدالصمد خان
  - نواب شیرمحمد خان
    - نواب سرفراز خان
    - محمد نواز خان
    - ربنواز خان
  - عبدالرحیم خان

او د خواجه خضرخان بن ملک سدو نه

- شیرخان مرزبان قندهار
  - سرمست خان
    - دولت خان مرزبان قندهار
      - رستم خان مرزبان قندهار وفات په ۱۱۱۹ هـ کې.
      - محمد زمانخان د هرات رئیس (۱۱۲۲ - ۱۱۲۵ هجري)
      - نظرمحمد خان
- خداد سلطان مرزبان قندهار سنه ۱۰۵۰ هـ کې

د بارکزی بن عیسیٰ بن زخترین اودل بن فرین شجره نسب:

- بارکزی
  - بالی زي
  - نورالدین زي
  - رکن الدین زي
  - نصرت زي
  - د وتار (منور په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رکن الدین زي بن بارکزي نه:

زنګي زي محمد زي ماکمین زي سیفل زي تارو زي جنګ زي

عیسی زي باکل زي بیان زي خونسی زي کرجی زي اچک زي سرباز زي

د نصرت زي بن بارکزي نه

اتمانزي سنجر زي ولي زي خواجکزي جمال زي بودزي خواجی زي ابا زي

د محمد زي بن رکن الدین زي نه:

بارو زی او د هغه نه حاجي یوسف او د هغه نه جمال خان او د جمال خان زامن دا دي:

پاینده خان هارون خان رحیم داد خان بهادر خان

د پاینده خان لومړۍ ښځې نه زامن وو: وزیر فتح خان، عظیم خان او تیمور خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان رئیس هرات (۳۲-۱۱۲۵ھ) نه :

زلفقارخان رئیس هرات ۴۲-۱۱۳۶ ھ

↓

لقمان خان (۱۱۶۲ ھ وفات)

لوی احمد شاه بابا غازی د سدوزو د سلطنت بانی د ۷۳-۱۷۴۷ع (۲۶) کاله.

↓

تیمور شاه (۱۷۷۳-۱۷۹۳ع (۲۰) کاله) — سکندر — سلیمان — ایوب — پرویز

د تیمور شاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دالاندې دي :

↓

شاه زمان د ۱۷۹۳ع نه تر ۱۸۰۰ع پورې، پادشاه (۱۸) کاله.

↓

قیصر

شاه محمود د ۱۸۰۰ع نه تر ۱۸۰۳ پورې او بیا ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ - پورې شهزاده کامران (۱) د شاه محمود زوی وو.

شاه شجاع الملک د ۱۸۰۳ نه تر ۱۸۰۹ پورې، او بیا ۱۸۳۹ نه تر ۱۸۴۲ع پورې (۹) کاله پاچا.

↓

شهزاده تیمور — فتح جنګ — شاپور — نادر — صفدر جنګ

---

(۱): وزیر فتح خان هم دی شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی او ړوند کړی یې ؤ او بیا یې په غزني کښې مړ کړ. او شاه محمود خان هم حاضر و د هغه په امر فتح خان ووژلی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان، حبیب الله او سکندر خان دی.

او د پاینده خان د دویمې ښځې نه: پردل خان، شېردل خان، کوندل خان، رحمدل خان او میرولي خان (د قندهار سرداران وو).

او د پاینده خان د بلې (۳) ښځې نه: امیر دوست محمد خان، امیر محمد خان او جمال خان وو.

او د څلورمې ښځې نه يې: یار محمد خان، سلطان محمد خان، پیر محمد خان، سید محمد خان د پېښور سرداران وو.

د بارکزو حکمران تبراوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ع نه ۱۸۶۲ع پورې پادشاه.

د دوست محمد خان زامن

(۱): محمد اسلم خان.

(۲): محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۷ع نه تر ۱۸۶۹ء پورې) (۲) کاله.

(۳): محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء پورې (۲) کاله.

(دا دواړه یوې بنګښې مور نه وو.)

(۴): محمد امین خان.

(۵): امیر شېر علي خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء او بیا د ۱۸۶۹ نه تر ۱۸۷۸ء پورې) (۱۰) کاله.

(۶): غلام حیدر خان. (۷): محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸): محمد محسن خان
(۹): محمد حسین خان
(۱۰): محمد قاسم خان
(۱۱): محمد صالح خان
(۱۲): محمد هاشم خان
(۱۳): محمد عظیم خان
(۱۴): محمد رحیم خان
(۱۵): محمد صادق خان
(۱۶): محمد ولي خان

دامیر شیرعلی خان زامن

- امیر محمد یعقوب خان — د ۱۸۷۸ ء نه تر ۱۸۷۹ ء پورې پاچا
- ابراهیم خان
- محمد ایوب خان — فاتح میوند ۱۸۸۰ ء جولائی میاشت
- عبدالله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

- عبدالرحمن خان — ۱۸۸۱ ء نه تر ۱۹۰۱ ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبدالرحمن خان نه:

- عبدالله خان
- امیر حبیب الله خان
- نصرالله خان [۱]
- شمس الدین خان
- حفیظ الله خان
- محمد عمر خان
- امین الله خان
- غلام علي خان

(۱): امیر حبیب الله خان او نصرالله خان د واړه سکني وروڼه د يوې مور نه وو چې د بدخشان د میرلور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر حبیب الله خان نه

- عنایت الله خان
  په ۱۹۲۹ء کښې پنځه ورځې امیر او بیا لاړ په ایران کښې مړ شو.
- امیر امان الله خان
  امیر د ۱۹۱۹ء نه تر ۱۹۲۹ء پورې او بیا د وطن نه لاړ او په ایټالیا کښې ؤ، هلته مړ شو او مړی یې بیا راوړلې شو او په جلال آباد کښې د پلار تر څنګ ښخ شو. (۱۰) کاله پاچا وو.

نوټ: د بارکزو د لومړیه کورنۍ (۹۹) کاله دوره ؤه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

سردار سلطان احمد خان

- یوسف خان
  - نادر خان
    د ۱۹۲۹ء نه تر ۱۹۲۲ء پورې (۴) کاله پادشاه او په ۱۹۳۲ کښې شهید شو.
    - محمد ظاهر شاه ۱۹۲۲ء ۱۳۱۲ ش - ۱۳۵۲ (۴۰) کاله پادشاه.
      نور نه
      - محمد اکبر خان
      - احمد شاه
      - نادر
      - محمد داود
      - بلقیس
      - مریم
  - محمد عزیز خان
    - محمد داود خان - ۱۳۵۲ ش - ۱۳۵۷ رئیس جمهور (۵) کاله.
  - محمد هاشم خان
  - شاه محمود خان
  - شاه ولي خان
- اصف خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

د میانی بن شرخبون بن سړبن د نسب شجره :

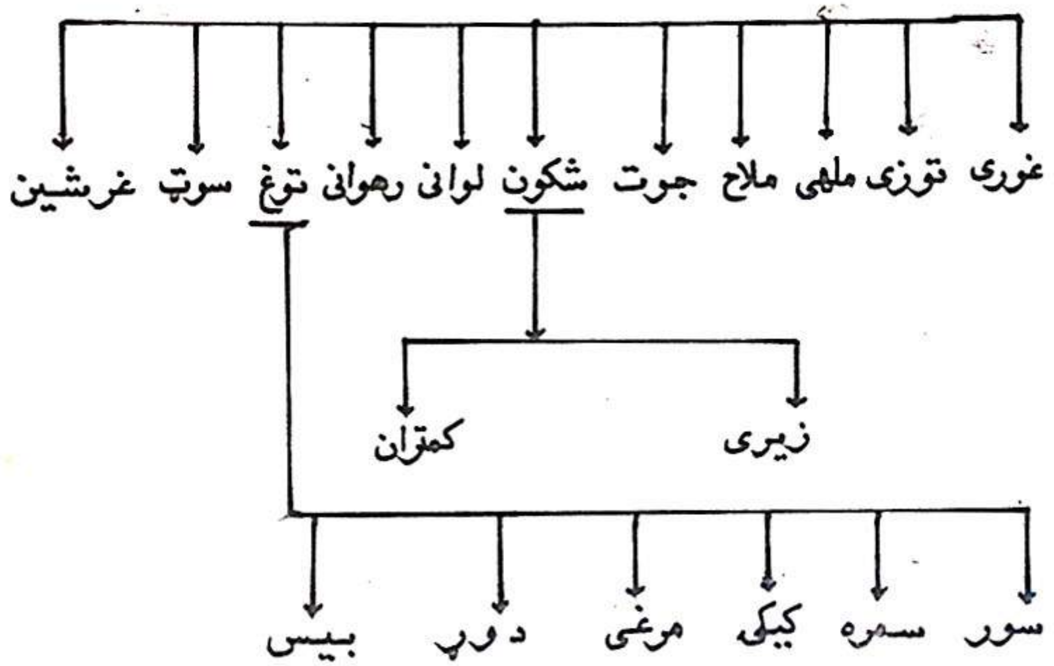

د برېڅ بن شرخبون بن د نسب شجره :

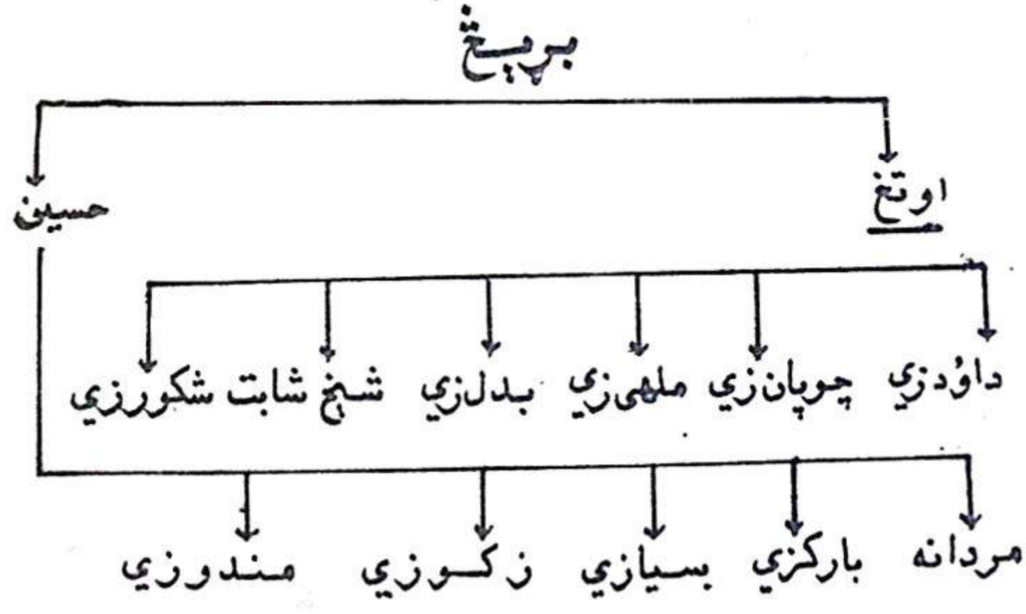

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اورمړ بن شرخبون بن سړبن دنسب شجره

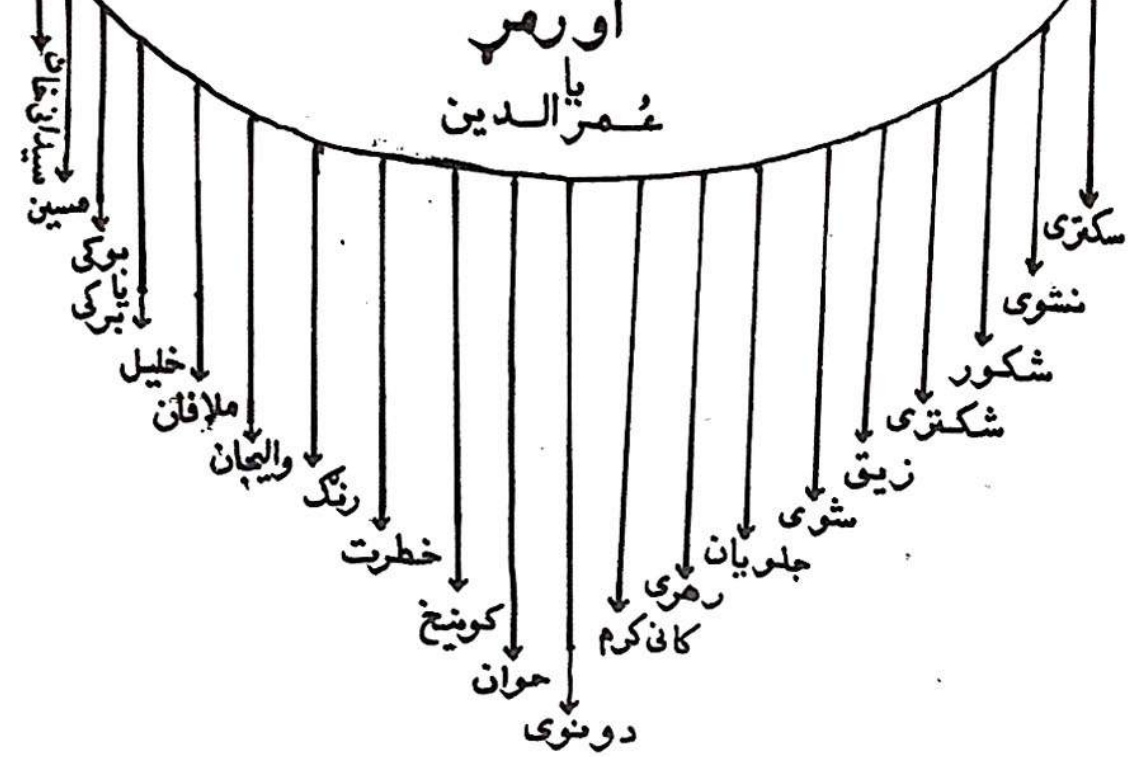

لکه ځکښې چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شېراني ؤ ، خو پلار د مشرۍ پګړۍ ترین ته ترلې وه نو ، شېراني په دې خفه شو او د پلار نه مرور شو ، خپل ماما کاکړ ته لاړ او د هغې نه شېراني د کاکړو سره ګډ شو او بنه بدېې د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه .

د شېرانو علاقه د ګومل د رې سویل ته واقع ده او کوه سلیمان د کسي غر هم د دوی په علاقه کښې دی ، د دې علاقې په قطبي برخه کښې حسن خېل ، منځ کښې ابوخېل او جلواني او سویل ته یې کیپ او هرېپال تپې استوګنې دی او د کسي غره په قبله د کوسی په غرونو کښې کاکړ مېشته دي . د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه ده، خو د کروندې ځمکه پکښې لږه ده.

ترین:

د ترین درې زامن تور او سپین(۱) او اودل وو چې په «اودالی» مشهور دی او په ۱۶۳۹ء کښې وفات شوی دی، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري او دالي ځانله پښنه یادیږي. تورترین په پشین ادوکي کښې او سپین ترین په هرنائی ډکي کښې او د چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانۍ کور په کور ترینو کښې د بېتي زی په څانګه کښې دی او دا متل مشهوردی چې وائي «خانی ده په دوه کوره. په ترین کښې به بېتي ده - په نوحانی(۲) په کښتی ده»

ابدالیان:

په ابدالیانو کښې د زیرك د اولادې نه پرته نورې ډیلې په

---

(۱): خوسیال کاکړ پخپل کتاب «د سویلي پښتونخوا پښتانه» کښې زیړ ترین هم یاد کړي دي، اولابور ترین هم وائي چې څلور څانګې کیږي

(۲): نوحانی یا لوانی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجیابۍ یادیږي. دابدالیانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) میله اوږده ده اواووه شلې (۱۴۰) میله به پلنه وي. د دې د علاقې حد قطب پلو د هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګېدلې دي چې چېرته هزازه او ایماق پراته دي او د دوی قبلې حد د ایران سره او قبله په سویل یې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې یې حدود رسېدلي دی، د دوی د علاقې په سویل د شوراوك او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښنه اڅکزي استوګن دي او د هملغوغرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د «مرغه» کلي چې په «غوره مرغه» هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. دغه کلی د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. دابدالیانو د علاقې مشهور سیند ونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلې شي چې د ترین په زامنو کښې ابدال یا اودل کشر ؤ خو د پلار نه پس هغه د تمام مشر شو(۱) او د خپلې مشرۍ په وخت کښې یې خپل اولس ډیر خوشحاله وساته.

---

(۱): اودل په ۲۶۱۶ع کښې وزل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱) سلیمان (۲) زختر د پلار نه پس.
زختر د قام مشر شو او ویلې شي چې د زختر شپږ شلې کاله عمر ؤ او ټر
دریږ پښته یې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر
عیسیٰ د قام مشر شو. د عیسیٰ درې زامن وو: (۱) زیرک (۲) میر
(۳) نور. په پلار پسې زیرک د قام مشر شوا و د زیرک څلور
زامن وو: (۱) بارک (۲) الکو (۳) مستی (۴) پوپل. زیرک په خپل ژوند
خپله مشري بارک ته ورکړه، خو څو موده وروسته پوپل په
چل او ول خانی خپله کړه او مشري د پوپل کورنۍ ته راغله. د
پوپل درې زامن وو: (۱) حبیب (۲) بار و (۳) ایوب. حبیب د
خپل اولس خان شو او (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو،
د یوه نوم یکښې سردار خان یا بامی ؤ، د مشرۍ د پاره د ورونو
په منځ کښې جنګونه او جګړې ونښتې، خو وروسته د قومي
جرګې په صلاح بامي د قام مشر و ټاکل شو.

بامي اویا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ، د مرګه پس ترې درې زامن
(نصرت، ګمنی، شها) پاتې شول خو په د وی کښې یو هم د قامي
مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول د ګمنی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه
دوه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف
د قام مشر شوا و په هغه پسې د قام مشري عمر ته ورسېده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه دري زامن (صالح، اسدالله او آدم) پاتې شو. د قام مشر اسدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» (تولد ۹۶۵ هـ وفات ۱۰۲۱ هـ) مشهور دی او هم د ده په نامه قبیله په «سدوزي» مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نیکه کیږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابدالیو ټولې او غلجو ځینې څانګې یځپله پره راواړولې او ښه قوي مشر جوړ شو او په ډېر عزت او دبدبه یې خپل ژوند تېر کړو او د ایران پادشاه عباس اعظم له پلوه د ابدالیانو رئیس هم منلی شوی ؤ. د پنځه او یا (۷۵) کالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول: (۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳۶ هـ کښې) (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ هـ) (۳) زعفران (۴) کامران (۵) بهادرخان ؤ.

د خپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشر وټاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه دوه زامن وو: (۱) خداداد سلطان (۲) شېرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ایران باد شاه، شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر شو، دا ډېر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جګړې یې ټولې په جرګو او مرکو اوارولې، دغه وخت ابدالي قبیله د قندهار په نمر خاته د ارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملخی توخي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداداد سلطان په ۱۰۴۱ م - ۱۶۴۰ ع د غلجو او ابدالیو په منځ کښې حدود د ورورولۍ او عزیزولۍ په توګه سره وویشل. خودې سرې په آخره کښې په کاکړو تېرۍ وکړو او د پر کاکړ یې وو ژرل او کورونه او مېښې یې ور تالاکړې، خوده پر زړېرې پښېمانه شو او د اولس مشرۍ یې خپل ورور شېرخان ته وسپارله د نیایي ژوند یې پرېښود او د خدای ج په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلې مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایرانۍ بیګلربیګي سره مخالف شو، ایرانۍ سلطنت په ابدالیانو کښې کورنۍ نفاق ولچولو، د خداداد سلطان د تره زوی سلطان حسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او د ابدالیانو مشر یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یوکلک ځای کښې د پره شو او د مغل بادشاه (شاه جهان) له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړی شو. دغه وخت د مغلو او ایرانیانو رقابت ؤ، آخر سلطان حسین پوه شو او شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخېست او شېرخان د قام مستقل مشر شو او د پرتش (۳۰) کاله مشر ؤ او د (۶۵) کالو په عمر د آس نه ولوېدو او په بنکارګاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شو او (۳۰) کاله مشر ؤ، د هغه نه پس د ولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاکل شو، خو دی ورکوټی ؤ نو تره یې حیات سلطان به د مشری کارکولو. په دغه وخت کښې د قندهار ایرانی حاکم "گرگین خان" - گرجی ؤ، دغه ایرانی حاکم په آخر کښې د ولت خان او د هغه زوی منظر محمد خان بندیان او بیا یې مړه کړل.

د دولت خان نه دوه زامن رستم خان او زمانخان پاتې شول. رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم گرگین خان و واژه او ابدالیان بې مشره شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غرونو ته ورونه کډې وتښتېدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غرونو ته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي میرویس خان زوی میرمحمود په قندهار کښې باد شاه ؤ، هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنگ وکړو او اسدالله ابدالي مشر یې و واژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان دابدالیو مشر شو، دی د ۱۱۲۵ ھ نه تر ۱۱۳۲ ھ پورې د هرات رئیس او د قام مشر شو.

د محمد زمانخان زامن وو (۱) ذالفقارخان (۲) احمد خان چې وروسته غازي احمد شاه شو چې د ۱۷۴۷ ع نه تر ۱۷۷۳ ع - پورې (۲۶) کاله د افغانستان بادشاه ؤ او د پښتنو په طبیعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدودو یې حکومت وکړ. اولوی شاهنشاهیت یې تشکیل کړ، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شو او زوی یې تیمور شاه په ۱۷۷۳ع کښې باد شاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ع پورې پاد شاه ؤ.

دا کورنۍ په پوپلزو کښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجابه حکومت کړی دی.⁽¹⁾ او په ۱۸۱۸ع کښې د افغانستان حکومت د سدوزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی باد شاه امیر دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ع کښې یې کابل ونیو او باد شاه شو.

د پوپلزو یعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشری د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشر ؤ، خو پوپل تري په چل ول مشري ونیوله. د احمد شاه د باد شاه انتخابېدو په وخت هم حاجی جمال خان محمد زی بارکزی د باد شاهۍ په طمعه ؤ خو وروسته په دې فیصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمد زو وي. خو په ۱۸۱۸ع کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزیر فتح خان ړوند او ووژل

---

(۱) د سدوزو د حکومت دوره (۷۱) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خود سدوزو او بارکزو په مینځ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کېږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی وُ د ۱۸۲۶ع نه پیل کېږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت د دوره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوریې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت نیولی وه، باد شاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پا د شاه شو، لدې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیٰی خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، د امیر دوست محمد خان ورور وُ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور سردار نو یاد ېدل. د سلطان محمد خان مشرور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې و وژل شو او د وه ورونه یې نور هم وو چې سید محمد او پیر محمد نومېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته نيولې تر سردار محمد داؤد خان د وخته ۱۳۵۷هـ.ش/۱۹۷۷ع پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نور محمد تره‌کي ونيوه. د دې کورنۍ د حکمرانۍ د وره (۴۹) کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځينې پکښې زميندارې هم کوي. اڅکزي هم د بارکزو يوه څانګه ده، چې په سياسي غرض احمد شاه بابا دا څانګه د بارکزو نه بېله کړه او څانله بېله تپه شوې ده.

په ابداليو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خو دوی د ملک په قبلينو غرونو او د سيستان په ريګستان کښې خواره واره پراته دي، نو ځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

عليزي په زميندارۍ کښې آباد دي او د کرکيلې کار کوي، د دوی په خوا وشا کښې الکوزي هم پراته دي او د زميندارو په سويل کښې اسحاق زی هم اوسيږي، دوی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابداليانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشک، فراه - لوی ښارونه دي.

بړيڅ:

بړيڅ اکثره د شوراوک په علاقه کښې پراته دي، قطب ته‌يي دُراني او په سويل بلوچ آباد دي، نمرخاته يې دخواجه‌عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرونه دي او په قبله يې مصرا ده.

د شوراوك په علاقه كښې دلور سیند بهيږي له دې كبله داعلاقه ودانه ده. دا علاقه چې بړيڅ پكښې پراته دي، لبزو د بړشپيته ميله مربع به وي."[1]

اُړمړ:

د اُړمړ اصلي خپل نوم عمرالدين دى، خو په اُړمړ مشهور شوى دى. د اُړمړ وځينې خلك په افغانستان كښې په لوګر كښې يې او څه د وزيرستان په كاڼي ګرام او ځينې د پېښور په درېوو كلو برا اُړمړ، كوزا اُړمړ او ميانه اُړمړ كلو كښې استوګن دي.

اُړمړ يا عمرالدين د شرخبون زوى، د سړبن لمسى او د قيس بن عبدالرشيد كړوسى كيږي. اُړمړ خپله يوه خاصه ژبه هم لري چې په كاڼي ګرام كښې پرې اوس هم خبرې كيږي، خو دا نور اُړمړ هغه ژبه نه وايي او په پښتو خبرې كوي.

---

[1]: د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ع كال د جنګ آزادى مېړه جرنيل بخت خان هم د واړه د بړيڅ د قبيلې نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

د خرشبون بن سربن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یا خیرالدین

- کند
- خمند
- کسی

او د کند نه خشی یا خښی زخینی اوغوري دی.

(۱) بسود شیخا ښځه وه

د بسونه ترکاڼی دي چې په باجوړ کښې میشته دي. (۱)

اولاده يې ماموند او سالارزي دی.

(۲) میرجا نه د شیخا بله ښځه وه.

- مک
- مند

د مک نه یوه لور وه کاکی.

اولاد يې «کیکیاڼی» دی.

---

(۱) نوټ: ویلی شي چې د بسونه ترکاڼي دی د ترکاڼی نه ماموند او سالارزي دی. د ماموند نه برېوزی، برم کازي او کاکازي. او د سالارزي نه برسدین او لرسدین او د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګي نه شمه خېل، نورخېل، هلال خېل، خانزده ګان دي.

ترکاڼی د باجوړ په جندول کښې میشته دي او ځنې يې څلور قامه ګڼي: عیسی زي، سالارزي، ماموند او ... زی، د جندول عمراخان مست خېل عیسی زی و. (نور په بل مخ کښې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې د ترکاڼي دوه زامن وو:

۱، موسی ۲، شعیب.

د موسی اولاده ۱، محمود یعنې لوی مامونډ ۲، اسمعیل زی،

د اسمعیل زي اولاده داده: ۱- وړوکی مامونډ ۲- کاکټوړ ۳- حسن ۴- عیسی یا اسیوزي ۵- مدی چې اولاده یې خوړ جی، معروف او الیاس دی ۶- هارون ۷- موردی ویلی شي چې د کاکټوړ اولاده ده بدخشان او هرات ته تللې ده او دکگی زی اولاده پنجاب ته تللې ده او ایسوزي په جندول کښې اړولی دی چې مست خېل قبیله هلته ایسوزی دي. عمراخان د جندول د امانخان زوی د فیض طلب خان نمسی هم مست خېل ایسوزی ؤ.

ترکاڼي تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې ووا و تاریخي معلومات یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابر مغلي با د شاه باجوړ نیولو هم ترکاڼي دلته په باجوړ کښې نه وو او وړوسته راغلي، خود یوسفزو او دله زاکو په جنګ کښې ترکاڼي د ملک کجو یوسفزي په مرسته راغلي وو او د ملک هیپو دله زاک او د هغه وړور شاه جهان د پاینده او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوي دي.

داوسنی ترکاڼي داسې دي مست خېل عیسوزي په جندول او مامونډزي او بښپي داسې دي:

کاکازي، وړیا زي، خلوزي دي. او سالارزي دا خېلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمه خېل، تورخېل، هلال خېل او خانزادګان دي. د ترکا ړودخانۍ کوړ براهیم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل ګډېږي.

مند

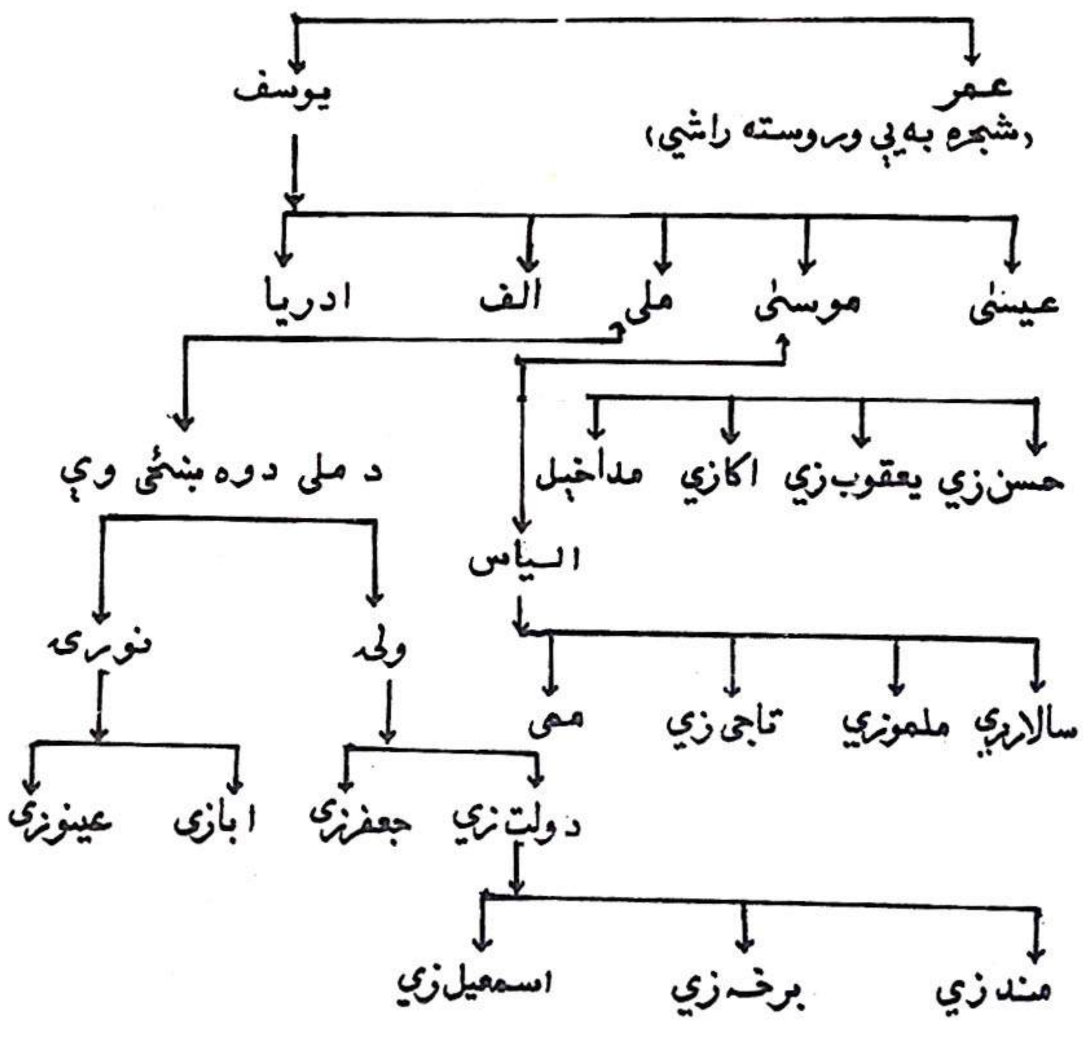

د سالارزي بن الیاس بن موسیٰ بن یوسف نه :

ایپخېل او علي خېل دي، چې د ایپخېل نه مرجان خېل، علي شېرخېل او کمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او دهولي خېل نه ، فريدخېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دی . د ماموزي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف بن پنجپا اومخوزي دی .
او د تاجي بن الياس بن موسیٰ بن يوسف نه ګدري زي دي . او دګدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علي شېرخېل او سين خېل دي[1].
د ممي بن الياس بن عيسیٰ بن يوسف نه عايشه زي[2] او د عايشه زي نه باخېل ، خدين خېل ، موسارخېل او خاکي زي دي .

---

(۱) دعيسیٰ بن يوسف اولاده په اګره دره او د اباسيند په شرقي او غربي غاړو دان دي ، او د موسیٰ اولاده په بنير پرته ده .
د ملي زي اولاده په دير او پنجکوړه پرته ده .
داکود اولادې شجره بنودل شوې ده او ياڼي د موړ دازار له کبله نه دي ډېر شوي او ځينې لږ و ډېر چې دي د چغرزو سره او سيري .
(۲) اولاده يې د ښځې په نوم عايشه زي يادېږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکو بن یوسف شجره

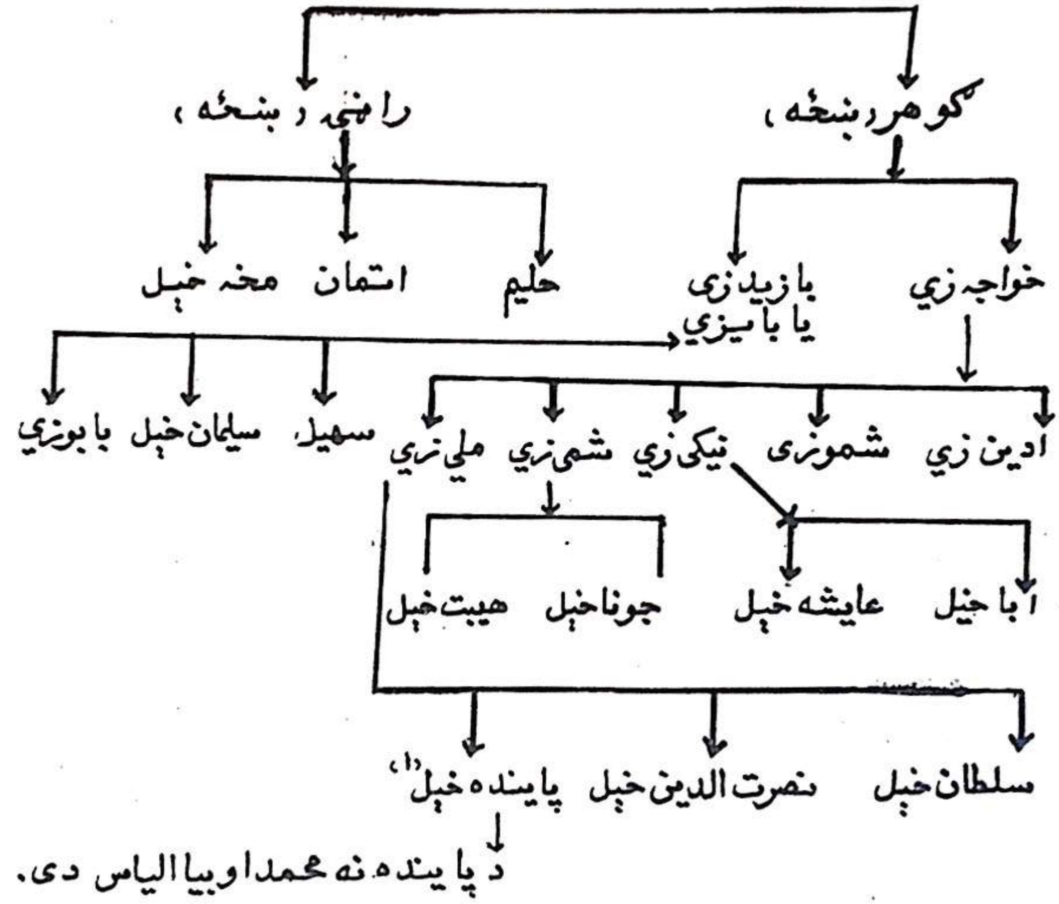

---

(۱) د دیر نوابي د پاینده خیلو په څانګه ملیزو کښې راغلې ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خوکیرولیکي چې لومړی خان اسمعیل خان ؤ۔ وایي چې غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس ؤ.

الیاس بابا د ابراهیم هغه د با احمد هغه د پاتیره بابا زوی ؤ. د الیاس بابا نه اسمعیل، خضرخان او غلام جان دی. د خضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه اورنګ زیب خان د هغه نه شاه جهان وروستی نواب ؤ چې ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړ و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهیل بن بایزی بن گوهر بن اکو، بن شریف نه؛

- ابا خېل
  - خان خېل
  - شېراغا خېل
  - خشالی خېل
  - حاجی خېل
  - سمعیل خېل
- عزین خېل

او د سلیمان بن بایزی بن گوهر نه؛

- متوزي
  - لال خېل
  - بهلول خېل
- موسی خېل
  - فتون خېل
  - درویز خېل
  - دولت خېل

او د بابوزي بن بایزي بن گوهر بن اکو نه؛

- اباخېل
  - هندو خېل
  - پیره خېل
  - بازید خېل
  - میرو خېل
- مالي خېل
- برت خېل
  - دادي خېل
  - زرنگ خېل
- اکاخېل
- معروف خېل

او د اکو د بلې ښځې رامنځه نه درې زامن ووچې څکبنې لیکلي شوي هم دی: (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

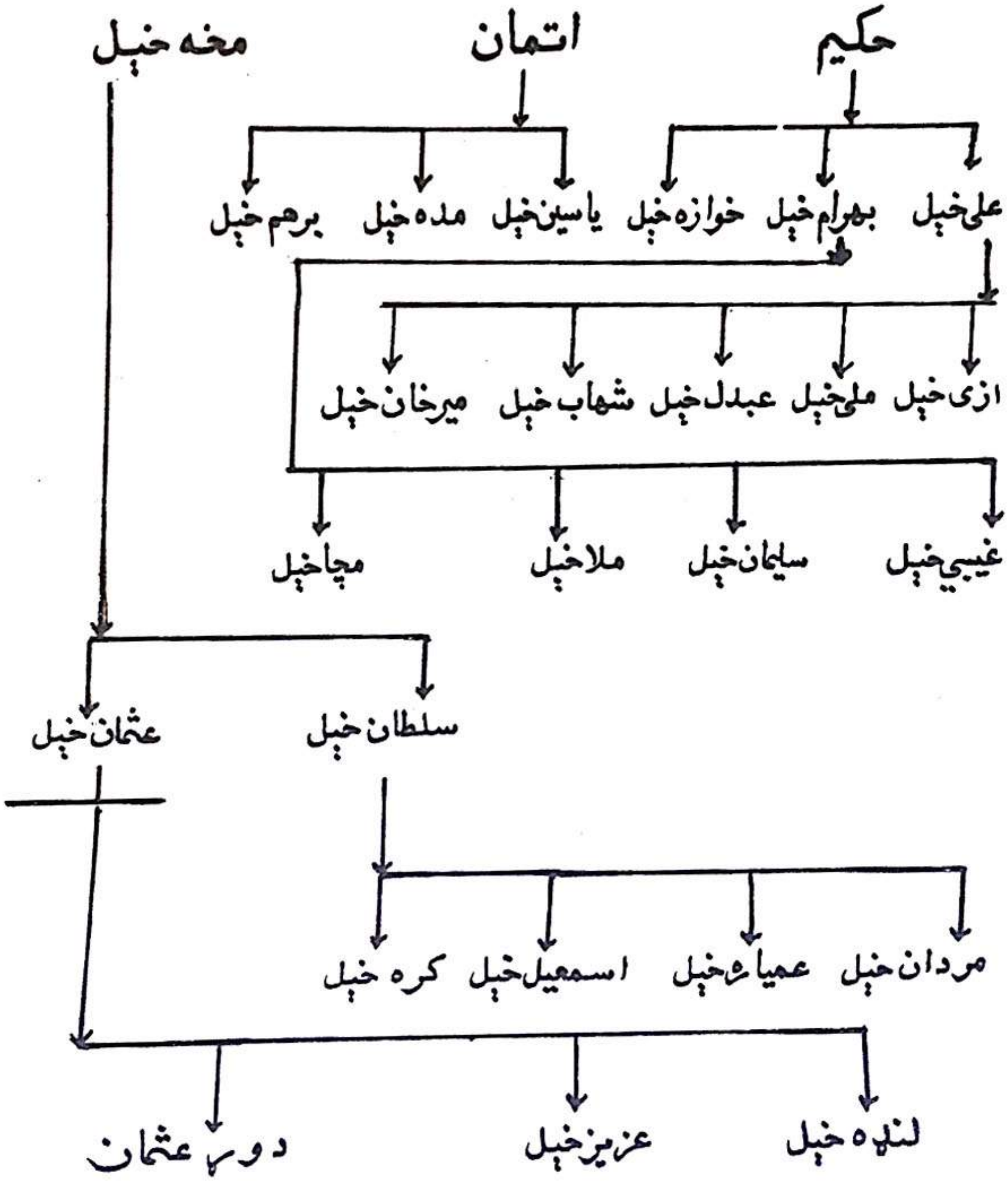

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبني قبايل

مندړ

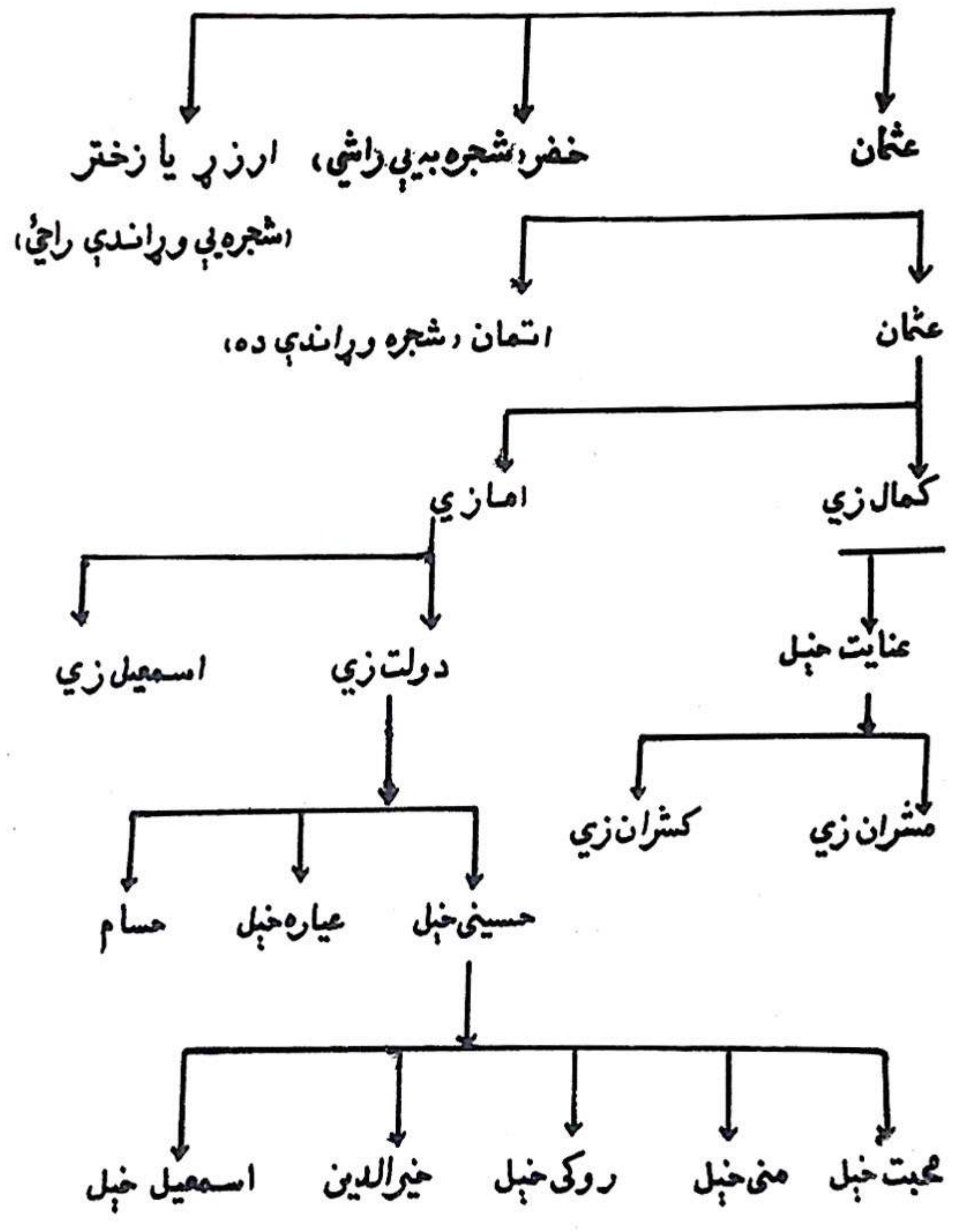

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسمعیل خیل نه غازي خاني او دلاورخان کور، او دلاور نه کیوردی.

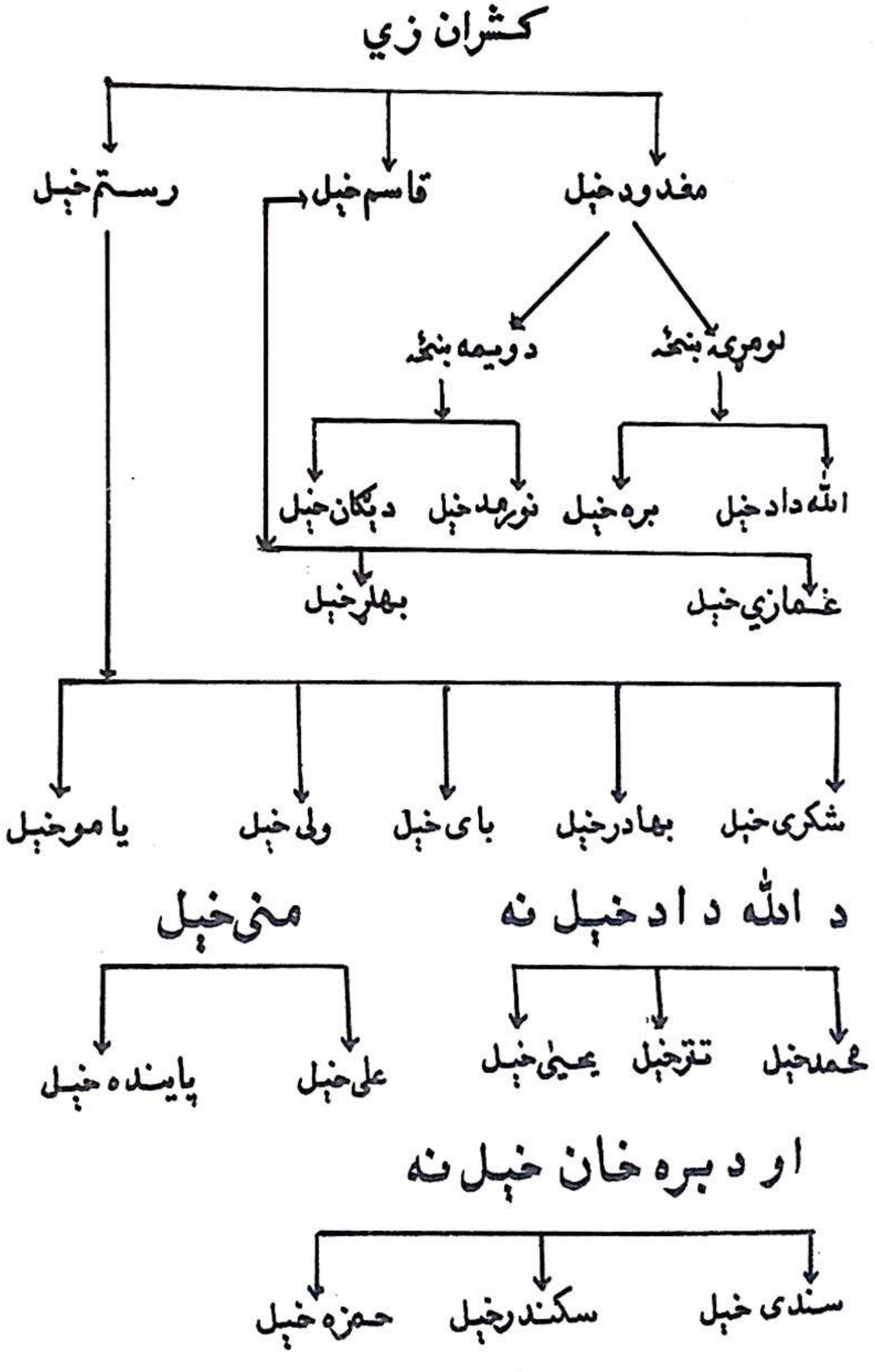

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن کال زي بن عثمان بن عثمان ـ
بن منـدړ نه

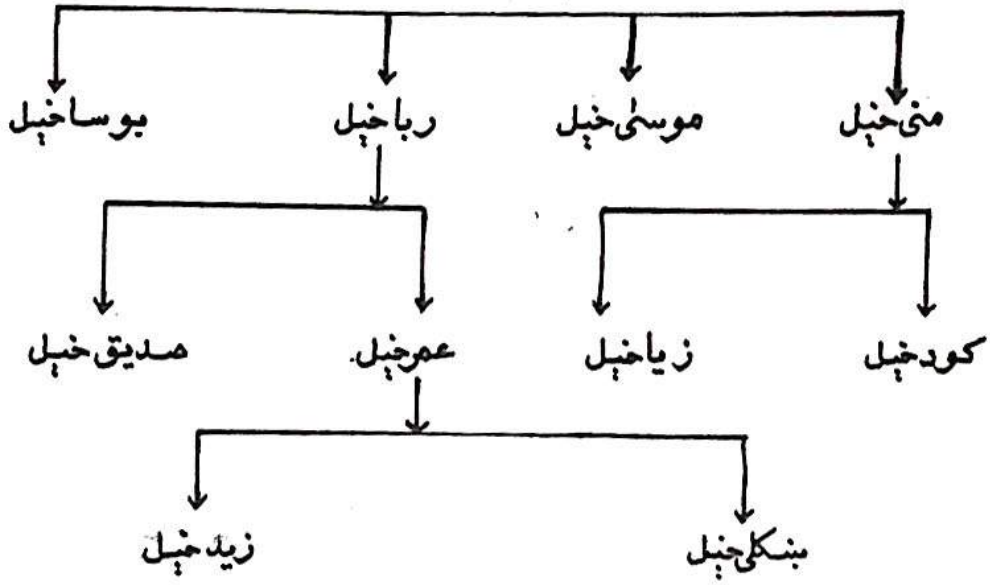

د عیاره خېل بن دولت زي یا بارك نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی. او د ملي خېل نه خان خېل ، خواجه خضرخېل، سلطان محمدکوړ دی.

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متاخېل ، زمان خېل ، سنگوخېل او د سنگوخېل نه سعیدکوړ دی.

او د اسمعیل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل ـ جوناخېل ، سکندرخېل ، یعقوب خېل ، د یعقوب خېل نه اوریازي او اسحاق زي دی.

د سکندرخېل نه طاؤس خېل ، دوړخېل ، بام خېل دی. اود

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام بن دولت زي نه بازيدخېل دی او د هغه نه سيدخېل او سليمان خېل دی.

د سيدخېل نه جمال ، جلال او نيکنام دی ،او د سليمان نه - ملاميرداد ، الله داد د ملامير نه پيروخېل ، نقره دين خېل، عيسیٰ خېل يا نوخېل دي.

شجره اتمان بن عثمان بن مندړ

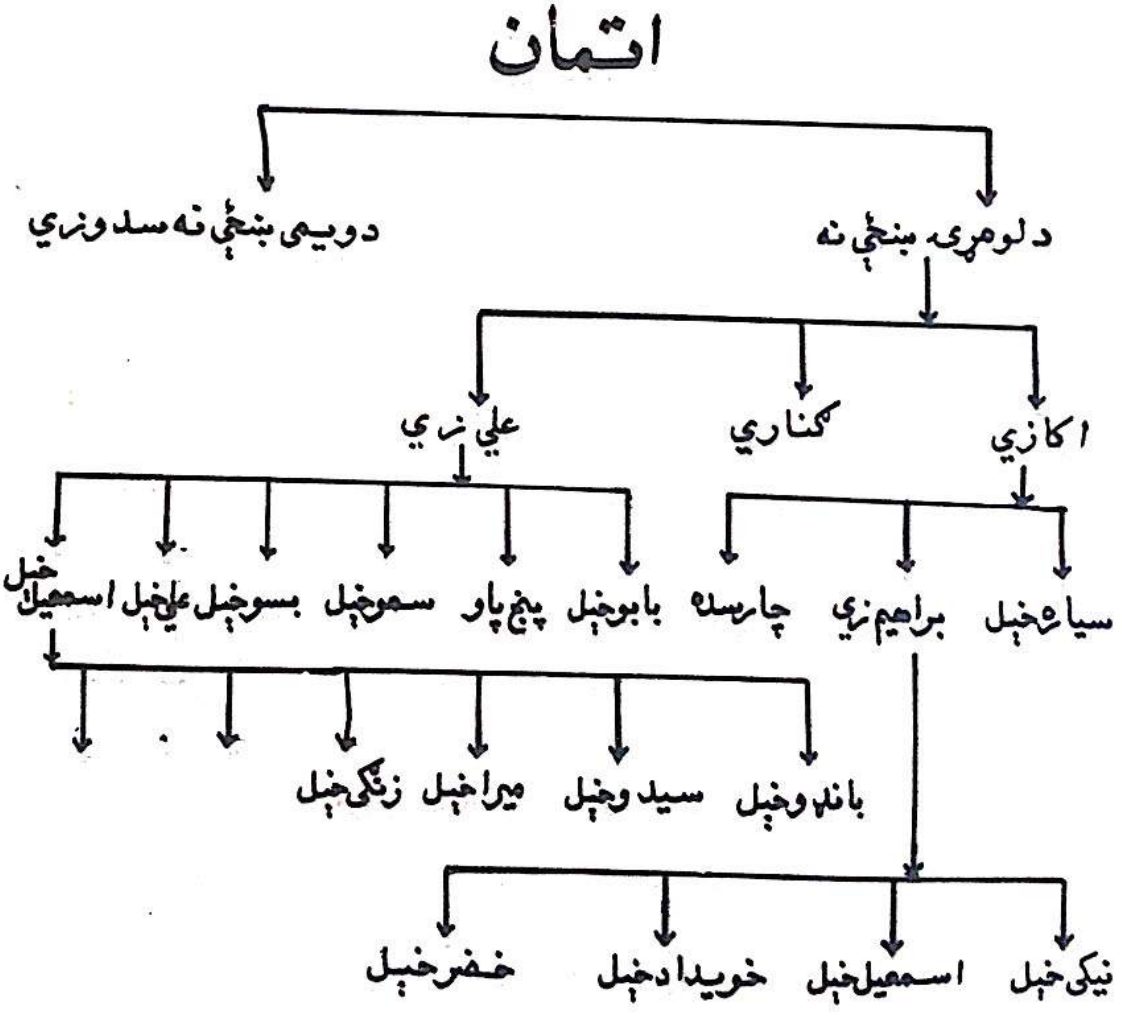

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنازی

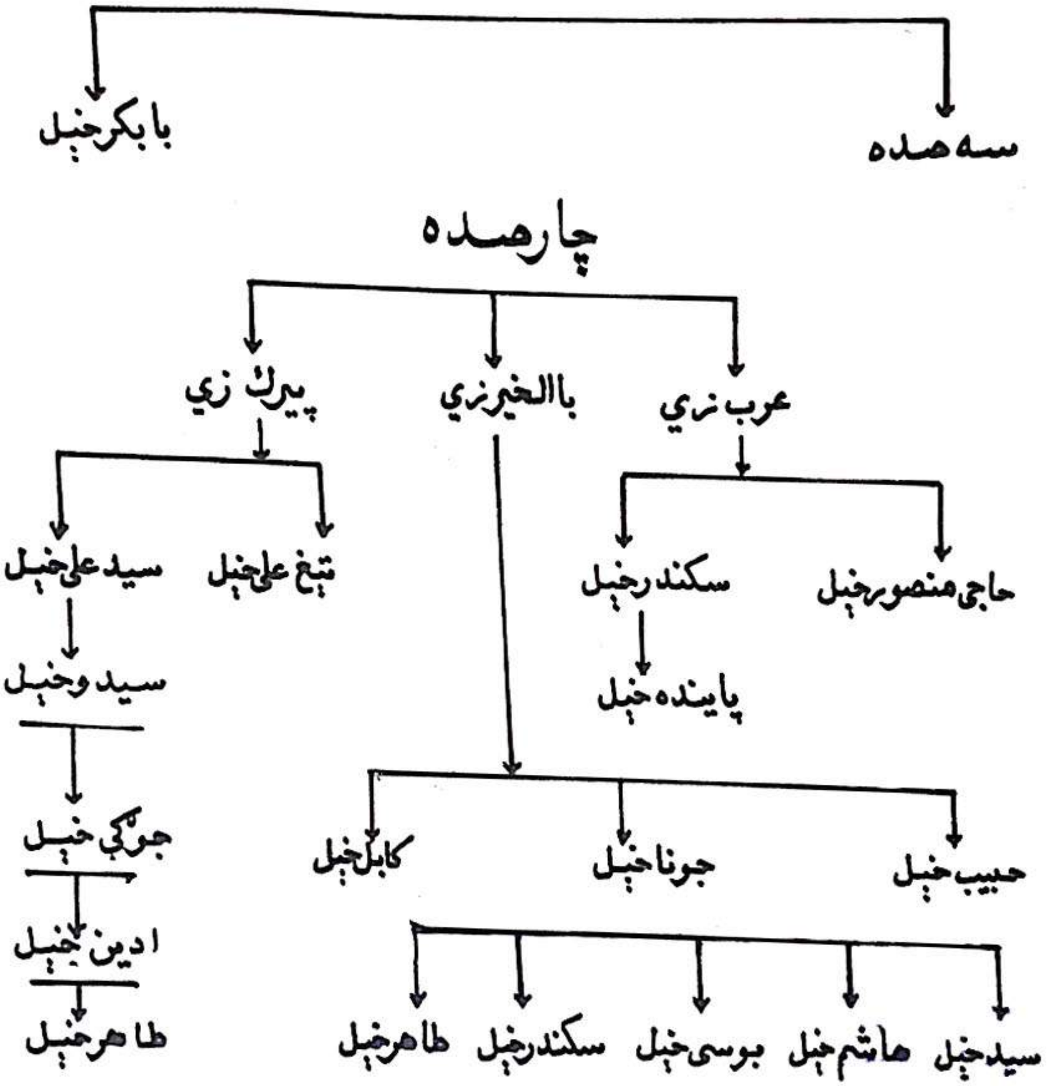

بابوخیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

- کالوخېل
- پاینده خېل
- عمرخېل
  - طاؤس خېل
  - باباخېل

«سمبوخېل»

- بسوخېل
  - د وني خېل
  - حواجي خېل
- علي خېل

«خضرخېل»

- امیرزي خېل
- اوسی خېل
- شادوم خېل
  - بابرخېل
  - پانوخېل
  - مددخېل
  - اوریاخېل

د شیخ علی خېل بن پیرک زی نه:

- نیکنام خېل
- فرید خېل
- جهانګیرخېل
- خان خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

د سه صده بن کنازی نه :

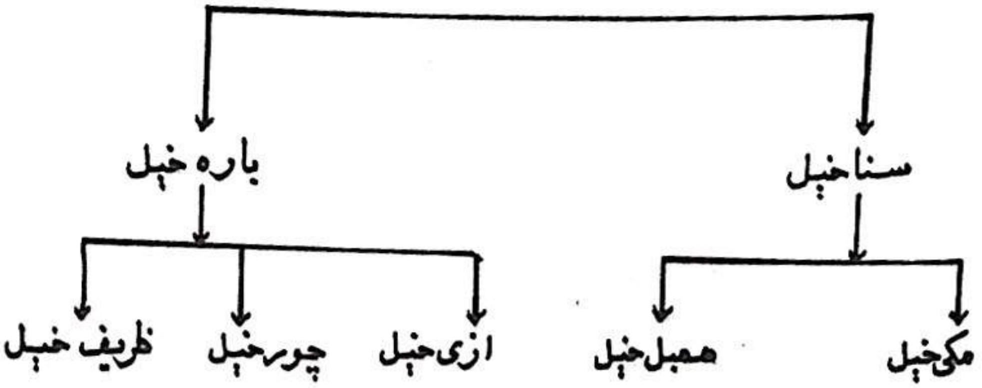

د باکو بن کنازی نه :

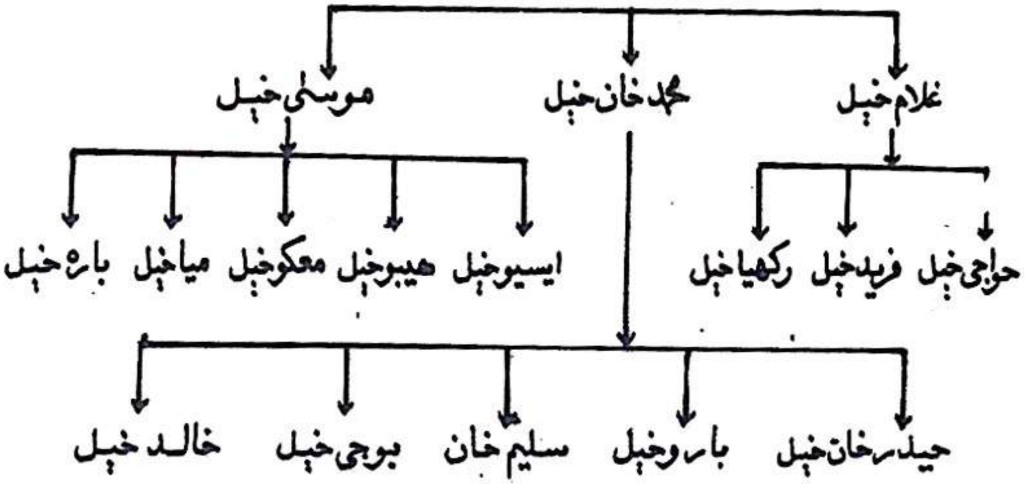

د سدو بن اتمان د (٢)، ښځې نه :

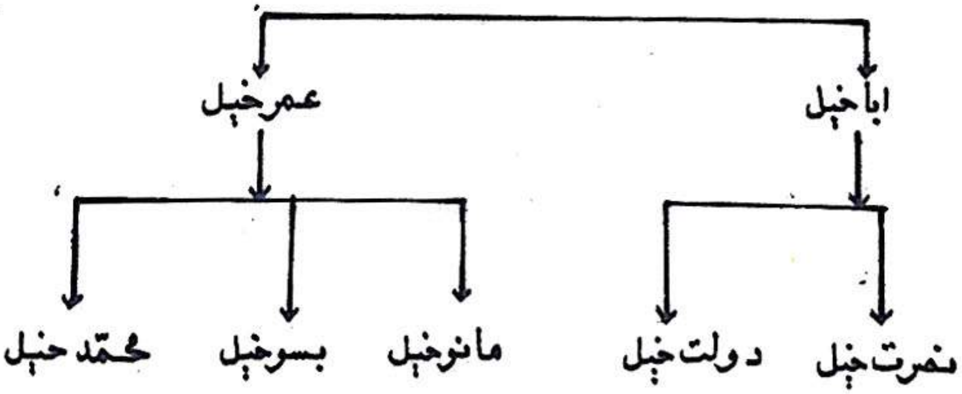

(نور په بل مخ کښې)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصرت خېل بن اُتمان بن سدو نه

- میوخېل
  - ایسوخېل
  - غالي خېل
  - درې تپې
  - منصورخېل
  - خضري خېل
  - پاپه خېل
- اوسني
  - د اوسني خېل نه بلړخېل – طاؤس خاني، ایپ خېل، یحیاني جوخېل – زکریاخېل دي. او د بلړ نه د زریاخېل دي

او د "درې تپې" نه: ځکاخېل، مکاخېل، حسن خېل دي.

د دولت خېل بن اباخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

- دنیاخېل
  - معروف خېل
  - بره خان خېل
- سه صده
  - داودخېل
  - مچي خېل
  - بره خېل
  - شرفه خېل

او د مانی خېل بن عمرخېل بن حلوزي بن اُتمان نه:

- طاؤس خاني
- شمه خېل
- کرم خېل
- شهزاد خېل

او دسوخېل بن عمرخېل نه: زیدخېل، مستي خېل، سلطان محمدخېل، جوخېل او قیمي خېل دي.

او د محمد خېل بن عمرخېل نه: میري خېل، سامل خېل، ایوب خېل او نیکنام خېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دري زي بن سدو بن اتمان د نسب شجره:

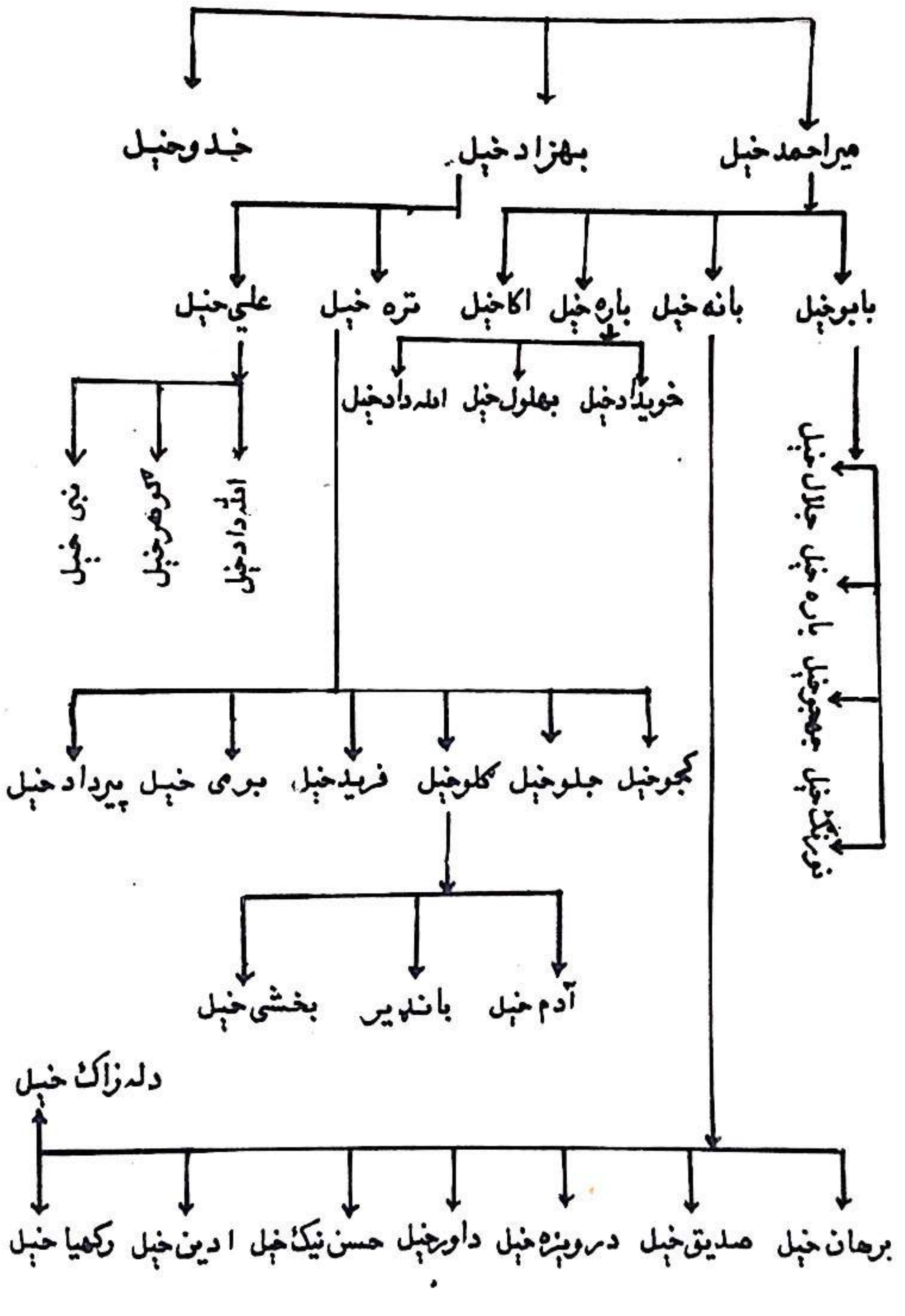

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"خدوخیل"

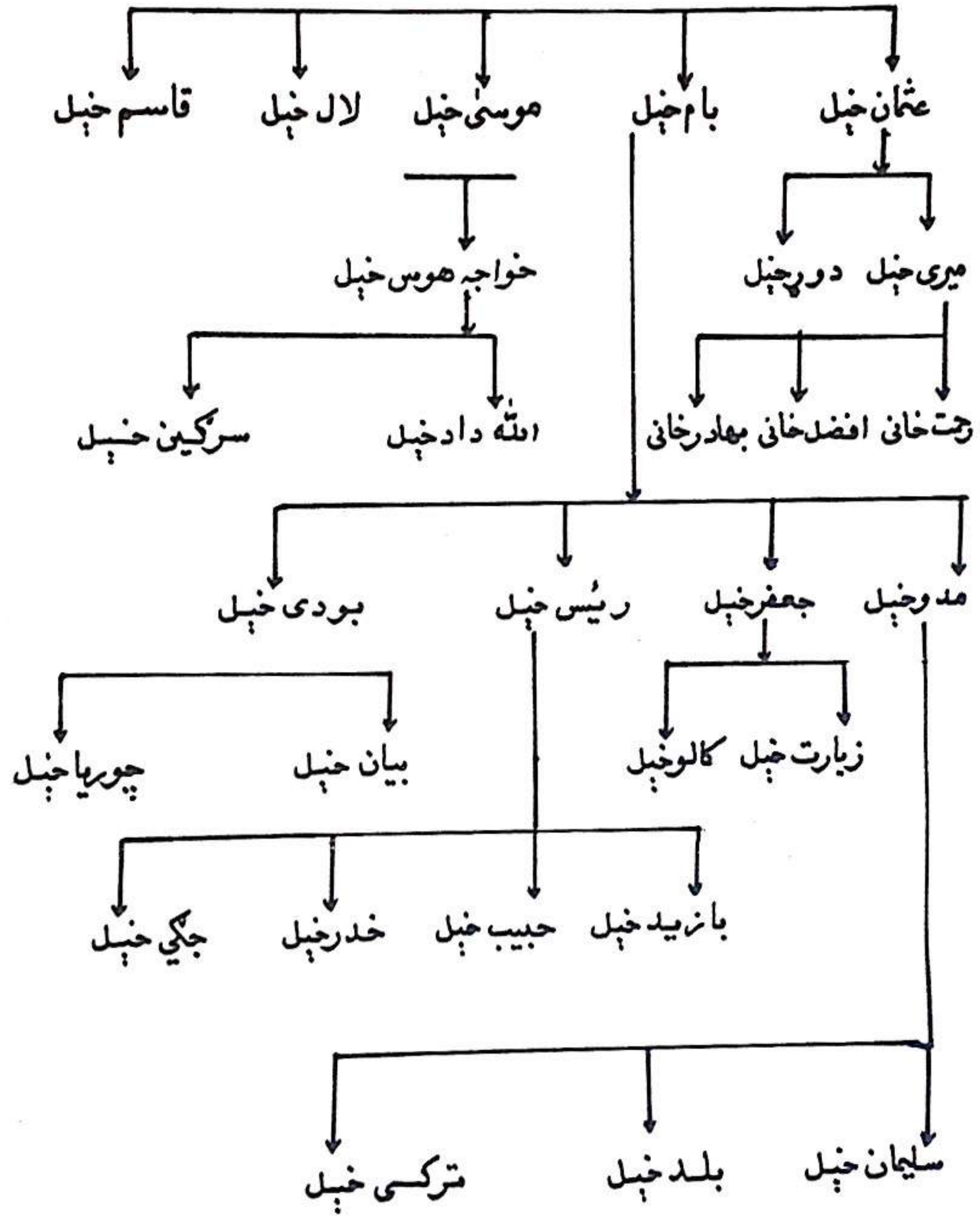

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رزړ یا زختر بن منډړ بن شیخا بن کند شجره د نسب داسې ده:

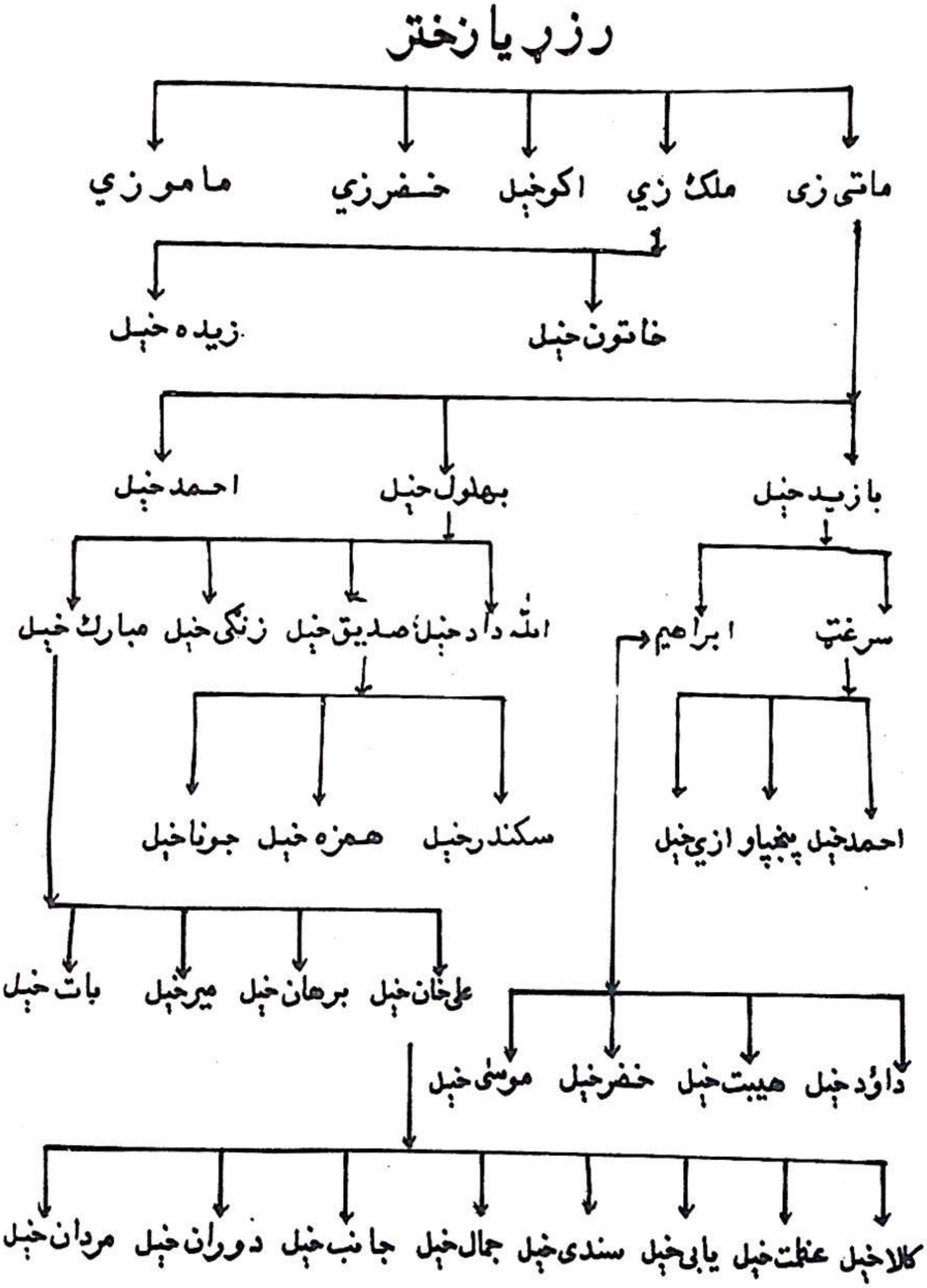

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خیل بن ملک زی بن رزړ نه :

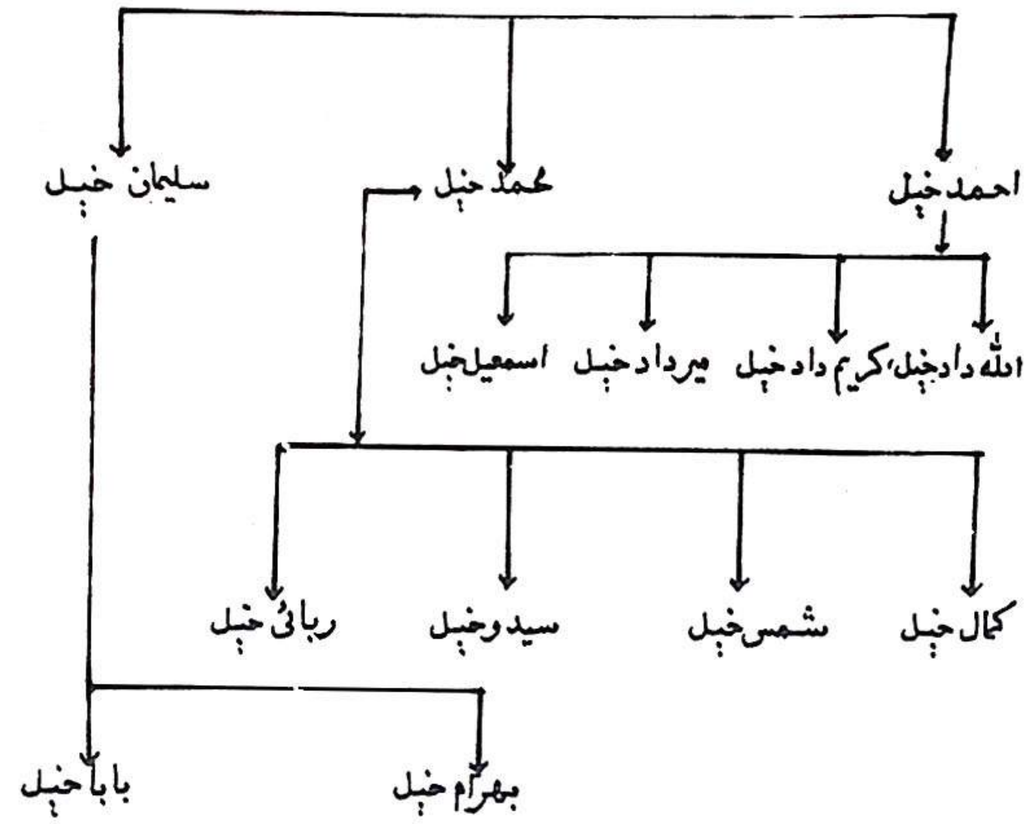

او د زید و خیل بن ملک زی نه :

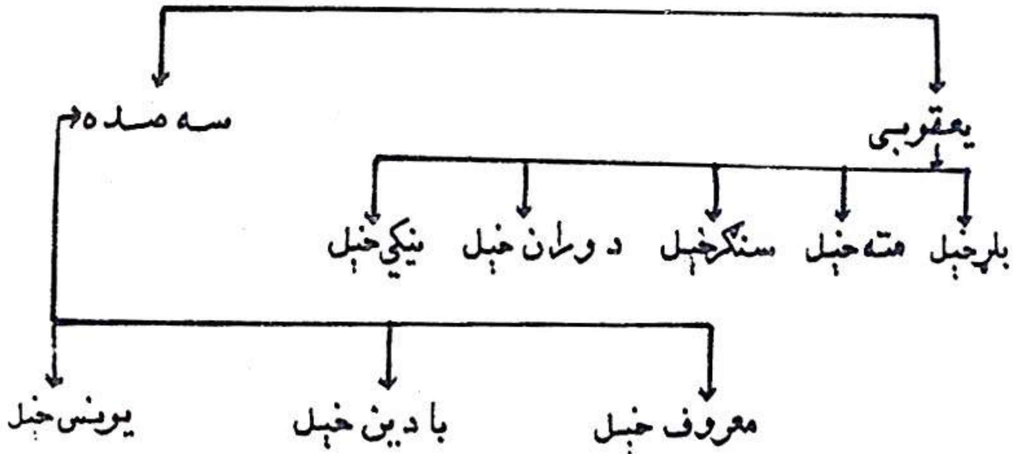

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود اکوړخیل بن رزړنه :

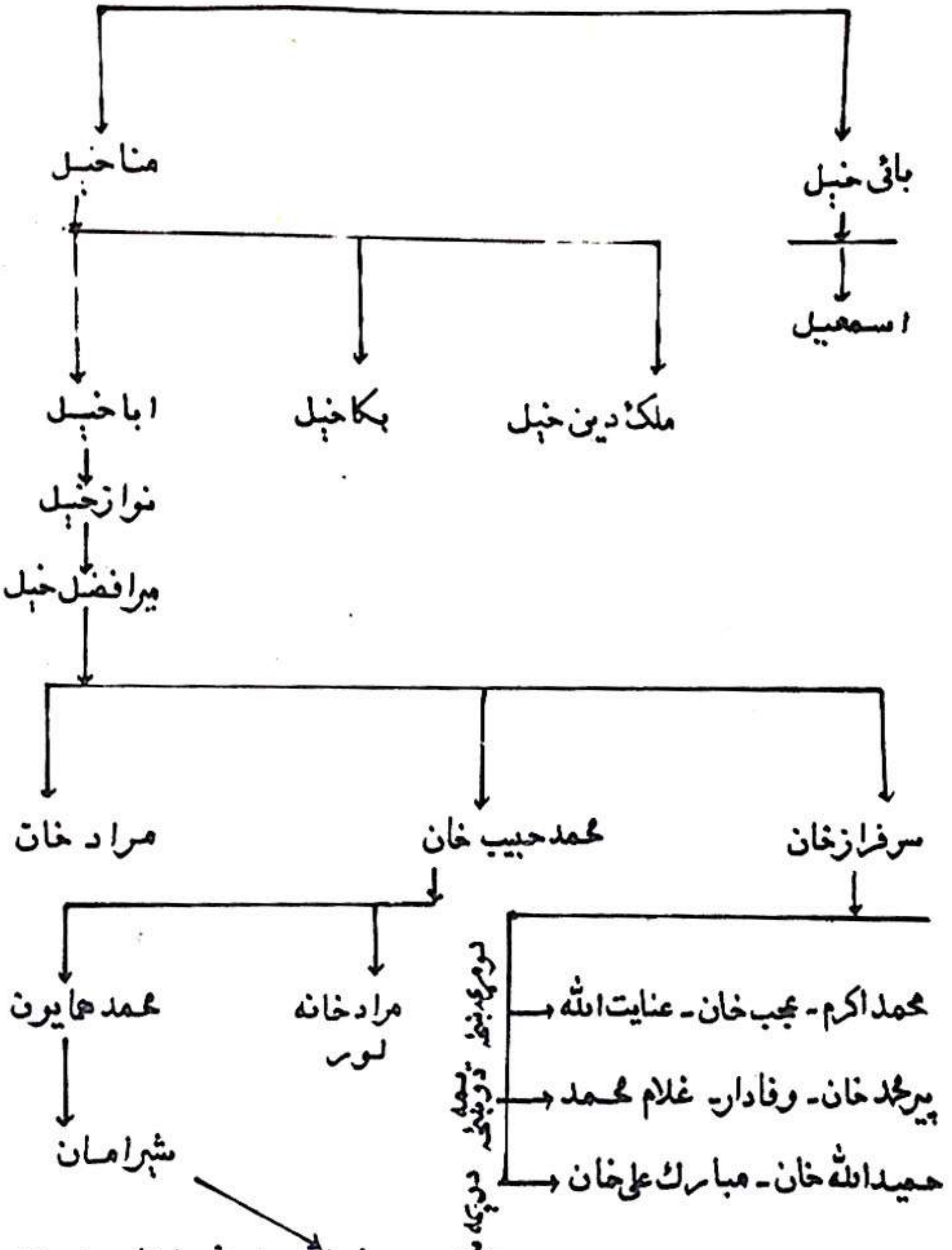

اود شهرامان نه : شهریارخان ، اسفندیار

اوخوږلي تبسم ده . اوالله یارخان ، شاړوم خان

او ابن امان د بلې مور دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خضرزي بن رزړنه:

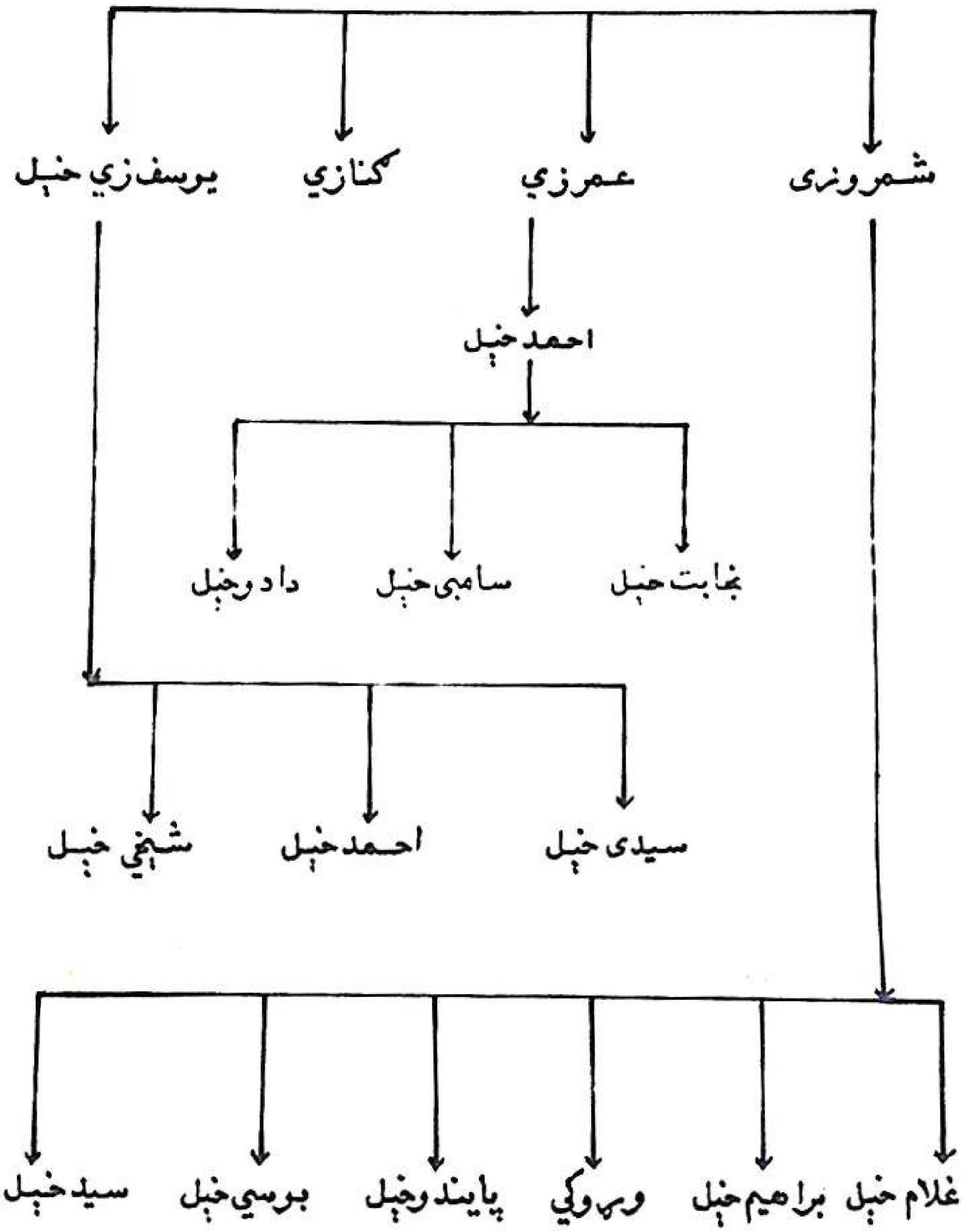

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د ماموزی بن رزړ نه:

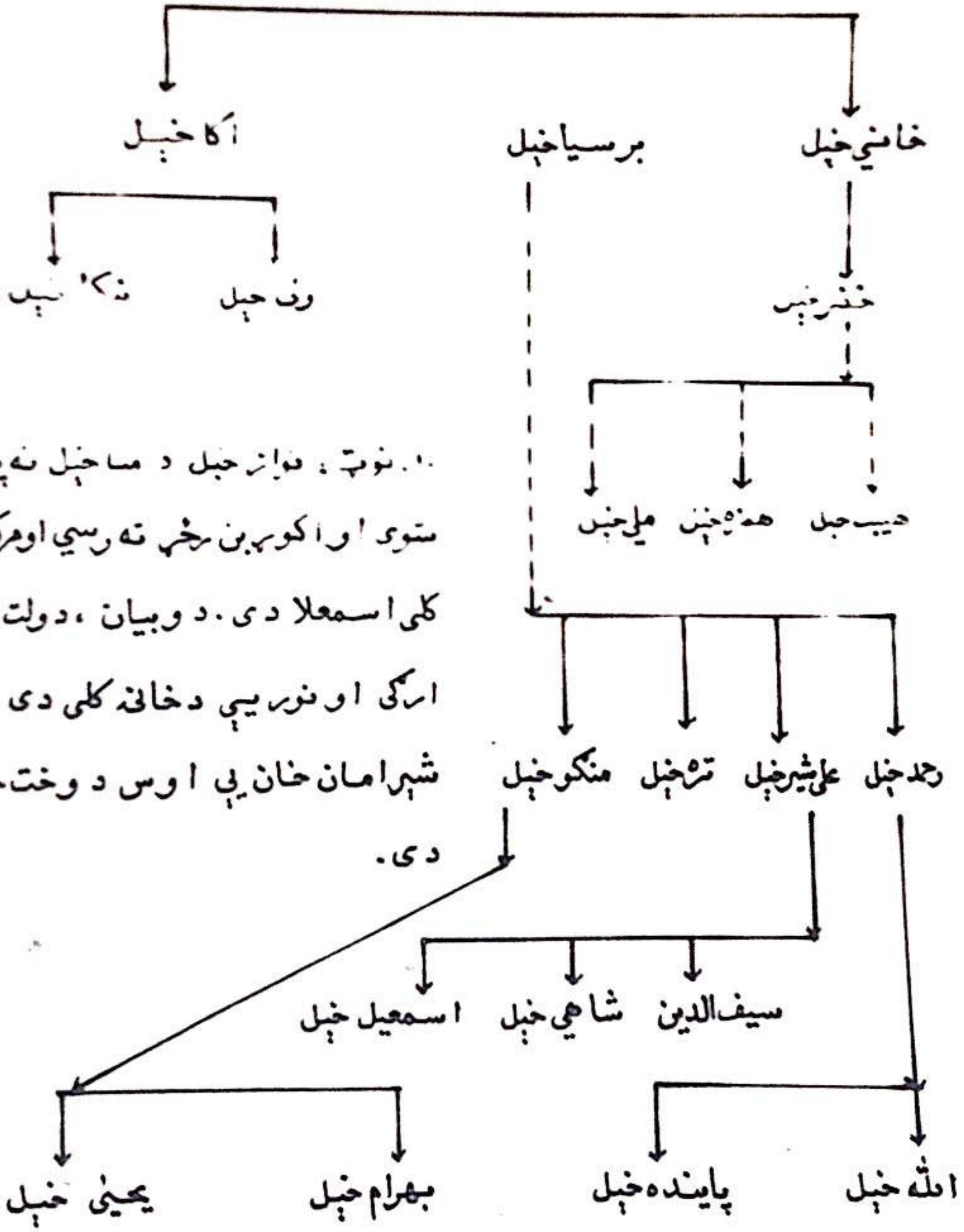

۱. نوټ: نواز خېل د ماخېل نه پيل شوی او اکوړ بن رزړ ته رسي او مرکزي کلی اسمعلا دی. د وبيان، دولت باړ، ارګی او نور يې د خانه کلي دی او شېر امان خان يې اوس د وخت خان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړبن قبائل

غوریاخیل، مومند، داؤدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سړبن بن قیس عبد الرشید

غوری یا "شیخ ابراهیم" (د مخزن افغاني ۸۰۲ پاڼې نه)

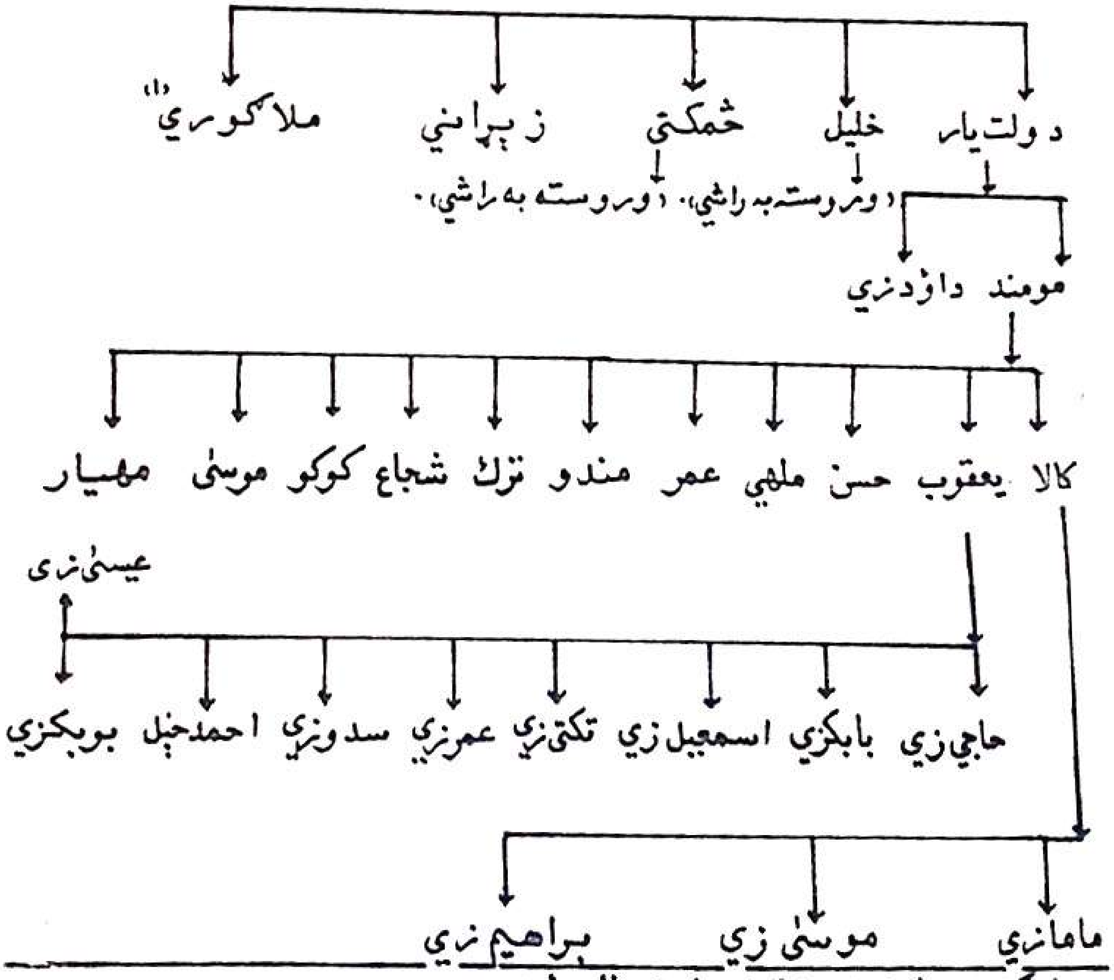

(۱) ملا گوري د الفنسټن په قول دغوري پنځم ځوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

"حسن"

- ايوب خېل
- شابو خېل
- ساک خېل(۱)
- تور خېل

ملهی

- اباخېل
- غازي خېل
- متي زي

مندو

- سليمان خېل
- عيازي
- مندوزي

د "کوکو" بن مومند نه

- رحمد زي
- اکازي
- حيدر زي
- بابک زي

موسیٰ بن مومند نه

- حيدر زي
- عيسیٰ زي
- علي زي
- بايېزي
- خوږيزي
- عثمان زي

مهيار

- دولت زی
- دوړ
- بنوزي
- يوسف

نوټ: خو عام روايات وائي چې د مسي زي نه بايزی، خوږيزي، حليم زي، ترکزی، اتمان زي او د مېتزي دي.

(۱) په ځينو تاريخونو کې دا خېل شوي هم دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

«کوکوبن مومند»

احمدزي بن کوکو نه
- موسیٰ خېل
- ذکریاخېل
- کوزي
- سنجر

د اکازي بن کوکو نه
- قاسم
- اوریاخېل

د حیدرزي بن کوکو نه
- دولت زي
- یحیٰی زي
- نورزي
- بختیار

بابکزي بن کوکو نه
- کوهتي زي
- بازیدخېل
- استرا

د موسیٰ زي بن مومند بن دولت یار بن غوري نه
- حیدرزي
- عیسیٰ زي
- علی زي
- بایزي
- خویزي
- عثمان زي

الف: د حیدرزي نه: تاجوزي، عمرزي، بائي زي، حاجي خېل دي.

ب: د عیسی زي بن موسیٰ نه: حلیم زي او ترک زي دي چې د حلیم نه گند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بورشا او همزادی).

او د ترک زي نه: برهان خېل، عیسیٰ خېل، شاه منصورخېل او مورچه خېل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود علي زي بن موسی نه: اسمعيل زي او ننتازي دي.

اود بایزي بن موسی زي نه: بابا او عثمان دي.

د بابا نه: موسی خېل، باره خېل، ميروخېل دي، چې په سه پایې م یاد یږي او مامازي او نظرخېل یې هم ورونه دي، چې مامازي د بابا او نظرخېل په عثمان او مخصوص په اتمورتړلي دي.

دعثمان بن بایزي بن موسی زي بن مومند نه:

۱: کريم ۲: اتمور

دکريم نه: عيسی خېل، خوګاخېل، ادوخېل او ميتاخېل دي.

اود اتمور نه:

۱: ابرخېل ۲: خوازه خېل

دابرخېل نه: بنادي، مرادي، شلول، بنکر، تتر، اتم کلي او نظرخېل م په دوی تړل شوی دي.

دخوازه خېل نه: ګدا، دوړ، ميرزا، يعقوب، اکر او جمال دي.

دګدا نه: ازاد، وليداد، مياخان او علي خان دي.

دخويزي بن موسی نه: اتمان زي، اکارزي، حبيب زي، دويزي دي.

دعثمان زي بن موسی زي نه: سدوزی، ابوزي، کوردين او بهدين دي.

نوټ: د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي.
دغه پاس زي شته دی، چې دا دوه بايزی او خويزی په برمومند

Kitaboona.BlogSpot.Com

او دا نور څلور زي په کوز مومند یادیږي .

د داؤدزی مومند د ورور دولت یار د زوی نه ؛

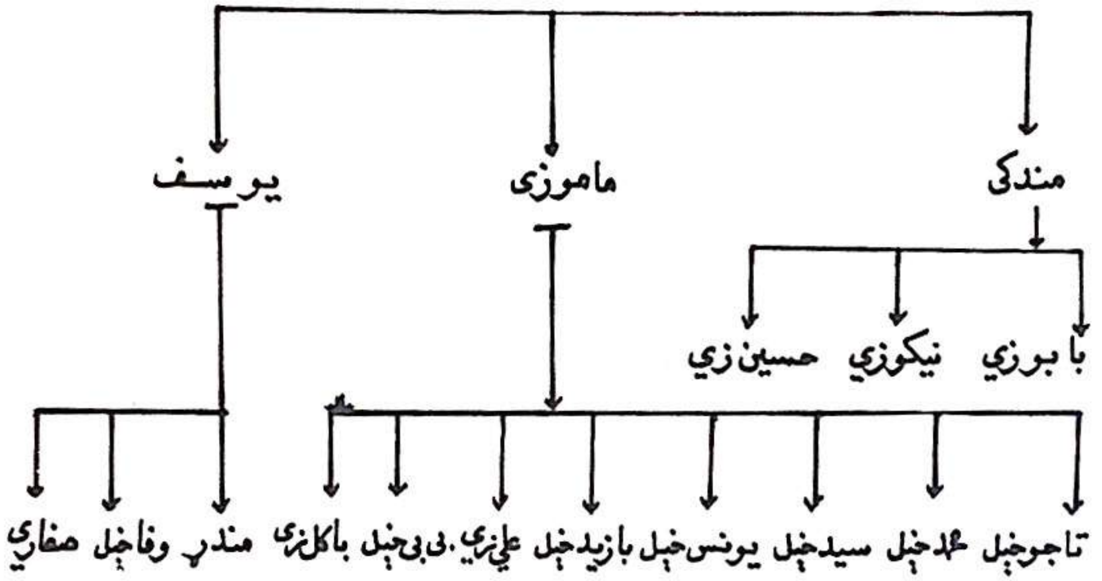

د خلیل بن غوري نه

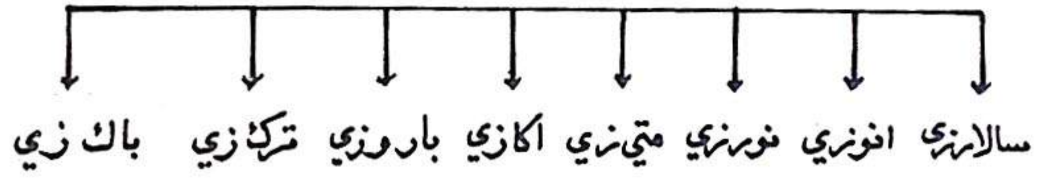

څوکني بن غوری نه

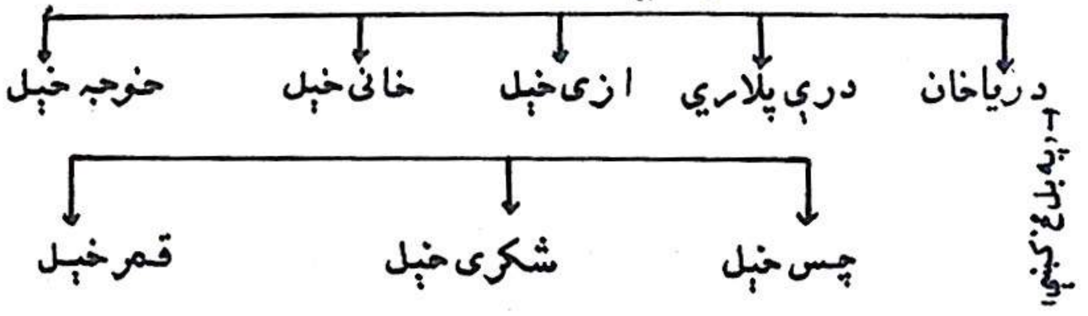

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رياخان بن ځوكني بن غوري نه

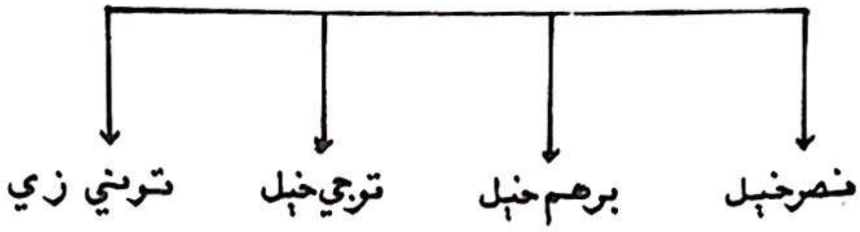

د خاني خېل بن ځوكني نه

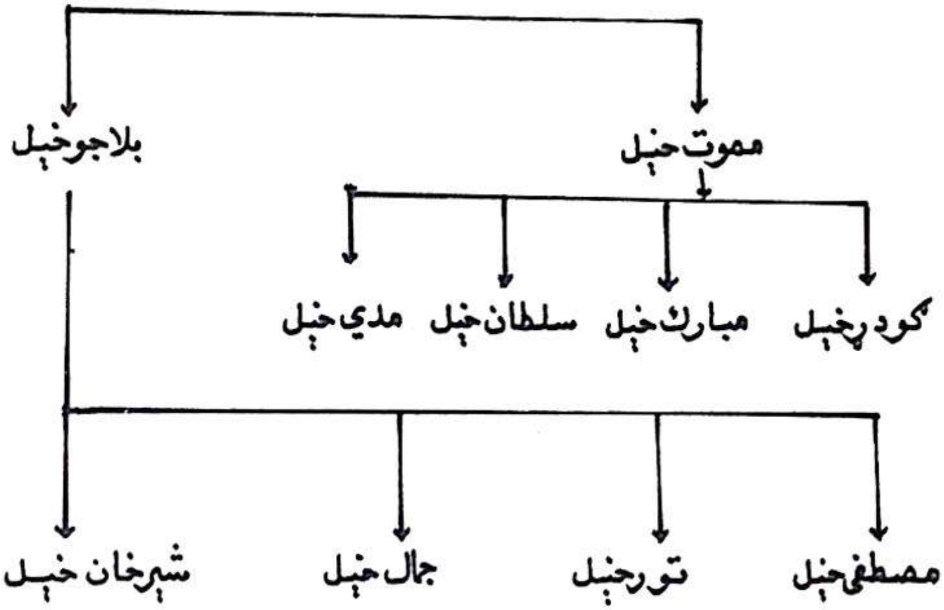

خواجه خېل بن ځوكني نه؛

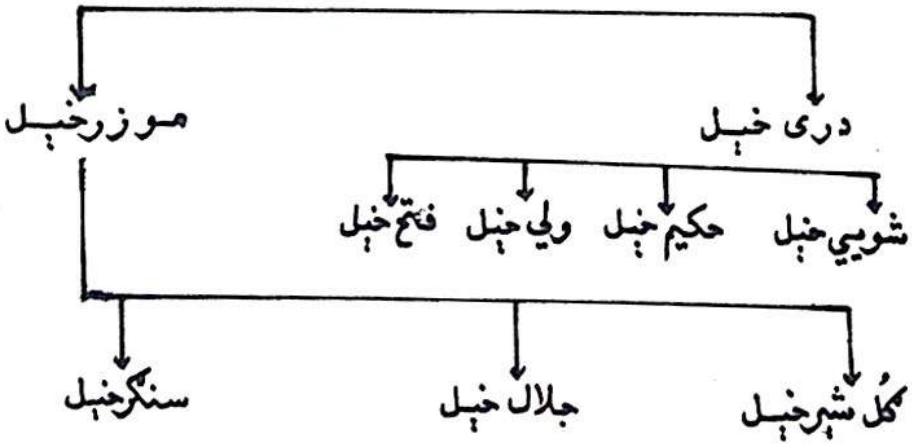

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربني قبائل؛

خمند بن خرشبون بن سربن بن عبدالرشید نه: خویشکی او محمدزي یا مامن زي دی،

خود خمند نه دا خیلونه دي؛

- خویشکی
  - ثوریاني
    - وتوزي
      - جنوزي
      - شهاین زي
      - عاروف زي
      - ابراهیم زي
      - محمدزي
      - غلتوزي
    - حین زي
    - خلف زي
- کتاني
- بنګي زي
- محمدزي یا مامن زي
- تتوخي

دحین زی بن ثوریانی بن خویشکی نه

- شمي زي
  - عیسی زی
  - علي زي
  - اتمان زي
    - تهدوزي
    - پرچه خیل
    - خوازه خیل
    - شموزی
    - فاطمه زي
  - وشک
  - هدا
  - موسی زي
- ملهي زي
- بهدین

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د شموزي نه عيسیٰ زي، علي زي، اتمان، وشک، هدا او موسیٰ زي. (دا د خورشيد جهان ليکنه ده).

د کتای بن حُمند نه

عزيزی – بتيک زي – عمرزي – غيبي زي

د عزيزي نه زبرزي دي او د زبرزي نه کزلاني د کزلاني نه مچوزي

د مچوزي نه سلمان دي، د سلمان نه اسمعيل او نور الدين دي.

د عمرزي بن کتای بن حُمند نه: ۱. ملازی ۲. علا زي.

عمرزی

ملازی – علازي

او د غيبي زي بن کتای نه؛

موسیٰ زی – خدر – سيپسل

او د محمدزی يا مامن زي بن حُمند نه؛

الياس زي – بارک زي – مهتر زي – عمرزی – افغان زي – تيني – زخم – مشرپاو

خو خورشيد جهان په ۱۱۹ پاڼه کښی وتمان زي پسي تورم زی هم ليکي.

او د ترخي بن حُمند نه؛

بتني زي – مچي زي – چاچوزی – جمل زي – منصور زي

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسی بن خرشبون بن سربن نه؛

«کسی»[۱]

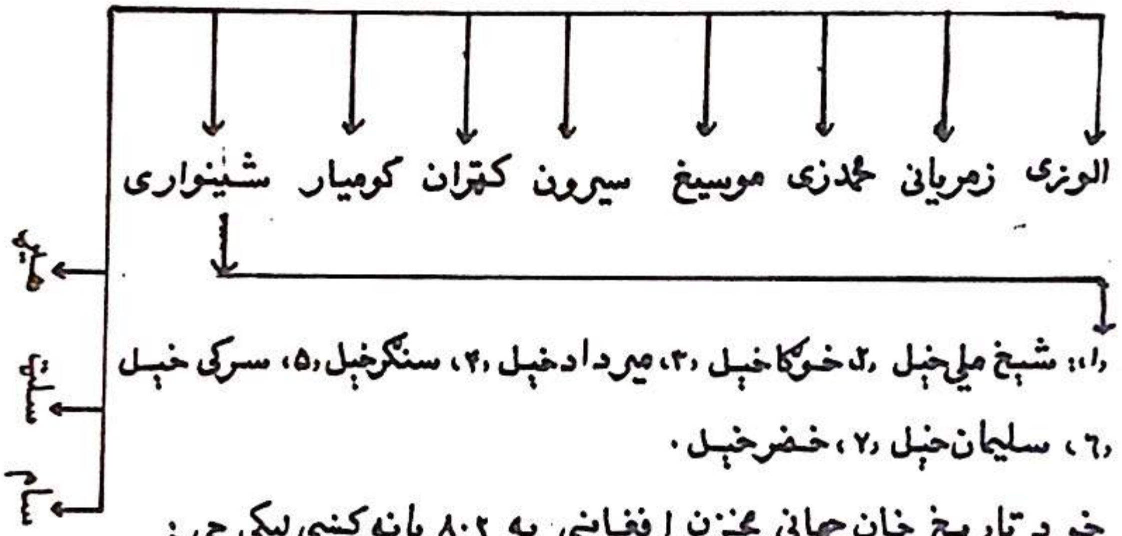

خو د تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ۸۰۲ پاڼه کښې لیکي چې :

د شینواري زامن (۱) عثمان (۲) سلیمان دی ۰ د عثمان نه بارك او هدیا دي د بارك نه عبدالله او بدلال دي - د عبدالله نه حاجي (۲) بوسعید - (۳) منديزي (۴) کوبي زي (۵) یحیٰ زي (۶) الوزي دي ۰ د حاجي نه - عبدالرحیم خېل (۲) شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګوخېل ، عدل خېل او علي شېرخېل دي او د منديزي نه همزه خېل ، حسن خېل او الیاس خېل - «بر شینواری» دي ۰

---

(۱) خو سرالف پخپل کتاب پټان په ۳۵ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن : (۱) کټران (۲) شینواري (۳) کاسی دی چې اولاده یې د کویټې شاوخوا استوګن دي ۰

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سړبن د درې واړه زامنو کند، څمند او کسي شجرې ولیکلې شوې، لکه په شجروکښې چې یې یاد شوي دي د کند د وه زامن وو، شېخا یا شیخي یاخیشي خېل یا خښني او بل زوی یې غوري یا شیخ ابراهیم ؤ چې اولاده یې په غوریاخېل باندې یادیږي.

د پېټې خزانې په قول چې شرخبون دخپل پلار سړبن او تره بیټ نیکه په ژوند او اجازه د ځغوی نه راغلی ؤ او دارغستان په علاقه کښې د غنډان او سورغره په شاوخوا کښې اوړولې وو. او دا ځغه ځمکه ده چې په غوره مرغه یادیږي.

اخون درویزه لیکلي دي چې کله د قندهارځمکې د ځغه ځای د پښتنو په منځ کښې وېش شوې، نو د ترینو ځمکه د خرشبون د اولادې کند او څمند یعنې د خاښي خېلو او غوریاخېلو په منځ کښې ورسېدله او دا دواړه ورونه یې یوله بله سره بېل کړل، څه موده پس د خاښي خېلو او ترینو په منځ کښې په ویالـځه بدرنګي او مرګ ژوبله وشوه او خاښي خېل کډې کولو ته مجبور شو او راغله د خپلو ورونو غوریاخېلو سره یې واړول او ځغوی ورته یوڅه ځمکه ورکړه، خو یوڅه موده پس بارا ځونه زور شو او غوریاخېل په خپله ور شو کښې تنګ شول او خاښي خېلو نه یې خپله ځمکه بېرته وغوښتله، خاښي خېلو په دغه ځمکه تېنګار وکړ، په منځ کښې جنګ جګړه وشوه او خاښي خېل بیا کډې کولو ته مجبور شول

Kitaboona.BlogSpot.Com

او د کابل په لوړ وکوچېدل ، په دغه وخت کښې د کوملي له خوا-
اتمان خېل هم راکوچېدلي وو او د خابني خېلو سره یوځای شول
او د هغې ورځې نه خابني خېلو او اتمان خېلو پره جنبه سره-
یوه جوړه شوه⁽¹⁾ څه موده پس مامن زي چې د څمند یوه څانګه
ده د خپلو وروڼو نه مرور شو، هغوی هم راغلل او د
خابني خېلو سره یوځای او ملګري شو- او د اخلک نور هم-
زورور شول او د کابل په ورمشوکانو ډېره او ښه اسوده
شول او مال اولاد یې هم ښه ډېر شو او په دې ټولو کښې د
یوسف او مندړ مال اولاد ډېر شو او د دوی قوت څرګند
شو، په دغه وخت کښې د تیموړ په کوړنه کښې میرزا ابوسعید-
حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل زوی
الغ بېګ حکمران کړی ؤ، الغ بېګ میرزا په اول کښې د دې خلکو
سره ښه سلوک کولو او دې خلکو یې هم مرسته کوله . میرزا
الغ بېګ په کال ۱۴٦۹ کښې د کابل حکمران شوی ؤ او په ۱۵۰۱ ع
کښې مړ دی. میرزا چې وروسته قوي نشو، نو د غوښتنو
د ومره قوت او زور یې نشو زغملی. په دغه خلکو یې د اطاعت

---

(۱) خابني خېل د سړبن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ،
خو په دله ټپله کښې سره یو شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره زور راوړو په نتیجه کښې د میرزا الینګر ته دغه خلکو ماته ورکړه او خاښي خېل بریالي شول .

د پښتنو دا بدبختي ده چې نه لاملګرې ده چې پخپل منځ کښې سره په لږه خبره وران شي او د تمام د تباهۍ سبب شي ، همدغسې خاښي خېل او ګګیاڼي قبیلی په منځ کښې په یوځنځه باندې بدی او جنګ جګړې پیښې شوې میرزا الغ بیګ[1] هم دې اوړ ته لمن ووهله او نوراهم پسې د پرکړه او د خاښي خېلو سره یې هم د ورستي جوړه کړه . او څه موده پس د خاښي خېلو ټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او میلمانه یې کړه .

د خاښي خېلو ټول مشران چې (۹۰۰) تنه کېده بې وسلې دغه میلمستیا ته ورغلل ، یوازې د یوه تن محمود د محمد چغرزي د زوی سره یوه چاړه پټه په بلډه وه .

د ګګیاڼو یو مشر چې چښتګا نومیده میرزا ته لمسه وکړه چې د ومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي ، ځدا متی د دوی کار خلاص کړه . میرزا هم ور ته زړه ښه کړه او دا ټول مشران یې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل . محمود په دغه حال

---

(۱) : میرزا الغ بیګ د بابر تره په کابل کښې په ۱۴۶۹ ء کښې حکمران شو او په ۱۵۰۲ ء کښې مړ دی او ورو وسته د مرګ یې بابر کابل په ۱۵۱۰ ء کې ونیولی دی (زسیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته وویل چې له ماسره یوه چاړه شته ده او په دې به زه د میرزا الغ بیګ کار خلاص کړم، خو هغوی د دې کار نه منع کړو. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک احمد تره میرزا ته دوه سوالونه وکړل، یو دا چې موږ ژړنی نوږ موږ ته واړه زامن او زنانه پرېږده چې چرته چې ځي هلته لاړ شي او دوی مه قیده وه او بل زما دا وراره ملک احمد مه وژنه او دی پرېږده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی ټول یې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې ښخ کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویلی شي چې دا پېښه به ممکن ۱۴۸۰-۹۰ع کلونو ترمنځ شوې وي. د دې خونړۍ واقعې نه څه وخت پس د خاښي خپلو قبیلې د ملک احمد په مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې، ترکاڼي په لغمان کښې پاتې شو او یوسفزي او مامن زي راغلل په ننګرهار کښې مېشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامن زو په څه خبره سره ښېنته وشوه او مامن زي یې مات کړه او د پرتاوانې شو، بیا یې ترمنځه روغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار مامن زو ته پرېښوده او دوی ترې ښکته پېښور ته راغلل.

په دې وخت کښې میرزا الغ بیګ خپل ملګری ګګیانې هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل نه وتلو ته مجبور کړل او هغوی هم ننګرهار ته راغلل او د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور ، باجوړ او نوړ شاوخوا ځمکو دله زاك (چې د کرلانو یوه څانګه ده) پراته وو، (خوځینې مورخین وایي چې د نور وپښتنو قبایلو هم د برخلك د - پېښور شاوخوا ځمکو ته راغلي وو) .

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره یې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره یې ترې څه ځمکه وغوښتله، دله زاکو د " دواوې " ځمکه ور ته ورکړه ، چې بنه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکریه ترې وکړه ،خو ورته یې وویل چې زموږ نور عزیزان هم را پسې را روان دي، دا ځمکه به موږ ته بس نشي. دله زاکو ورته وویل چې اشنغر چې هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجك پرې پراته وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او د امبار کښې آن د باجوړه پورې تاسې نیولی شئ. او یوسفزي او مندړ رانغله په دواوه پر یو تل ، خو ورپسې نور قام یې هم راغی، دچلر سکي په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ور وغځېدل ، اشنغر یې هم ونیوه او ځینې خلك یې تر باجوړه پورې ور غلل او د لاشوړې په دره یې قبضه وکړه او آن د پنجکوړې تر سینده

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تیمور د کورنۍ زوال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترینو د کورنۍ اقتدار وو، د دې د اقتدار له کبله غوریاخېل هم مهاجرت ته مجبور شول او ښکته را وکوچېدل او مخ په قطب په خاښي خېلو پسې را وخوځېدل.

لکه څکښې چې لیکلی شوي چې په ننګرهار کښې ګګیاڼي او مهمندي او په لغمان ترکاڼي پراته وو، غوریاخېل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبایلو سره یې ماتې کوونې پېښې شوې. د غوریاخېلو په راتللو ګګیاڼي او ترکاڼي د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو-

ترکاڼي د ډېرې مودې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته یې یره دوله سېهې ولېږل[۱]. ګګیاڼي هم چې خبر شول، دد وی په سیالۍ کښې خپل سړي د وی هم باجوړ ته ولېږل، خو د ترکاڼو نه یې ماته وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. د ګګیاڼو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح یې - خپل مشران او سپین ږیري یوسفزو ته په ښواتي ولېږل او د ملک احمد نه یې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

(۱) ترکاڼي د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلي نیولو باجوړ ته نه وو راغلي او دا هم یقیني ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکاڼي په لغمان کښې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی ؤ، نو د دله زاکو د طاقت په مقابل کښې یې دا غوښتل چې د خاښې خېلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یو والی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح د ګیګیانو- ننواتې ورغله او هغوی ته یې د دواوې ځمکه د استوګنې د پاره ورکړه او مهمنزو سره یې د اشنغر وعده وکړه.

ګیګیانو ته چې د استوګنې د پاره «دواوه» په لاس ورغله نو هغوی دغې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلي شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا دیګانانو، نه اشنغر نیولی ؤ، نو د هقانان د دره مور پلار د خپل مشر میرهنده په مشره سوات ته لاړل او د تاهنی خواوشا یې واړول. سواتیانو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوي د پاره د ملکنډ دره هم ونیوله او د شاه کوټ په دره یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ دا لار یې نیولې وې. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او ګیګیانې په- دواوه میشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک را- واخیستلو، چې په دې خبره ملک احمد هم خفه شو ګیګیانو او دله زاکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د ګل بېلې په مقام چې د داؤدزو په علاقه یو کلی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی ، دله زاکو گیګیانو ته ماتې ورکړه ، ملک احمد په دې ماتې
بیا د خپل اولس او قام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دله زاکو
سره یې د یو فیصله کن جنګ پرېکړه وکړه ، ځکه چې د دله زاکو
نه یوسفزی په تنګ شوي وو ، نو ملک احمد ټول یوسفزی
مندړ ، ګیګیانی ، مهمزي ، وتمانخېل او ګدانه سره یوکړل او
یو لوی لښکر یې جوړ کړ . دله زاک هم خبر شول او د جنګ -
تیاری یې وکړه ، او جنګ جوړ شو . د خاني خېلو او دله زاکو
دا جنګ د کاټلنګ او شهباز ګړهۍ ترمنځه وشو او ډېر ورځ
جنګ د ګډر په خوړ وشو او اتمانخېلو پکښې ډېرې مېړانې و-
ښودلې او د دې وجه یو ډول د خړمنې ډالونه وو چې د هغې
ترشا به تیرانداز راروان ؤ . دله زاک د لنګرکوټ له خوا
جنګ ته را ووتل . اخون درویزه وايي چې د ټولونه لومړی
د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوړ نه راووتل
او د ننګې دله زاک زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ -
وښتلو ، خو د دله زاکو پښې ونښویدې او په تېښته شو . د
یوسفزو لښکرو ورپسې ؤ او د سویل په لوري یې د دله زاکو
لار بنده کړې وه ، نو دله زاک د لنډی سیند په سویل خپلو
عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې ووتل :
د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې په ۱۵۱۹ع نه پس او د ۱۵۲۵ع نه مخکښې څه وخت به شوي وي.

لکه مخکښې چې ويلې شوي دي سواتيانو د يوسفزو د حملې له وېرې د سوات په لوړ تللې تړلې درې، لکه: مورې دره، مالکنډ، شاکوټ او چرات او نور نيولې وې، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ويس حکمران وُ (دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوک دی؟) دغه سلطان د يوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملک احمد سره خپلوي کړې وه او د هغه خورې واده کړې وه. د سلطان ويس صدرمقام مينګوره وه، څه موده پس چې د ملک احمد خور مړه شوه او د سلطان ويس سره بيا د يوسفزو نه وېره پيدا شوه او د هغې لوی عامل دا وُ چې يوسفزو په دله زاکو هم برې موندلې وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د نيولو په تکل کښې وو، سواتيانو خپل د ېرزور په مورې دره اچولی وُ او څه لښکر د سلطان ويس په ماتحتۍ کښې په مالکنډ درې وُ خو غافل وُ ځکه چې د جنګ ټول زور په مورې دره وُ، يوسفزو چل وکړو خپل لښکرې شپه په شپه مالکنډ ته ورسولو او د هغه ځای سواتی لښکرې مات کړو او مالکنډ يې ونيوه، مېرهنده هم د مورې نه د سوات تاڼي ته ورغی چې د سلطان ويس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمکځ وکړي او د یوسفزي لښکر تم کړي، خو وار تېر ؤ.یوسفزو سوات قبضه کړ او ورو- ورو یې ټول سوات آن د پوړنې او چکیسره او کانړا او غوربند هم ونیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کاټکلي په مقام یې د باجوړ لښکر هم مات کړ، دا رنګځ برنګځ علاقه یې ان تر ناوګه ونیوله، نود ملک احمد په مشوره او صلاح « شیخ ملي »چې د مندړو په اولس کښې د پیرکځ په ذېله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملک احمد په هره مېنه بده کښې مشاور او ملګری ؤ د نیولی شو علاقو وېش بند وبست پیل کړ.

دا علاقه د د واوې او هشتنغر نه نیولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات، بُنېر او - باجوړ په څه برخه او ډیرا و نورځایونه کېدی شي داوېش د ډېر تدبیر او فکر، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو، چې هغه د فکر او تدبر خاوند، په قبایلي مزاج واقف او د دغه ارنې ځمکې د جغرافیه نه ښه خبروي او - « شیخ ملي » د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو.

د شیخ ملي د دې وېش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملک احمد په ژوندانه د کال (۱۵۳۰ع) شا وخوا شوی وي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی، چې سړی ورته اوس هم تعجب کوي. مثلاً چې چېرته د یو د وو قبیلو جګړه پېرې کېدونکې وه او احتمال ؤ د ډغو په منځ کښې پرته ځمکه یې کومې ستانداري کوړنۍ ته د خېرې یا «سېرې» په نامه ورکړې چې ایندهٔ د دوی پېرې پېښه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه د ګیګیانو، هشتنغر د مهمنزو او ارنګ برنګ د وتمانخېلو ورسېدلو او د سوات او سمې په منځ کښې قطب ته یوه ټوټه ځمکه نوره هم وتمانخېلو ته ورکړې شوه او ګدا نه ته د قطب په لور غریزه علاقه ورکړې شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزو او منډړو ته ورکړې شوه.

د شیخ ملي او ملک احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه د ملک احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي قبر په غورېند کښې دی.

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یوسفزو هم دی او ښه مؤرخ هم، او ویلي چې د شیخ ملي قبر په سوات کښې دی او ماته معلوم دی.)

دا د واړه اشخاص د منډړو د قبیلې نه وو. ځکه په دې وېش کښې بیا څه بدلون راغلی چې د سوات پنجکوړې-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونېر ټوله غریزه علاقه د یوسفزو او مندړ ټول سمې ته راغلي دي، دا خبره د خان‌کجو د قبرنه هم معلومیږي. دا قبرد هوابۍ د ماڼیرۍ په منځ د بدری نالي په غاړه دکجو غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندړو علاقه وړانه او د سوات د یوسفزو علاقه ښه ودانه وه، خو ننن د مندړو علاقه د نهرونو له برکته ډېره ودانه شوې ده د یوسفزو په علاقه‌کښې په سمه او سوات، دیراودوړو ځایونو کښې شپږ لویې نوابۍ هم وې، چې د پاکستان د جوړېدو سره ختمې شوې،. د ملك احمد قبیله ځکښې‌م د داشکول او امبار دنیولو په تکل کښې وه د باجوړد دله زاکومشر هلته ملك هیبو ؤ او ښه د اقتدارخاوند ؤ، یوسفزیي‌ئې هلته نه پرېښودل، نو یوسفزي مجبوره شول او دخلیلو نه چې دغوریاخېلو یوه څانګه وه، دمرستې غوښتنه وکړه. خلیل په دغو ورځو کښې دخپلو وړونو عزیزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خلیل د یوسفزو سره راپاڅېدل او بلې خوا نه ملك هیبو پخپل قوت او قدرت ډېرغا وره ؤ او پخپله خبره ټینګ ولاړ ؤ او یوسفزي یې باجوړ ته نه پرېښودل. په دې وخت‌کښې مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه وه او ترکاڼي چې دخاښي‌خېلو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هيبو او يوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ ته ورغلل ، خو دا مرکې بريالۍ نه شوې
او ، روغه ونشوه او ملك هيبو د يوسفزو سره جګړې ته
تيار شوا وجګړه ونښته ، مومند او ترکاڼي هم يې طرفه -
پاتې نشول او د يوسفزو په مرسته ورد رېدل . په جنګ کښې
د يو ترکاڼي برهان دلاسه هيبو ملك ووژلی شو او د ملك
هيبو زغري يو مندړ ميرجمال نومي وتوړه او په ښهردره
کښې د هغه سره تړ ده مې مودې وه .
يوسفزي په دې جنګ کښې بريالي مشول او دله زاکو
ساتې وکړه او خليلو او يوسفزو باجوړ قبضه کړو ، څه
موده پس د خليلو او يوسفزو په منځ کښې هم جګړې پيښې
شوې او خليل په دغه جګړه کښې بريالي شول او يوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه يې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد پخپلو عزيزانو خفه شو او مرستې ته يې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره يې د سياست نه هم کار
واخيست او ملك ميرجمال يې د ملك هيبو کورنۍ ته په شواتې
ور وليږه ، هغوی د ميرجمال شواتې ومنله او د يوسفزو
مرستې ته هم ورد رېدل ، يو خو ميرجمال او د هيبو کورنۍ
سره يو شوه او لښکريې باجوړ ته راټول کړا و د بلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملك احمد هم د پناه یالی او دا ننشکول په لاره تر ناوکسی را ورسېد او د خلیلو او یوسفزو جګړه جوړه شوه او خلیل مات شول او ښتې او واړه زاره یې د ملك احمد د لښکر په لاس ورغلل. ملك احمد او میرجال جګړه وکړله او په سوله یې د خلیلو بندیان، په دې شرط چې دوی به باجوړ د رې ته ورپرېږدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنګ د راورټي د وینا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خواو شاکې شوی وي. په باجوړ کښې د غوریاخېلو دا جنګ د پېښور په وادۍ او خواو شا علاقو د قبائیلو د مهاجرت اغاز و(۱)

د غوریاخېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی هم د خانبي خېلو په پله روان شول او د خیبر په لاره پېښور ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خیبر نه تر خیرآباد پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خلیلو او مومندو هم د دله زاکو نه دا ستوکنې د پاره څه ځمکه وغوښتله، خو

---

(۱) مومند چې د غوریاخېلو یوه مهمه څانګه ده د بابر مغل باد شاه چې په کال ۹۱۳ هـ کښې د غلجیو پښتنو دا رام کولو د پاره هڅه خواتللي ؤ د مومندو یاد هم کوي. په دغه وخت کښې مومندو مقر خواوشا او د غزني په نانی او سرده کښې آباد وو، د بابر د وینا نه د مومندو د مهاجرت تصدیق کېږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شویدی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه بنیګړه د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لېدلې وه ، هغه لاورته یاده وه ، نو دوی ته یې انکار وکړ. نو خلیلو ، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه ، میرزا - کامران د خپل ورور همایون نه ، چې د بابر بل زوی ؤ ، او د هغه په ځای باد شاه ؤ ، د حملو د وېرې نه د یوې قبیلې - احسان منده کول د ځان د پاره ګټه ګڼله ، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې - بریالي شول.

نو دلته داویلی شو او یقین کیږي چې پېښورته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی ، نو دا به د ۱۵۳۰ع او ۱۵۴۵ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي.

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به د ارباب په نوم یاد بدل او د اپریدو سره یې هم ښه تعلق ؤ ، نو مغلو ، سیکانو او انګریزانو به د اپریدیو سره جرګې مرکې هم د دوی په واسطه کولې او د دوی د اپریدو په خوی بوی - ښه بلد وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خانبي خېلو او غوريا خېلو تعلقات

د پېښور په ودانه علاقه مومند پرېوتل او دا زرخېزه-
علاقه يې په لاس کښې شوه او ورسره د کندا او مېچنې لارې
هم راغلې او د وچې لارې او سيند محصول به يې اخېستلو، نو
خليل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول، نو د دولت
او طاقت په زورېې د دعاوې او هشتنغر د نيولو هوس هم
ورسره پيدا شو او د يوسفزو په علاقه به هم کله ناکله-
بلوسېدل.

په دې وخت کښې د يوسفزو او مندړو مشر ملک خان کجو،
هغه په سړه سينه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه يې
په دې نه خوښوله چې د هغه دا ګومان و چې د هشتنغر-
مهمنزي به د ده ملګرتيا و نه کړي، نو يوه مناسبه موقع يې کتله.
په دې کښې د ګيګيانو يو محترم د روند ملک د څه کار د پاره
پېښور ته روان و او د خليلو د يو کلي په جومات کښې د-
نمانځه د ادا کولو د پاره هلته تم شو، نو د خليلو ځوانانو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمانځه په وخت دغه ملك ووژل او په دې خبره خانبي خېلو
ته ښه موقع په لاس ورغله او د خانبي خېلو د تولو تېرونه۔
یې یو زور ور لښکر تیار کړو، په دې لښکر کښې یوسفزي،
مندړ، ګیګیاڼي، مهمنزي او وتمانخېل او ترکاڼي هم شامل وو.
خان کجو په غوریاخېلو د حملې په نیت ور ر وان شو، غوریا
خېل هم جنګ ته ولاړ وو. د دوی جنګ د لنډي سیند دیو
سویلي خاښ (شاه عالم) په غاړه جوړ شو او دا جنګ د شیخ
تتپور په نوم مشهور دی.
شیخ تتپور په دواوه کښې د یو کلي نوم دی. ویلې شي۔
چې د دې جنګ په نتیجه کښې غوریاخېل و وهلې شول.
راورتي یو انګرېز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ع کال په شا۔
وخوا کښې وایئ، او افضل خان ختک دا تولې قیصې ګډې وډې
او بې ترتیبه او بې تاریخه لیکلي دي. او د خرشبون او
شرخبون د اولادې په منځ کښې د ژبې، لباس او تمدن فرق
مؤرخین شکیان کړي دي چې دا څنګه د یو بابا اولاد دی؟
خیر په هرحال روایات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون
یا شرف الدین او خرشبون یا خیرالدین ورونه او د سړبن۔
بن قیس عبدالرشید زامن دي، او د شرخبون یا شرف الدین
په اولاده کښې ترین او ابدالیان مُهمې څانګې دي او شېراني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړیڅ او میانه او رمړهم پکښی راځي او دخرشبون یاخیرالدین په اولاده.
کښې خاښي خېل او غوریاخېل او ناوخېل مهمې څانګې او نور راځي او دا
دګند اولاده ده او د څمند اولاده لکه خوېشګی، مهمنزي اوګیګیاني دي
او ترکاني هم د ګند د اولادې د څانګې نه دي.

د پټې خزانې د روایاتو مطابق د خرشبون یاخیرالدین بن سړبن د
ژوند زمانه ۳۰۵ هـ نه تر ۴۱۱ هـ پورې ده. نو د بل ورور د ژوند
زمانه هم د دې کلونو شاوخوا تاکل کیږي که څه هم دا خبره پوره
معلومه نه ده.

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱هـ) کښې په غزنې باندې
دآل ناصر حکمراني وه، د البیروني وینا خو دا ده چې د دغو تاریخونو
نه مخکښې هم پښتانه په پېښور پراته وو، او د تاریخ فرشتې په-
قول چې پښتانه د دوېمې هجري صدی په اوایلو کښې لا پېښور ته راغلي
وو. دا یوازې دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو.[۱]

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ع کال نه را نښتې ده او میرزا الغ
بیګ[۲] د ۱۴۶۹ع نه ۱۵۰۲ع کال پورې د کابل او غزني حکمران و، نو
د میرزا الغ بیګ د لاسه به (۹۰۰) نهه سوه خاښي خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاریخ په رڼا کښې ۱۳۰۹ مخ کښې دا تفصیل وګورئ.
(۲) میرزا الغ بیګ د بابر تره و. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲ - ۱۴۸۰ع کښې قتل شوی وي او د ملک احمد په مشرۍ کښې د خاښي قبائیلو مهاجرت پېښور ته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نیولو په مینځ کښې به شل دوه ويشت کاله وخت تیر ؤ. لکه هغه چې د یوسفزو، مهمنزو، ګیګیانړو، بنګښو او اپریدو، وزیرو، بنوڅوا و نورو کرلانړو خپلو خپلو علاقو یادکړي دي او داسې معلومیږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په دغو علاقو باندې میشته وو، ځکه چې کله باجوړ ته بابر راغی او د ملک شاه منصور، د ملک سلیمان د زوی لور "بي بي مبارکه" يې په نکاح کړه، نو دا واقعه په کال ۱۵۱۱ع - کښې شوې ده او دا خلک د بابر نه مخکښې د غو خپلو خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاریخ يې معلوم نه دی، نو اټکل - دغه پاس شوی دی او موږ هم دغو روایاتو ته اهمیت ورکوو.

اوس راځو د خاښي خېلو یاد ته، د خاښي خېلو نه مطلب یوسفزي، منډړ، ترکاڼي، ګیګیانړي، مهمنزي او نور دي، خو مهمه قبیله پکښې یوسفزي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزی

دا قبیله په ټپل منځ کښې په دوو برخو ویشلې شوې ده چې - یوه د یوسف او بله د منډړ ده .

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرنیکه مندو ؤ او د هغه دوه زامن وو ، د یوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یادیږي او د بل نوم عمرؤ ، د عمرزوی منډړ ؤ ، چې اولاده یې په منډړ یادیږي .

ویلې شي چې د یوسف پنځه زامن وو ، چې په عیسیٰ ، موسیٰ مالی ، اکو او اوریا نومونو مشهورؤ ، د عیسیٰ (۱۱) زامن وو ، خو د مغلو د لښکرسره په یوه جنګ کښې ټپله عیسیٰ او (۹) زامن یې ووژل شو او صرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې شول ، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په - یعقوب زي یادیږي او یو بل دریم زوی پس مړکي شوی ؤ چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یادیږي .

دغه دری واړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر ما بن غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي. حسن زي او اکازي دا باسیند په مشرقي غاړه او مداخیل په مغربي غاړه آباد دي او د یوسف د دوه زامنو موسئ او مالي اولاده د بُنیر په علاقه پرته ده، د بُنیر په قطب د سوات غرونه دی، قبلې ته یې سمې راڼي زي، نمرخاته ته یې آباسیند او سویل ته یې د چملې علاقه وه، د بُنیر نه چارچاپېره غرونه دي او په دې کښې ایلم او دوه سرې او چت غرونه دي چې د سمندر نه لس زره او سل فټه اوچتوالی لري د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کڅې دي، چې خلک پکښې کرونده کوي.

د بُونیر آب هوا ښه ده او په غرونو کښې یې واورې کېږي. د یوسفزو خلک په بونیر کښې دا ډول آباد دي: په نمرخاته یې چعرزی، قطب ته یې گدای زی، قبلې ته یې سالار زي سویل ته یې نور زي - په منځ کښې یې عایشه زي او دولت زي پراته دي.

د بونیر په پاچا نومي کلي کښې د پیربابا مشهور ولی الله مزار دی. د پیربابا نوم سید علي ترمذي دی او د وی اصلاً د ترمذ نه د بابر د کورنه سره راغلي وو، او سیدان دي او پلار یې بیا څه وخت چې همایون، شیرشاه سوري د هند نه وشړلو، د ده پلار بېرته د افغانستان قندوز ته لاړ او پیر بابا بونیر ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی او هم دلته وفات او ښخ شو.

د یوسف یوړوی اوریا ؤ، چې په بادي مشهورؤ اخون ـ درویزه ویلي چې دی خپلې مورته سپکی سپورې ویلي وې، نوځکه ورته ازار وکړو، اولاده يې ډېره نشوه، ځـ لږ وډېرچې دي هغه د چغرزو سره اوسیږي او په هغوکه دي. او د یوسف د بل ځلورم زوی اکو اولاده په کوز او برسوات، دیر او پنجکوړه استوګن دي. د اکوزو ده څانګې دي، یوه يې خواجه زي او بله يې رانيزي دي. د سمې رانيزي د ښوړلي علاقې نه د مالکنډ ترغرونو پراته دي او بر رانيزي د مالکنډه پورته پراته دي، دخواجه زو ځيني څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې ښاخ یوه ـ څانګه ملي زي په دیر کښې اوسیږي.

سوات یو ښکلی ځای ؤ، خود یوسفزیو د کورنیو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وایئ یو وران رباط ترې جوړشوی ؤ، خو میاګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې صدۍ په ـ اوایلو کښې دلته حکمران شو، هغه سوات بیا ښه ودان کړو.

د میاګل صاحب د کورنۍ حال داسې دی چې وایئ: په برسوات شامیزي قبیله کښې عبدالواحد نومې سړی او سیده چې په قام ساپی قندهاری د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلي وو. د ده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې یو هلک پیدا شو، چې نوم يې عبدالغفور

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودی شو. دغه هلك يو نامتو شخصيت، عابد، زاهد جوړ شو او د سوات په باباجي مشهور شو، څوك ورته د سوات اخون صاحب او څوك ورته د سېدو غوث هم وايي. سوات صاحب ابتدايي تعليم د خپل پلار سره کړی ؤ او د نورې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته ورغی او څه موده يې په ګجرګړه کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دين يې حاصل کړو. بيا څوکنو ته ورغی او هلته يې د ديني پوهې زده کړه وکړه، بيا د روحاني تعليم او فيض د پاره د شيخ رحمکار کاکا صاحب په زيارت کښې يې چله وکړه او وروسته د پېښور د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شو او د هغه نه يې فيض حاصل کړو، د هغې نه وروسته د صوابۍ تور ډېرې ته ورغی د مولانا محمد شعيب صاحب نه يې لاس نيوی وکړو او بيا څلوېښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سيپل بانډې نومي کلي سوات کښې ډېره شواو بيا يې د نيکي خېلو په قام کښې واده هم وکړو او وروسته بيا په مستقل ډول په سېدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې يو پرهېزګار، متقي او ستر مجاهد شخص ؤ او د سيکانو سره يې غزاګانې کړې دي او د سيد احمد شهيد بريلوي او د سيد اسمٰعيل شهيد ټينګ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری ؤ او بیا یې د پیرنګیانو د زورکیر حکومت هم ډېره سخته دښمني وکړه او ډېرې غزاګانې ورسره کړي دي، او هغه یو روحاني پیر او بزرګ ؤ نو ډېر ماذونان او مریدان یې لکه، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د هډې صاحب، د مومندو دلښکر مشر، او ملا پیوند صاحب سید، دوزیرستان ستر مجاهد او ملا همزالله صاحب سید، د تګاو ملا صاحب، دغزني ملا مشك عالم صاحب، دموسیئي اخونزاده صاحب او نورستر شخصیتونه د سوات صاحب مریدان، اخلاصمندان او ماذونان وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۷ع کال کښې وفات شوی وي دهغه د وفات نه پس سید عبدالجبار شاه د ستّهٔ ئې د سوات حکمران شو، خو وروسته د سوات صاحب نمسي شیرخان او میاګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبار شاه یې په مقابل کښې ماتې وخوړه او میاګل عبدالودود په کېل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو، انګریزي حکومت میاګل صاحب په ۱۹۲۶ءکښې د سوات والي ومنلو.

میاګل عبدالودود صاحب یو غیر معمولی سړی نه ؤ بلکه منظم شخص ؤ او د مملکت د ادارې قابلیت یې لرلو.

آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې یې د سوات د حکمرانۍ اختیارات

"" ستانه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او صفه هم ښه لایق، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ، ده په سیدو شریف کښې یو ډګري کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائي تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان د جوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، د سوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړې شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړې شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازی د میجرجنرال خطاب ورکړې شوی دی. او په سوات کښې اوسیږي.

دیر:

لکه چې ویل شوی دی، دیر کښې یوسفزی قبیلې د اکوزو خانګې د خواجه زي ملیزي اوسیږي.

د دیر علاقه اکثره غریزه ده، په نمرخاته کښې یې د سوات ریاست، قطب په نمرخاته کښې یې ګلګت او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلې ته یې د افغانستان برید لګېدلی دی، او د قبلې پلو یې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی.

رقبه یې ویلې شي چې د ري زره (۳۰۰۰) مربع میله ده، د دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقې مشهور سیند پنجکوړه دی، چې په پښتواني تاریخ کښې د لوړې شهرت لري.

د دې علاقې اولس به غالباً لږ و ډېر د شیښو[٦] او تلکو[٧] تنو په منځ کښې وي. دا منطقه د خپل طبیعي محل وقوع په لحاظ د ډېر سیاسي اهمیت حامله ده. د دې ریاست د حکمران تبربانی ملا الیاس صاحب نومی سړی ؤ چې د خپل زهد او تقوی په وجه د اخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملیزو کښې د - پاینده خېلو په ذیله کښې ؤ، ده په لسمه هجري صدۍ کښې خپله ګدۍ نشیني په حکومت بدله کړه او په دیر کښې یې دیر ریاستي حکومت بُنیاد کېښود، او غلام خان[١] د دیر خان شو. د هغه نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسید، (خوګېرو لیکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ) دا سړی د خپل وخت ډېر مقتدر حکمران

---

(١) خوګېرو د خپل کتاب پټهان په ٥٢٦ مخ کښې د الفسټن په قول وايي چې لومړی حکمران د دیر اسمٰعیل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معاصر ؤ، او له هغه سره یې ملاقات هم شوی ؤ. او بل وايي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ، خو د جندول خان اثاب الدین خان وېلې چې الیاس بابا د ابراهیم بابا او هغه د ابا محمد او هغه د پاینده بابا خوی وو او د الیاس بابا نه سهیل ضفر خان او غلام خان وو چې د دیر حکمرانه کورنۍ د ضفر خان اولاده ده، د محمد شریف خان نه پس اورنګزېب خان او ورپسې شاه جهان خان نواب شو، او د هغه نه پس خسرو نواب شوو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انګریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې دنوابی خطاب ورکړواو په ۱۹۱۸ع کښې انګریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه او د دیرنواب شواو دا خطاب د دوی په کورنۍ کښې موروثي ومنلی شواو د ده زوی شاه جهان خان یې ولیعهد ومنلو.

بادشاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شواو په ځای یې شاه جهان نواب شو، خو د نوابۍ په معامله ورسره خپل ورور عالم زیب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زیب خان مرسته به دباجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میا ګل صاحب کولو. دا مخالفت ورو- ورو ډېرشوا و جنګ تري جوړ شو، او عالم زیب خان ماتې وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انګرېزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې یې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته یې پنځه سوه روپۍ (غالباً چې پنځه سوه وي) د میاشتې وظیفه مقرره کړه او د ریاست دیر د حدودو نه یې بهر کړو او د مردان په علاقه کښې به اوسېدلو.(۱)

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

(۱) خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدۍ کښې د رياست د خلکو په ژوند کښې هيڅ ډول بدلون نه تيار نه ؤ. هلته د منظم تعليم هيڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د چلې پاليسۍ په اساس دې په اکتوبر ۱۹۶۱ع کښې د رياست نه لرې کړو او لاهور ته وليږلې شو او په ځای يې وليعهد خان خسرو نواب مقرر کړې شو.(۱)

اوس د دير رياست په سرحدي صوبه کښې ګډ کړې شوې دی او يو کمشنري اداره کوي.

د يوسفزو بله مهمه قبيله منډړ ده.

«منډړ»

د منډړو قبيله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرختاته اباسيند، قبلې ته يې يوسفزي قطب ته يې بونير او په سويل مهابڼ دی.

دا علاقه يوه دره ده، ميداني علاقه يې لږه ده او ځمکه يې هواره نه ده غريزه ده. دا علاقه وروسته د سوات سره

---

(۱) د نواب شاه جهان سره يې د هغه زوی شهاب الدين خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ دېرش (۳۶) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وترلی شوه . دامبلي مشهور جنګ په ۱۸۶۳ ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندړ قبیلې مرکز دی . دچملې نه سویل ته د صوابۍ علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندړ قبیله پرته ده .

د مندړو خانګې

د مندړ درې زامن وو، چې منور، خضر او رځړ نومونه یې وو.

د منور هم دوه زامن وو، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ . د عثمان هم دوه زامن وو، (۱) کمال (۲) امان ؤ . د کمال اولاد ته کمال زي ویلی شي او پخپلو کښې هم په دوو خانګو وېش دي، چې یوه خانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کېږي (د طورو خانان په مشران زو کښې دي.) او د (هوتي مردان خانان په کشران زو کښې دي.) په کشران زي کښې اکوزي هوګړه دي چې د عنایت خان د دریمې ښځې اولاده ده او په معیارو کښې استوګن دي . د وتمان اولاد هم دوه ښاخه ده . یوه یې اکازي، کنازي او علي زي دی، دوی ته وتمان نامه هم ویلی شي او دا خلک د اباسیند په غاړه د مهابن په سویل پراته دي، توپی، مینی، کوټه، مرغز د دوی په علاقه کښې مشهور کلي دي . او په دویم ښاخ کښې یې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدو اولاده ده چې دوی دوتمان نه په قبله پراته دي او د دوی د ذېلي ښاخونه په دې ډول دي:

اول - اباخېل: په کونډه، زیده، هنداو شامنصور کښې.

دویم - عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانیرۍ کښې او میراحمد خېل په پنجتار، ډاګۍ، توتالۍ، باچا او بام خېل کښې استوګن دي.

«رځړ»

رځړ: داشپه په پښتونخوا کې وېش ده: ماني زي، ملك زي اکوزي، خضرزي او محمود زي.

ماني زي: په ډاګۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرموولي او دینا کښې.

ملک زي: په یارحسین، شېردره او یعقوبۍ کښې استوګن

اکوزي: په دوبیانو، سه چینه او اسمعیلا کښې.

خضرزي: په شیوه، کالوخان او شېره غوښه کښې او محمودزي یا مامون زي په نوي کلی، شېخ جانا، سوتیا او نارنجي کښې پراته دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ترکاڼي»

اخون درویزه لیکي چې د شېخا یاخاښي د وه بنځې وې یوه يې «مرجانه» اوبله «بسو» نومیدله. د مرجانه زامن یوسف او مندړ وو او د بسو زوی ترکاڼي دي چې اوس په باجوړ او نوړ وخائیونوکښې پراته دي او په لویه کښې ۱) ماموند، ۲) سالارزي دي. خوځینې لیکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نوړ د برزي او خېلونه دي چې څکښې یې یادونه شوې ده:

«باجوړ»

د باجوړ علاقه به اندازاً څه پنځه ویشت ۲۵ میله اوږده او شل ۲۰ میله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سیند دی، قبلې ته یې د کونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته یې اتمانخېل دي، او جنوب ته یې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو وېشلې شوې ده:

۱) چارمنګ، ۲) بابوقره، ۳) سورکمر، ۴) رود، ۵) د ماموند علاقه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ تر منځه پروت دی ،
دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده او څلور میله پلنه ده .
د جندول د پرنامتو حکران خان عمراخان د امان خان زوی
د فیض طلب خان نمسی و . د پلار د مرګ نه پس د عمراخان
او د ورور شیرعالم خان ترمنځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې
ونښتې او عمراخان کامیاب شو(۱) ، او تر ۱۸۸۲ع پورې یې د جندول
او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې یې د دیر نواب محمد
شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و
دریدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته
وتښتېده او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته
مړ شو . او په همدغه کال (۱۸۹۵)ع کښې د مالکنډ ایجنسي هم
انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په
۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه ، نو دا ایجنسي
په هغې صوبې وتړلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس
هم د سرحدي صوبې سره ده .

---

(۱) د جندول خانان په مست خېلو مشهور دی ، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې
عمراخان هم له دې کورنۍ څخه و ، او بله غفارخېل دی ، چې د شاهي خانان وو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کیکیاڼي»

داقبیله د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي چې د شیخا د مرجانې بنځې نه د وه زامن وو‌چې یوېې «مند» چې اولاده یې یوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه یې «مک» ؤ او د ده یوه لور وه‌چې په زیرک نوی سړي واده وه، اولاده یې په‌کیکیاڼي مشهوره ده.

کیکیاڼي د پېښور په ضلع د واوه کښې استوګن دي.

«غوریاخیل»

د روایاتوله مخې د کُند د ویم زوی غوري یا ابراهیم ؤ، چې اولاده یې په غوریاخیل یادیږي.

دغوري زامن : دولت یار، خلیل، زېراني ، ملاګوری دی ملاګوری، متبنی، دی.

د دولت یار دوه زامن وو، ۱، مهمند یا مومند، ۲، داؤدزی.
د مومند یامهمند هغه اولادې ته چې په سمه یعنې پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وایې، او هغه چې په غزنیه علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

استوګن دي هغه په برمومند یا دیرېږي او دا دواړه یو شئ دي خو پردي حکومت پرې راغلی او سیاسي پولې او بندېزونه جوړ شوي دي ، نو دا دوه ورونه هم سره بېل شوي او د ورورې عزیزولۍ هغه پخوانی نزدیکت نه دی پاتې شوی.

برمومند د کابل او کونړ سیند په د واړو غاړو د ننګرهار په علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوېږو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ، او په نورو ځایونو او په غره کښې د مېچنې نه نیولې د کوټي تارانو پورې او په سارهٔ د ناوګه نه نیولې تر لالپورې پراته دي چې مشهور ځایونه یې ګنداو ، پنډیالۍ ، دانشکول ، وتمانزي ، دو ېږي ، مېتي کوهي خانزادګان ، بېدمنۍ ، شبتا ، طورخواه ، سپینکي تنګی ، د خوېږو علاقه ، ګونګ ، سم غاښی ، وچه جوړ کاټ ، ورسک ، خاپېک کور ، ګدای تنګی ، ښاورچینه ، مزرینه ، اتا جوړ ، احد کور ، ونه بخشي کور ، جمعه خېل او قوطی دي. د کړپې او خاپښي مشهور غاښي هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ایله زې غرې مشهور غر دی. د مومندو د علاقې نه غرونه تاو دي او ځینې درې هم پکښې شته او څه وبې ځمکه هم لري اکثره خلک للمي کروندې کوي او د کروندې څه ځمکې لري چې د دوی ګذاره پرې کېږي او اکثره ځوانان یې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ، غریزه علاقه یې یخه ده ، واورې هم پرې کېږي ، خو میداني علاقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې کرمه ده.

داؤدزي:

داؤدزونه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سویل تړې خلیل دي. دوی د خلیلونه په شماره کښې ډېر دي د دوی د مهاجرت وخت سو نه دی معلوم، خو ممکن دی چې د مومندو سره راغلي وي، دوی د پېښور په قطبي پلو د کابل سیند د بناخوني په منځ - منځ کښې پراته دي او ښه ورداته ځمکه یې په برخه شوې ده.

خلیل:

د خلیلو اوسنۍ علاقه به لږ و ډېر شل میله اوږده او لس میله پلنه وي.

د خلیلو ملکانو ته ارباب ویلې شي، تهکال، سپینه وړه لنډیکه د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مخکښې د باړی نه او به کېدلې، خو اوس د وړ سک بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوي دي.

ځوکني:

د اخون درویزه په قول ځوکني د خپلو ورونو نه مرور-
شوي وو. او تللي د سپین غره په لمنو کښې يې استوګنه اختيار
کړې وه.

د ځوکنو په نمرخاته اړيدي، په سويل يې ورکزي او
قبله په سويل يې (طوري)، دي او قطب ته يې سپين غردی. دا
خلک د خرمني په دره اوکرمان پراته دي، ښه کلک، جنګيالي او
کارګر خلک دي، ښځې نر ټول کارکوي، د باندې تګ راتګ
يې لږ دی. علاقه يې يخه ده نو اکثر جامې يې د وړيو، شړۍ
نه وي.

د وی ښه اتفاق او سُني مذهب دي. د ځوکنو يو کلي په-
پېښور کښې هم شته دی چې د مياعمر صاحب (رح) د زيارت له کبله
ډېر مشهور دی.

زېراني:

د زېرانو خپلې تپې د تاجکو سره ګډې وډې په ننګرهار کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیړي او د جلال آباد نه په شمال قبله یې غټ کلی شته دی.

او نور لکه پهار خېل، دولت خېل، احمد خېل او تاړ خېل د برو مومند و سره کور کلي کوي.[1]

---

[1] خو دا ما ته نه دی معلوم چې چېرته اوسیږي. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
ځمند اولاده

دخرشبون یاخیرالدین دیو زوی (کند) داولاد دي حال خوځه ناڅ ولیکلی شو، اوس د هغه دبل زوی (ځمند) داولا دې څه مختصراحوال لیکلی کیږي.

ویلی شي چي د ځمند څلور څانګې دي: (۱) خوېشکي (۲) کستاني (۳) مهمنزي (۴) توخي دي. ویل کیږي چي مهمنزي د پخوانه دخاښي خېلو په ډله کښې ور ګډه شوي دي.

د پېښور په استوګنو پښتنو کښې د ځمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ورسره بله قبیله د خوېشکو ده. ویلی شي چي دا خلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لګېدلي د پشین په څمکه اوسېدل، خو لکه نورځنی پښتنانه قبایل چي د ترینو د بد ګذرانه نه تنګ او هجرت ته مجبور شول، دغسې دوی هم د ترینو نه تنګ او راپاڅېدل، ځنې خوېشکي ملتان ته لاړل او ځنې غزني او کابل ته راغلل او څه خلک یې د غوربند په دره کښې آباد شول.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوږشکو قبیلې د بابر سره تعلق ۇ، د مُغلی بادشاه بابر
په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کښې ډېر پښتانه
وو، چې ډېره برخه یې د خوږشکو وه. خوږشکي د خپل یو
سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره
په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون
به خوږشکو ته په درنه سترګه کتل. د خوږشکو د قبیلې څه خلک
چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصوره
مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسیږي.

دخوږشکو څنې ټپې لکه: بهټک زي، حُسین زي، شهاین زي
مسلماک او کزلاني د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته به-
پښوا د برکلي او سید ونکي ویل کېده او څنې ټپې لکه: عزیز زي
جنوزي، ابراهیم زي او نور چې د قصور نه په نمرخاته دي، هغوی
ته به یې د لرکلي او سید ونکي ویل. څه موده پس دا خلک په
خپل منځ کښې سره ونښتل او څنې ټپې تري لاړې، په خواجه او-
ټانده او هیروال آبادې شوې. دا خلک اوس هم په افغان قصوره
مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهیږي او نه یې لباس
د پښتنو په شان دی خو خوږشکي او پښتانه دي.

د خوږشکو څینې خلک په پښین او قندهار کښې هم شته دی
او یوه ټپه یې په غوربند او څه خلک یې د نوبهار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی نوبنار په قطب د لنډي سيند په غاړه په خوګښکي نومي - کلي کښې استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر «ارزاني» د بايزيد روښان انصاري همعصر ؤ او روښاني پير ؤ ارزاني د خوګښکو په قبيله د - عزيزي په زيله کښې ؤ.

د خرشبون د بل زوی «کسي» حال داسې دی.

کسي

ويلی شي چې د کاسيانو يولس تپې وې چې مخکښې يادې شوې دي او شينواري هم پکښې داخلي دي. لکه د پټې خزانې په قول ويلی شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کند او جمند چې د غوري مرغه نه کډې کولو ته مجبور شو او د غزني او کابل په لور راوکوچېدل او بيا ښکته پېښور ته پسې راغلل، نو د دوی د بلې څانګې ورونه کاسيان بيرته د سليمان غره ته ورغلل او هم هلته مېشته شول، خو يوې قبيلې شينواري د خانبې خېلو سره کډه راوکړه او د خيبر نه په قطب پلو غرونو کې واړول او هلته مېشته شول. د دوی علاقه د کابل سيند بنې لور ته د - پېښور او جلال آباد په منځ کښې پرته ده. قبيلې ته يې خوګياڼي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب یې سپین غر، په شمال یې د مومند و علاقه او په نمرخاته یې خیبر او ملاګوري دي . د شینوارو څه خلک د د شیخ بابا په دره علی تنګار او څاګه کښې د برو مومندو سره، او څه خلک یې د کوټ په شیګل دره ، او د کوز کنړ د بوډیالی په «کنډ» نومي کلي کښې استوګن دي .

د شینوارو مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لواړګی دی ، څه خلک یې کواټ او کشمیر کښې هم شته .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتي قبائل»

داقبائل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی، په نامه غورغشتي یا دیږي.

ویلې شي چې غورغشت د ۳۸۸ ه کلو نو خوا و شا لاژوندی ؤ. د غورغشت دري زامن وو: (۱) دامنی (۲) بابی او (۳) مندو په دوی کښې د دامني اولاده ممه کمه لې شي د دامني په اولاد کښې مهمه قبیله د کاکړو ده چې وروسته به یې ذکر او یاد راشي.

بابی: د دې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځنې د کویټي خوا و شا هم مېشته دي. د جوناګړ نوابان د دې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي.

مندو: د مندو اولاده په مندوخېل مشهوره ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغورغښت نسب نامه»

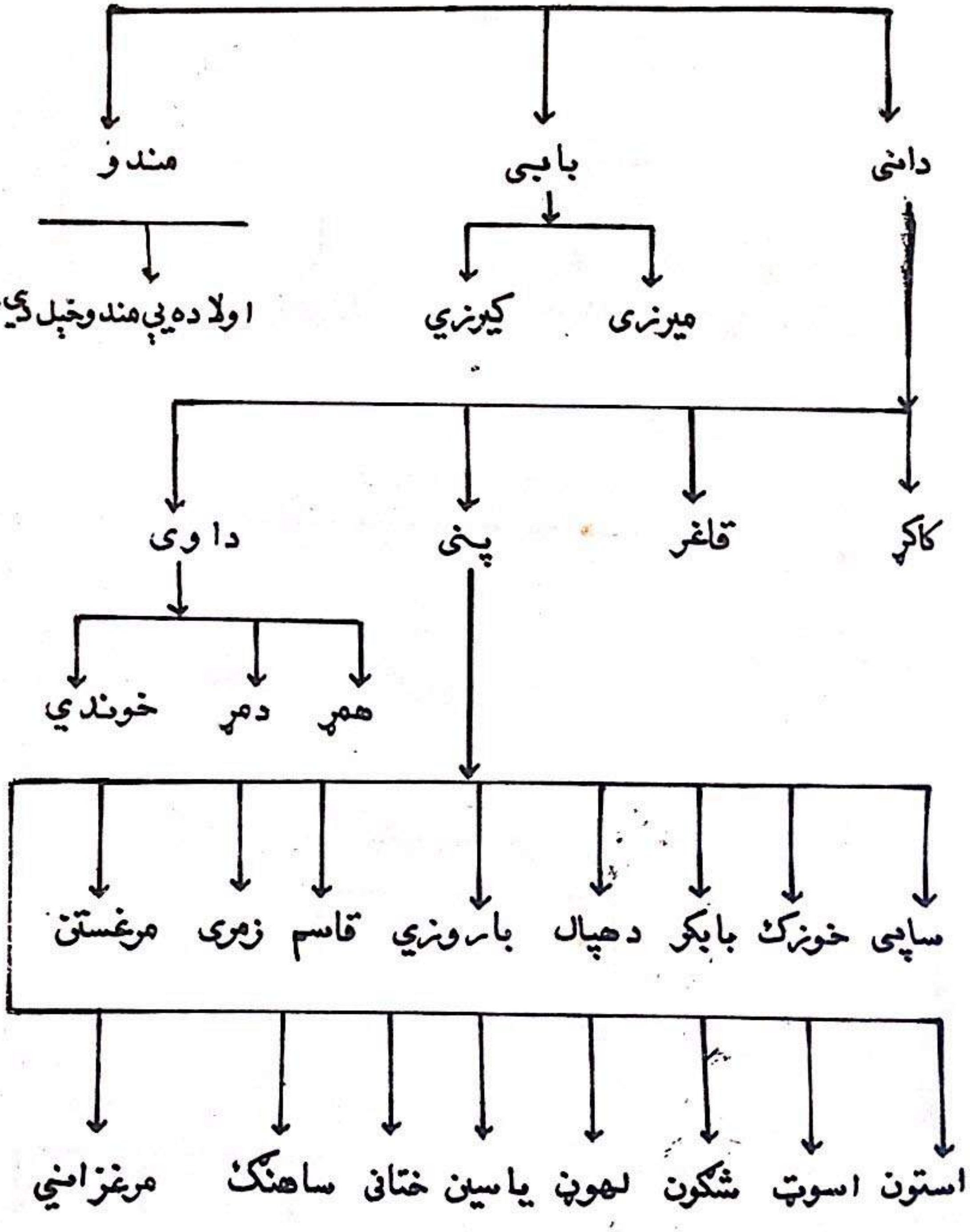

(پاتې په بل مخ کې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

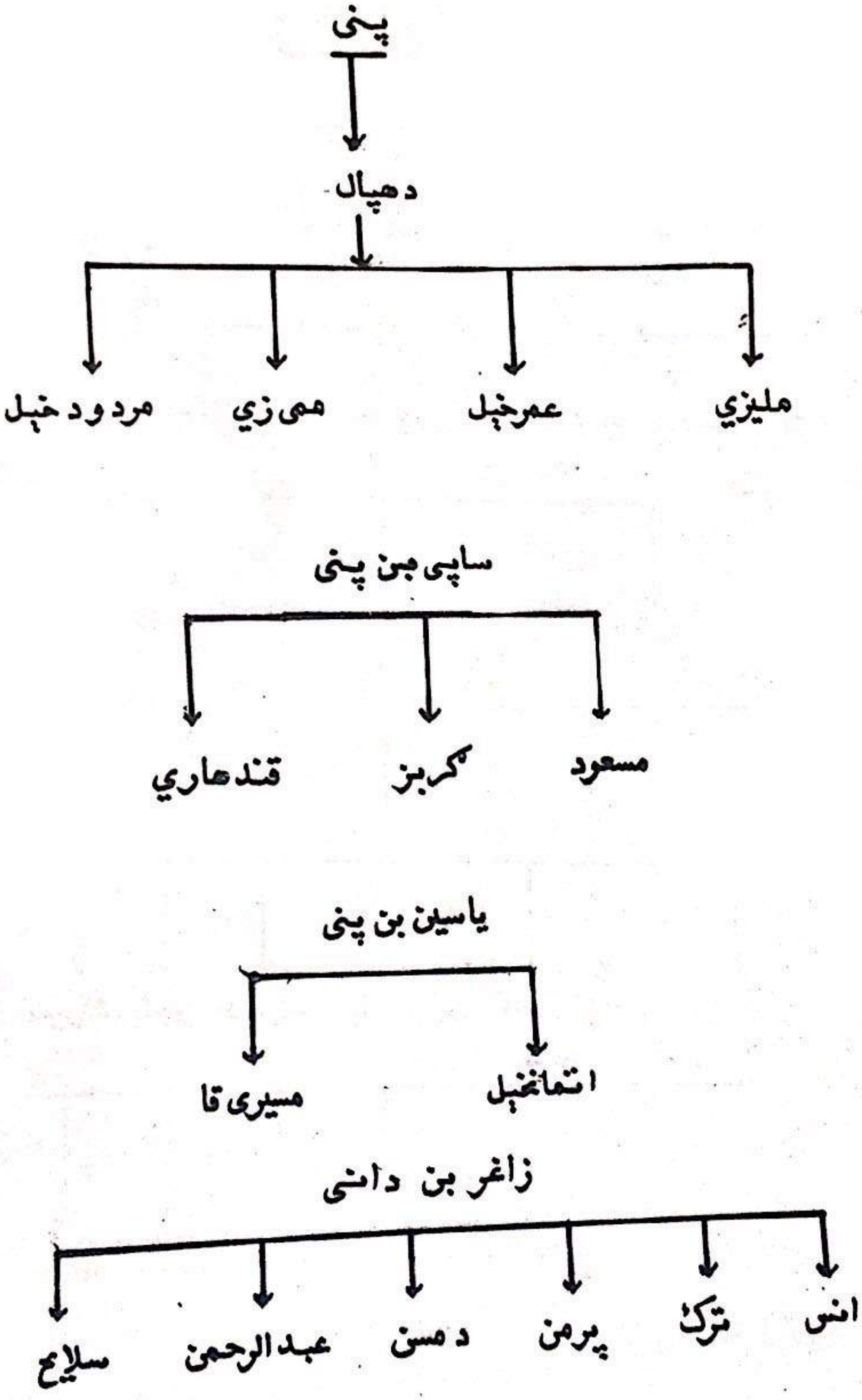

(ماتي په بل ځای وګوری)

کاکړ

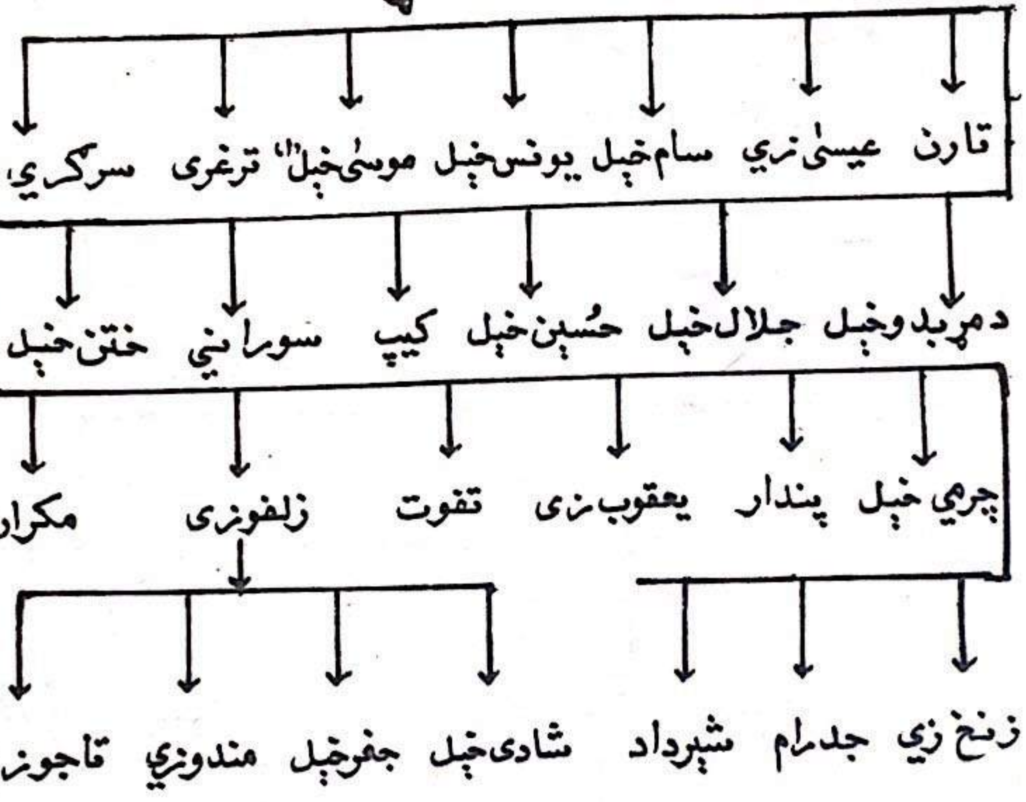

---

(۱) موسیٰ خېل په غزني کښې له اندړ سره پراته دي .

نوټ ، فرملي او سبري هم د کاکړ زامن دي . (وګوری تذکرهٔ روښان خان ۱۵۳ مخ) ، تايمني د دکن حیدرآباد حکمرانه کورنۍ هم کاکړ دي (مخ ۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتاني دي (تذکرهٔ روښان خان)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حسین بن جدرام بن کاکړ بن دانی بن غور غښت نه :

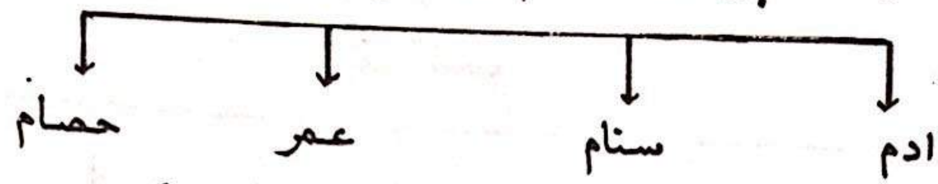

اود بابکر دحسین د ورور بن جدرام بن کاکړنه:

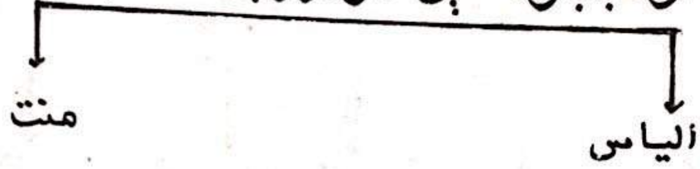

او د یعقوب بن کاکړنه :

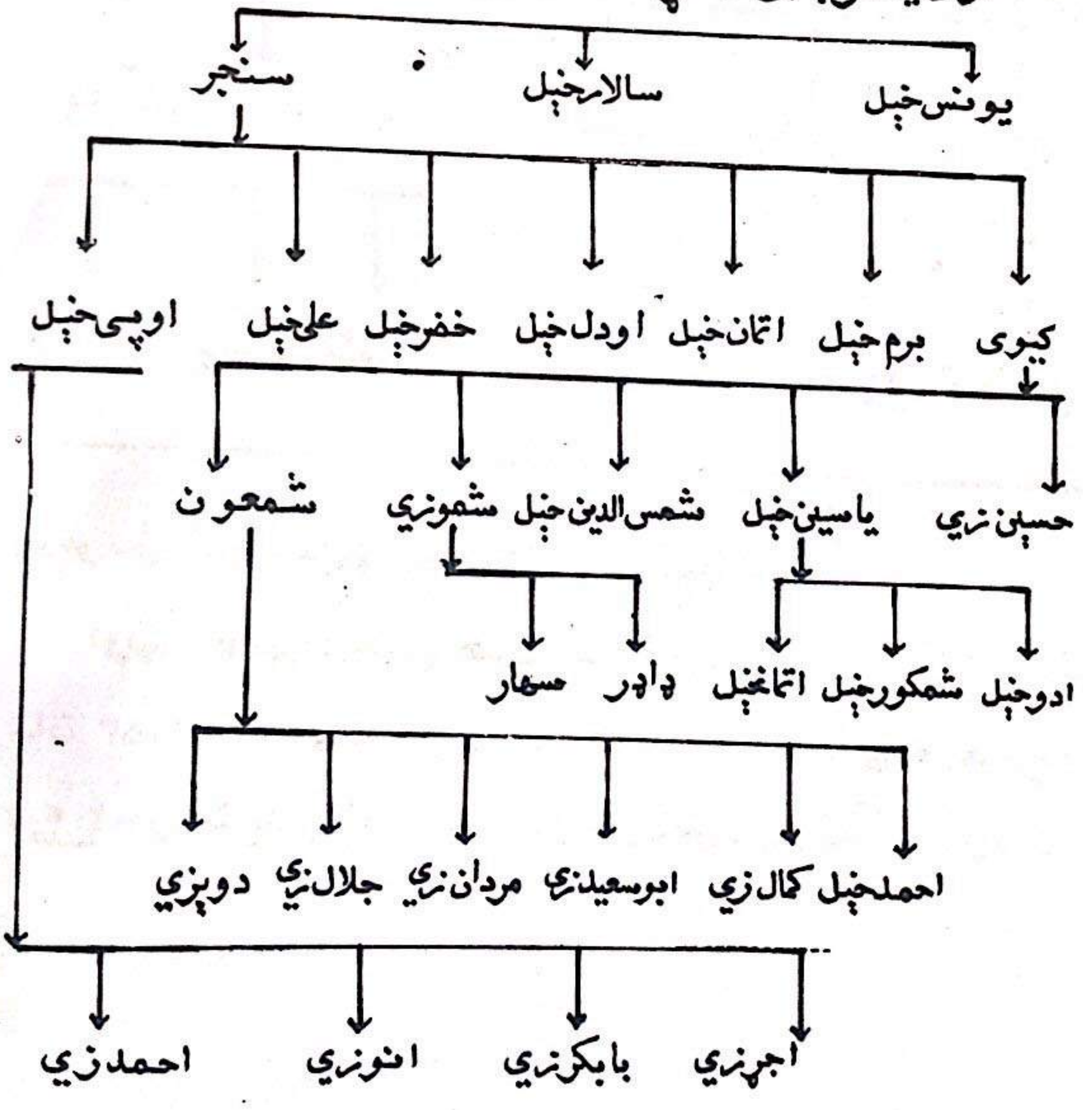

Kitaboona.BlogSpot.Com

علی خېل بن سنجر نه:

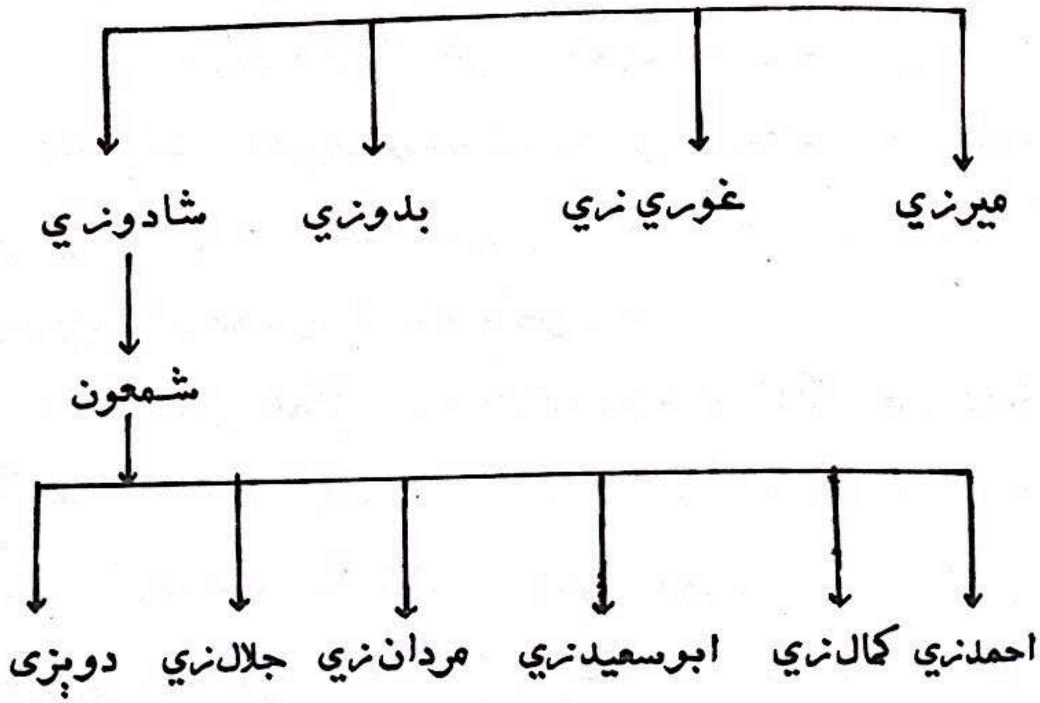

او د بابي بن غورغشت نه:

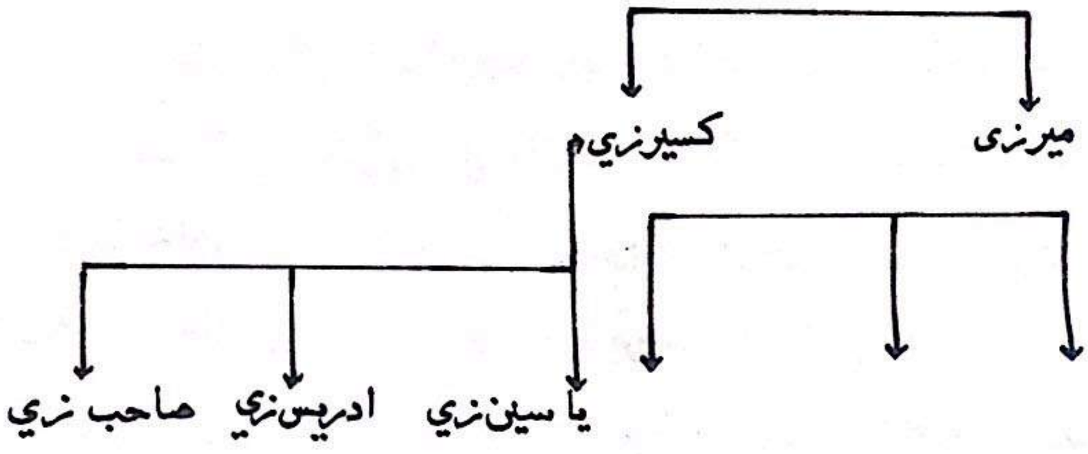

لکه چې ویلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د داني په اولاد کښې کاکړ مهمه قبیله ده ویلی شي چې د دې قبیلې مورث اعلی کاک نیکه ؤ، چې ډېر ښه سړی ؤ، او د غیاث الدین غوري په زمانه کښې وفات

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شويدی او قبرېي د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، او ډېر خلک يې زيارت کوي.

داسې ګومان کيږي چې دا قبيله ډېره لويه ده نو دا به پښتونخوا وي او کاکړ نيکه به پروسته کوم ښه سړی پکښې پيدا شوی وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو د وړه څانګې دي: دا د سرزخېلو څانګه (۲) سنتيا څانګه ده او د دې دواړو څانګو نه ډېرې څانګې او ذيلې هم جوړې شوې دي. دا خلک د کويټې د وېژن په ځلوراواړو ضلعو کښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه او څه په قندهار او هرات کښې هم شته دي.

د مشرقي پنجاب د کوهانه او خورجه په قصبو کښې او څه په بلند شهر هو کاکړ استوګن دي، او څه په دکن کښې هم شته دي.

هيبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ، او د مخزن افغاني په تاريخ کښې ډېر برخه لري د کاکړو د سنتيا څانګې سره تعلق لري، او موسی خېل د غزني په ولايت کښې د اندړو سره چې او سيږي، او لوی مجاهد نجم الدّين اخونزاده صاحب د هډې هم موسی خېل ؤ.

ناغر:

ناغروړه قبيله ده اوس د کسي په ټبر کهتړا نو کښې ورګډه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د یو مؤرخ د «صولت افغاني» مؤلف زردا د خان۔ هم د دې قبیلې غړی دی.

پنړي :

پنړي هم د کاکړو په شان یوه پخوانۍ قبیله ده، خوروړه قبیله ده.

د پنړو ځنې خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې او څه په دکن کښې استوګن دي. په دې قبیله کښې د خانځکوړ د بارونو په څانګه کښې دی.

نوټ: لکه څنګه چې د خانې خپلو ټپې مشهورې دي، د غسې د کاکړو نارې په پښتو موسیقۍ کښې ډېر شهرت لري، او مرحوم محمد ګل نوري دا نارې د یو کتاب په شکل راټولې کړې دي، او په کابل کښې چاپ شوي. . . . . (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

د

"گدون"

نسب نامه

د شجرو نه گدون هم د غورغشتو یوه څانګه ده او په ورورګه کښې گدون ، موسیٰ خېل او ساپي سره نژدې دي او نور ورونه یې هم شته دي ، خو گدون د مخکښې نه د خاښي خېلو په کند کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شېخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس پرې پراته دي .

گدون یا جدون

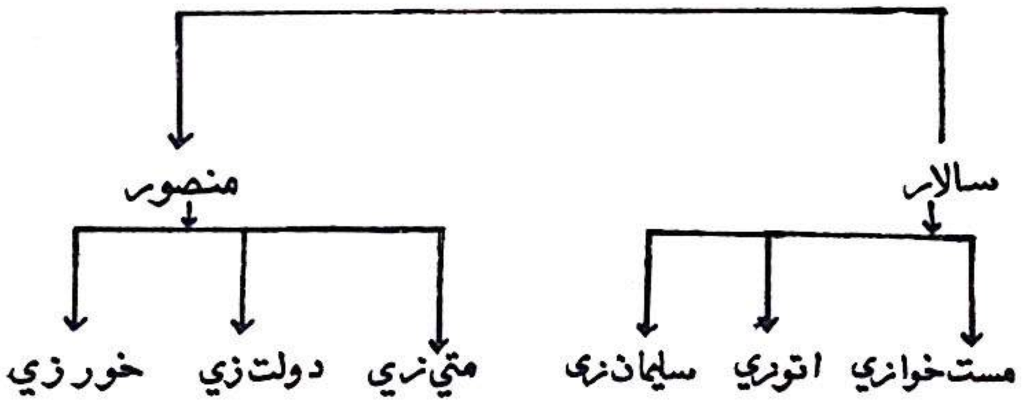

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږزي بن منصور

- شايب زي
- مامازي
- خليل زي
- امرازي

د ولت زي بن منصور

- يعقوب زي
- شان زي
- حسن زي
- بهلول زي

متى زي بن منصور

- الدرزي
  - ولي خيل
  - قاسم خيل
  - شاهي خيل
  - الله داد خيل
  - خواجه رستم كور
  - ادين زي
- عمرزي
  - ګوارزي
  - يعقوب خيل
  - عيسى خيل

اتوزي بن سالار

- عيسى خيل
- عبدالرحيم زي
- محمد خيل

Kitaboona.BlogSpot.Com

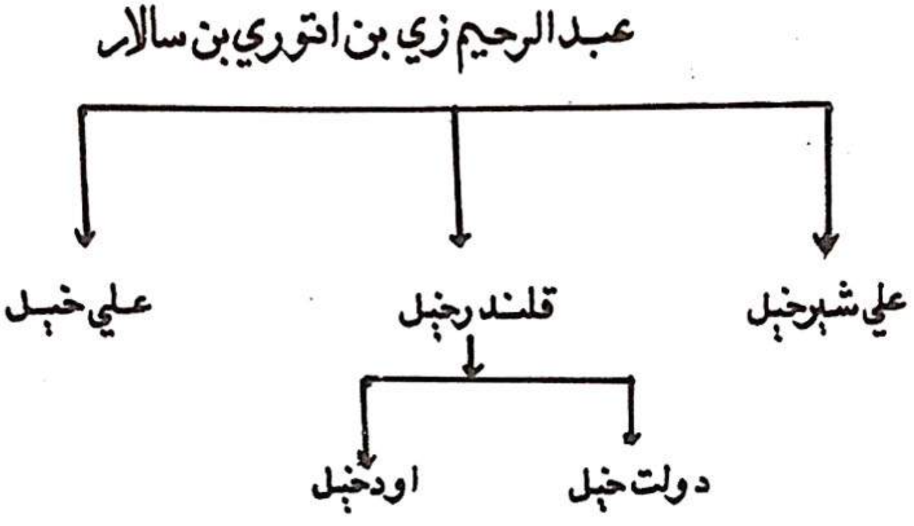

شجره موسی خېل د کاکړ زوی

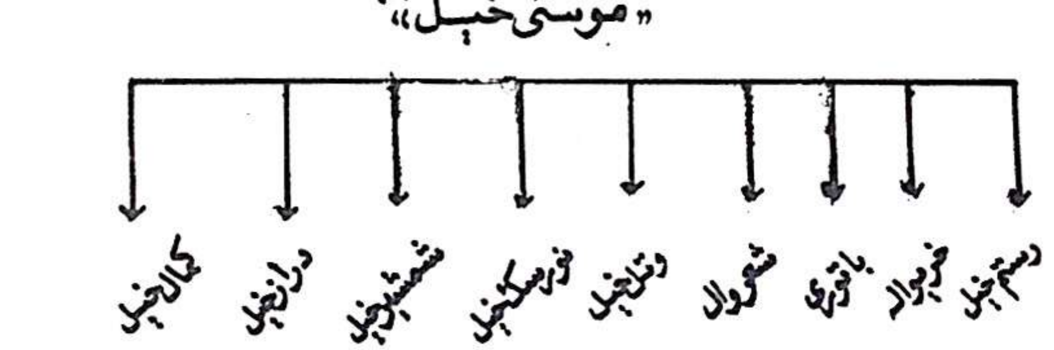

نوټ: دا خلک د غزني په ولایت کښې د اندړو سره اوسیږي، لوی مجاهد نجم الدین اخونزاده صاحب هم ددې ټبې نه و. (شیال)

د شجرونه چې معلومیږي نو کدون قبایل په دوو څانګو، سالار او منصور باندې وېش دي. د سالار د څانګې خلک اکثر د هزاره په غرونو کښې اوس تر (ش، پورې پراته دي. د د وی علاقه-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پره زرخېزه او ودانه علاقه ده او د دې دوارو ځانګو په منځ کښې اکثر بدی هم وي .

ویلی شي چې د ګدون د مورث اعلی نوم اشرف ؤ، وروسته په ګدانه مشهور شو. د اخلک د ګدون یا جدون په مهابن - غرونو پراته دي اوځه د مردان په علاقه د باینی په کلي کښې هم استوګن دي، لږ ځه په کشمیرا و کیمبل پور په علاقه - کښې اوسیږي .

په چهچه کښې د غورغشتوکلی د اشرف ګدون آباد کړی ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه طبقه:

«بیټني قبائل»

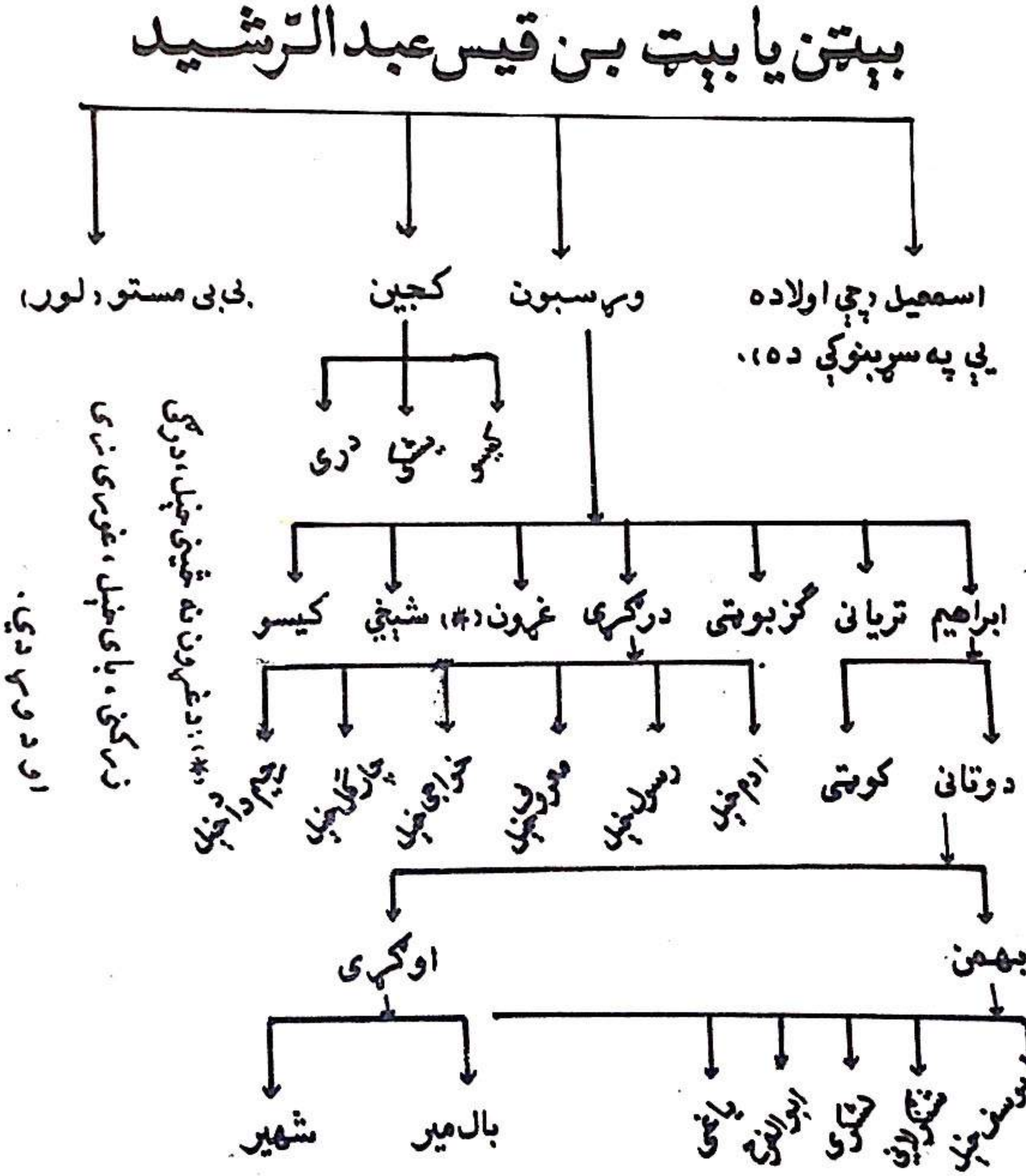

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د شېخي نه: مېرباز، اسمعيل صاحب خېل، غرټون، چلاک خېل، فتح خېل، درې پلارې.

د ترياني بڼ ورسبون نه: د مړ او چاکي دي.

د مړ

ملاخېل | تاجي خېل | جنبي | شاملکي | باتي خېل | رم | ديو | ميسکړي

د چاکي نه

بيرم | همداني | سواتي | بشوړ | خاکي | بتازي

ويلي شي چې ښځن د قيس عبدالرشيد زوی د ی نوموړې د بېټ نيکه په نامه ياديږي. د تولد او وفات نېټه يې سنه نه ده معلومه خود «پټې خزانې» په قول چې بېټ نيکه د خرشبون د ښ وند په زمانه کښې هو ښ وتدی ؤ. او خرشبون په ۱۱۴ هـ کښې وفات شوی دی، نو بنأ په دې شهادت موبز د بېټ نيکه د مړينې نېټه د څلورمې هجري صدی اخري کلونه ګڼلی شو.

بېټ نيکه يو خدای دوست او متقي سړی ؤ او په خپل ښ وند کښې يې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی. او د هغه ځای

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه یې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات بیټ نیکه ته منسوب دی:

لویه خدایه، لویه خدایه ستا په مینه په هرځایه
غرولاړ دي د رڼاوی کښې تول شروي په زاری کښې
دلته دي د غرو لمنې زموږ کېږدۍ دي پکښې پلنې
داو کړي د هر کړې خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

دلته بر زموږ اوربل دی وږ کورګی دی ووږ بوږ جل ګی
مینه ستا کښې موږ مېشته یو د بل چا په ملا تله نه یو
هسک او مځکه نغښته ستا ده د مرو وده هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه، لویه خدایه

د بیټ نیکه په اولاده کښې د وړ سبون او کجین اولاده ګڼلې شي، او اسمعیل په شروند کښې بیټ نیکه خپل فتره سړبن ته ورکړی و. د اسمعیل اولاده په سړبنو کښې ګډه وده شوې ده.

د بیټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړی کښې آباده وه خو څه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بې ځایه شول او د کوه سلیمان په نمرخاته خوا د ګومل رود په غاړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا نک په حکومېشته شول، او په هندکښې د پښتنو دسلطنت په وخت کښې داخلک د ډېر اقتدار خاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونوکښې په ډېر شمېر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه طبقه:

متوزي قبائل

د روایاتو مطابق بی بی متو د بیټ نیکه لور وه او په شاه حسین غوري وا ده وه، اولاده یې په متوزي مشهوره ده او مراد ترې غلجي او لودي قبائل دي او شجرې یې په لاندې ډول لیکلې شوې راغلې دي.

متوزي قبائل په دوو څانګو ویشلی شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوزي قبائل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسین»

(۱) ښځه (بی بی متو) چې د بیټ نیکه لور وه.

(۲) ښځه (مهی) د کاغ دوړ لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

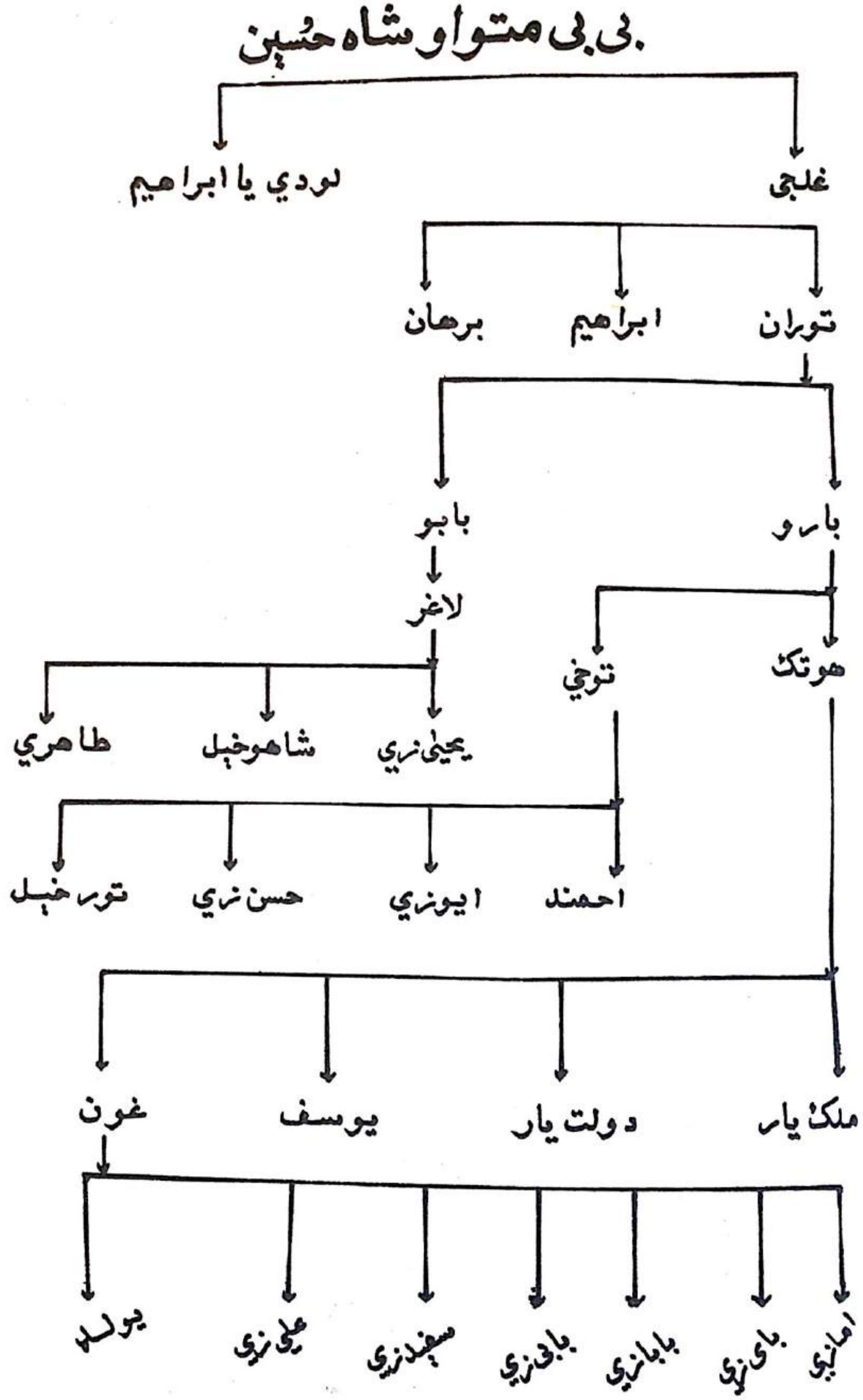

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

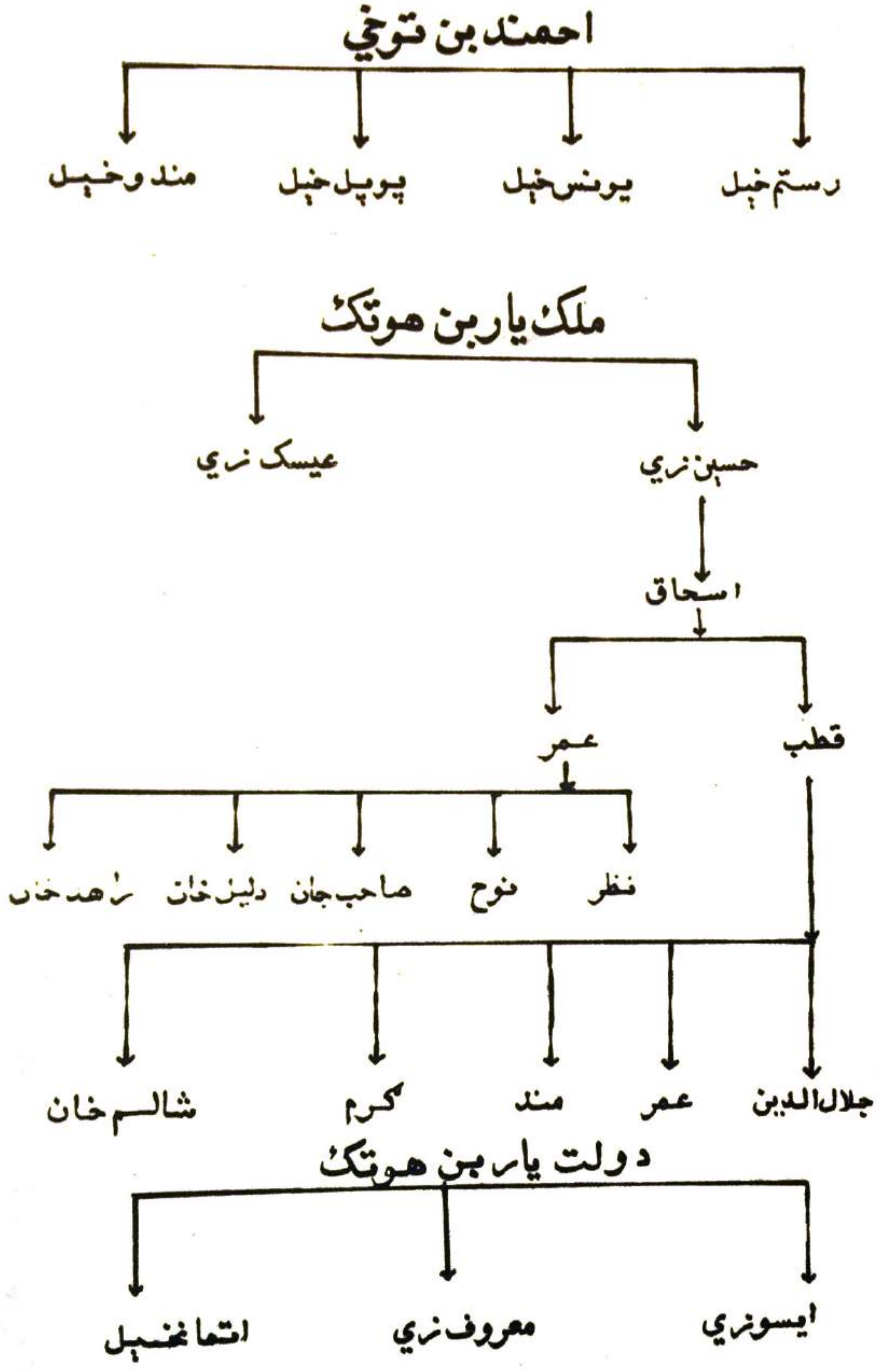

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف بن هوتک

کتي زي — کدین زي — کندل زي — خادي زي — صدیق زي — عمرزي

نوټ ٤ " هغه غلجي چې د محمد غوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ ع نه تر ۱۲۹۰ ع پورې په هند کښې (۸۴) کاله حکمراني کړې ده. لومړنی مؤسس يې جلال الدين فيروز غلجي و چې په ۱۲۰۶ ع کښې يې د کيکاووس دالتمش د زوی غلامانو نه حکومت ونيواو وروستنی سړی او بادشاه يې مبارک خان و چې بادشاهي ترې ناصرالدين تغلق ونيوله.

د دغو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د ميرويس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ ع کښې يې حکومت نيولی و، او تر ۱۷۳۷ پورې يې حکومت و، نو د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. دا پنځه سوه کاله مخکښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسين زي بن ملک يار بن - بارو، بن توران، بن غلجي بن متو او شاه حسين نه

"شالم خان"

حاجي ميرخان (ميرويس) — عبدالعزيز — عبدالقادر — يحيى خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجی میرخان یا (میرویس خان)

بن شالم خان
نه

میرخان (میرویس خان) نه

شاه محمود — شاه حسین

عبدالعزیز بن شالم خان نه

شاه اشرف

یحییٰ خان بن شالم خان نه

محمد خان

نورالله — حاجي عبدالرحمن — حاجی زمکه

حاجي عبدالرحمن:

شبیرخان — عبدالرحیم

نوټ: د میرویس خان شجره : میرویس خان بن شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین بن ملک یار بن هوتک بن بارو بن توران بن غلجي بن بی بی متو او شاه حسین .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي میرویس خان:

میرویس نیکه د پښتنو په تاریخ کښې لوی شخصیت دی او ډېر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه یې سره راغونډ کړل او د قندهار ایراني حاکم گرگین کرجي یې و واژه او پښتانه یې آزاد او خپلواک کړل، دی ځلور کاله ژوندی ؤ او بیا مړ شو، پس له مرگه یې ورور عبدالعزیز باد شاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو ووژل شو او یا پخپل مرگ مړ شو او په ځای یې د میرویس خان زوی شاه محمود د پښتنو باد شاه شو، چې د افغانستان نه ور تېر، د ایران نه یې اصفهان هم ونیو او د پښتنو باد شاهي یې تر ترکیې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای یې د تره عبدالعزیز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ایران باد شاه شو، څه موده پس شاه اشرف ته ایراني لښکر ماتې ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښې عبدالله خان بلوڅ و واژه او ایراني لښکرې د نادر افشار په مشرۍ قندهار ته راورسېدلې او شاه حسین چې په قندهار کښې باد شاه ؤ او د میرویس خان کشر زوی ؤ، ماتې وخوړه، ایرانیانو دی ونیو او په مازندران کښې یې مړ کړو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کوړنۍ په افغانستان او ایران کښې د ۱۷۰۹ع تر ۱۷۳۷ء

پورې (۲۸) کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم

یې د نیا ته ښودلی دی.

د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان

زوی ؤ، چې شجره یې دا ډول ده:

میرویس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه د حسین

هغه د ملك یار، هغه د هوتك، هغه د بارو، هغه د توران، او

هغه د غلجي بن بي بي متو او شاه حسین زوی ؤ چې شجره یې په

اووم (۷) پلار غلجي ته رسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

غلجي قبائل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

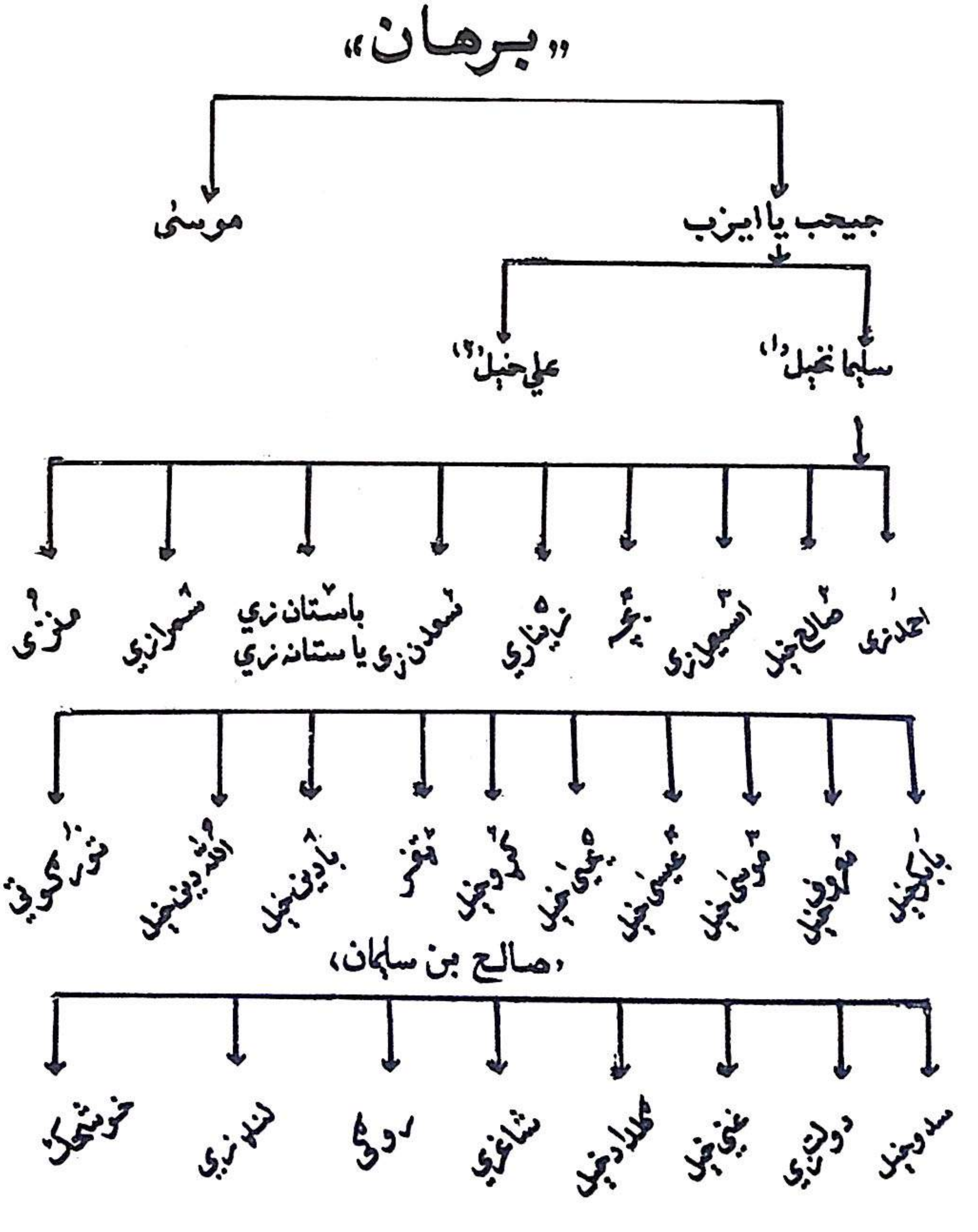

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعيل زي بن سليمان

- عبدالرحيم خېل
- سلطان خېل
- ډاسو

«بچه بن سليمان»

قيصر

- شورزي يا متوري
- نسوخېل
- خواجخېل
- ګل خېل
- مشه خېل
- سرخان خېل
- ببري
- ماموزي

ستانه زي يا باستان زي بن سليمان

- الوزي
- چران زي
- اتوخېل
- چرتي زي
- مغل خېل
- بابکرخېل
- جبارخېل
- قطب خېل
- پيارو خېل
- اتمان خېل
- شېرپای
- جابرخېل
- اميرخېل

«سمرازي بن سليمان»

- پاينده خېل
- جلال زي
- شاتوري
- دينارخېل
- سلطان خېل
- نيزب خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

سلطان خیل بن ... مرازي بن سلیمان

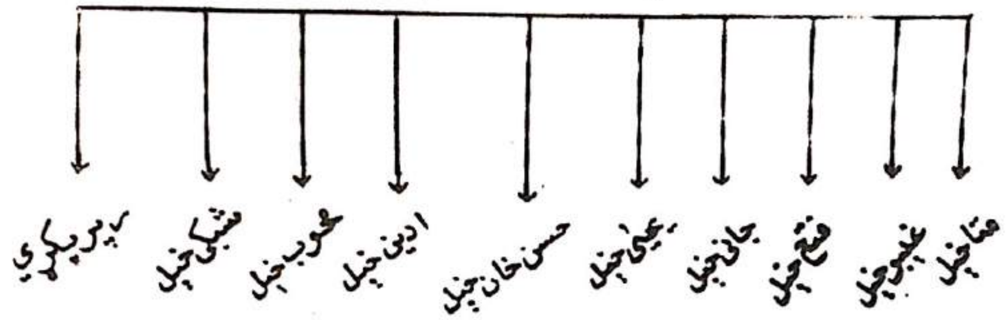

غلجي قبائل:

«متوزی» - اوله څانګه

«علی خیل» (ب)

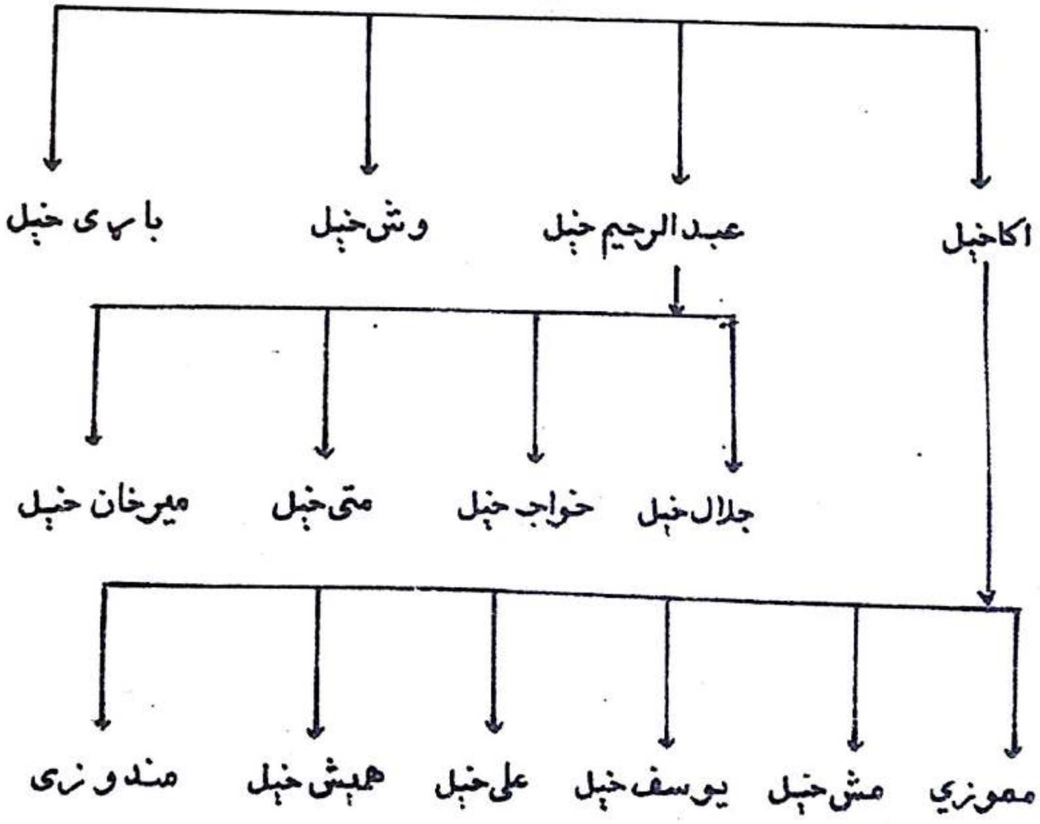

Kitaboona.BlogSpot.Com

«مموزی بن اکاخیل»

- مرعست خیل
- آزاد خیل
- بنځ خیل
- قرا خیل
- دریا خیل
- بنگ نام خیل
- مرزا خیل
- محمد دائی

«مش خیل بن اکاخیل»

- خدی خیل
- جباری خیل
- آدم خیل
- جانو خیل
- احوید خیل

«یوسف خیل بن اکاخیل»

- کریم خیل
- مشی خیل
- نوروز خیل
- آزاد خیل
- کرو خیل

«علی خان خیل بن اکاخیل»

- مرجان خیل
- آزاد خیل
- دور خیل
- کمال خیل
- اعظم خیل

«همیش خیل بن اکاخیل»

- محمدزي
- مقام خیل
- پیر خیل
- خودي خیل

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکاخېل»

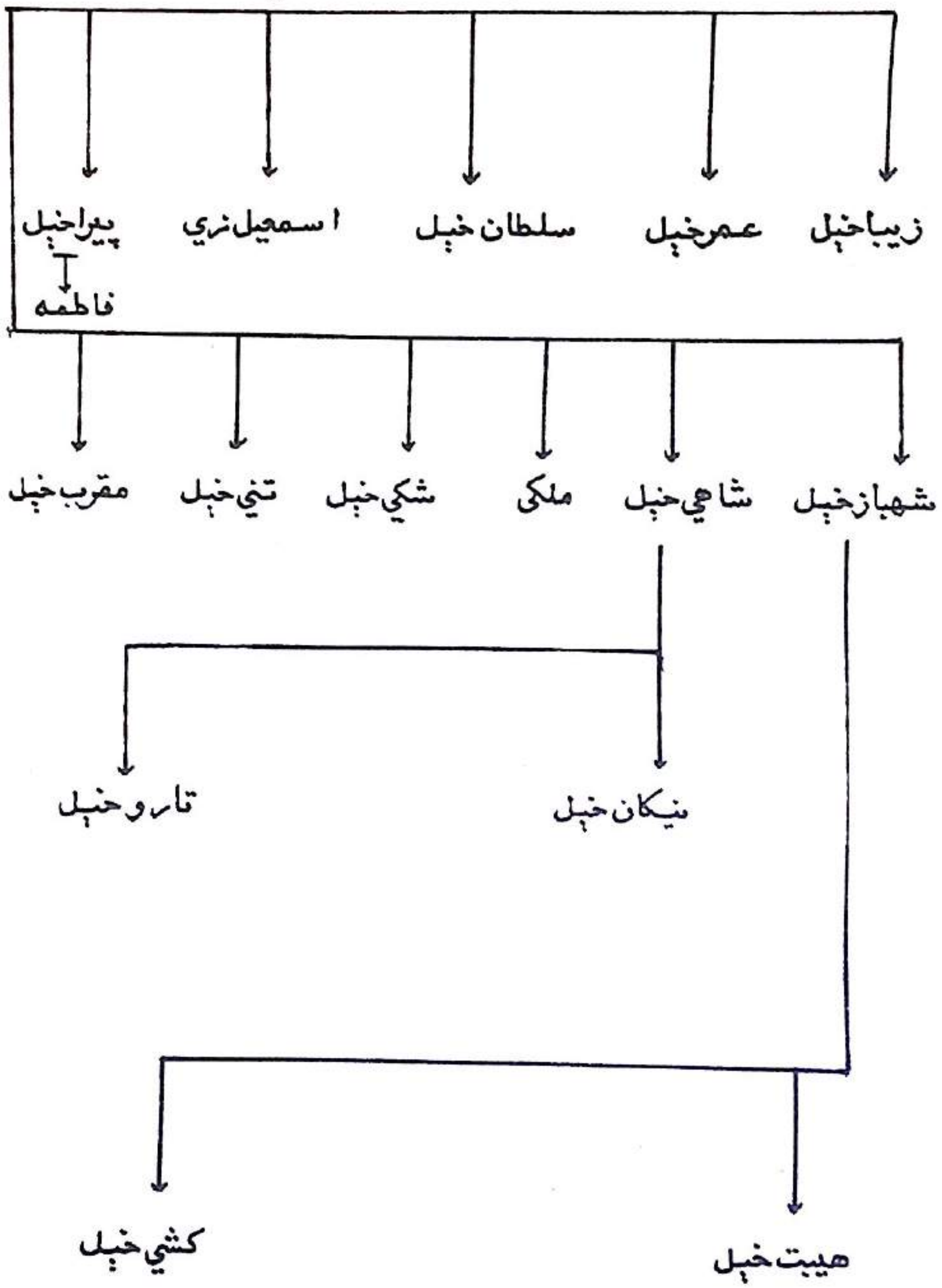

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلځي قبایل:

متوزی - اوله څانګه

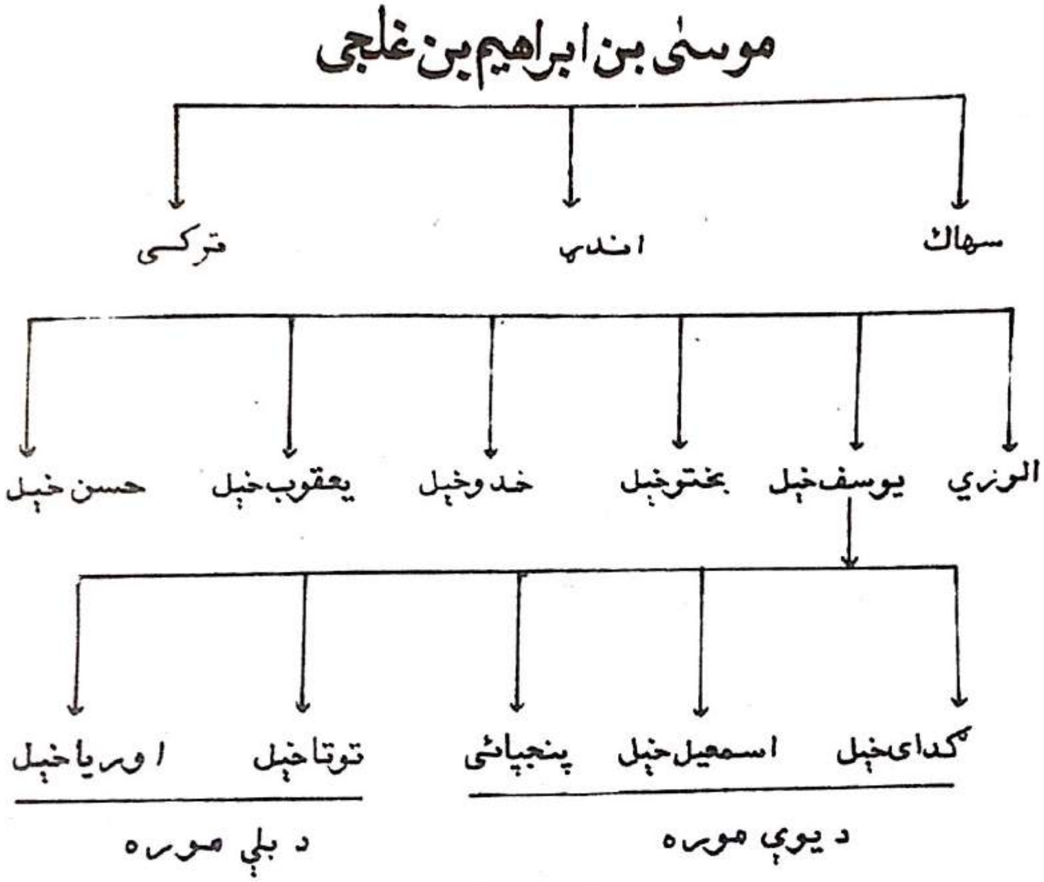

«اندړ»

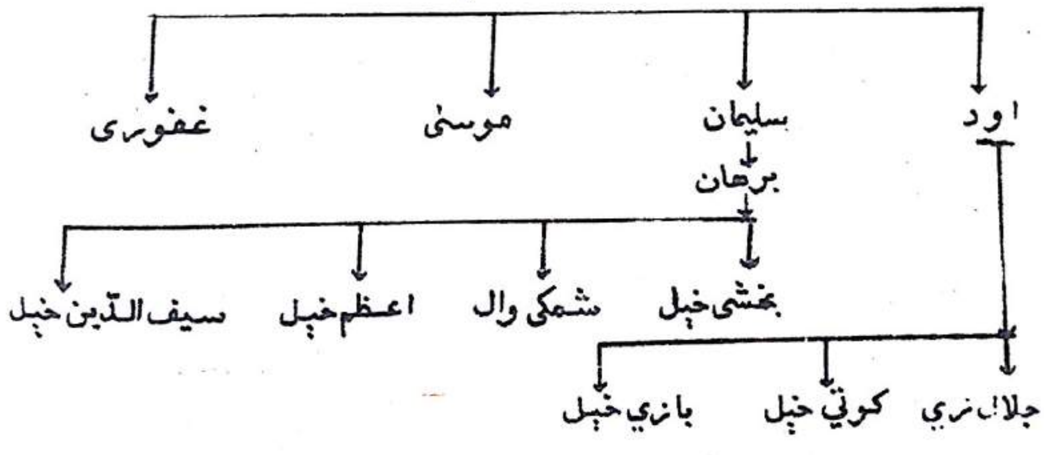

Kitaboona.BlogSpot.Com

«موسیٰ بن انډړ»

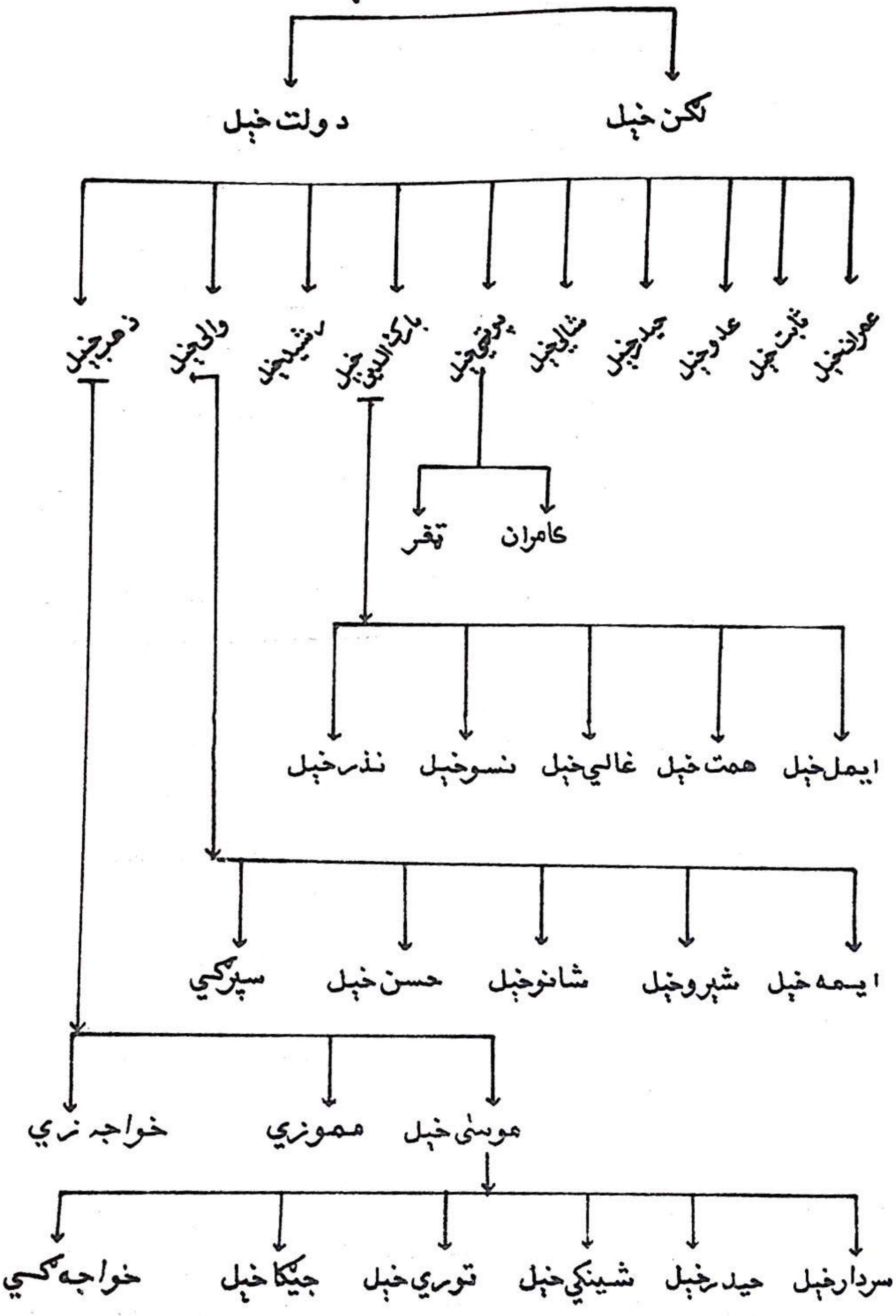

Kitaboona.BlogSpot.Com

«د ولت خېل بن موسی بن اندړ»

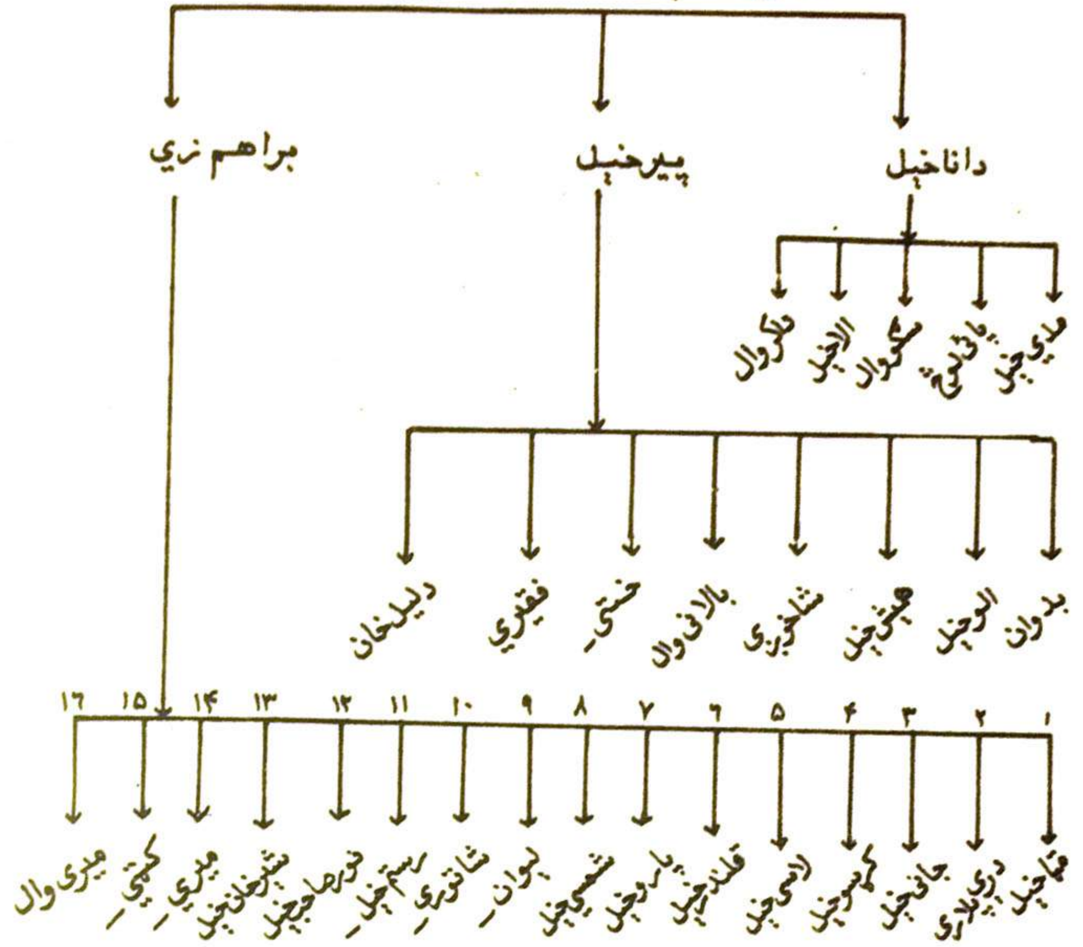

«جلال زی بن اود بن اندړ»

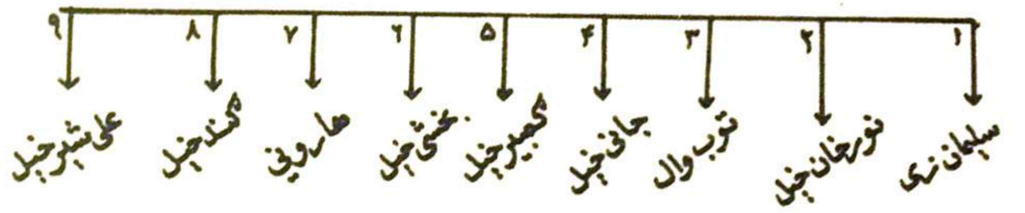

کوتي خېل بن اود بن اندړ

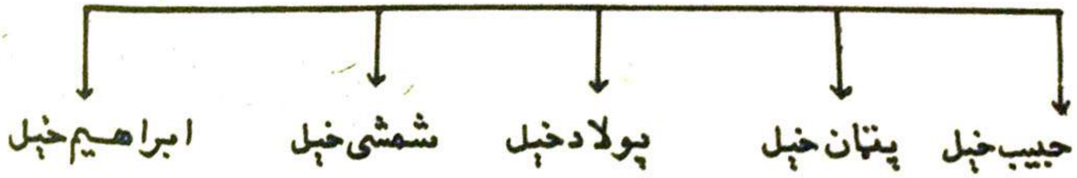

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبايل

«متوزي» اوله ښاخونه

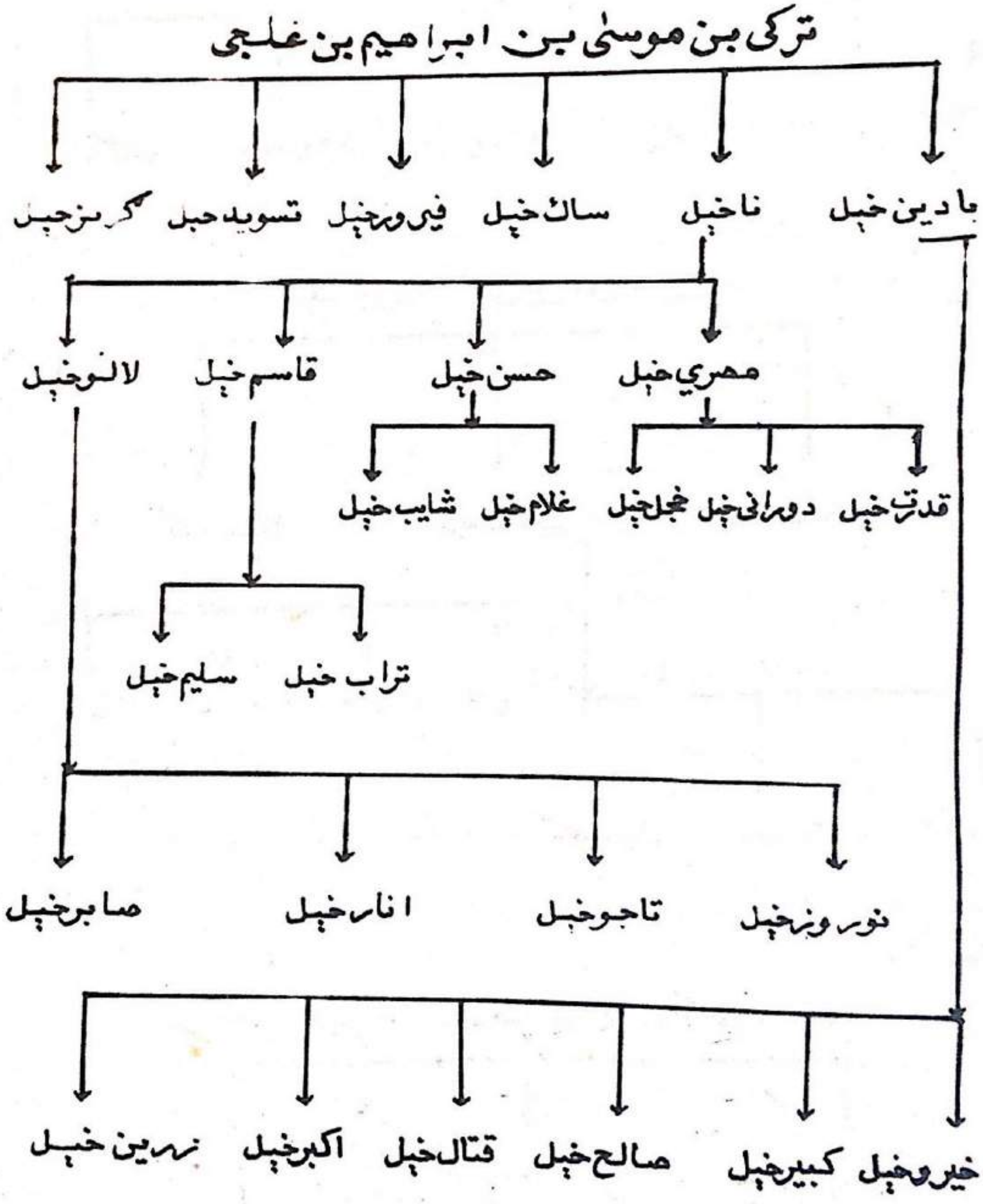

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فیروز خېل بن ترکي بن موسی...

- جمال خېل
- ګوړ خېل
  - شاګل خېل
  - شيخ نور خېل
  - شيرين خېل
  - نور خان خېل
  - سدو خېل

ګرمز بن ترکی بن موسی بن...

- ګلان خېل
  - تارک خېل
  - دلدا خېل
  - شبکی خېل
  - المري
- حريف خېل
  - کنجو خېل
  - میوی خېل
  - ګلا خېل
- بارک خېل

عمرو خېل بن بادين بن ترکی...

- قباد خېل
- سنتي زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهباز خېل بن حیر وخېل

- نوړزي
- ملک دین خېل
- بوسي خېل
- ګران خېل
- براهیم زي

سنتي زي بن خېر وخېل

- پیکوخېل
- شاه عبدالخېل
- زلوخېل
- خان خېل
- صاحب داد خېل
- فرات خېل

نوټ: غلجي د پخوانه ډېره د اهمیت وړ قبیله وه او اولنی سړی بختیار غلجي یکښې په ۱۲۰۲ع کال په بنګال کښې حکومت تشکیل کړو. دی د قطب الدین ایبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ع کښې علي مردان غلجي مړ کړو او اقتدار یې ترې ونیو.

د غلجو ټبر هم سوچه پښتو ده، او بیا جلال الدین غلجي په ۱۲۹۰ء کښې د کیقباد نه پادشاهي ونیوله. د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ع پورې ؤ او بیا تغلقان(۱) راغله.

---

(۱):

Kitaboona.BlogSpot.Com

"لودی قبائل"

"متوزي"- دویمه څانگه

ابراهیم "لودی" بن متو او شاحسین غوری

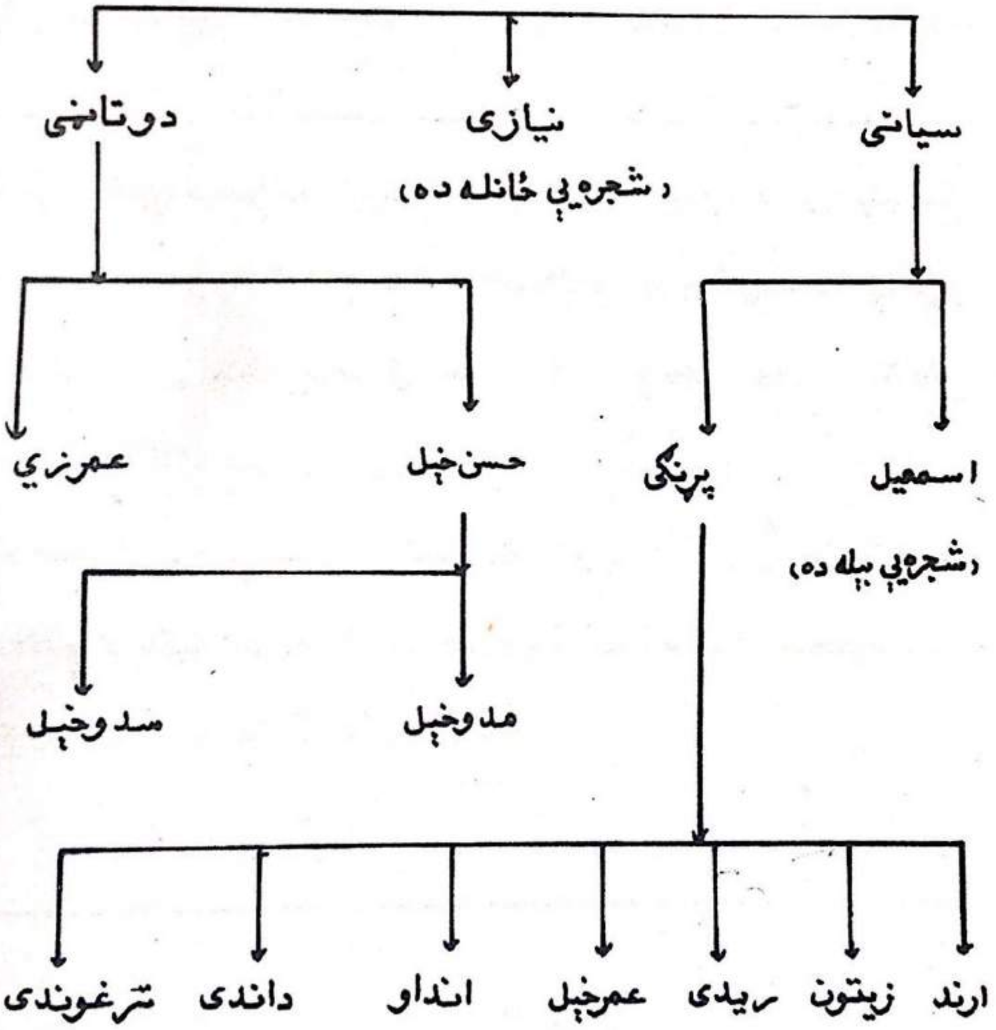

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمرزي بن د وتاڼي بن ابراهيم لودی

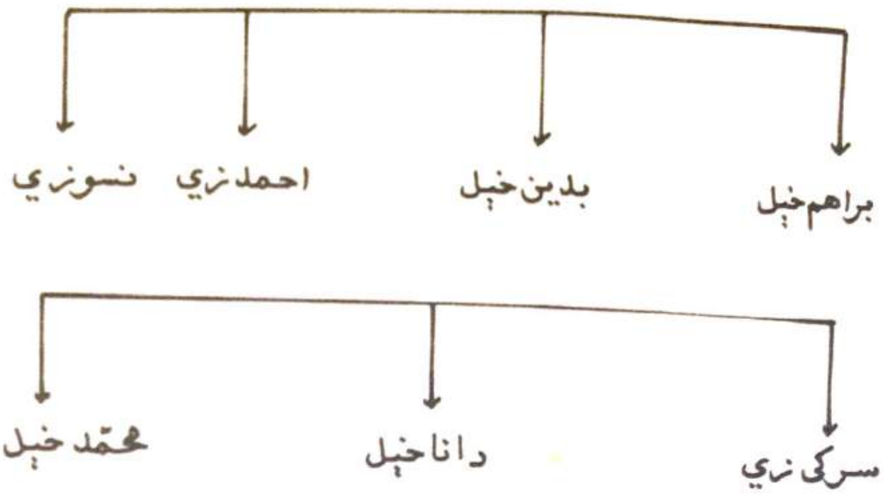

عمرخېل بن پرنګی بن سياني بن . . .

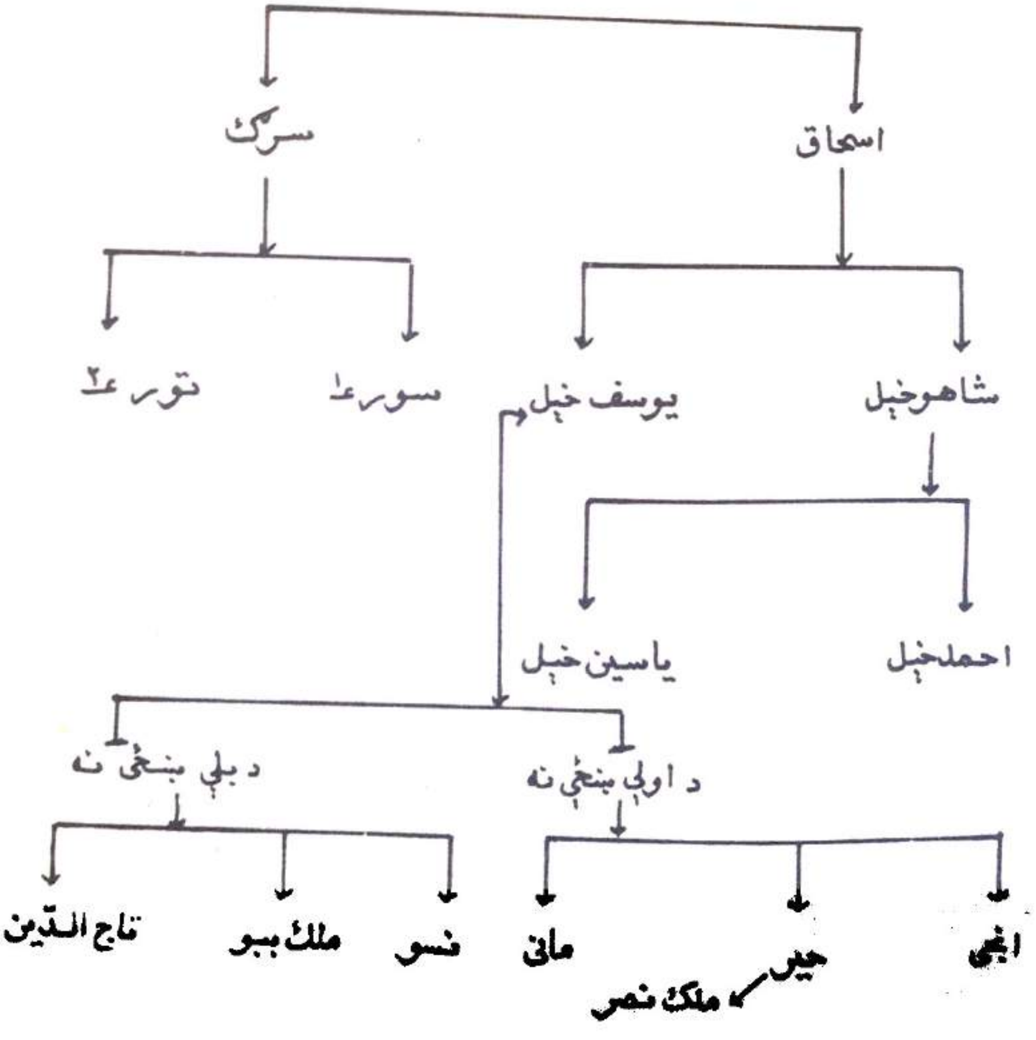

Kitaboona.BlogSpot.Com

ملک ببو بن یوسف خیل

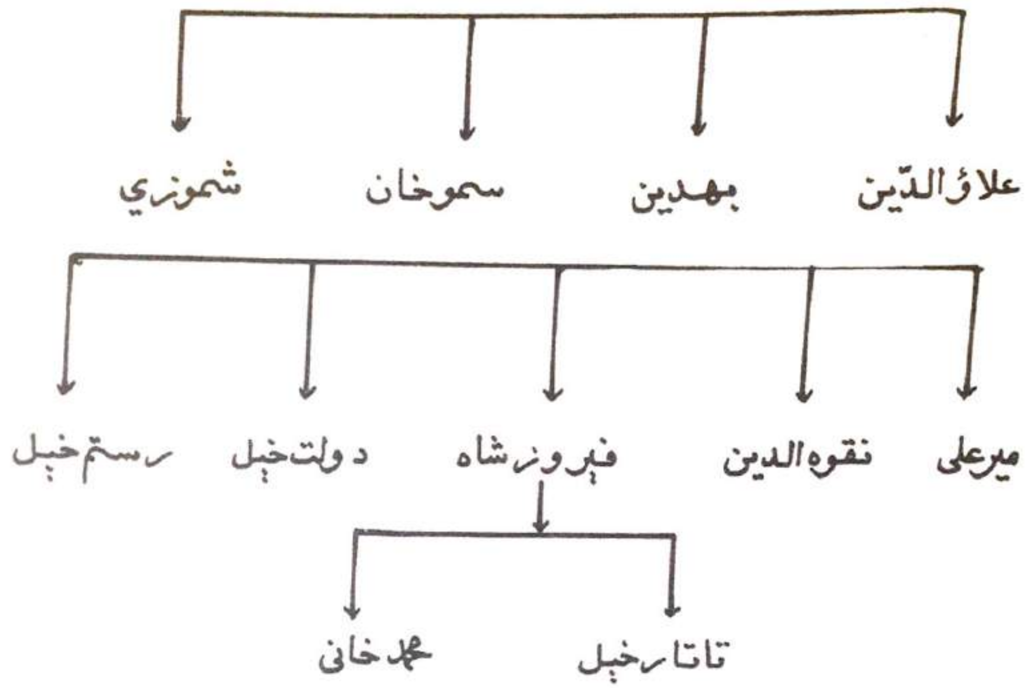

احمد خیل بن شاهو خیل بن ...

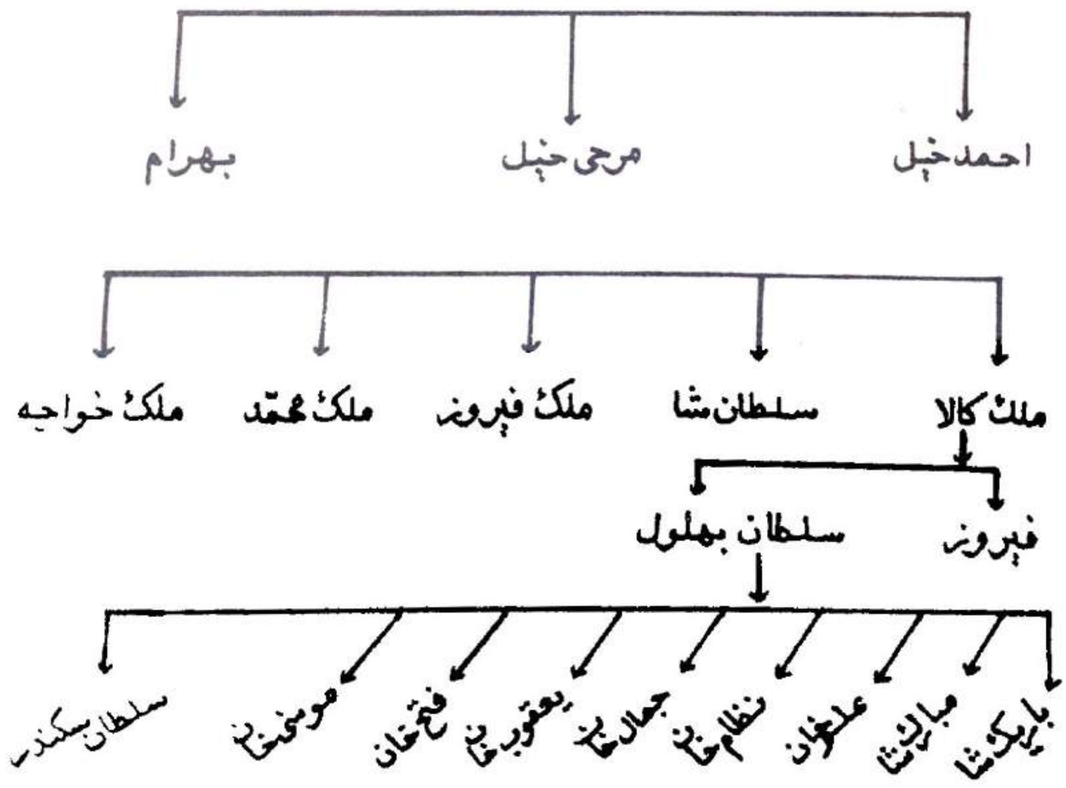

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سلطان سکندر بن سلطان بهلول»

- محمود
- سلطان ابراهيم
- جلال خان
- حسين خان
- اعظم خان
- همايون
- اسمعيل

د «سور[1] بن سرک» نه

- اسحاق زی
  - شيخ زي
- ابوسعد زي
- حسن زي
  - يوسف خېل
  - پيار خېل
  - عمر زي

د «تور[2] بن سرک» نه

- توجی
  - احمد خېل
  - مېدی خېل
  - گدای خېل
- محمود زي
  - الف خېل
  - ذکريا خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په بټه د پرنګي په تېر په شاهوخېلو کښې د ملک کالا په
په کوربنه کښې سلطان بهلول لودی په ۱۳۹۱ع شاوخوا پیدا شوی چې په
هند کښې د لودي سلطنت باني دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شو او
(۳۸) کاله بادشاه ؤ، د (۸۰) کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړ شو او زوی
یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شوی چې تر ۱۵۱۷ع پورې ؤ او
په دغه کال وفات شو او زوی یې ابراهیم بادشاه شوی چې په ۱۵۲۶ع کښې
ترې ډیلی بابر ونیوه او ابراهیم یې په "پانی پت" کښې وواژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر ۱۵۲۶ع پورې (۷۵) کاله ده.
بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی. چې په هند
کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر ۱۵۵۷ع پورې وه
چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و،
دا دوره (۱۸) کاله وه. خو شېرشاه ډېر مدبر او په کار اګاه
سړی ؤ، چې ټول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، د ابراهیم منسي دی په ۱۴۷۹ع
کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته ډېر
په درنه سترګه ګوري او د ده کارونه خلک ډېر ستائي. وروسته
د کرلاڼو قبیلې تاج کراني چې د شېرشاه امیر او د اسلام شاه هم-
امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لړیسرپه او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵۶۴ء کښې د یو سلطنت تاداؤ کېښود ، خو یو څو میا شتې پس هغه مړ شوا و ورور یې سلیمان کرلاڼی پا د شاه شو. خو هغه هم په ۱۵۷۲ع کښې وفات شو او زوی یې با یزید با دشاه شو. خو په (۱۸) مه، اتلسمه ورځ ووژلی شو. او بیا د هغه بل زوی داؤد باد شاه شو چې په ۱۵۷٦ع کښې داکبر مغلی فوځ هغه ونیوا و مړ یې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده:

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام ، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق ، هغه د پرنګي ، هغه د سیانی ، هغه د ابراهیم لودي بن شاه حسین او بی بی متو زوی ؤ.

ملک بهلول لودي یتیم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، خود هغه تره اسلام خان د سید خضرخان له خوا په سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ورته ورکړه او پس د اسلام خان له مړکه د هغه اقتدار بهلول لودي ونیوا و اخر بهلول د علاؤالدین سید نه چې د محمد شاه زوی ؤ ډیلی ونیوا و په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ع کښې بهلول د ډیلي باد شاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"متوزی" دویمه څانګه

لودی قبائل:

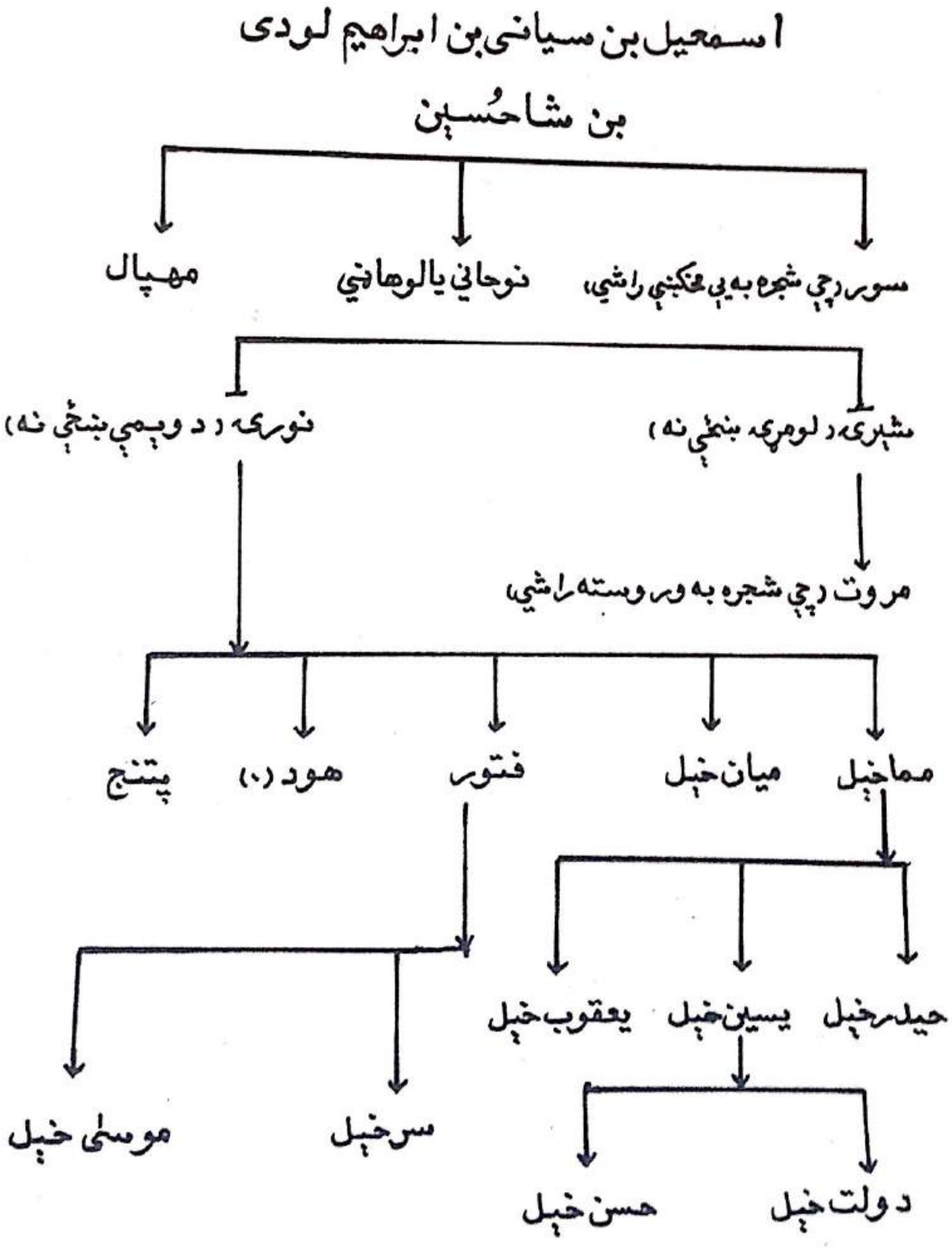

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوهانی

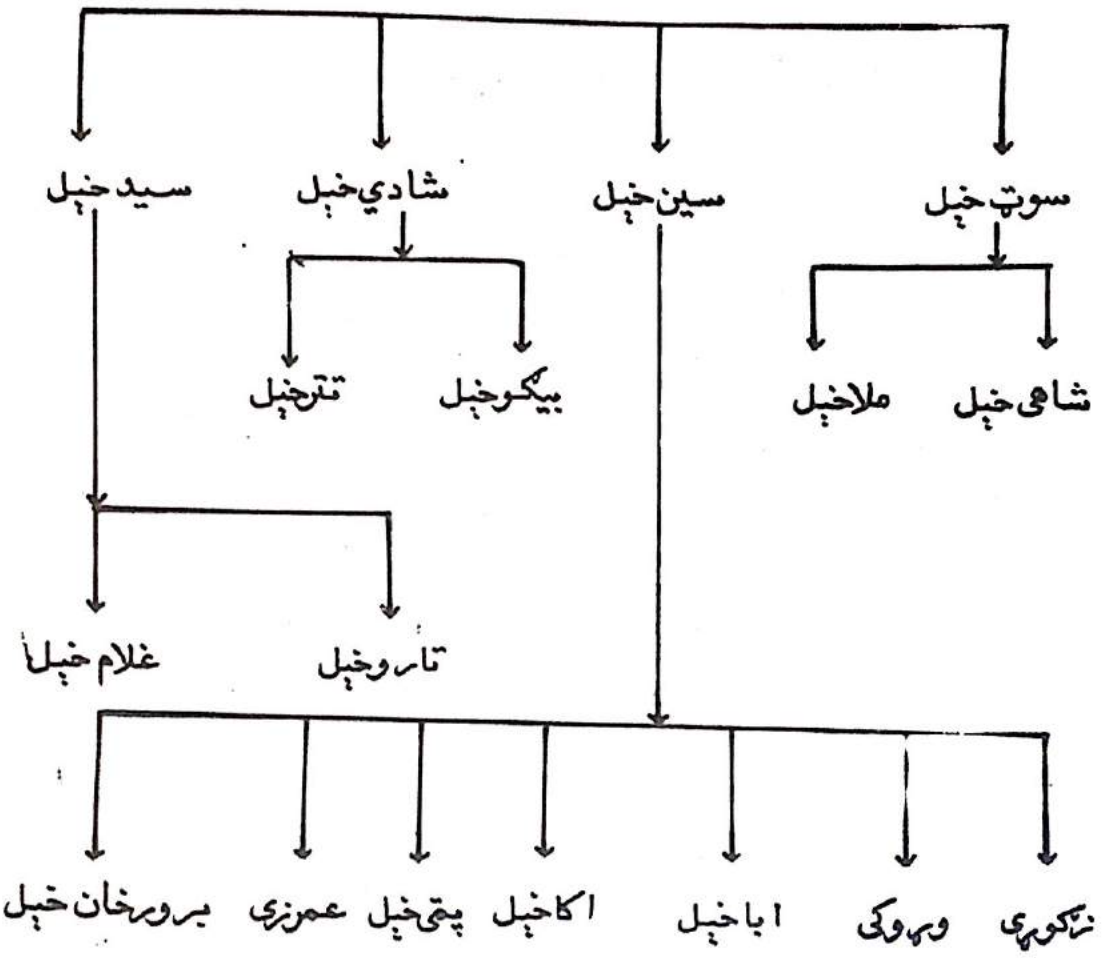

دولت خیل بن یسین خیل بن مماخیل

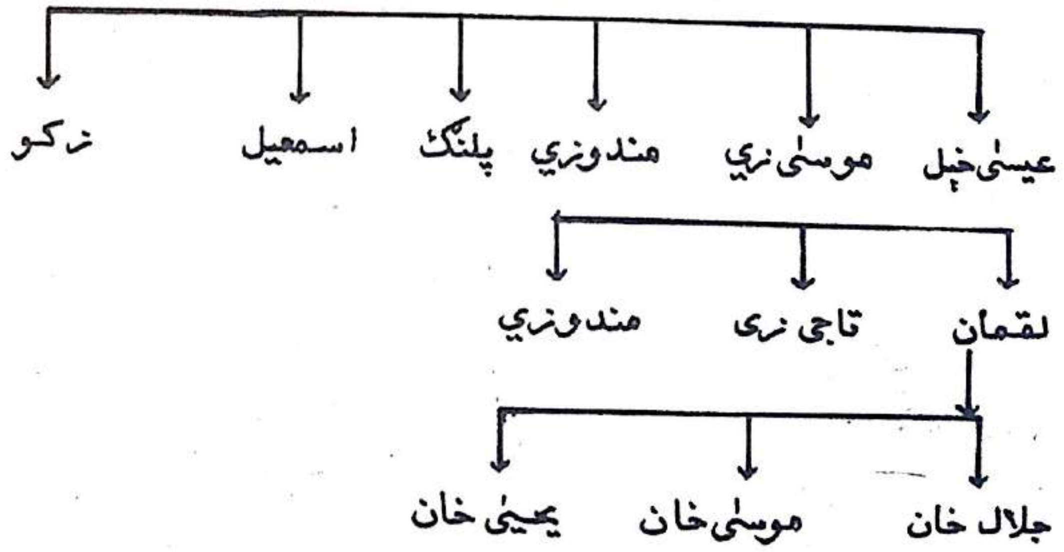

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

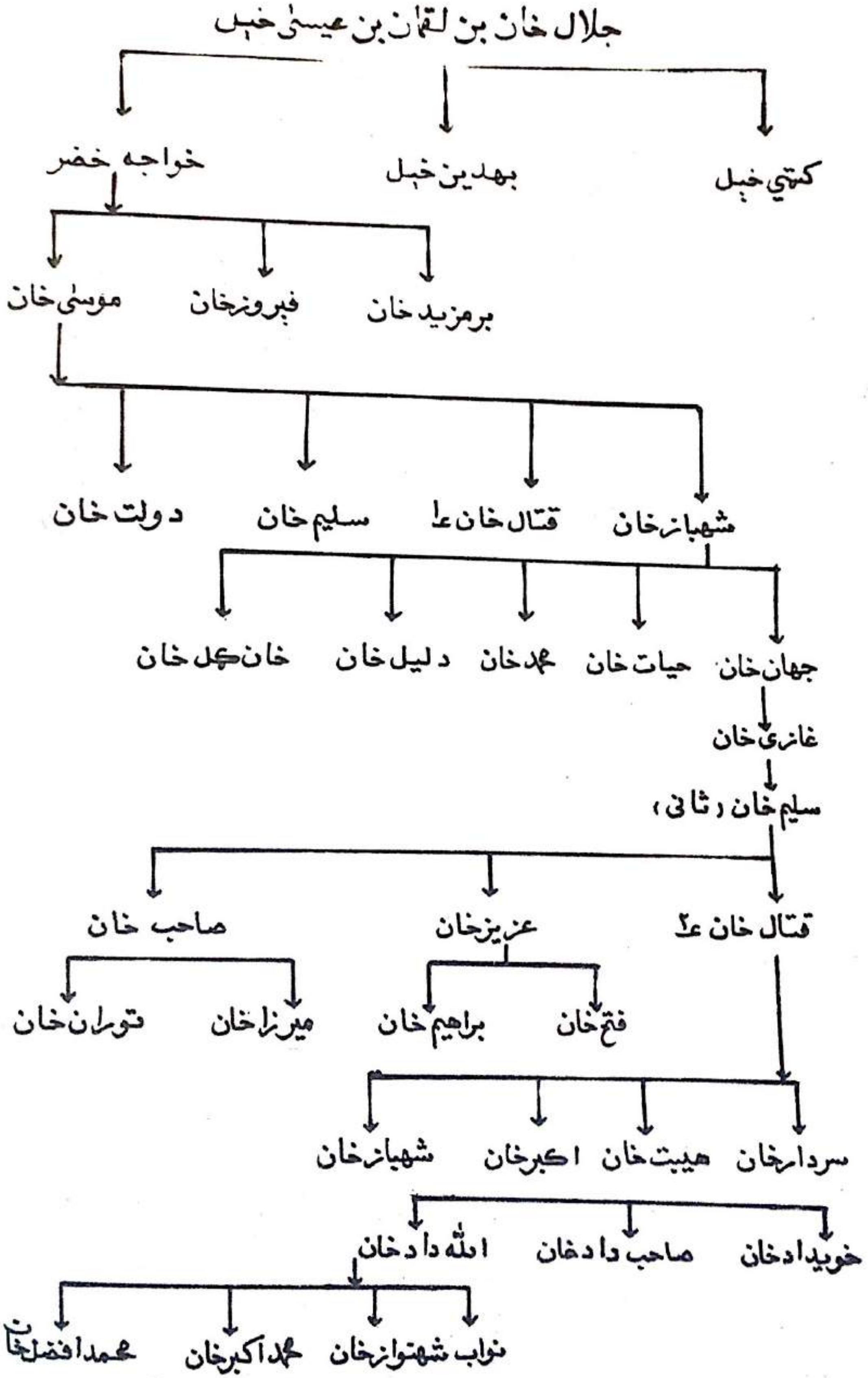

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی - دویمه څانګه

لودی قبایل؛

«مروت»

مروت بن لوانی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن متوا و شاه حُسین غوري

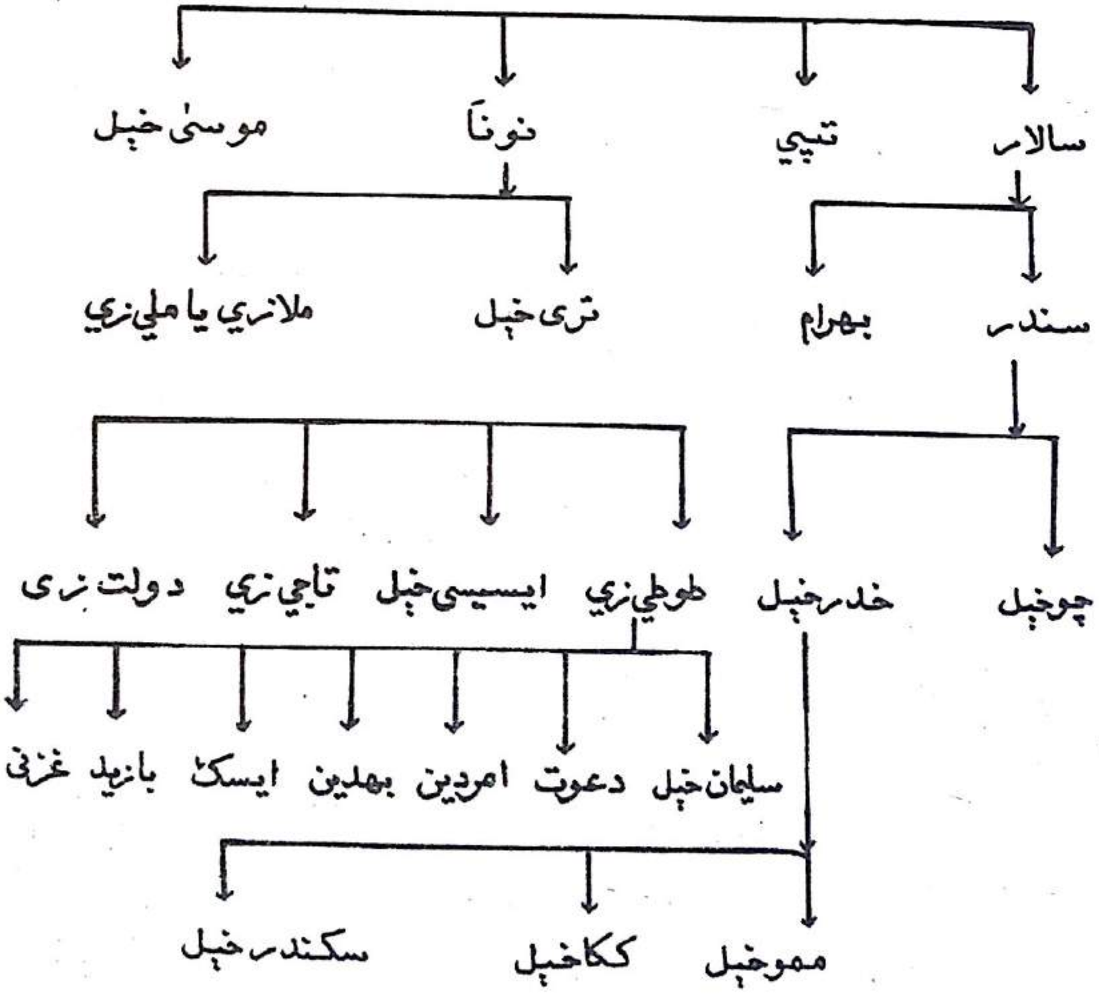

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

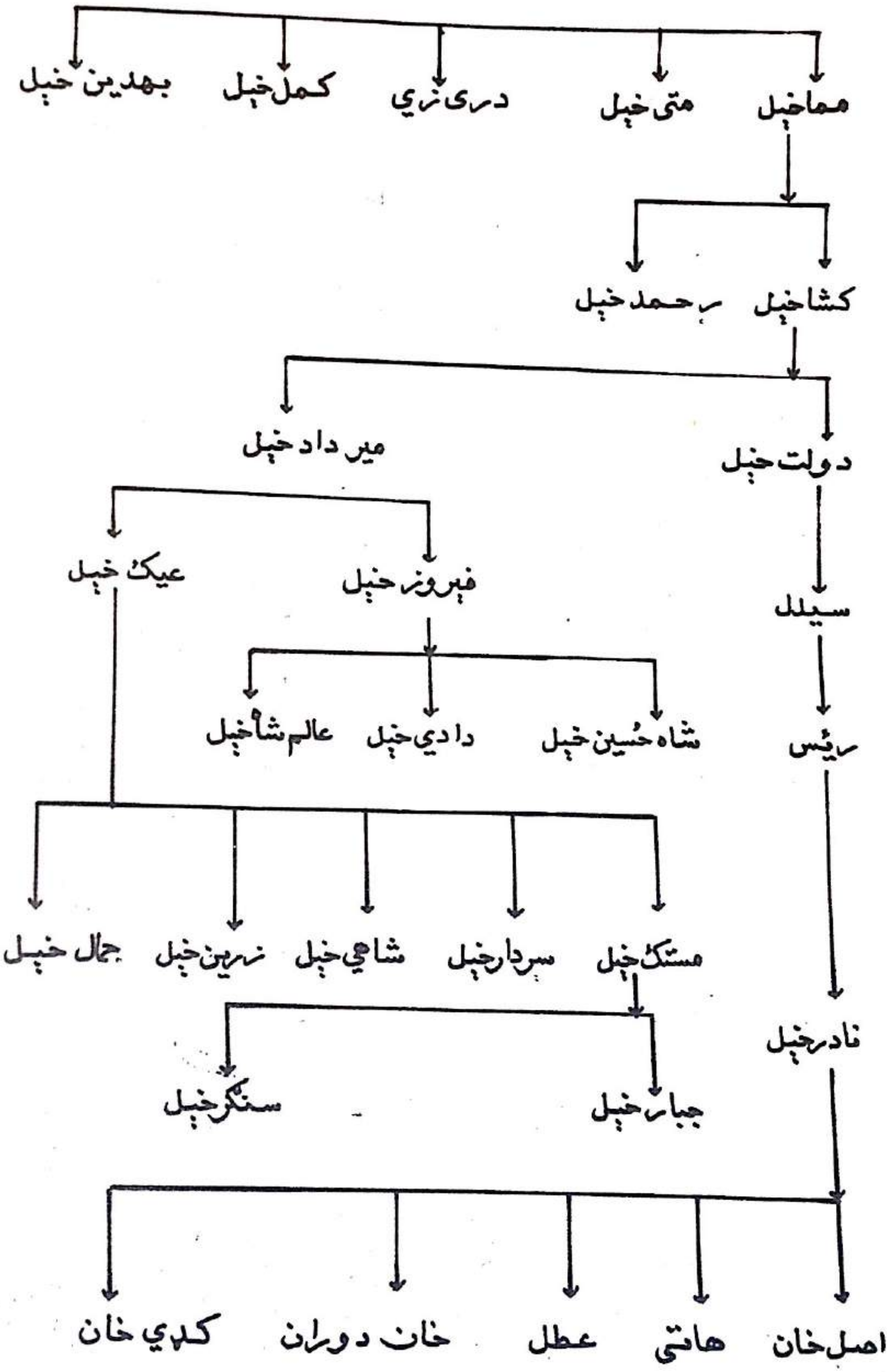

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلیمان خېل بن طوطی زی بن بهرام بن سالار بن مروت

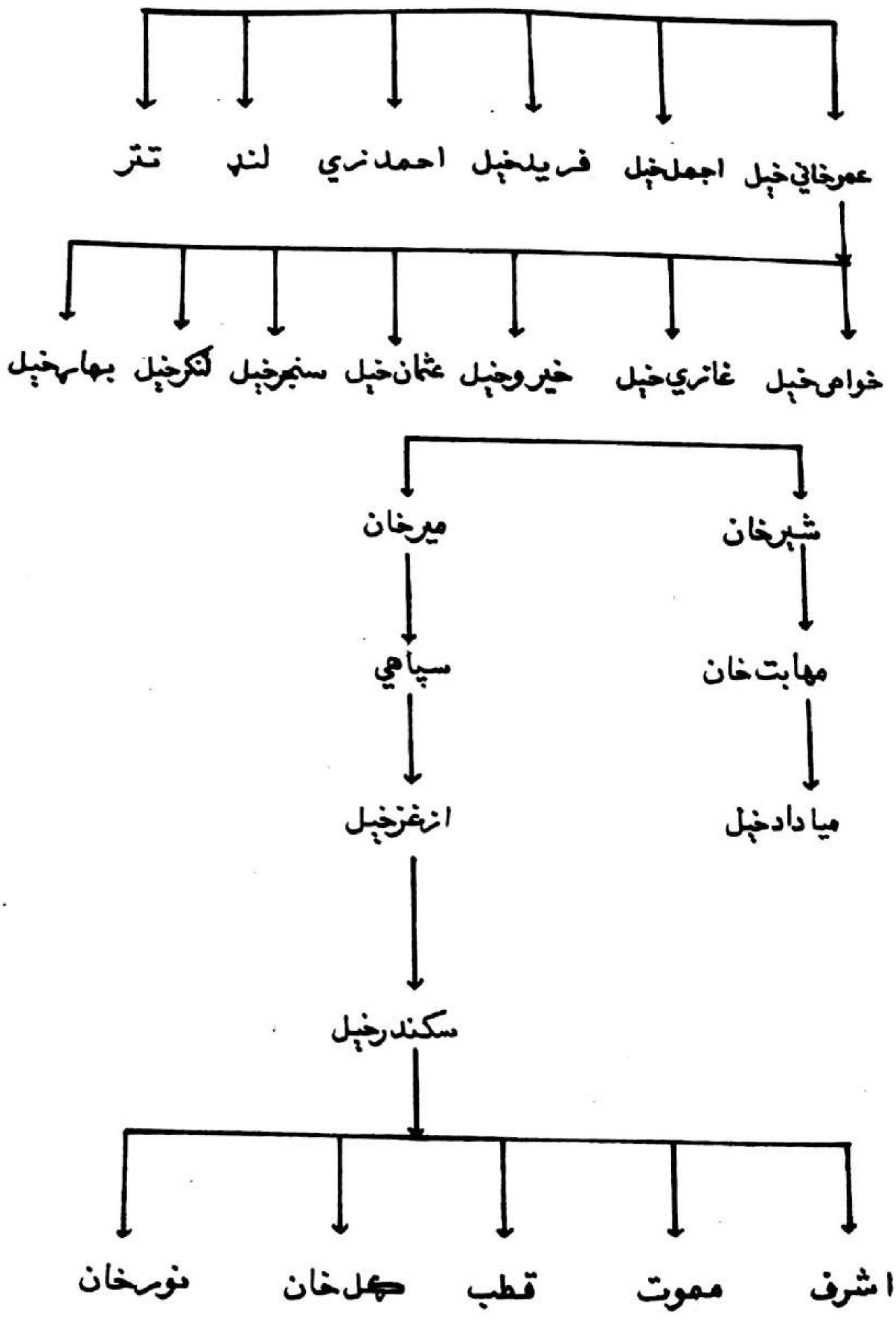

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«موسیٰ خېل» بن مروت

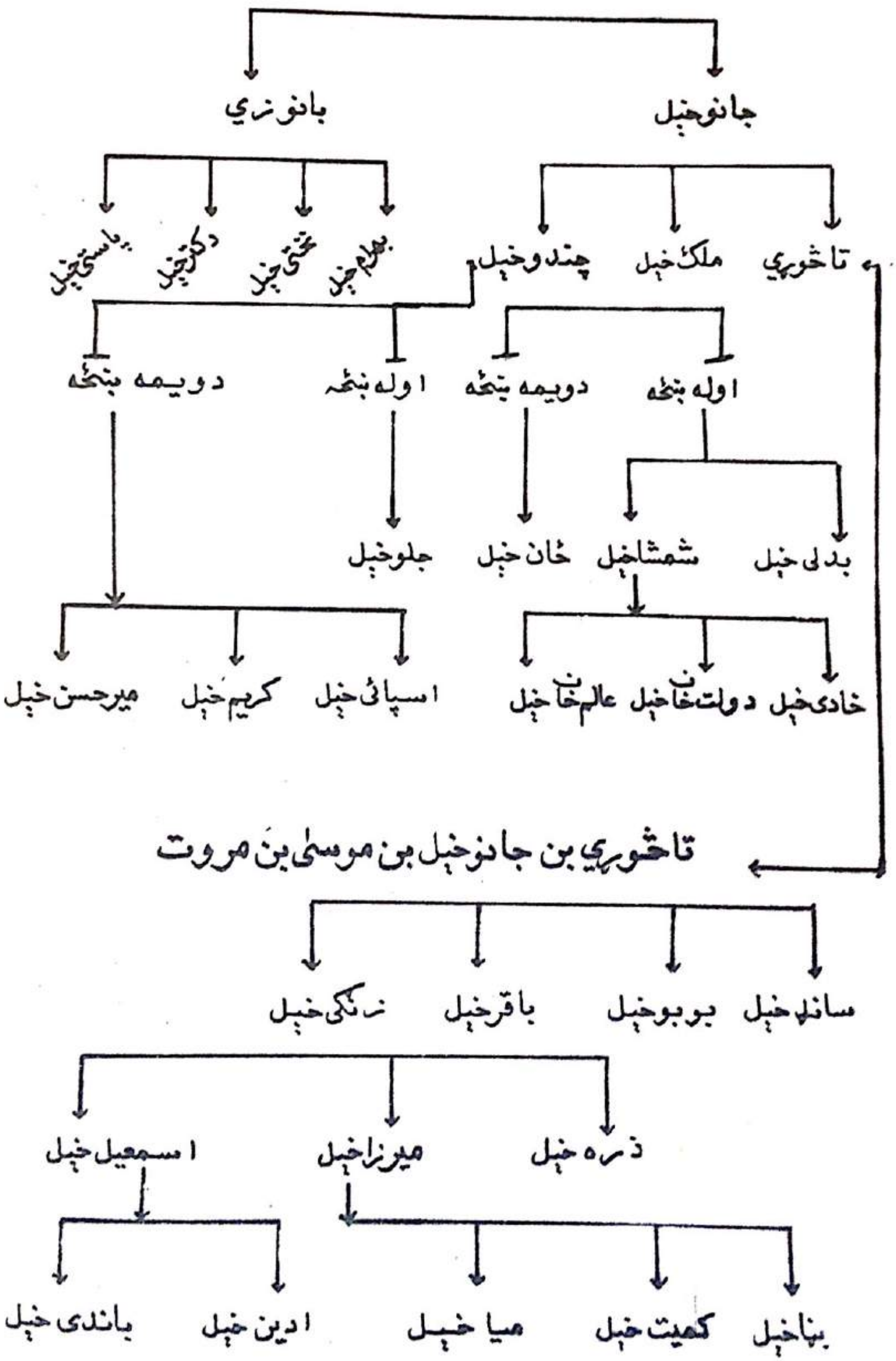

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبایل:

متوزی - دویمه څانګه

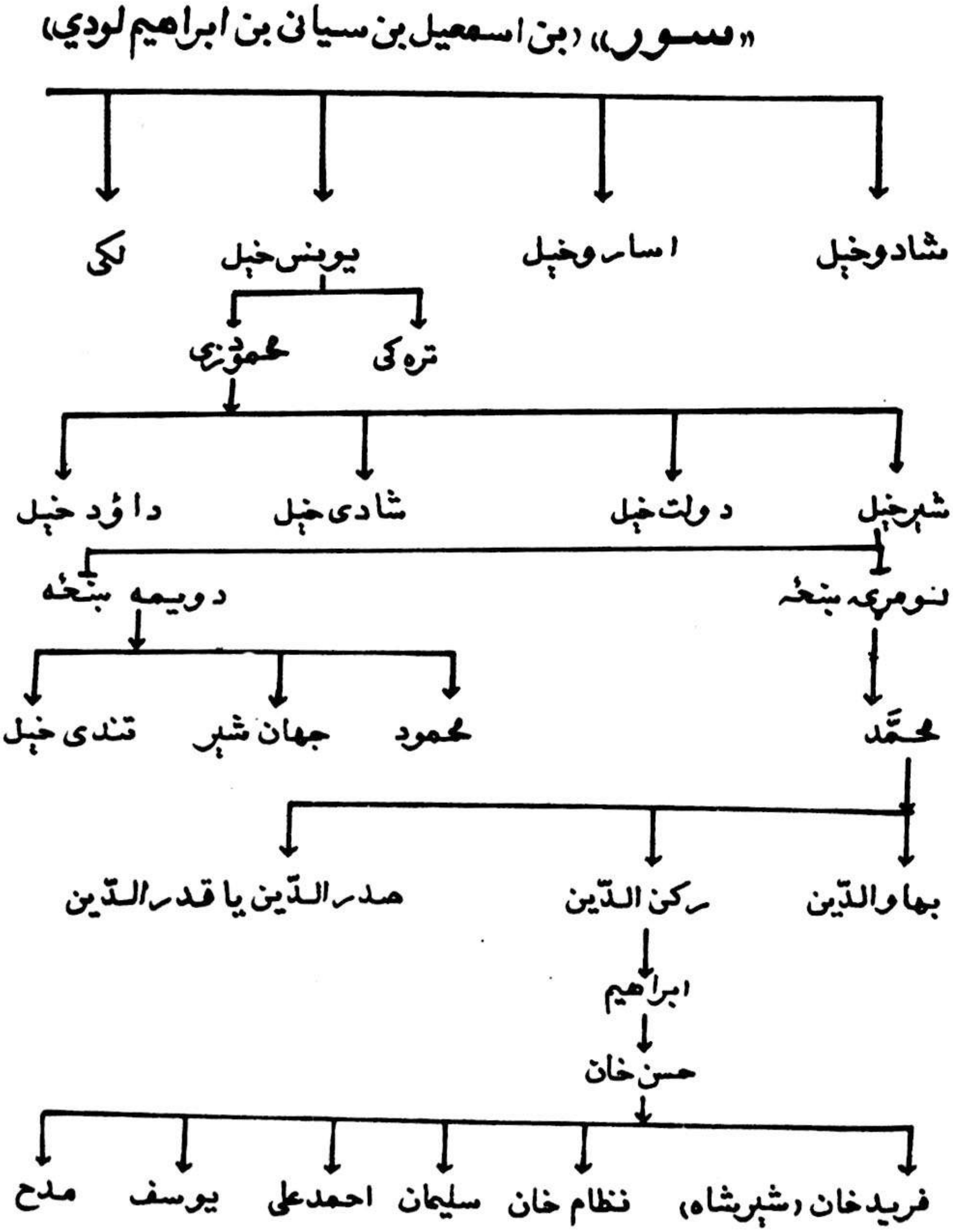

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید خان (شېرشاه) بن حسن خان

جلال خان — عادل خان

او د «نظام بن حسن خان» نه : مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي دی.

نوټ :

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شېرشاه) په هندکښې په حصار فیروزه کښې په ۱۴۷۹ع زیږېدلی ؤ. دی د حسن خان زوی او-هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شېرخېل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سوربن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متو او شاه حسین غوري زوی ؤ او بی بی متو د بېټ نیکه لور وه او بېټ نیکه د - قیس عبدالرشید زوی ؤ.

شېرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاګیر د سمبالولو کارکولو، بیا د پلار نه خفه شو او د یو بل پښتون جاګیردار جلال خان سره په جونپور کښې نوکر شو او اخر یې ډېر اقتدار پیدا کړو او د بنګال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکرې جوړې کړې د بابر له زوی مغلي باد شاه همایون نه یې په ۱۵۳۹ع کښې د ډیلي تخت ونیو او په هند کښې باد شاه شو. همایون ترماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د باد شاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې یې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارودو په اور د خپل پیر شیخ خلیل ملانظام او دریا خان شېراني سره په اور وسوزېد او د ‹۵۹›- کالو په عمر وفات شو. او زوی یې جلال خان د هغه پرځای په ۱۵۴۵ع کښې باد شاه شو. اسلام شاه ‹جلال خان› اته ‹۸› کاله بادشاه ؤ، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بیا مړشو او په دغه کال یې زوی فېروزخان چې ورکوټی هلک ؤ، امیرانو باد شاه کړو، خو درې ‹۳› میاشتې پس یې ماما عزیزخان راغی او خپل خوریې یې مړکړو او دی د عدلی یا عدل شاه په نوم باد شاه شو. او په ۱۵۵۷ع کال باز بادریا بهادرخان یو پښتون عدلي په جنګ کښې وئیو او مړیې کړ او دی سره د سوریانو داتلس ‹۱۸› کالو باد شاهۍ- دوره هم ختمه شوه.

په سوریانو کښې فرید خان ‹شېرشاه› ډېرمدبّر او په کاراګاه- باد شاه ؤ او د پښتنو د یرلوی سلطنت بنیا دیې کښېنود او د ۵۹ کالو په عمر مړشو.

ټول مؤرخین د شېرشاه د کارنامو ستاینه کوي. شېرشاه په هند کښې په سسرام د بهار کښې ښخ دی. ‹۱›

‹۱›: شېرشاه د کالنجرد قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې یوه ګولۍ د قلعه نه بېرته راغله او په مېخزین ولګېده او اور یې واخیست او شېرشاه پکښې وسوزېد او مړشو.
‹سیال›

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ دریمه څانګه

لودی قبایل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حُسین
او بی بی متو

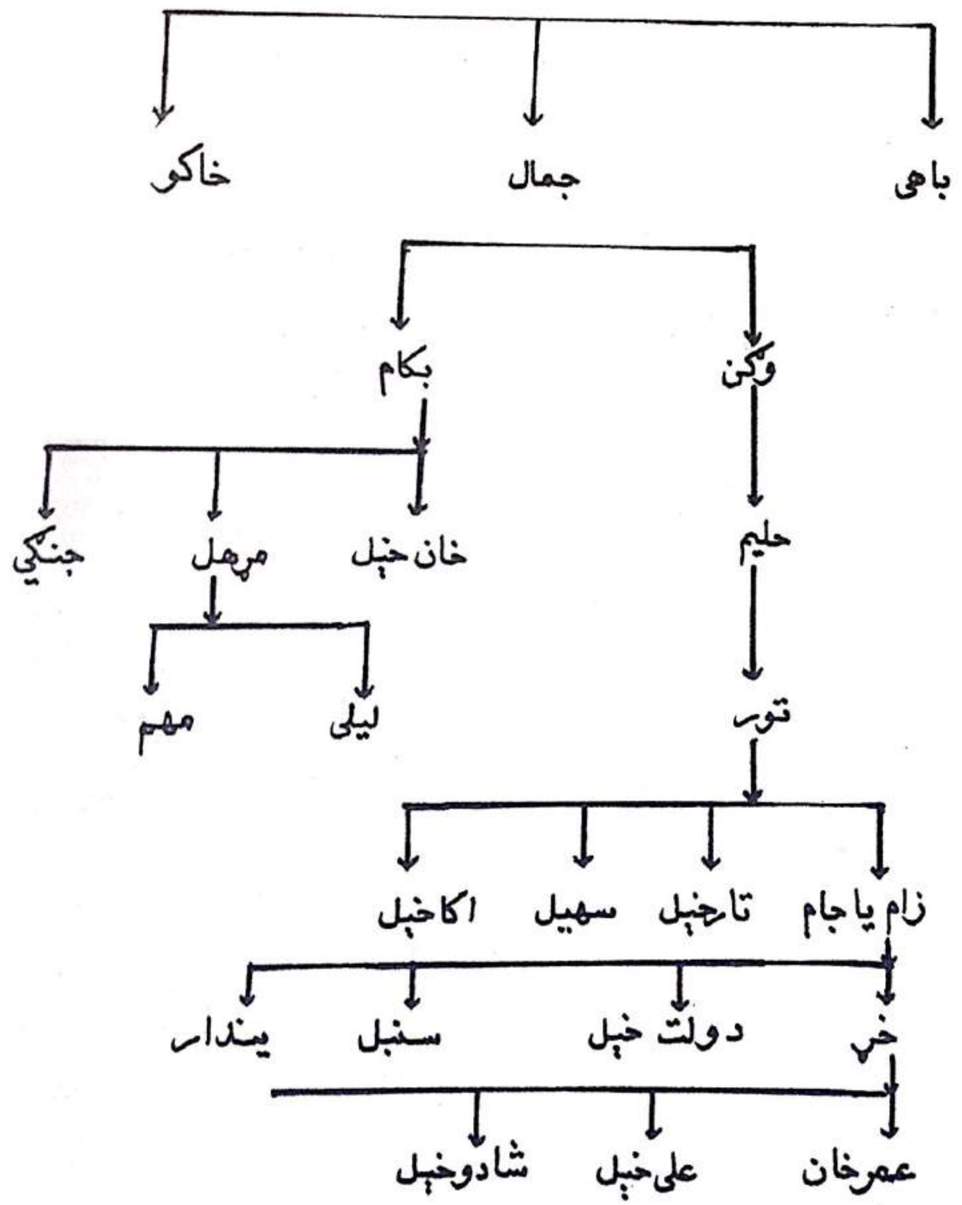

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاکوبن نیازی بن ابراهیم لودی

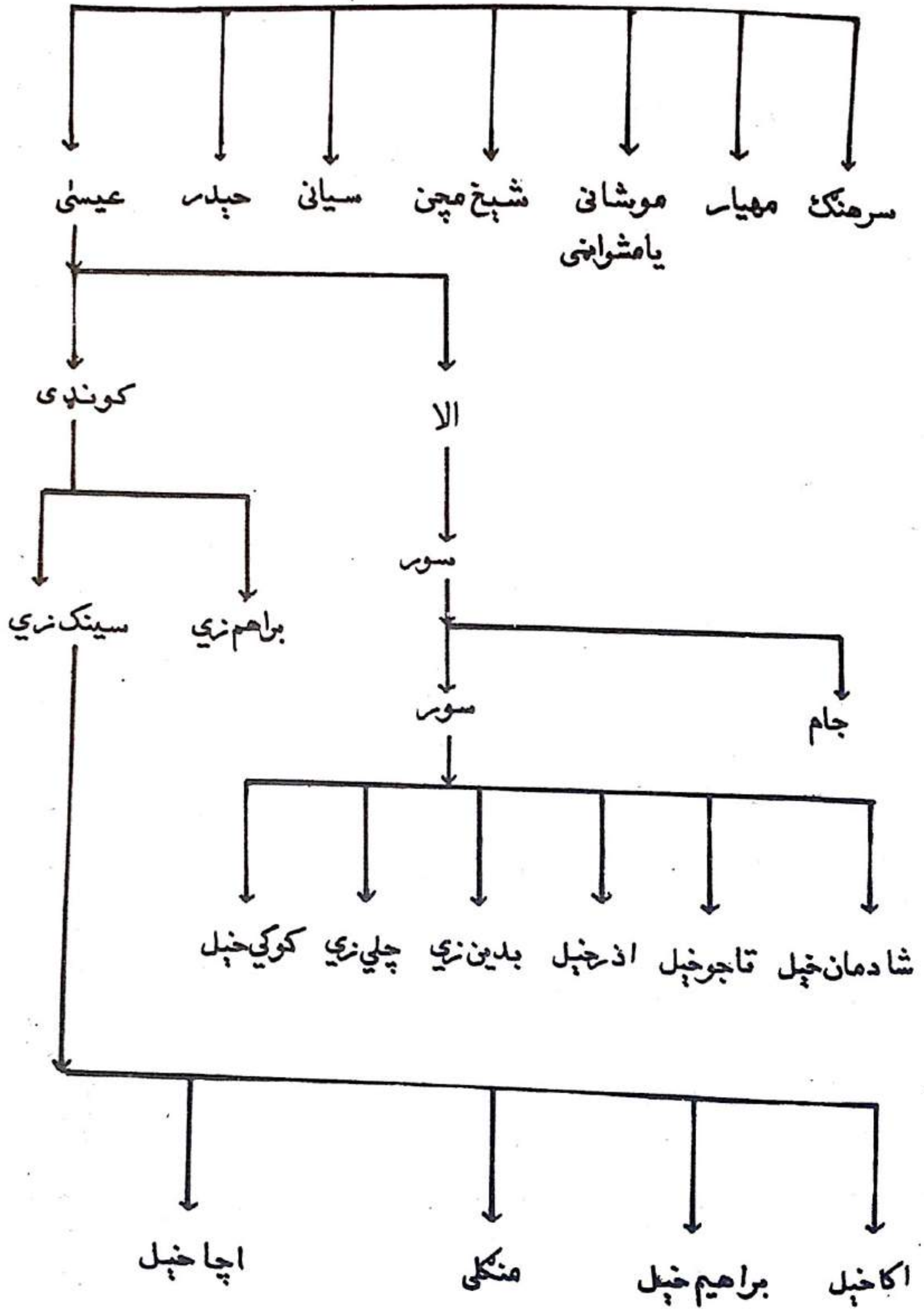

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی- د ریمه څانګه

لودی قبایل:

«سروانړي»

د سرواړني د (مهي نړوی) بن شاه حُسین (د غلجي او لودي ناسکه ورور)

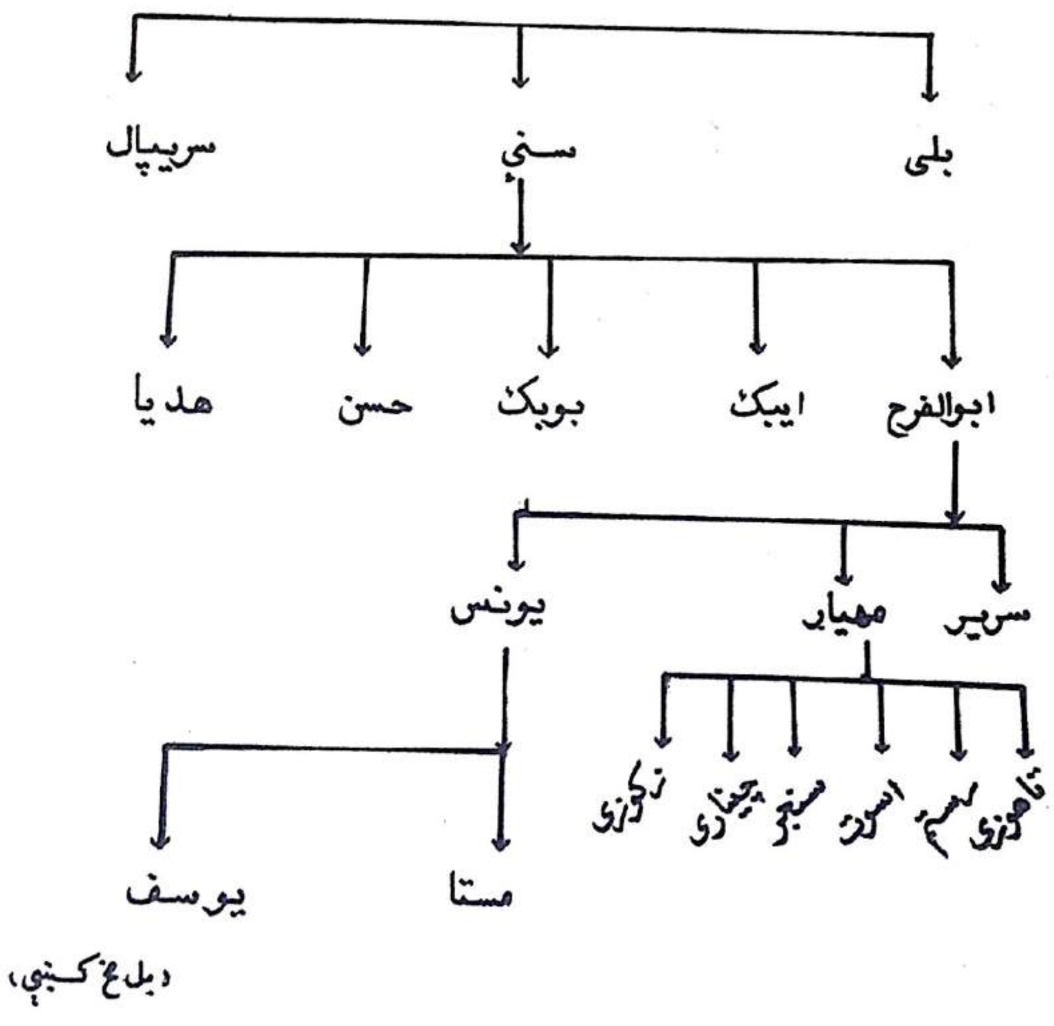

(د بلخ کښي)

Kitaboona.BlogSpot.Com

یوسف بن یونس بن الفرج بن سنی بن سروانی

"یوسف"

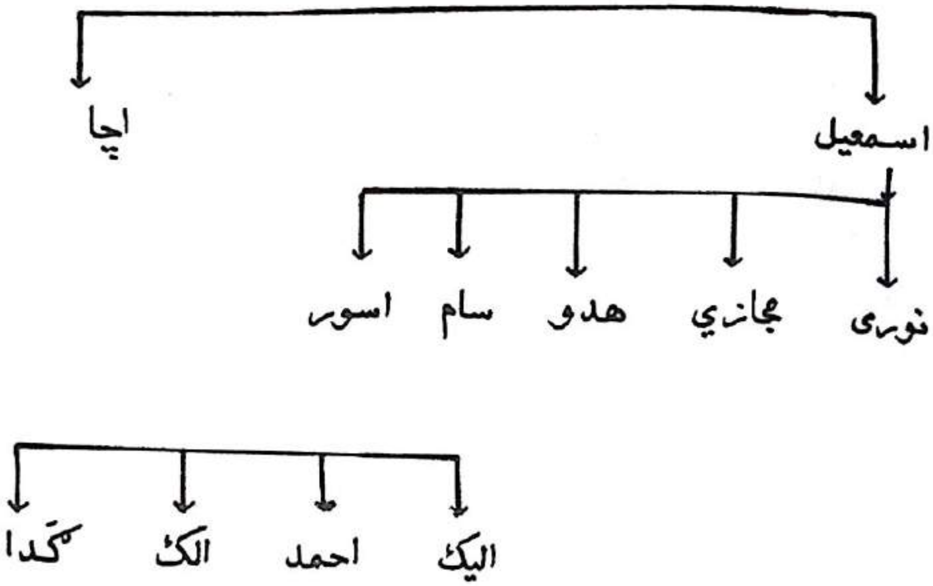

"سریپال" بن سروانی

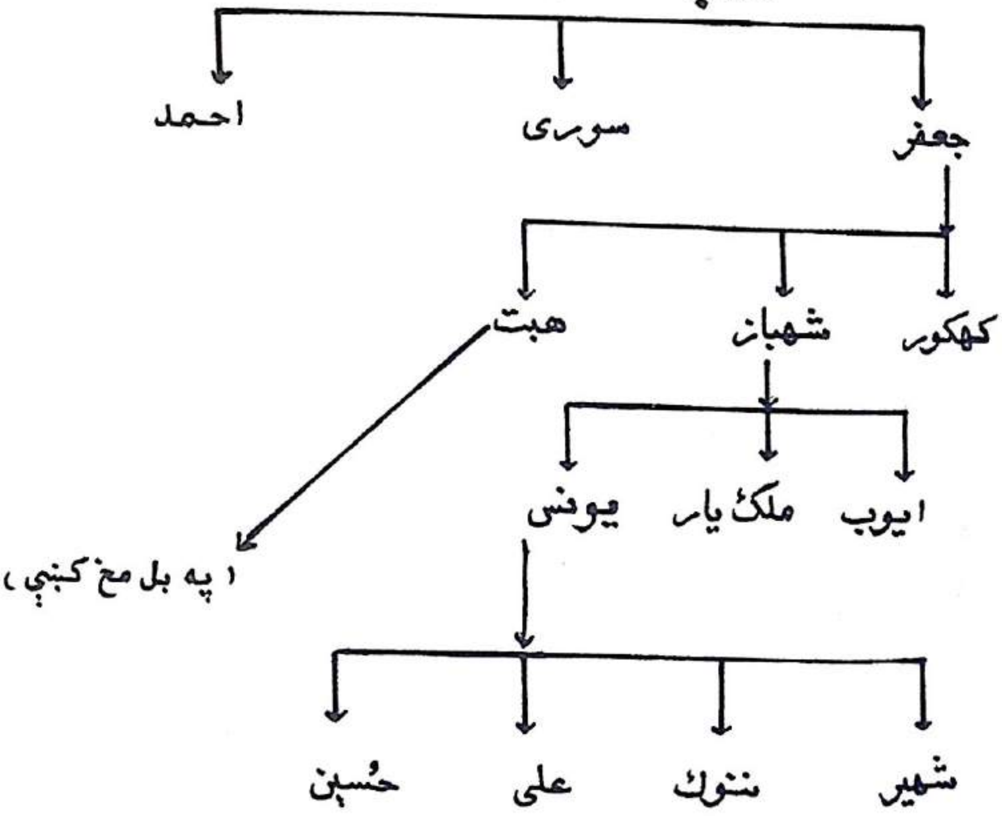

Kitaboona.BlogSpot.Com

هبت بن جعفر بن سرپال بن سروانی

«هبت»

- تلخانی
- دودو
- ملانا
- بندار
- حسن
- شیخ سعید

کھکور بن جعفر بن سرپیال بن سروانی

«کھکور»

- الوت
- سکنوت
- ملانا
- رشید
- ابراهیم
  - کنولی
  - هارون
  - محمود
    - اچوک
    - انوک
    - موسیٰ
      - هدو
      - ممو
      - احمد (جوانمرد)
        - شیخ سلیمان (دانا)
        - سدو
        - ممو
        - شیخ ملیح قتال ← (دیکھیے اگلا صفحہ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ... بن سروانی

"شیخ ملیح"

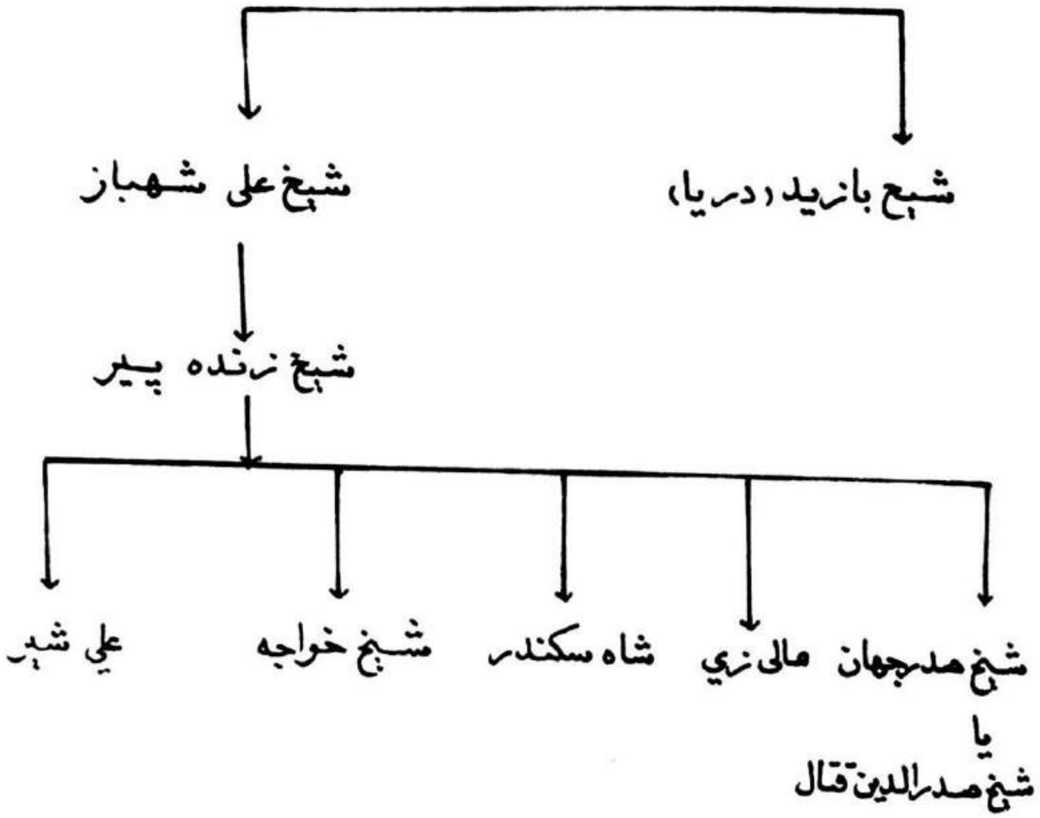

نوټ:

شیخ صدرالدین د بهلول لودي معاصر ؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړې وه او همدا په هندکښې په کوټلي مالیر کښې د نیو ریاست بنیاد کېښود او دا د سروانو ریاست ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي (غلجي او لودي پښتانه قبائل)

روايات داسې دي چې شاه حسين د غور د شاهي کورنۍ يو زلمی و او له خپلې کورنۍ نه په څه خفه شو د کورنه ووت او راغی د ببړ نيکه (د قيس عبدالرشيد د دريم زوی) سره ده ړه شو. شاه حسين يو اصيل زاده زلمی او د ښو اخلاقو خاوند زلمی ؤ. د شيخ ببړ نيکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» يې په نکاح ورکړه. د بی بی متو نه د شاه حسين د وه زامن وشوچې د يو نوم غلجي او د بل ابراهيم يا لودی کېښودی شو او د بلې مېنځې مهی (د کاغ د وړه لور) نه يې يو زوی وشو چې نوم يې سرواني کېښود شو. غلجي لودي او سرواني پسې ډېرا و خواره شول.

غلجي قبائل د کابل سيند په کڼه کښې د ننګرهاره پورې او د هندوکش غره په لړکښې سويل ته او د سپين غره په زنځيري کښې قطب ته هغه ټولې ورې وړې کڅې يا درې د کابل سيند سره يوځای شوي دي، په دغه ټولو کښې د غلجيو قبيلې ځای په ځای پرتې دي د دوی علاقه به د قطب نه د سويل په لوري اندازاً (۱۸۰) ميله وي او د قبلې نه د لمرخاته په لوري به (۸۰) ميله پلنه وي او زوری (نشيب)-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی. دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره پرې کیږي د د وی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده. قطب ته یې هزاره قبایل دي، په نمرخاته یې غوریا خېل دي او په سویل یې د کسی غر دی.

غلجي د هوتکو او توخو په دوو غټو څانګو کښې ویش دی او د دې دواړو څانګو په منځ کښې ډېر وخت بدی او دښمنی وې، او ویلی شي چې نادر افشار هغه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زر کډې د قندهار نه فرار کړې او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زوړ یې لږ کړو، نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په دواړه پلو کښې پاتې شو. د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته خلور پړاوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پړاو لرې پرته ده، او توخي د ترنک رود په کښته کښې د پل سنګي نه تر شیباره پورې پراته دي. د غلجیانو په ټولو ټپو کښې د سلیمان خېلو څانګه په شماره کښې ډېره ده. د سلیمان خېلو څلور ښاخونه یعنې فقیرخېل، اسمعیل زي، احمدزي او سلطان زي یا رستانزي) ډېر مشهور دي.

د دوی علاقه په دوو برخو ویش ده، په سویلي برخه کښې - ادین خېل، نسرخېل، قلندرخېل، شنګي خېل، شاتوري، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل ، ممورت خېل او سيږي ، او په قطبي برخه کښې سلطان زي
رستانه زي ، او احمدزي استوګن دي . د ستانيزي ځنې تپې خلک
لکه جبارخېل ، بابکرخېل ، په جګدلي او سره رود ، ګندمک او حصارک
پراته دي ، او څه جبارخېل د لغمان په کڅونو يعنې: عزيزخان کڅ ،
کالخ ، چهارباغ او علي‌شنګ کښې هم اوسيږي .

احمدزي په مشرقي لوګر ، پېکي او سرخ آب کښې هم آباد دي .
خوخېل مالومه د څرونې د پاره آن تر جلال‌آباد او ننګرهار ورځي او هلته
هم بيايي ، او د ککوکورنۍ سروخان او نور په مارکو کښې او د
تربرونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم اوسيږي .

علي خېل: څه په زرمت او څه په مقر پراته دي ، او اکثره
مالدار دي او د لمڅو او غونډو جوړولو کار هم کوي .

داندړ و تپه: په شېلګر د غزني پرته ده او څه برخه يې په
جان مراد کښې هم اوسيږي . د دوی ښاخ جلال زي په زرمت کښې
او يو کلي يې په شيبار کښې هم شته او د کاکړ ويوه تپه موسی
خېل کاکړ په اندړ و کښې هم ګډه شوې ده او د شلګر نه په قبله
د هزاره جات د غرونو سره لګېدلې پرته ده . او ملا نجم‌الدين —
اخوندزاده (هډې صاحب) نامتو مجاهد هم له دې قبيلې نه ؤ .

ترکي: ترکي په شمار کښې د اندړ و نه ډېر دي او يو څه
ځمکه د پشين پراته دي او کوچيان هم پکښې لږ دي ، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاوه د مقرخوا ر شاده ، اسحاق زي چې په سهاك مشهور دي ، خني په زرمت . خني په لغمان او خنې دكابل په يك توت ، تكاواو سرو بي كښې استوګن دي .

خدرزی : خدرزي په مقركښې دعلي خېلو سره آباد دي ، دوی اكثره د كروندې كاركوي په غلجيوكښې څنې داسې قبيلې شته ، لكه ناصرا وخروټي ، خدرزي او زمرياڼي چې ځانونه غلجي ګڼي ، خو غلجي د وی په غلجيوكښې نه ګڼي ، ناصرخان په هوتكوګډ وي ، -خو په هوتكوكښې داسې ګوروثی نه ده معلومه چې د وی پرې ور ګډ يږي .

د ناصر مشهورې قبيلې دا دي :

۱- داؤد خېل . ۲- اتمان خېل . ۳- ملي زي .

د دوی ګراف په دې ډول دی ،

(په بله صفحه كښې يې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ناصر"

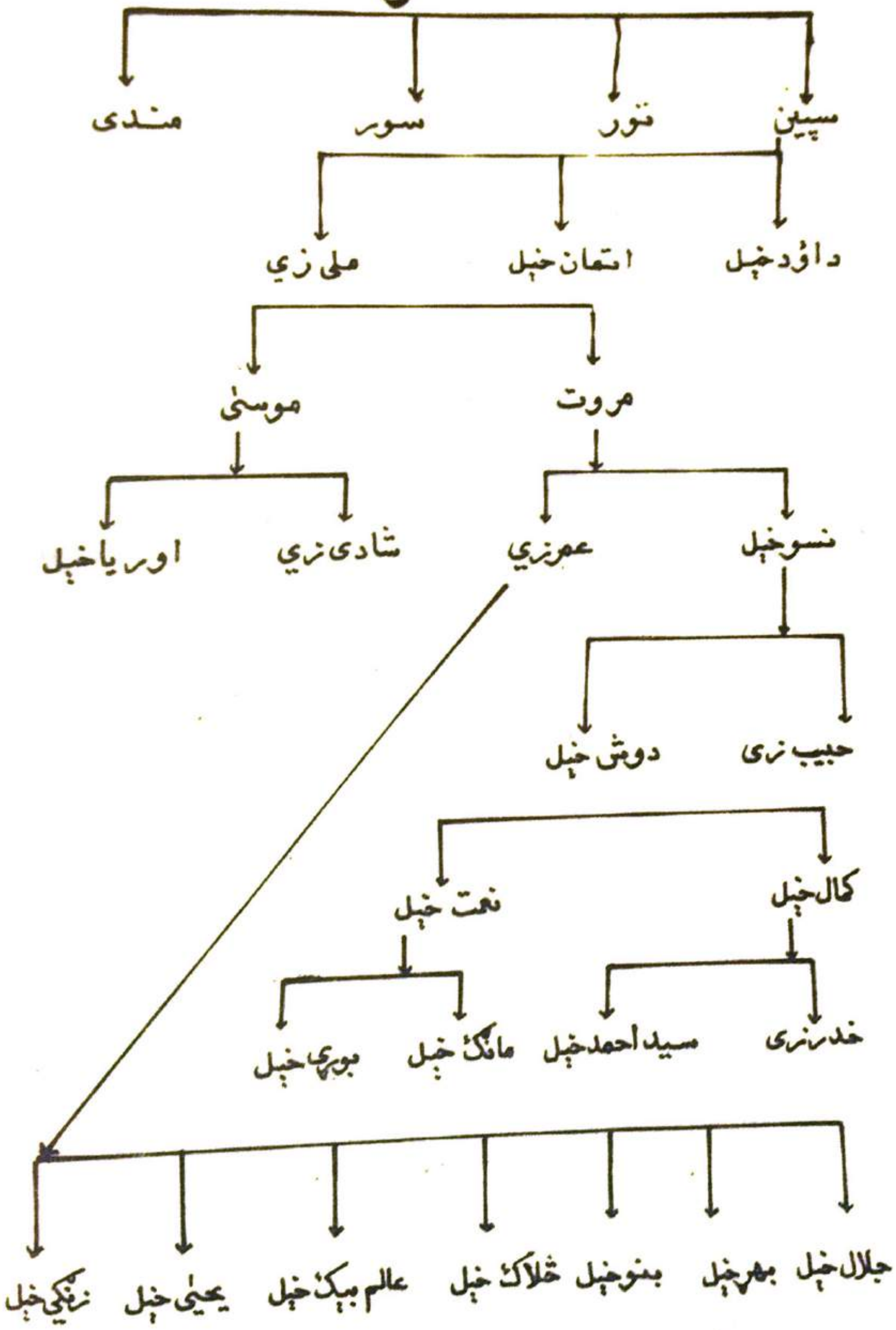

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وی د ناصر، خان غلجي بولي خو په غلجو کښې لکه پاس چې ویل شوي چې د وی پرې ورکه شي په غلجوکښې داسې کورنۍ نشته. خو داخبره منلې ده چې د وی بنه سوچه پښتنانه دی، د هوتخیل او «زی» چې دي پښتانه دی، په د وی کښې بنه شخصیتونه او پوره جنرالان تېر شوي.«۱»

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکردره او ځینې په پغمان او نورو ځایوکښې اوسیږي.

«۱» لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحٰق خان، جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمرخان او رئیس فیض محمد خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخروټو ګراف :

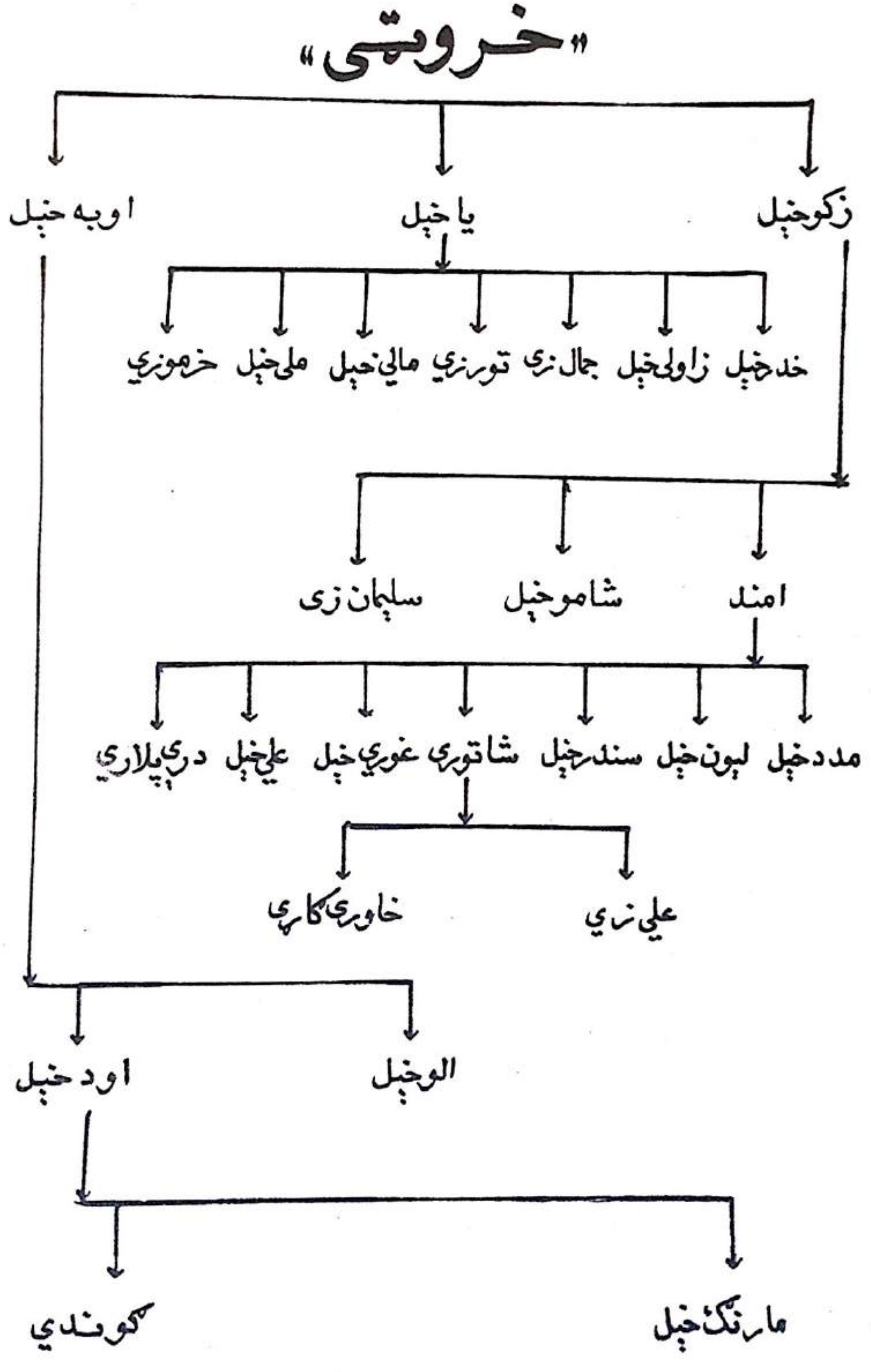

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

گوندی بن اودخیل بن اوبه خیل بن خروتی

"گوندی"

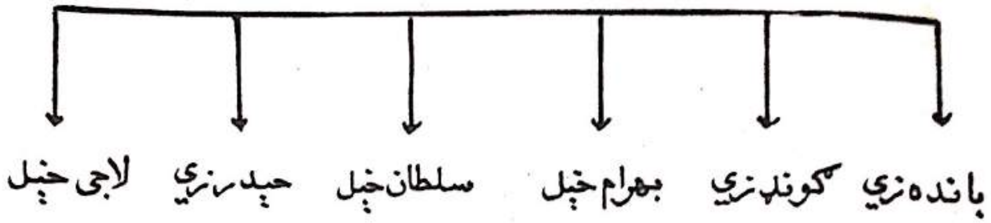

مارنگ خیل بن اودخیل بن اوبه خیل بن خروتی

"مارنگ"

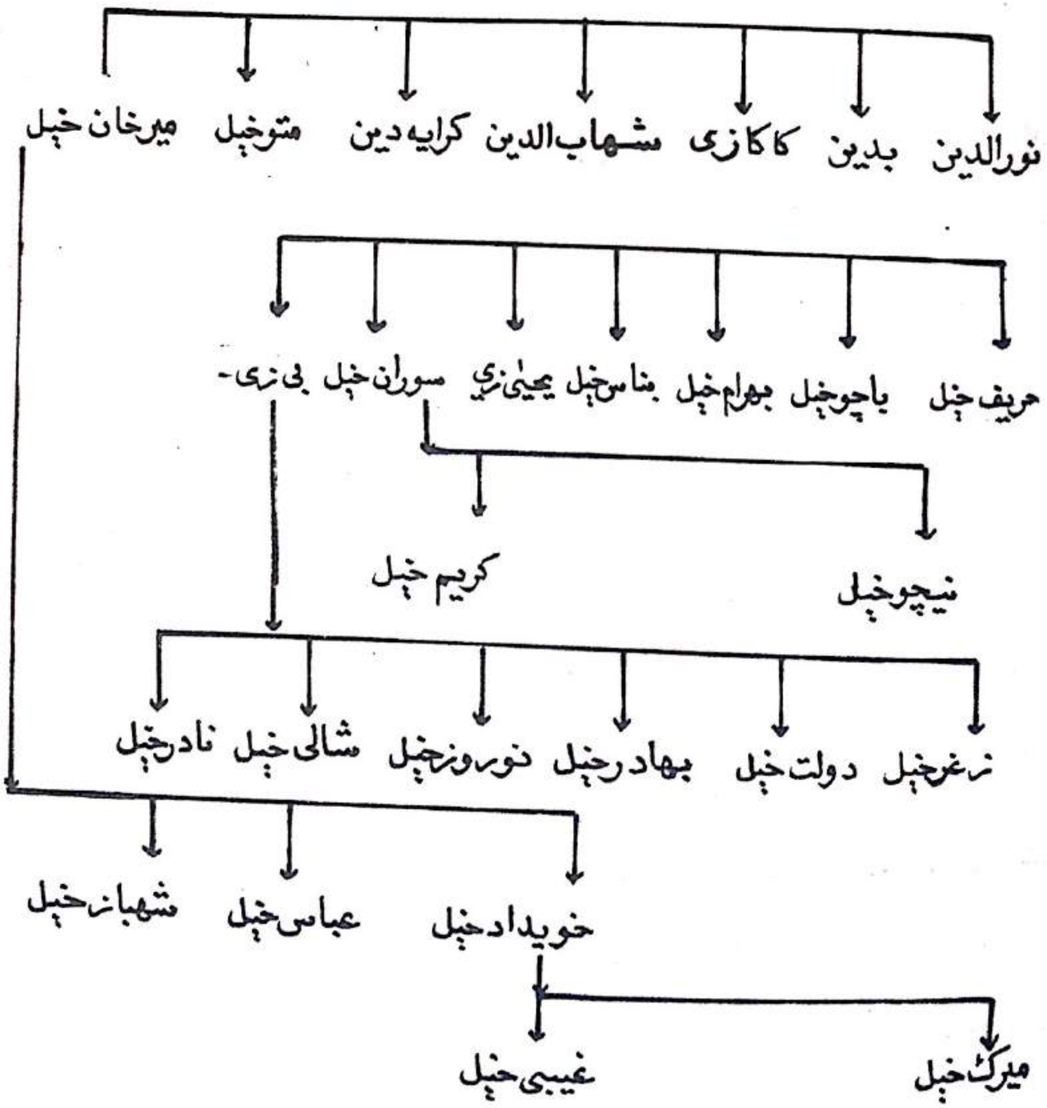

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان خېل بن مارنګ بن اود خېل بن اوبه خېل بن خروتی

"میرخان خېل"

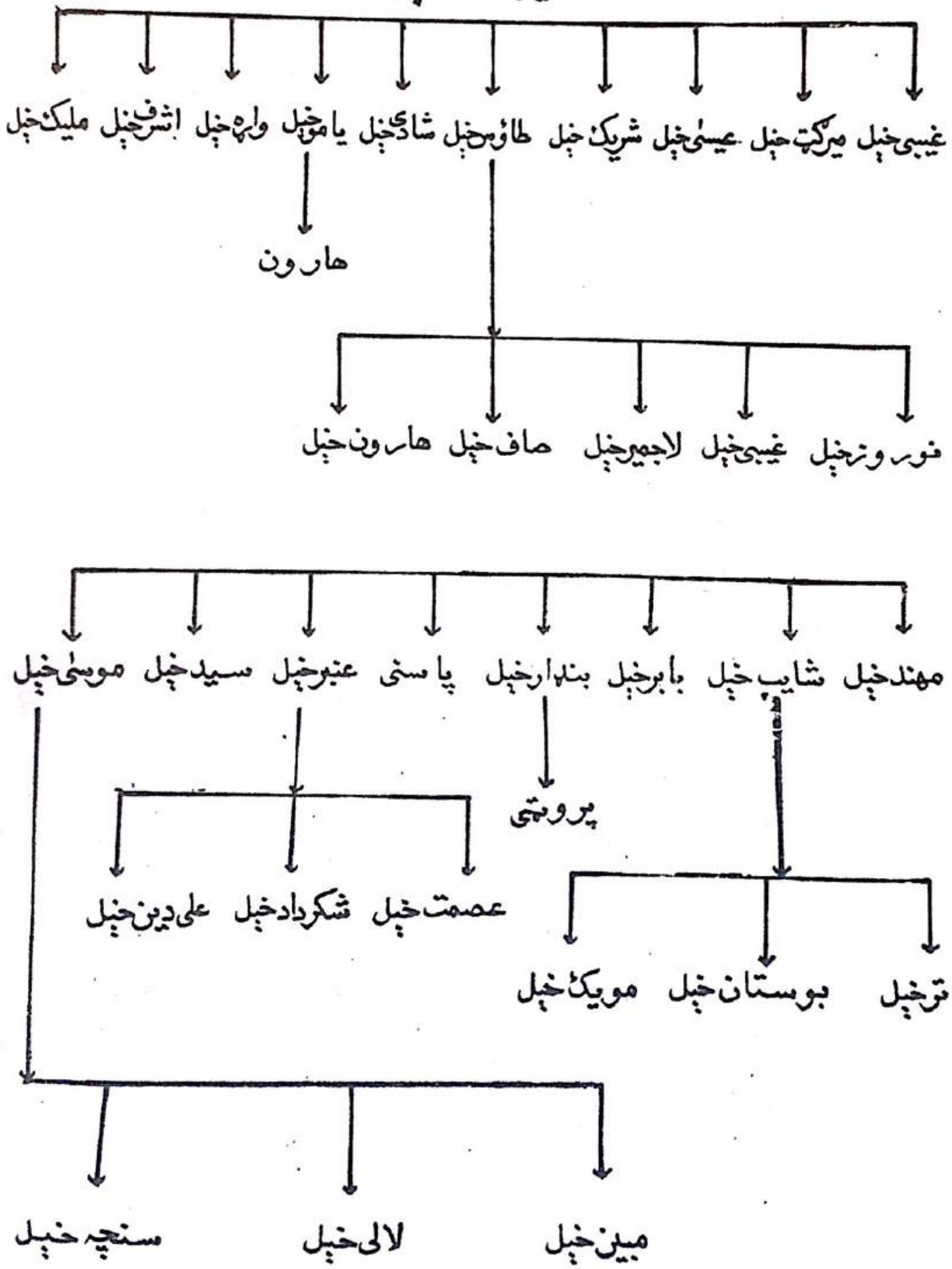

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې وائي چې: سهاک او جیحب د واړه چېرته تللي و. یو خرڅې په لاره کښې له باره سره ومونده. جیحب ویل خر زما سهاک ویل بارېې زما. بار چې یې ولټاوه یو پلو ورکوم‌ته هلك پکښې و. او ویل پلو د روځتو او ړه وو، یعنې داوړبشو اوړه وو، او بیا د سهاک په کورنۍ کښې ورته یوه بنځه ورکړې شوه او دریې زامن یې وشول: زکو، یاځېل، اوبه‌ځېل دی او د مغې نه خروټي ډېر شول، خو دا یوه جوړه شوي افسانه ده، والله علم، خوخروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو ورګډېږي، دا لږ و ډېر شپېږ- زره کوره کیږي او اوس به لا نور ډېر شوي هم وي. دوی د کټواز په مشرق او د سلیمان غره په لړه کښې او څه په ارګون او سرروضه کښې اوڅه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او نور وځایونو کښې هم استوګن دي. دوی زمینداري کوي او مالدار هم دي. له وزیرو سره به یې جګړې ږږې کېدلې، خو د وزیرو مشر قنبرنوی او د خروټو مشر شمس الدین دا لانجې غوڅې کړې او څه روغه جوړه یې ترمنځ وشوه.

زیرماني: له قندهاره تر کابله خواره واره پراته دي او ډېر لږ دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزي: داخلك اکثره په مقر کښې له علي خېلو سره اوسېږي اوځـه په « ده‌خوجـه » د قندهار ښار سره نژدې اوسېږي، داخلك څوك پرپلزي او څوك يې غلجي گڼي، خوتېـه يې نه ده معلومه. خوداميلي خبره ده چې ښنه اصل پښتانه دي او د تجارت کارکوي.

دانه ده معلومه‌چې د ميرويس‌خان نه مخکښې د غلجو مشر څوك ؤ، خوروايات داسې دي چې سلطان ملخي چې د ميرويس نيکه د د موره « نازو » انا پلار ؤ، د شاه‌جهان او بيا داورنگ زېب له پلوه د قلات او ترنو دلار دحفاظت په کارمامور ؤ او د توخو د قبيلې نه ؤ، د خداد سلطان د سد وزو د مشر هم‌عمر ؤ او دې د واړو مشرانو په جرگه، صلاح ، رضا د غلجيوا وابداليانو په منځ کښې دگرم‌آب دره د جلدك په خوا کښې د غلجيوا وابداليو پوله او بريد ټاکلې دی

سلطان‌ملخي داغږکي او سرخ رود ترمنځه په جنگ دروازه کښې ووژلی شوا وله هغه نه پس يې زوی حاجي عادل‌خان د قام مشرشو، د هغه نه پس د هغه زوی رباني‌خان، د قام مشرشو.دی هم په يوجنگ کښې ووژل شو، ده پسې شاه عالم‌خان دعلي خان زوی دغلجو مشرشو. دی د باني خان وراره ؤ ، بيا د هغه‌زوی خوشحال‌خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف‌خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه ترغزني پورې علاقې حاکم ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړي حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د تمام مشرؤ، د شاه زمان او-شاه محمود د تیمورشاه زامن، د سدوزو بادشاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو بادشاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنګونه پیل کړل، خو ماتې یې وخوړه او غلجیان ډېر تاوانی شول او د سرسرې پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر راپورته کړ او د امیر دوست محمد خان سره یې څو وارې ماتې کوونکې جنګ جګړې پېښې شوې.

سره د دې ټولو ناتارونو د امیر عبدالرحمان خان ترزمانې د توخي په ځانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کوره او با اقتداره وه.

د محمد ظاهرشاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یوتن د عبدالرحمان په نوم یوتوخي مشر بغاوت وکړ، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظر بند ؤ، داؤ، د غلجو لنډ تاریخ او-شجرې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : «لُودي قبائـل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشرنیکه ابراهیم دی چې وروسته ، لودي مشهور شوی دی . د بی بی متو او شاه حُسین زوی ، د غلجي ورور او د بیټ نیکه د لور له پلوه نمسی ؤ.

ځکبنې د لودیانو د مهمو څانګو لکه : اسمعیل خېل ، پرنګي ، لوهاني یا لواني ، دوتاني ، نیازي ، سوري ، مروت او نورو شجرې لیکلې شوي دي ، د لته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي .

په اوسني افغانستان کښې د لودیانو د نورو قبیلو نه د لواني قبیله ډېره ده ، د دې طایفې خلک په اندړ ، قره باغ ، شیلګر ، قلات او قندهار کښې په اوپره (همسایه ، ډول په غلجو کښې پراته دي ، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي دا خلک اکثره د ځمکو څښتنان دي ، خود کرکیلې په کار کښې میړني نه دي ، او اکثره د تجارت کار و بار کوي . د دوی پنځه سوه کوره په شُلګر او درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي.

د لوانو نه پس په افغانستان کښې د نیا زیو شماره د پره ده او دا خلک مالداره او پیوونده دي، په ژمي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي. د اخلک داونبانو ګلي او د ګډو او بزو رمې لري. د دې خلکو نه څه ځای په ځای شوي هم دي او د ده شین په تړکه په شیلګره، قره باغ، جان مراد، مقر قلات، غور بند او لغمان کښې او سیږي او د کرکیلي کارکوي. دا خلک په زمینداري معامله کښې بنه کره دي او د بنې ګذارې خلک دي.

دوتاني:

دوتاني هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکیلي کارکوي.

پرنګي قبیله:

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه، وروسته دغه خلک د خپلې مالدارۍ سره د مالونو د څرولو د پاره د کسي غره لمنو ته راغلل. او په دامان کښې د ټانک او روړي په څمکه پرېوتل دغلته دوی ډېر وخت تېر کړو. د بابر مغلي بادشاه په وخت کښې دولتخېلو، میاخېلو، مروتو او نورو لوانو په پرنګي قبیله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبیلې ډېر خلک و وژل شول او کمزوري شول، نوله دې امله هندوستان ته په کډه-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوڅو مجبوره شول او د دوی ځمکې لواڼو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنګي کښې د شیخ حمید لودي نه رچې د - غزنوي سبکتګین همعصرؤ، د هغه نه څلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بلـلوی سلطنت قایم کړ وچې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه، او پښتنو ته لوی افتخار دی .

لوهاڼي یا لواڼي :

د نوحاني، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لواڼي مشهور دي . د تور لواڼي مشهورې تپې دا دي :

۱: **دولت خېل** : د دولت خېل د شجروته معلومېږي چې دلواڼي د نوی دمما، دری زامن وو، په دوی کښې د دولت خېلو خانکه دېره وه ، نونور، مماخېل، یې هم په ځان کښې ګډکړل او د مماتوله اولاده په دولت خېلو یادېږي . د دولت خېلو نه په پنځم پښت کښې کټه خان پیدا شوا و اولاده یې په کټي خېلو مشهوره ده ، دلواڼو ټولو خېلونو د ټانک په ځمکه واړول . د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د هالونو خړ ولو د پاره راتلل او څه خلکو یکښې دکرکیلې کار هم کولوا و د ځمکو خاوندان په کټه وان چې د غزني جنوب مشرق ته واقع دی، پراته وو، او څه خلک به یې د هالونو خړولو د پاره د "وانه" غرونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل . خو د مروټو د سلیمانخېلو سره دیوې مبنځې د ناموس دارې په باب بدي پېښه شوه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سليمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله يې د-
کهه وازنه کړه وکړه. په دغه وخت کښې به د دوی د هرې
تپې خانله بېل بېل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به يې په جرګه
رغولې.

د لوانو قام خاني په کته خېلو کښې وه چې د دولت خېلو يوه
پښه ده، داخان به د لوانو د ټولو قبيلو په خوښه او رضا ټاکل
کېده او هغه به د هرې تپې خلکو سره د ورورۍ او عزيزولۍ-
سلوک کولو.

د نوولسمې ميلادي پېړۍ په اوائلو کښې قتال خان د قام مشر
شو، دا د سليم خان زوی ؤ، دا سړی ډېر تريخ ؤ او د خلکو سره
به يې سپکه ګذاره کوله، او خلک يې ډېر تنګ کړي وو، د دولت-
خېلو کمتي خېلو په کډه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان و وژل
او د هغه مشر زوی سرورخان کابل ته په تېښته لاړ. دغه-
وخت د کابل حکومت د امير دوست محمد خان په لاس کښې ؤ يعنې
د ۱۸۳۰ع شاوخوا زمانه وه. امير دوست محمد خان د سرورخان
ننګه وکړه او د عبدالرحيم خان هوتک په مشرۍ يې څلور زره لښکر
ورکړو او د دغه لښکر په زور سرورخان د خپل پلار او ورور
قاتلان و وژل او خپل بدل يې واخېستو او د خان د حفاظت-
د پاره يې پنځه سوه نوکران هم وساتل او خپله قلا يې مظبوطه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ع کښې سرور خان په کرُمه کښې مړ شو او د هغه په ځای الله داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او ټانک یې ونیولو، نو د الله داد خان تر شا چې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعودو علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ او پر ټانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خوُلو کښې ډوب ؤ، او د الله داد خان امداد یې ونه کړای شو. الله داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی. او هلته د ېره شو. سیکانو د ټانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاګیر ورکړه، الله داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډ ز ډ وز لګیا ؤ، آخر په همدې اله کوله کښې الله داد خان مړ شو او ټانک او نوره سرحدی صوبه په ۱۸۴۷ع کښې د انګرېزانو په قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شو او د الله داد خان زوی شهنواز خان انګرېزانو د ټانک والي ومنلو.

د میاخېلو څانګه:

میاخېل هم د دولت خېلو سره یوځای دامان ته راغلي وو او مالداري یې کوله او څه لږ و ډېر تجارت به یې هم کولو. دا خلک د راېښ په څمکه استوګن دی په دې څمکه په اول کښې د سورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سرواڼي قبيلو خلک او سپدل ، خوږ مانخان کتي خېل دغه خلک له دغه ځايه وشړل . دغه وخت دولت خېلو د ټانک ځمکې پخپلو منځو کښې سره و وېشلې . څو کاله پس د بختيار و قبيله چې په بنه بده کښې د مياخېلو سره ګډه وه ، د سرواڼو سره په بدي اخته شوه او د مياخېلو په مرسته يې سرواڼو ته ماتې ورکړه او د سرواڼو ځمکه يې و نيوله ، او پخپل منځ کښې يې سره و وېشله . د دې نه وروسته د مياخېلو خلک د ده شين په توګه د غلته استوګنه خوښه کړه او پاتې شول او ځينې لاکوچيان وو . د مياخېلو او بختيارو ځينې خلک لا اوس هم پرونده دي . د مياخېلو خانان لږ اختيار لري او د پرونده بېل خانان وي . د مياخېلو خلک بنه درانه او شتمن خلک دي . د دوی د مشرۍ کور د سيد خېلو په ځانګه کښې وي ، چې د خلاخېلو ذيله ده .

تتوړ :

تتوړ خلک په شماره کښې لږ دي ، د دوی په عادتونو او رواجونو کښې د دولت خېلو په شان دي او د کرکيلې کارکوي .

نيازيان :

نيازيان هم د لوديانو يوه ځانګه ده دا خلک په اول کښې په شلګر او د غزني په شا وخوا ځمکو باندې پراته وو . او د دوی د دغې علاقې نه داندېړ او غلجو د بنسټي په وجه کډه وکړه او په ۱۴۵۱ ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې یو لوی سلطنت جوړ کړو نو ،، ر وه ،، ته یې فرمانونه راولیږل او پښتانه یې هند ته - وبلل ، نو د نیازیانو هم ډېر خلک هند ته ورغلل او په شاهي فوځ کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هیبت خان نیازی او عیسیٰ خان نیازی د شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر د عزت خاوندان و ، وخو د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سلیم شاه فوځونو نیازیانو ته ډېر تاوانونه واړول او نیازیان ډېر کمزوي شول . نیازیان د اباسیند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنیالی پورې په اوږدو باندې او د ختکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر میانوالي پورې په - ساره کډه وډه پراته دي او دا علاقه د نیازو په علاقه مشهوره ده .

دوتاڼي :

دوتاڼي هم په لودیانو کښې ګڼه دي ، لږه متپه ده او اکثره مالداري کوي او د د واڼي په علاقه استوګن دي او په اوړي کښې ځینې د غزني خوا و شا ته هم ورځي .

خیسوري :

دا خلک هم ځان لودیان ګڼي . لږ خلک دي او د اباسیند په - قطبېزه غاړه او د اسمٰعیل خان د ېره ضلع کښې آباد دی ، او دوی په عمرخېلو هم مشهور دي . د دوی ځینې خلک د عیسیٰ خېلو د علاقې په قطب لوري او د پنیالی د یوه ورکوټي غره په خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خرما ډېرې کېږي.

بیلچ یا ویلچ:

دا خلک هم ځان په نیازو کډوي او ځینې وائي چې موږ د دولت خېل یوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پنیاله کښې د غونډۍ شیخ بدین غره په خوا کښې اوسیږي او څه یې د غزنۍ خوا وشا هم شته دی.

مروت:

مروت خلک په سپین لواڼي مشهور دي. په اوله کښې دا- خلک په کټواز پراته وو، خو ورو ورو سره یې له سلیمان خېلو سره، بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلیمان خېل پراته دي. ویلی شي چې د آزاد خان سلطان خېل د کاله نه یو سړي ښځه وتښتوله او مروتو ته یې پناه ور وړه او دا واقعه د ۱۰۰۴ هـ، څلور سوم هجري پېړۍ پېښه ښودلی شي. سلیمان خېلو دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړ او نه یې ور کول او نتیجه یې دا شوه چې له سلیمان خېلو سره نور غلجي هم ودرېدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې وکښې وخوړه او د هغه

نوټ: د دي خلکو یاد ماته سید شمس الدین مجروح کړی ؤ چې ویلچ په نوم یوه قبیلهٔ شته دی.

رسیالہ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د تانک په علاقه کښې په څه ځمکه پرې ورتل، خوڅه موده پس د ولت خېلو دوی له دغه ځمکې پاڅول او ورو روسته بیا مروتو، دغه ځمکې ونیولې، خو کښتي خېلو چې د دولت خېلو یوه څانګه ده د ګنډاپور په کومک دوی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د تل په قطب برخه مېشته شول.

ویلی شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان او سپدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی، خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای پوتهی قام او سپدلو، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو؟ خو دوی سارنګ خېلو، عیسی خېلو او نازیانو له دغه ځایه وشړل، او دوی لاعلل پرې په خپله پرېوتل.

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهاړخېل آباد دي. د ګمبیلې نه په قطب لور ودانې شروع کړه او د رود نه یې درې ویالې را بېلې کړې او هغه ځمکه یې ځانله غوره کړه چې د ګمبیلې او کُرمې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پوري د دوی مالځړو په دغه وخت کښې د نیازو مشر، مدی سارنګ، ؤ چې مالدار ؤ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی. د نیازو څه بل وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیان» د سارنګ-خېلو او عیسی خېلو نه په دې مرور شوچې دوی له یې سمه برخه نه ورکوله او د مروتو نه یې د مرستې خواست وکړ، او مروتو ورسره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازو حمله وکړه، خو آخر سوله وشوه، خو مروتو د نیازو یوه برخه ځمکه لاندې کړه.

د نیازو په قبیله کښې میچن خېل ستانه خلګ دي، مروتو هم په دوی څه غرض ونه کړو او تراوسه دوی په ټیټي میچن خېل پراته-دي.

ویلی شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه داکبر مغلي بادشاه (چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ) په وخت کښې شوې ده او د واقعاتو نه داسې څرګنده لګېدی شي چې لږ و ډېر مروت به په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي، ځکه چې داکبر باچا د حکومت په ابتدا کښې لانیازي دلته آباد ؤ.

د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده: د سلاریو برخه، د نوناخېلو یوه برخه، د موسی خېلو یوه برخه او د درې پلارو یوه برخه.

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلوېدو خواته تپې موسی خېل او نوناخېل، په منځنۍ برخه یې بهرام خېل او په نمرخاته خوا یې درې پلاري او سیږی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتو سره اوسيږي دا دي:

۱: ملاخېل: (۱)

دا خلک د ملاعثمان اولاده ده او ستانه خلک او پښتانه دي، او د لودي يا نود لوانړو د کورنۍ نه دي، د وی له مروتو سره په کليو کښې ګډ وړ اوسيږي. دا متل اوس هم هلته مشهور دی چې: «الحمدالله خو هر څوک وايي خو خوله د ملاعثمان غواړي»، دا خلک له مروتو سره داسې خلط شوي دي چې بېلول يې اسان کار نه دی.

۲- ممريز خېل:

دا ټپه د مروتو په قام ورګډ يږي او د بهرام خېلو نه يې برخه اخيستې ده او په اوس کښې هم په مروتو حساب دي.

۳- ملک زي:

دا خلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسی خېلو مروتو کښې ورګډ شوي دي (۲)

۴- داني وال:

څينې خلک د وی ختک کښي خو دا خبره معلومه نه ده، خو د دغه خلکو د مشرنيکه نامه ختک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوه

---

(۱) ويلی شي چې ملاخېل بيټني دي، خو نه د شجرو نه د وی لواني لوديان ښکي.

(۲) څيني ملک زي د ننګرهار ولايت د کونړ کنړ د اولسوالۍ په قلعتک کښي هم آباد دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ختټک دي ، نه داخلك د مروتو د وتمامخېلو په ذيله پورې

منبلي او مروت دي .

۵- منګوخېل :

ځينې خلک دوی نيازی کښې ، خو نه دوی د مروتو د موسی خېلو په

څانګه کښې د بايزی سره ورګډ شوي دي .

۶- خان خېل :

په دولت خوازي کښې ورګډ شوي او د بهرام خېلو يوه پښه ده .

د مروتو په علاقه کښې نور قامونه

۱- د شيخ شاه روحانی اولاد :

ويلی شي چې دوی سيدان دي او په اولس کښې پيرخانه-

ګڼلی شي ، او اکثر کرکيله کوي .

د شيخ محمد شاه روحاني قبر د نرملي د ممموزو په لمرخاته د

غره په سيمائي کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲-میچن خېل :

په افغانستان کښې کډ و د پراته دي ، خو ډېرې د زابل په ولایت کښې اوسیږي.

د بنو په علاقه کښې هم ، ځینې میچن خېل د کرمې د سیند په قطب په یوځای کښې چې په ټټي میچن خېل یادیږي اوسیږي .

۳- عیسیٰ خېل :

د عیسیٰ خېل اته څانګې دي : ابو خېل ، خواجه خېل ، ماما خېل ، محمدزی زکوخېل ، میرا خېل ، داورشاه خېل ، احمد خېل دي.

په دغو کښې د درې ورونو اولاد پاتې دی او داسې معلومیږي چې د نورو ورونو زامن یې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي .

۴- مشواڼي :

دا تپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ ځینې خلک دوی سیدان بولي . د دوی د مشرښکه نامه شجره لیکوونکو موحشیانی لیکلې ده ، چې اصلاً مشواڼي دي . په اوله کښې دوی د سارنګ له اولاد سره دا باسیند په لمرخاته پراته وو او د دوی یو ښاخ د داوُد خېل د داوُد خېلو سره پراته ګډ اوسېدل . او بل ښاخ موندي خېل یې په میانوالی (ټټي) کښې استوګن وو .

مشواڼي : د مروتو او عیسیٰ خېلو په د ښمنۍ کښې د مروتو ملګری وو ، دا طائفه اوس په ښادي خېل او دادي خېل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلي د ه، او څه مشواڼي د کُنړ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دی، چې د برېرول ملک سید خان پکښې مشهور سړی و ۱.

سلطانخېل، دا هم د نیازو د سارنګ خېلو یوه څانګه ده په اوله کښې میانواله کښې آباد وو، او وروسته یې د کورنیو جنګونو له امله د غه ځمکې پرېښودې، د عیسی خېلو په صلاح د ختکو د غرهٔ په خواکښې استوګن شول.

د لودیانو د اولادې څه لنډشان حال ولیکلی شو. په اوسني افغانستان کښې د اخلک خال خال چېرته پراته دي او ملته په ډېر شمار کښې نشته دی، د وی او سوریان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي.

په هند کښې یو نوی ښار «لودیانه» هُم دې خلکو ودان کړی دی. د وی له ډېر پخوانه اولسي او اجتماعي تشکیلات لري او د قومیو مشر به د ستر ملک په نوم تاکل کېدهٔ او د دغه احکام به تمام منل او د هغه د لاس لاندې نورو وړو ملکانو به د هغه حکمونه په تمام کښې تطبیقول.

دې خلکو پخوانو حکومتونو ته مالیه نه ورکوله خو د اورنګ زیب د زوی بهادرشاه په زمانه کښې د هغه حکومت څه پیسې ترې د مال - شمارنه په نامه اخیستې وې او احمد شاه ابدالي هم ترې یو څواوښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شمارۍ په نوم اخیستل .

۵ - سروانی :

دامنلې خبره ده چې سروانی د شاه حُسین غوري د بلې ښځې (مهی) نه چې د بی بی متوبن وه ، زوی دی ویلی شي چې د سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دا خلک د سلیمان غره په لمنو- کښې دراښې او هیود هوان په حُمکو پراته وو .

د سروانی اولس خاني او مشري د سری یپیال په څانگه کښې د شیخ ملیح قتال په کورنۍ کښې وه ، دا هم ویلی شي چې دا اوسنی راښې هم شیخ قتال ودان کړې دی . دا خلک د همایون په وخت کښې د خپلې بې اتفاقی په وجه ډېر کمزوري شول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د یو ناموس دارۍ په مسئله د دوی او سوریانو ترمنځ د ښمني راغله او په دغه وجه د واړه طائفې ډېرې کمزوري شوې او څه موده پس بختیارو پرې حمله وکړه او دوی یې در په دیکه کړل ، چُښې پېښور ته لاړل او څوک پنجاب ته ووتل او بختیارو او میاخېلو د دوی علاقه لاندې کړه .

د مالیراوکوټلې نوابان د سروانی په قبیله د سریپال په څانگه کښې وه ، د دغه ریاست باني شیخ صدرالدّین صدرجهان ؤ چې د شیخ ملیح قتال[1] په څانگه کښې راځي .

---

(۱) د شیخ ملیح قتال حوز دویه انا د مومند بابا ښځه وه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د ډيلي فتح کولو د پاره ورتللو، نو
له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورنه اخېستې وه.
نو کامياب شو، او بيا وروسته يې ورته حنپله لورهـو
ورکـړه، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

پنځمه طبقه:

«کرلاڼي قبائل»

دله زاک، اورکزي، منګل اونور

«کرلاڼي»

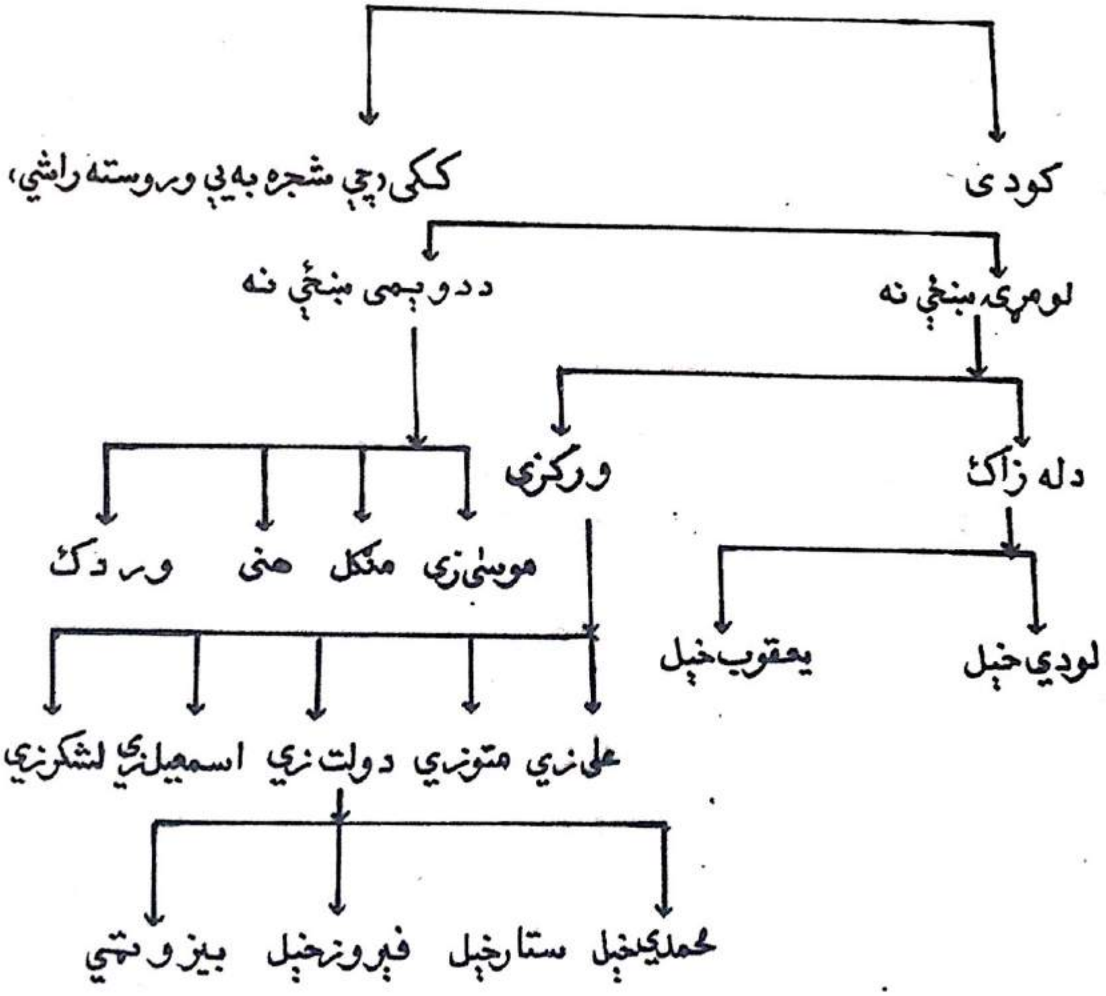

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلاڼي

«محمدی خیل»

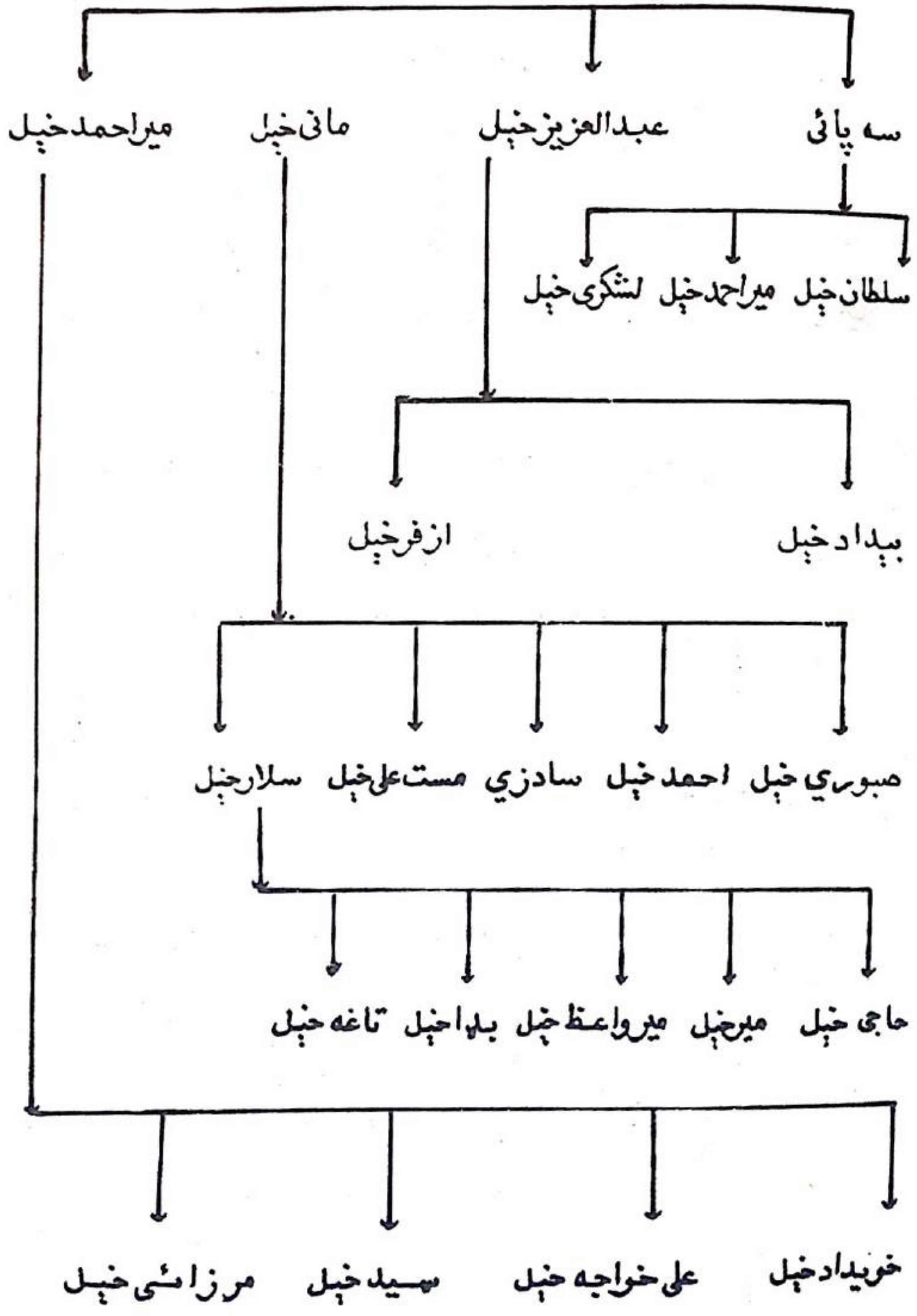

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاڼي

«لودي خېل»

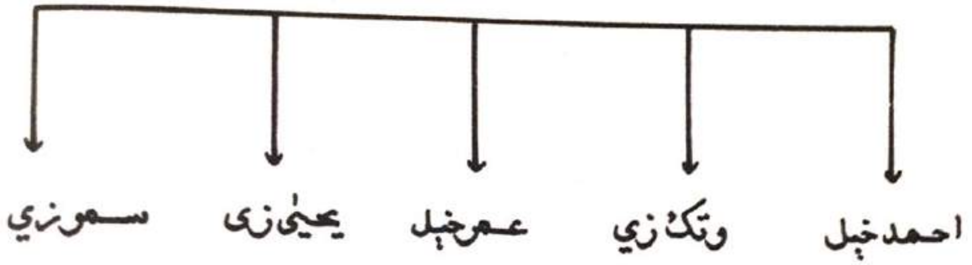

يعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاڼي

«يعقوب خېل»

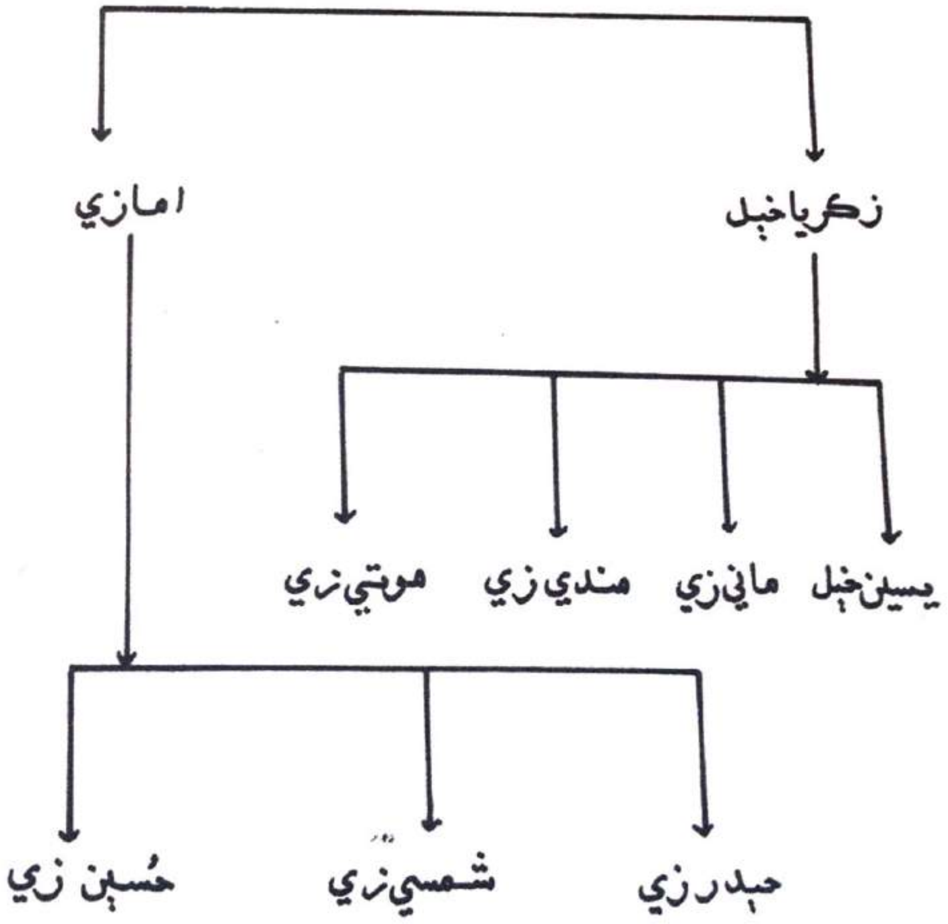

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اسمٰعیل بن ورکزي»

- رابیاخېل
- ممازي
- اباخېل

«لشکرزي بن ورکزي»

- علی شېرزي
- ماموزي
- پاړي

او دمنګل بن کودی د دویمې ښځې نه

«منګل»

- موسیٰ خېل
  - حسن خېل
  - خرڅوړي
  - هیبي
  - مرکي
  - کمال خېل
- جانی خېل

کرلاني قبیله ، وردګ بن کودی

«وردګ»

- مهیار
- میرخېل
- نوري

نوټ: په ځینو کتابونوکښې د وردګ نورخېلونه هم شته دی . «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاني قبائل:

ب: "اپریدي"

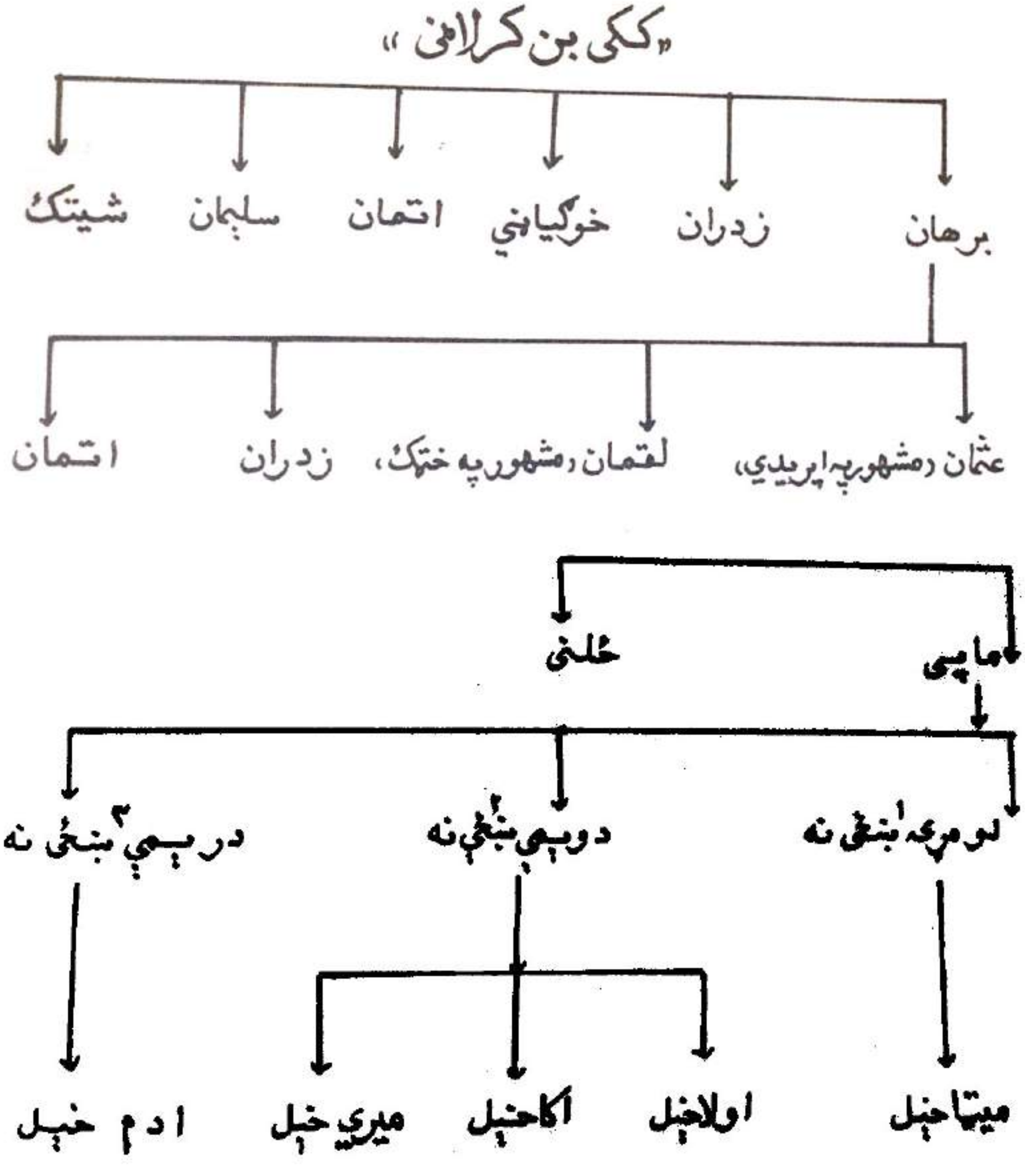

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولاخیل بن ماپی بن عثمان یا اپریدی

«اولاخیل»

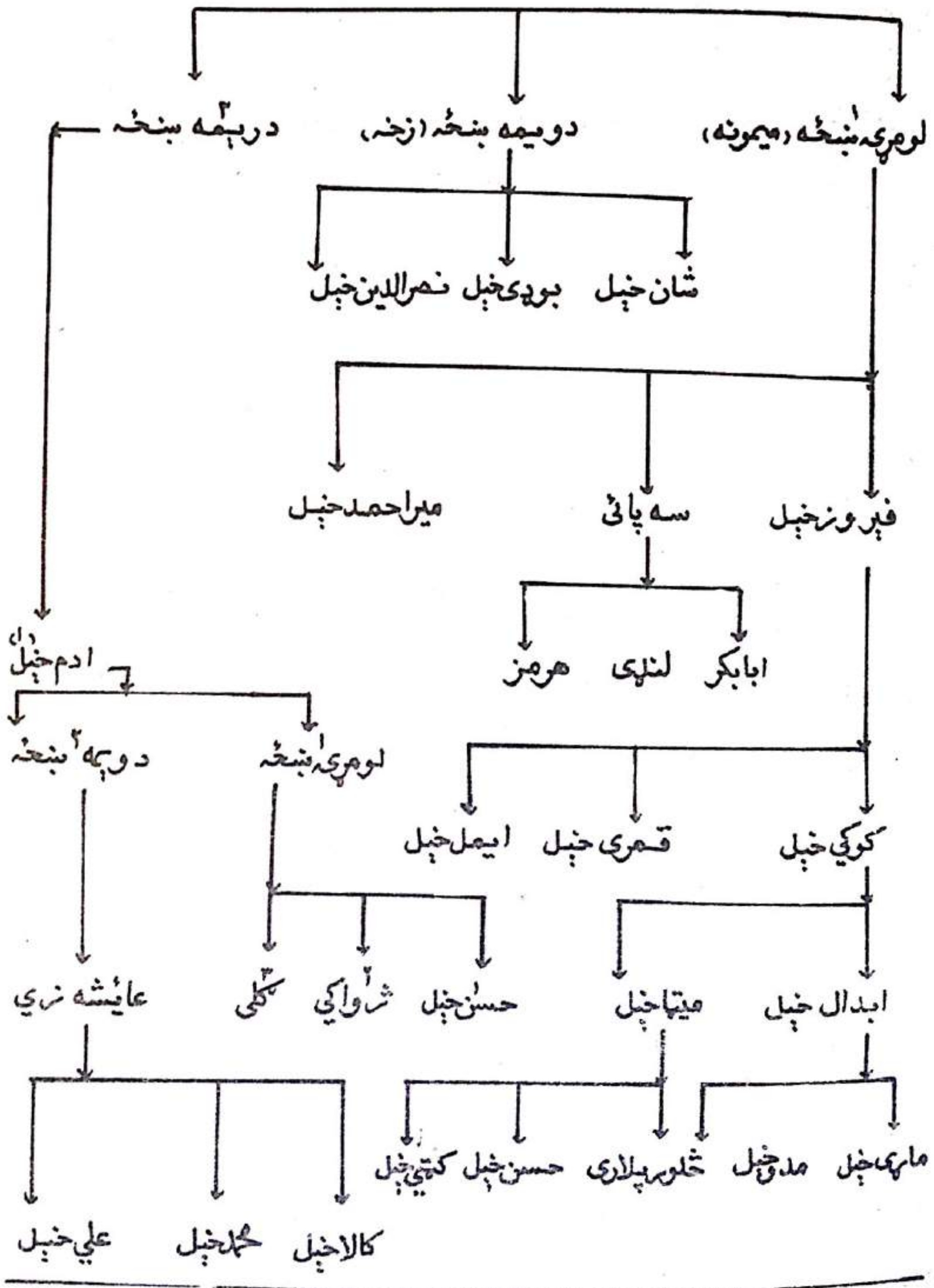

(۱) ځیني وائي چي ادم خیل د اولاد وي نه د ماپي زوي دا فریدي نسبي کیږي. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

میراحمد خېل بن اولاخېل بن عثمان یا اپریدی

«میراحمد خېل»

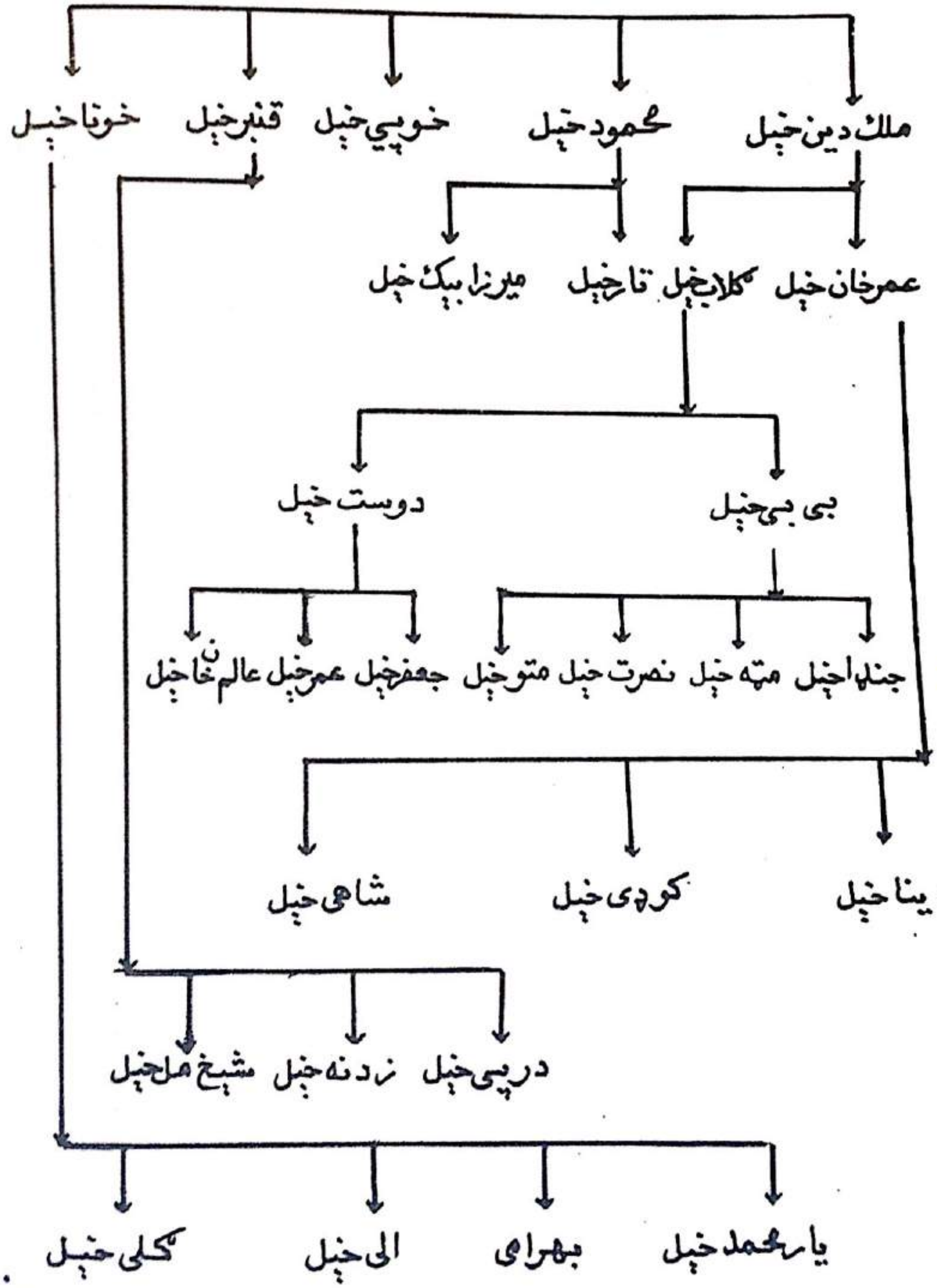

نوټ: د پاڼي اولادي ذکر وشو، د هغه د وړ وړ څلني اولاد لر دی او په بنګښنو کي استوګن دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاني قبائل :

ج ـ «ځدران» زدران،

«ځدران»

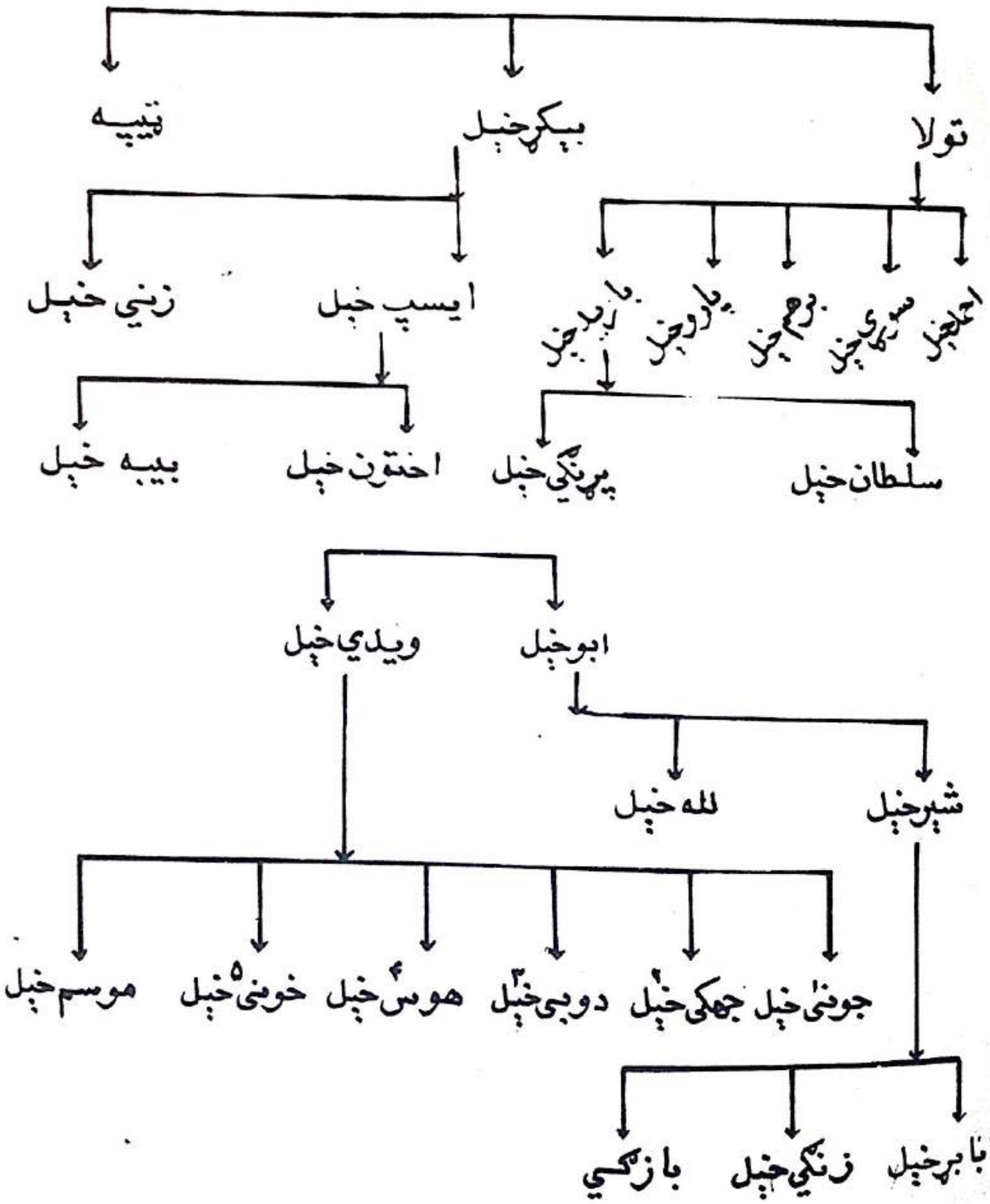

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زني خېل بن بېړه خېل بن خدران

«زني خېل»

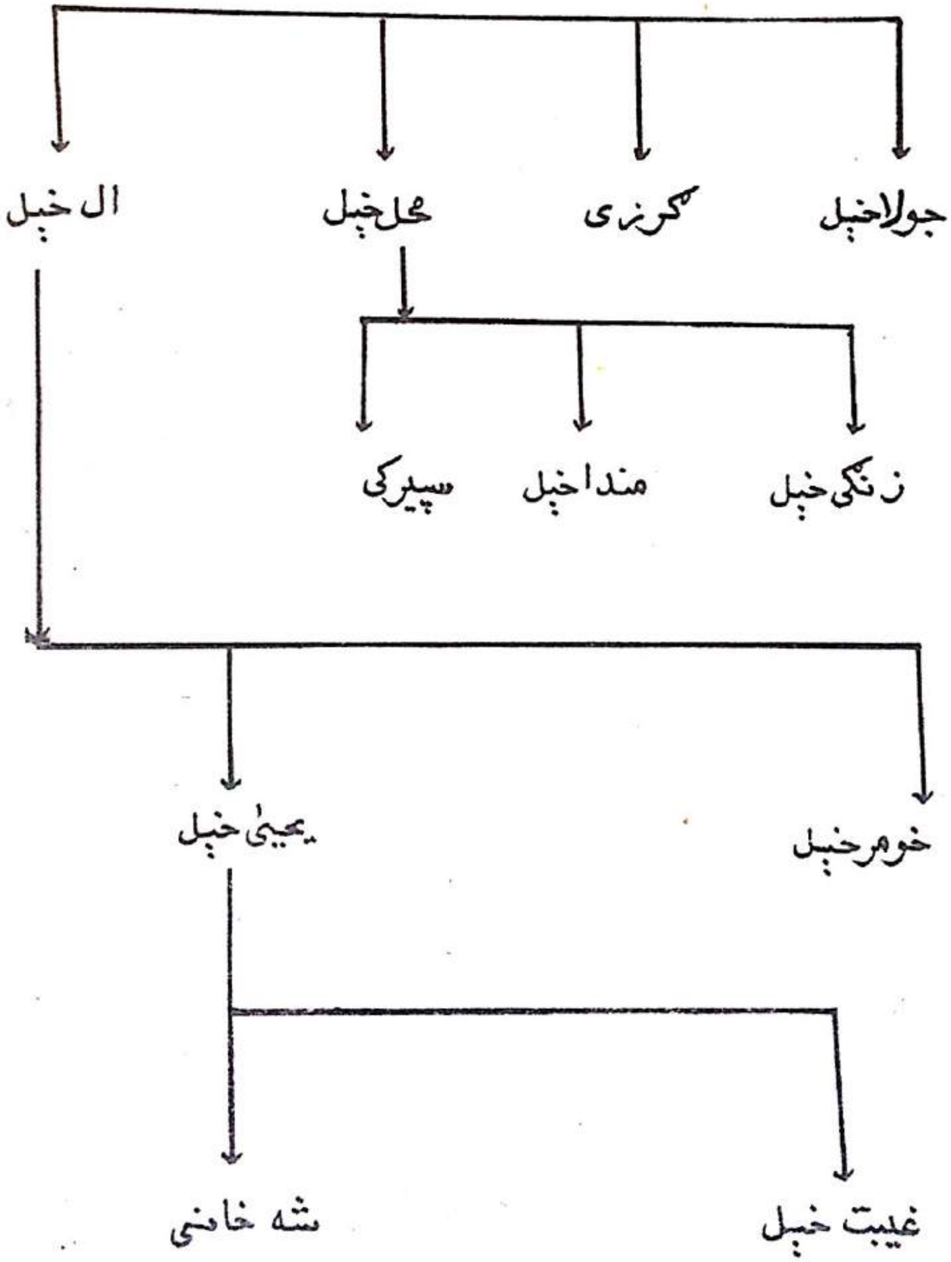

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل

د ــ « ختک »

لقمان یعنی ختک بن برهان نه

« ختک »

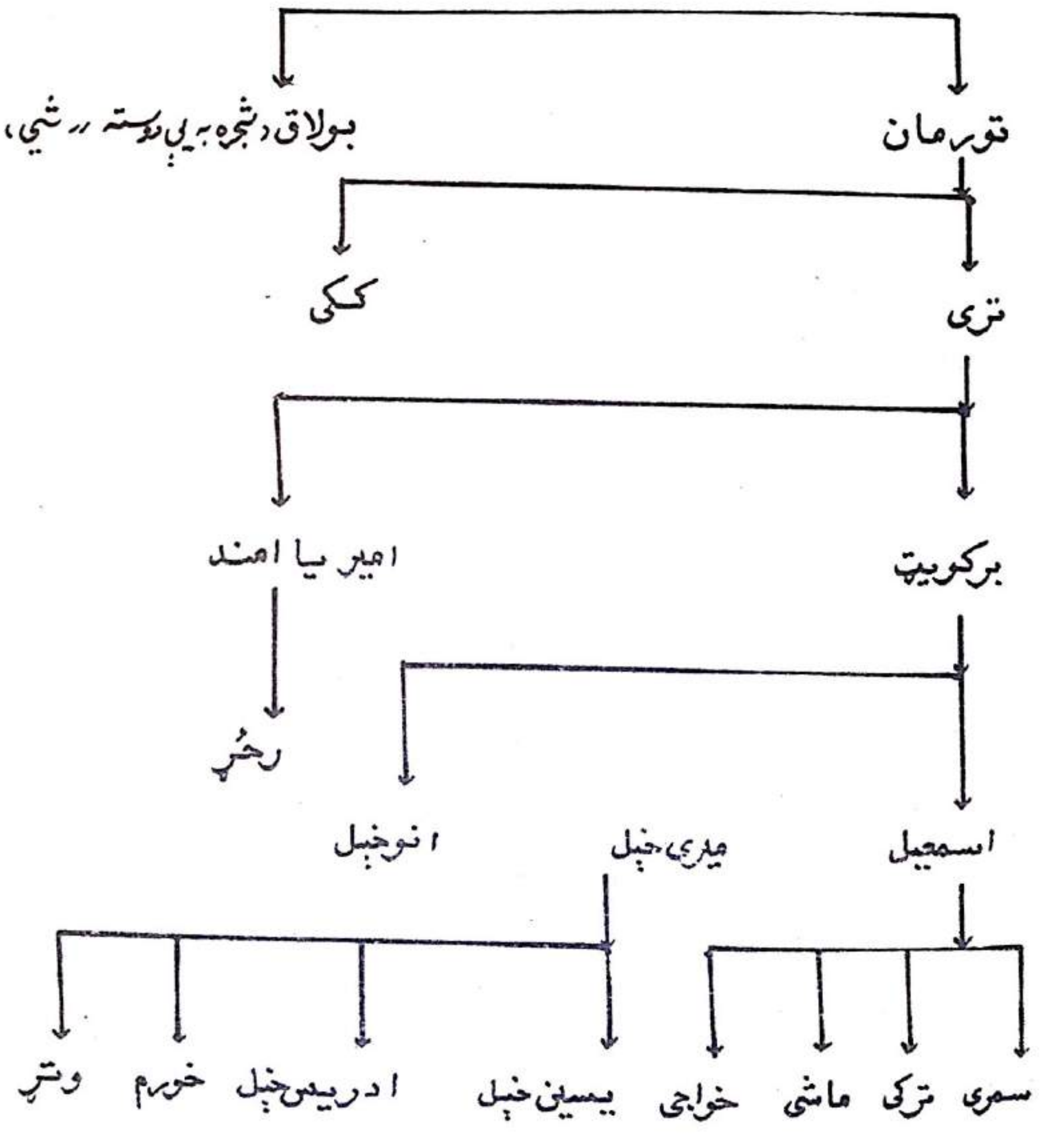

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یسین خېل بن میری خېل بن برکویټ بن ترې بن ... بن لقمان خټک

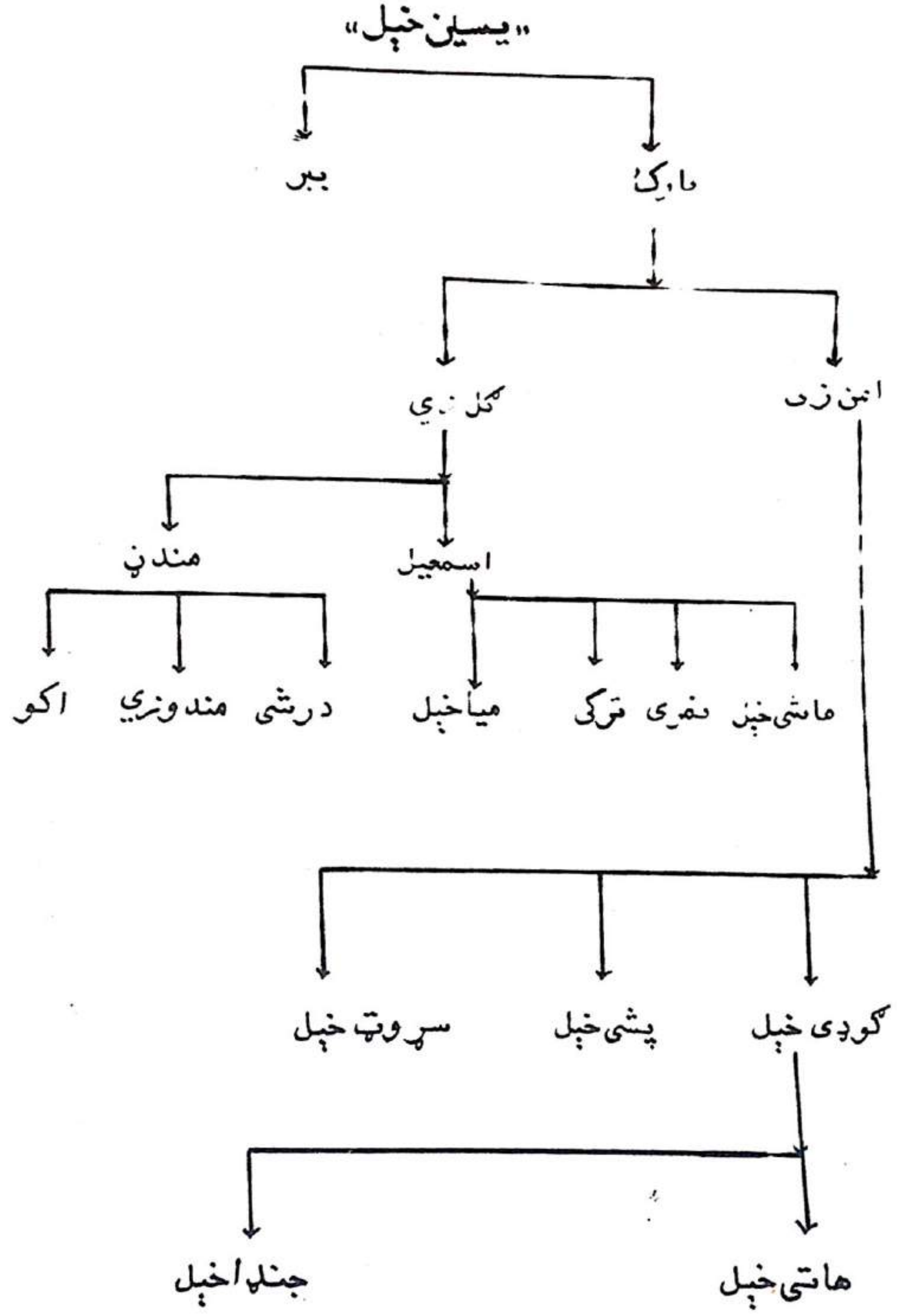

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انوخېل بن برکویټ بن تری بن تورمان بن لقمان خټک

"انوخېل"

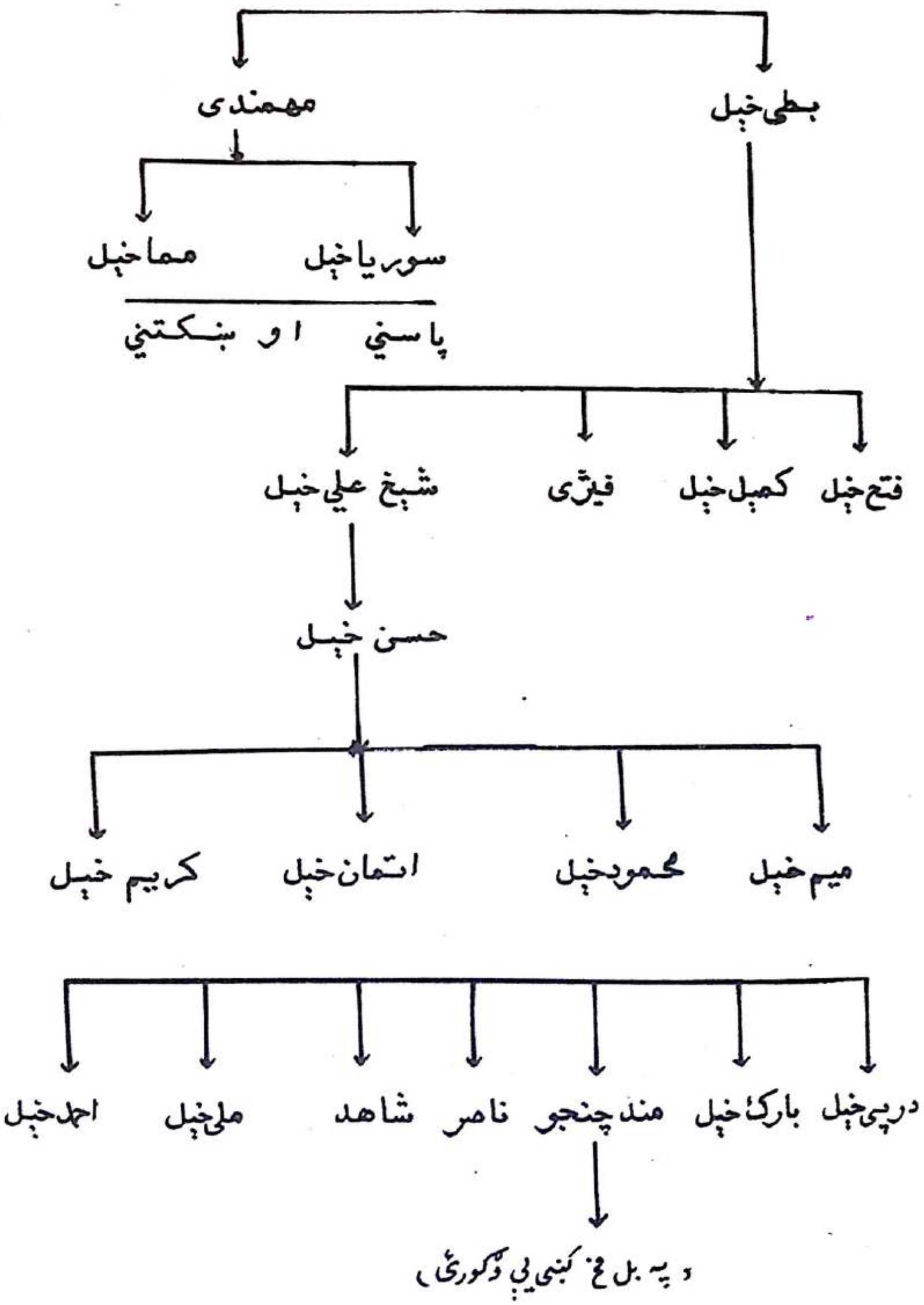

Kitaboona.BlogSpot.Com

"چنجو"

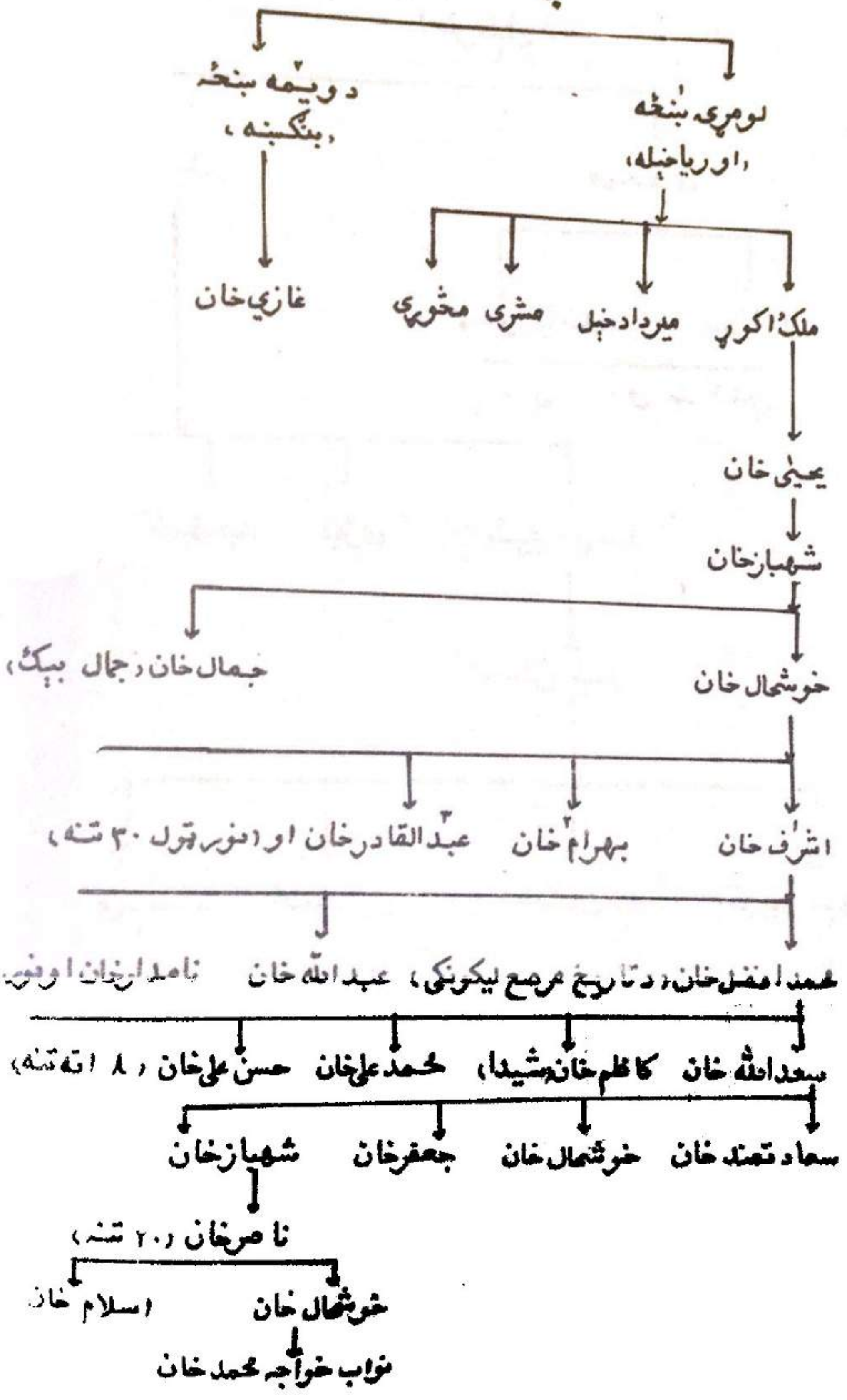

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

کرلاني قبائل:

"خټک - بولاق"

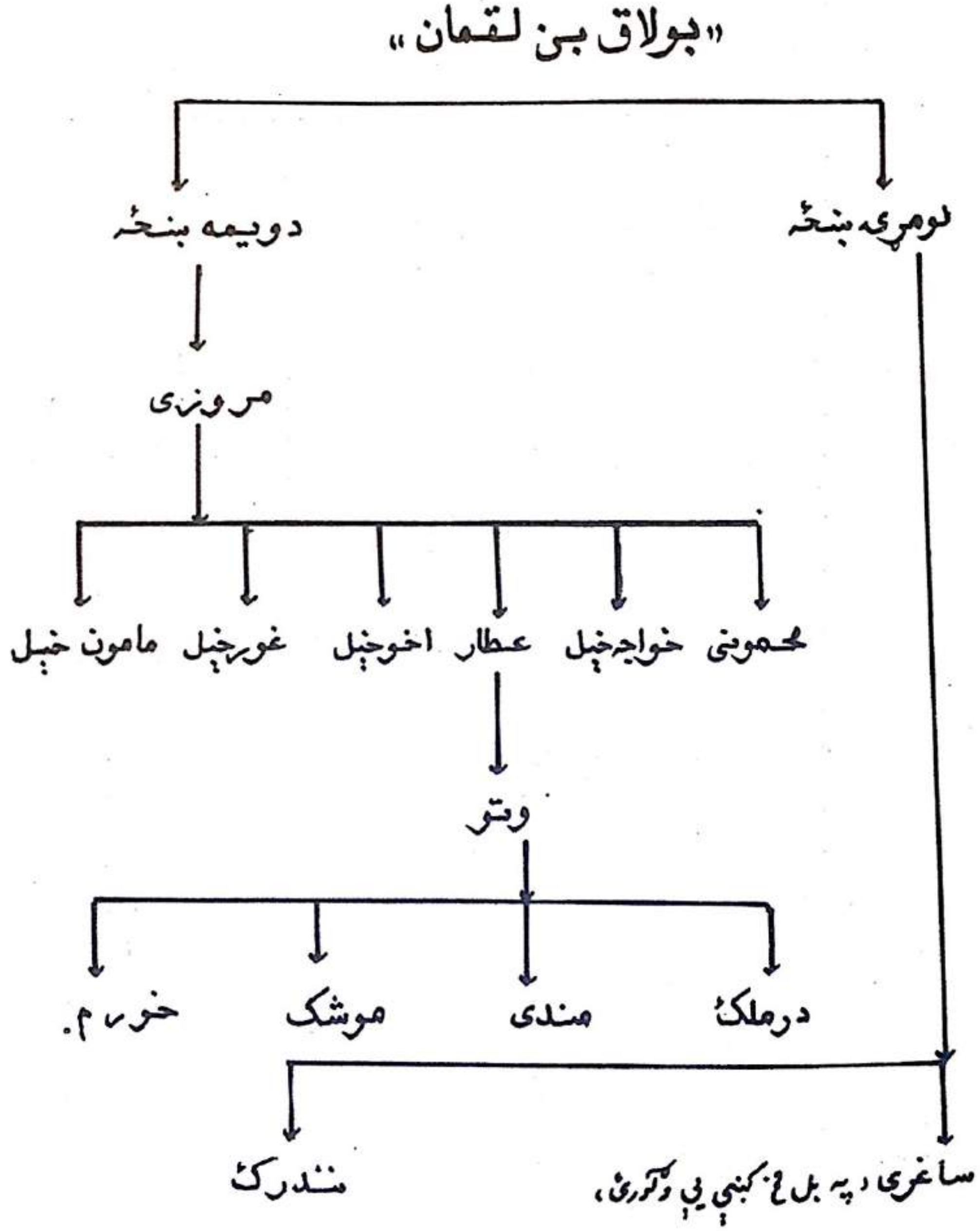

Kitaboona.BlogSpot.Com

ساغری بن بولاق بن لقمان (ختک)

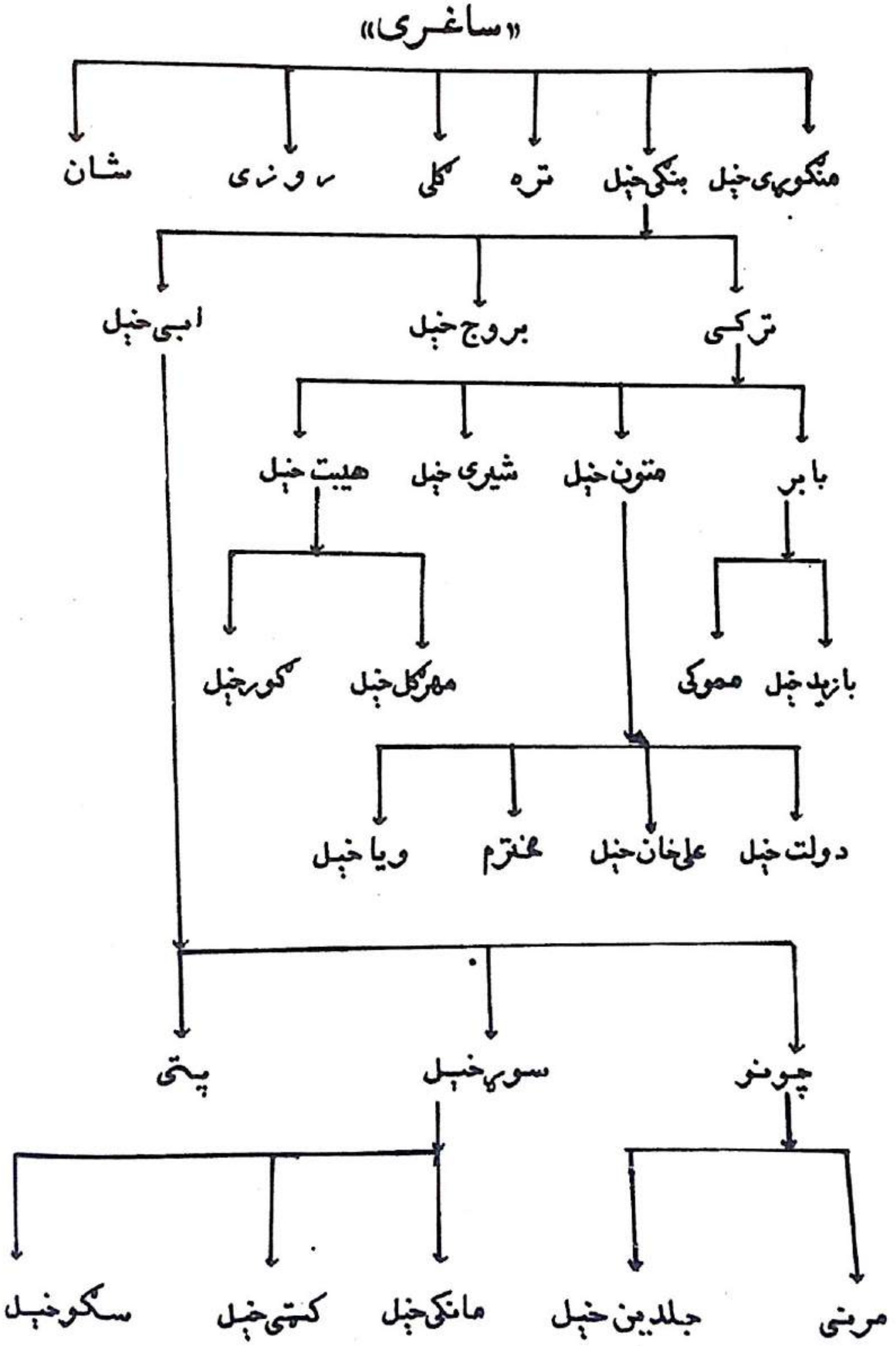

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تپی بن ابی خېل بن بنګی خېل بن ساغری بن بولاق

«تپی»

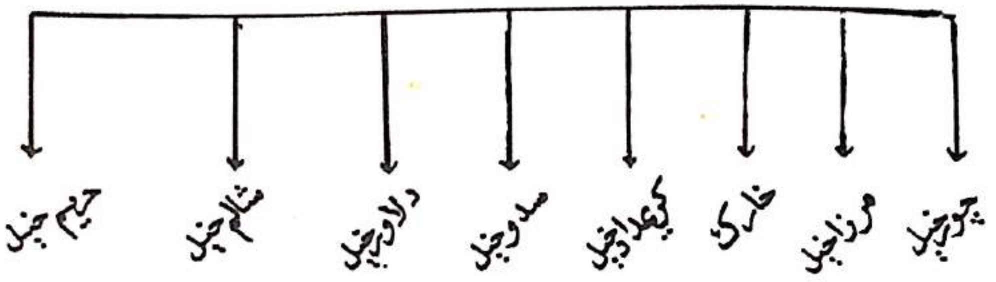

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

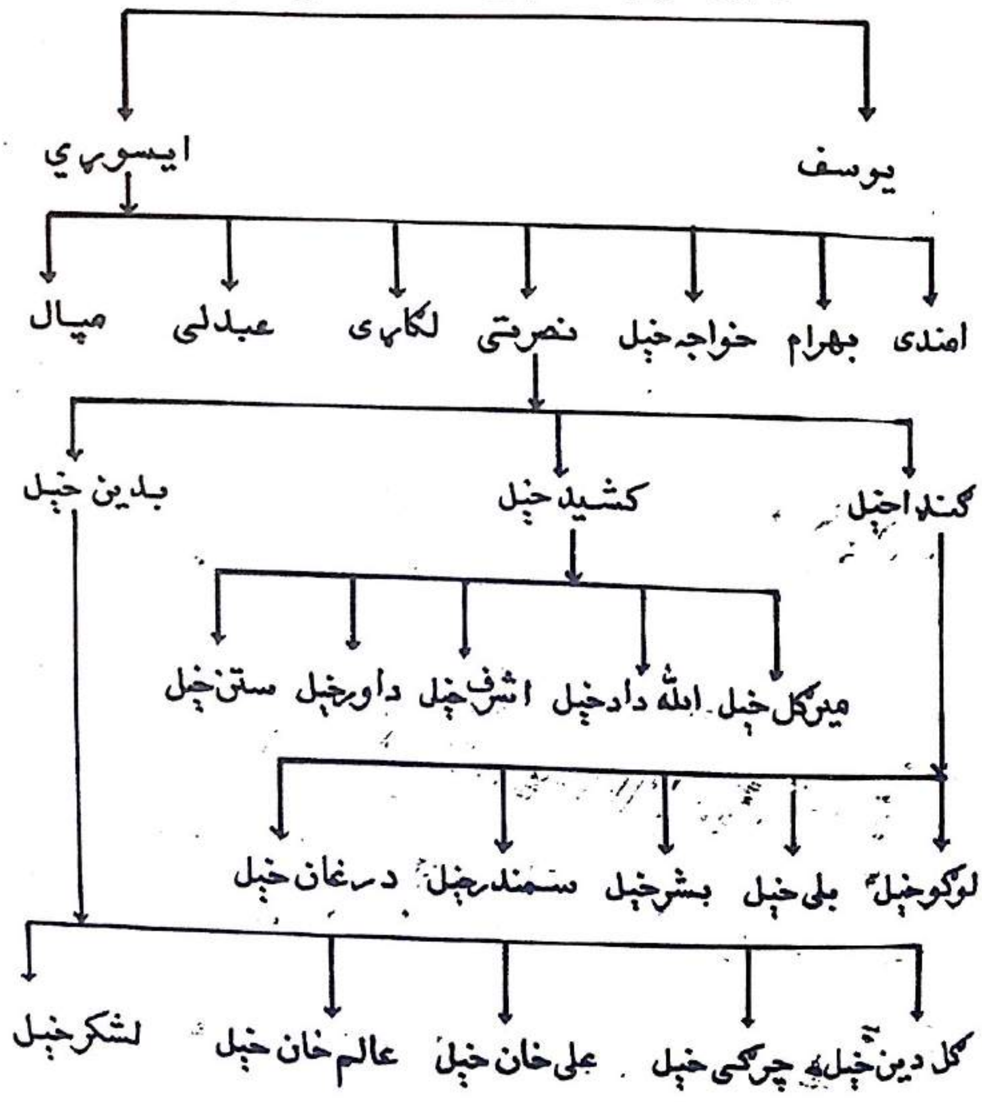

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبایل:

«اتمان خیل»

، اتمان بن برهان، اتماخیل بن ککی –

بن کرلان

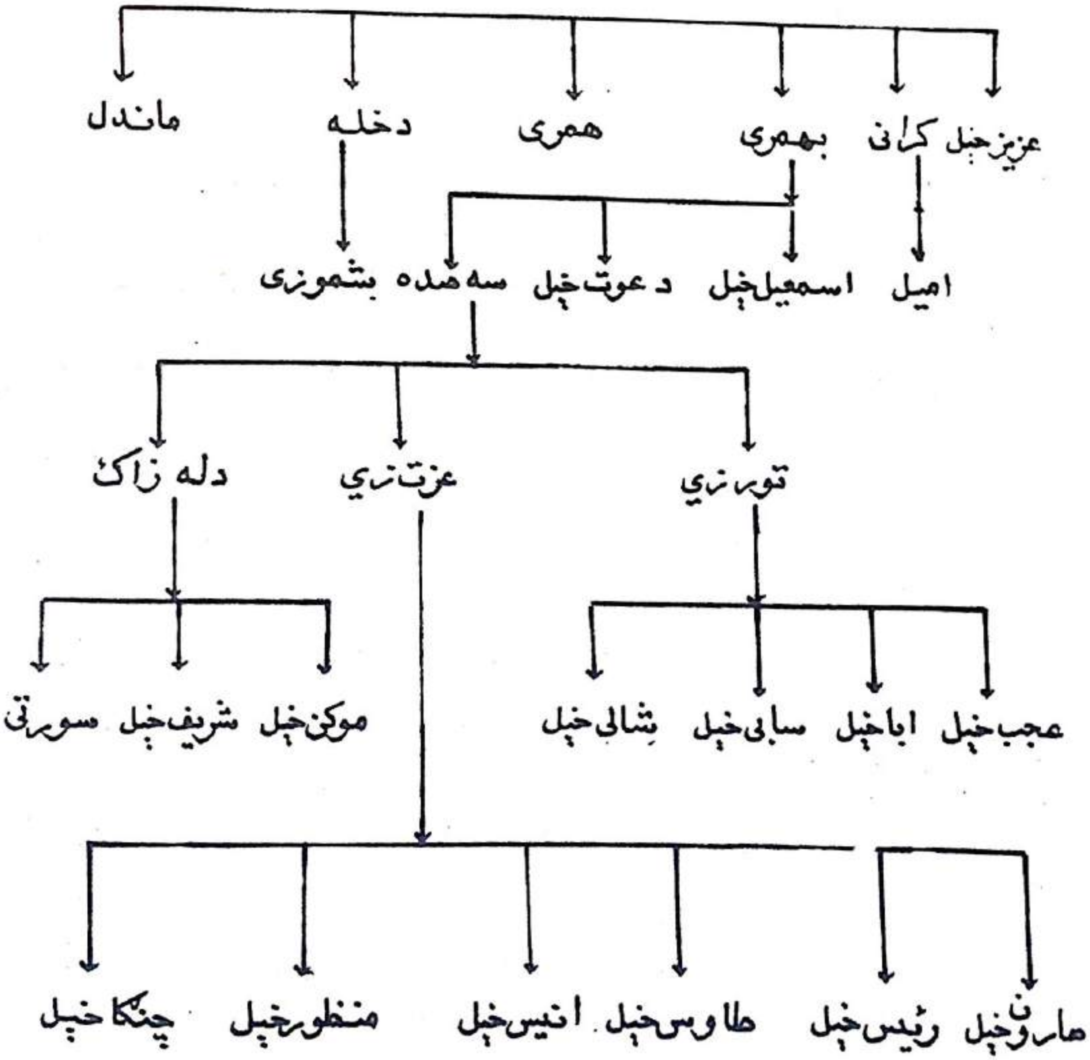

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«اسمعیل خېل»

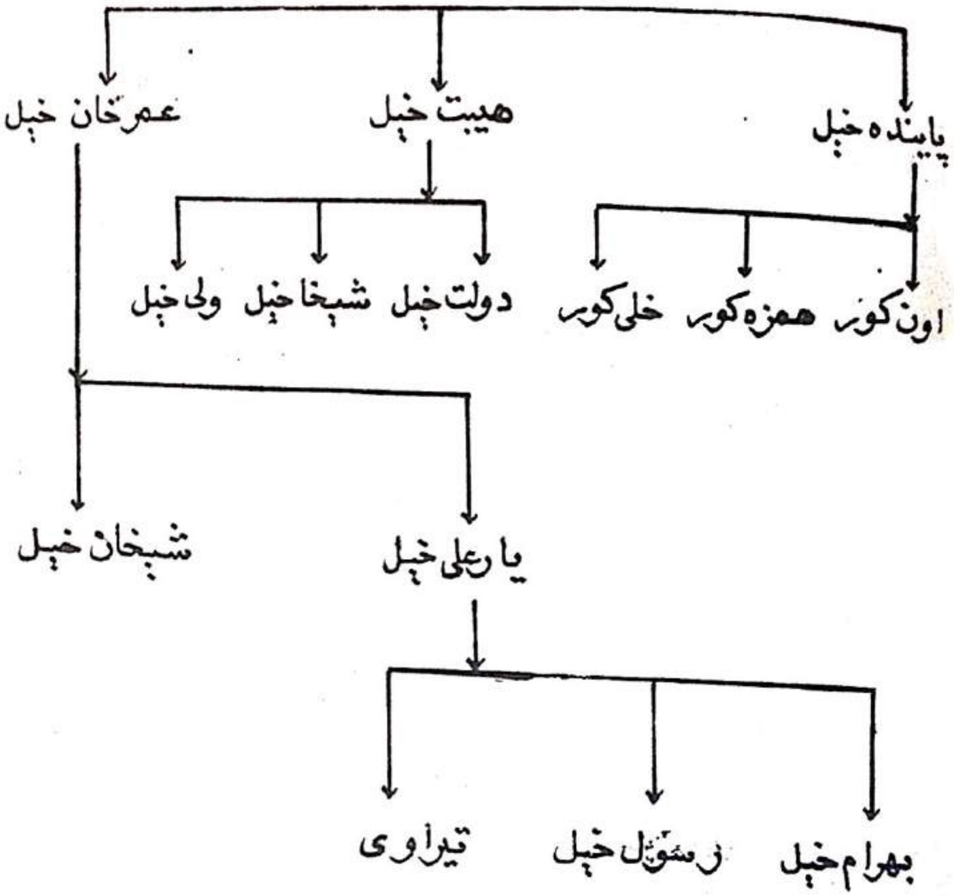

دعوت خېل بن بهمری بن اتمان خېل

«دعوت خېل»

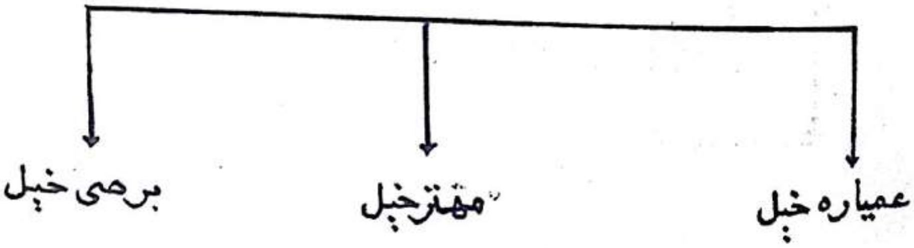

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمیاره خېل بن د عوت خېل بن بهمری بن اتمانخېل

«عمیاره خېل»

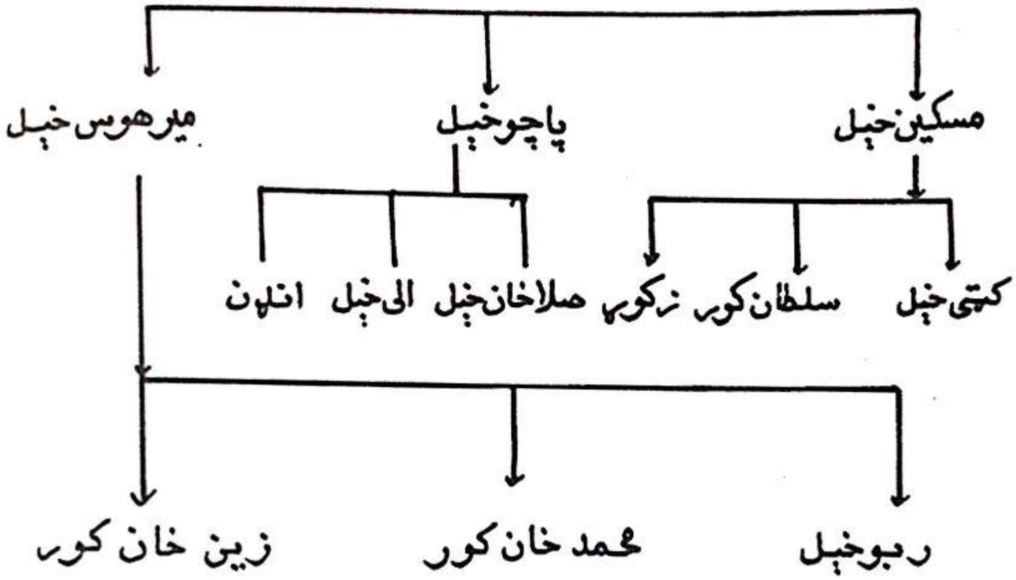

مهترخېل بن د عوت خېل بن . . . بن اتمانخېل

«مهترخېل»

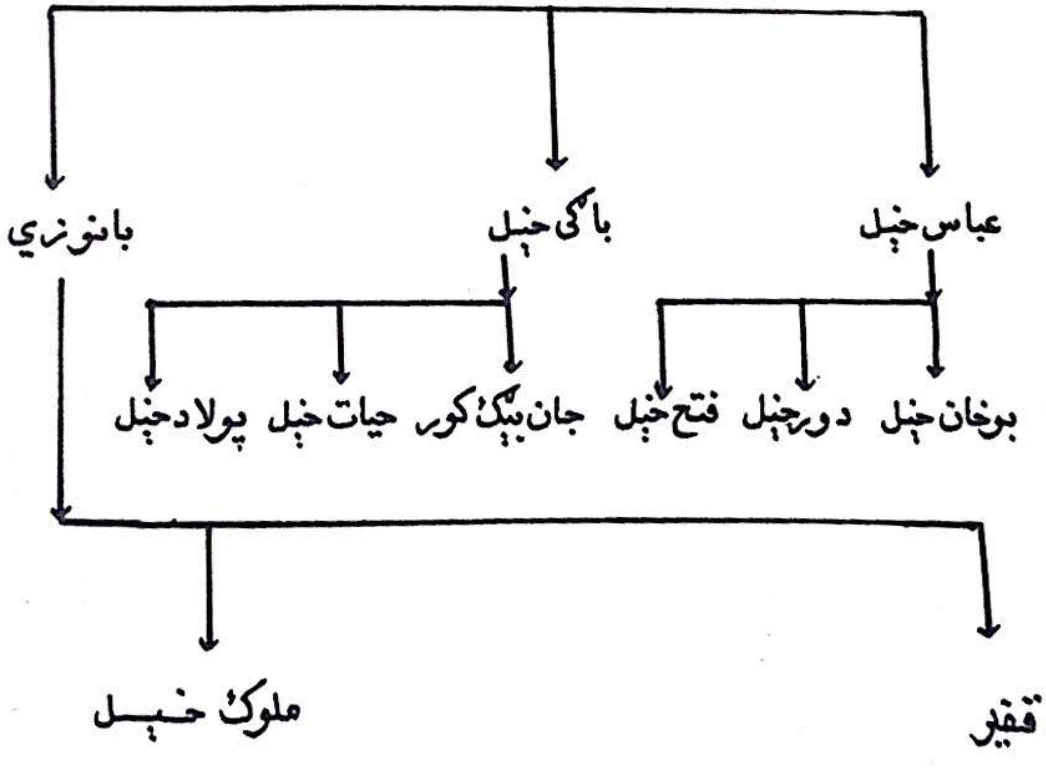

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برصی خېل بن د عوت خېل بن ... بن اتمانخېل

«برصی خېل»

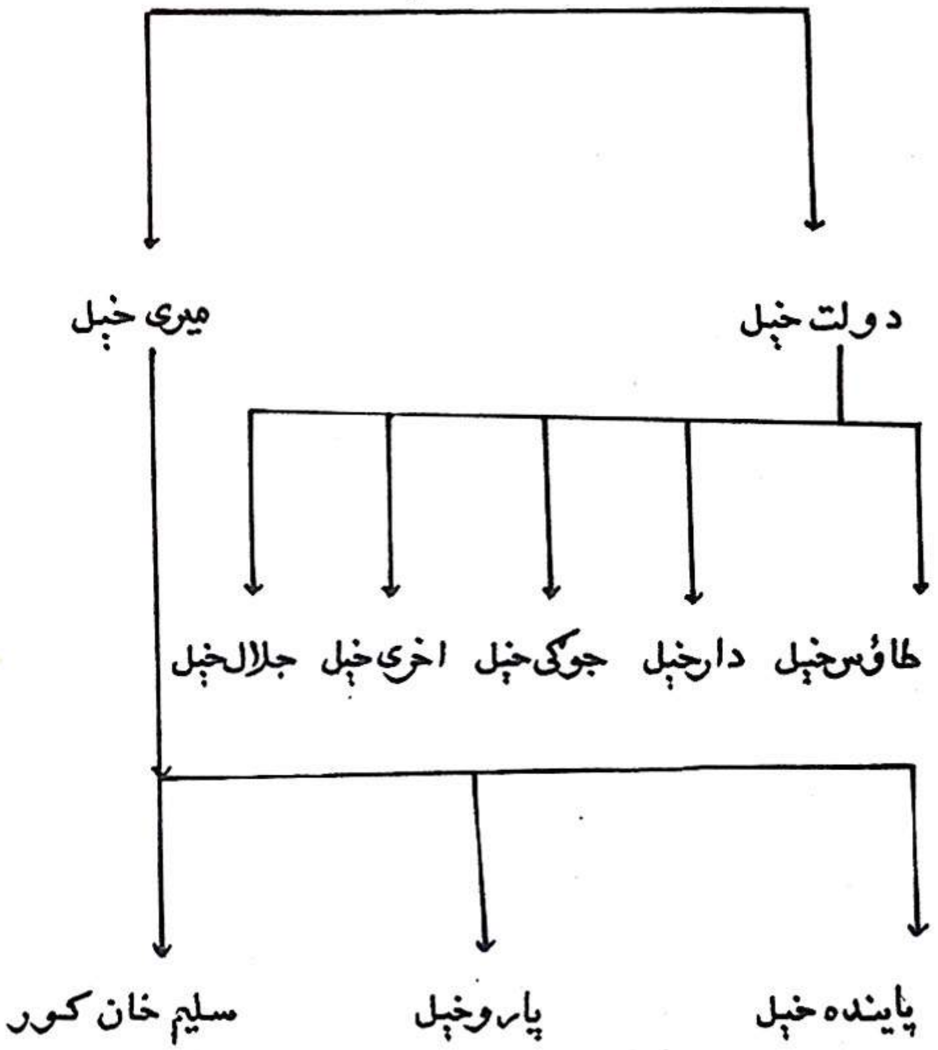

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبائیل:

د «خوګیاڼي»

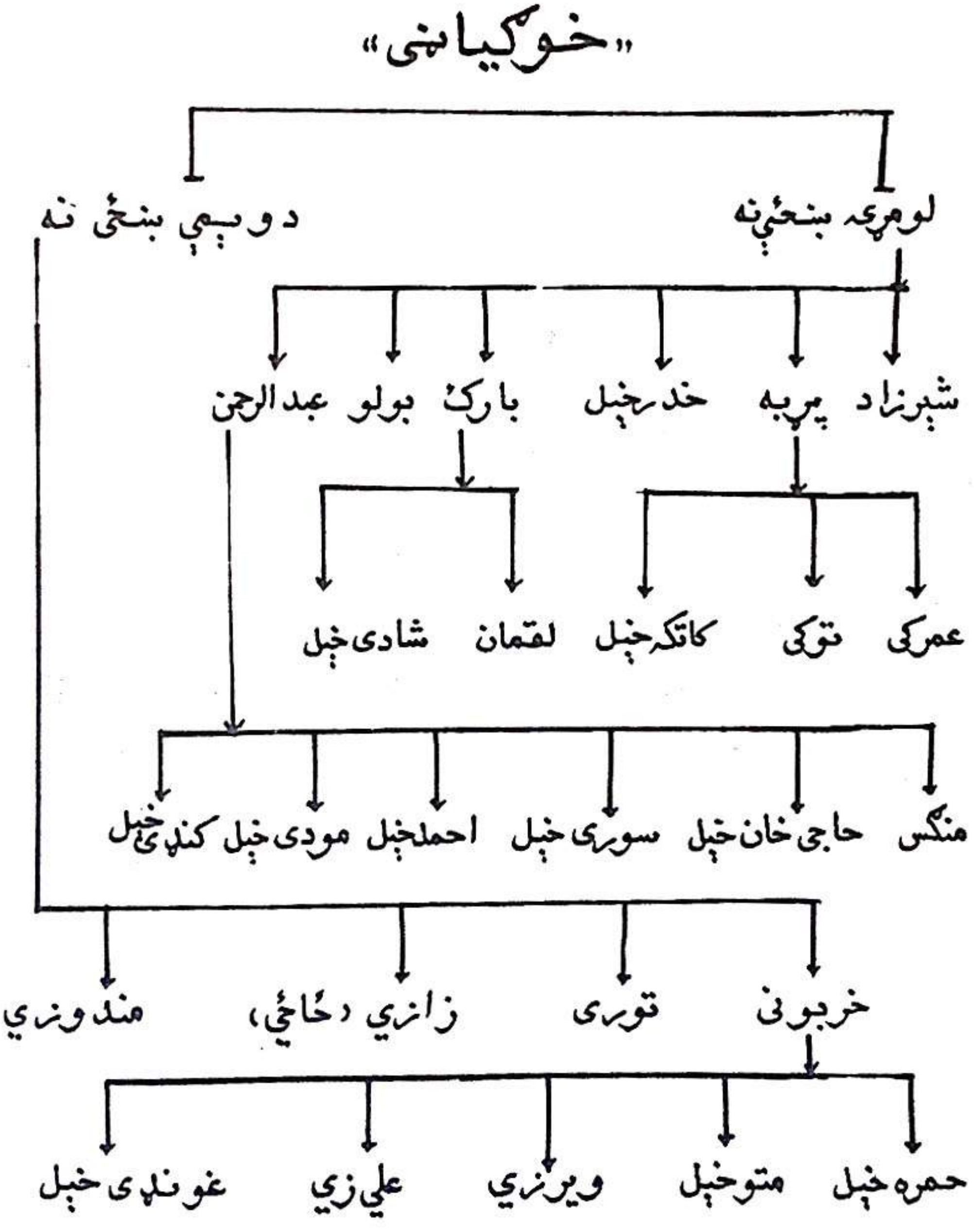

نوټ : وزیر خوګیاڼي نه دي دلالي وزیر اولاده زرغلي له خوګیاڼو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل

د- وزیر، مسعود

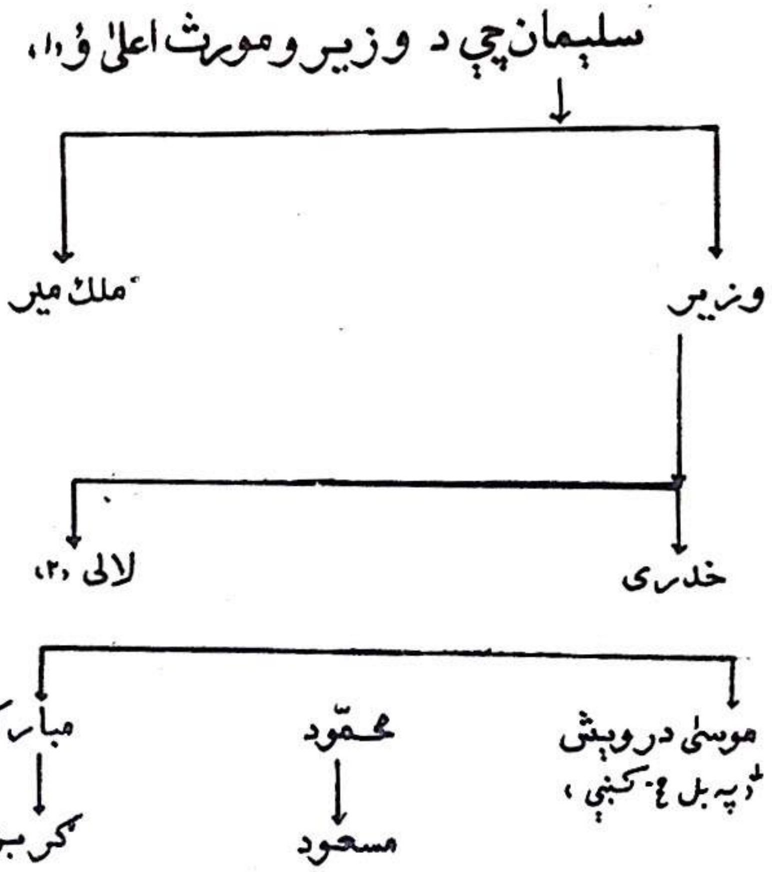

(۱) ځني خلک وائي چي د سلیمان نه وزیر او ملک میر دی، او د وزیر نه خدری او لالی دی او د ملک میر نه بنګښ دی ص۱۲۷۴ د کیرو کتاب پټهان (محبوب علی شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدری ورور د وزیر زوی د ځپله ورور نه خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښي یي د خوګیانو سره اوسېدلی او خوګیاڼي ګڼل شي. «سیال»

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسیٰ درویش بن خدری بن وزیر

«موسیٰ درویش»

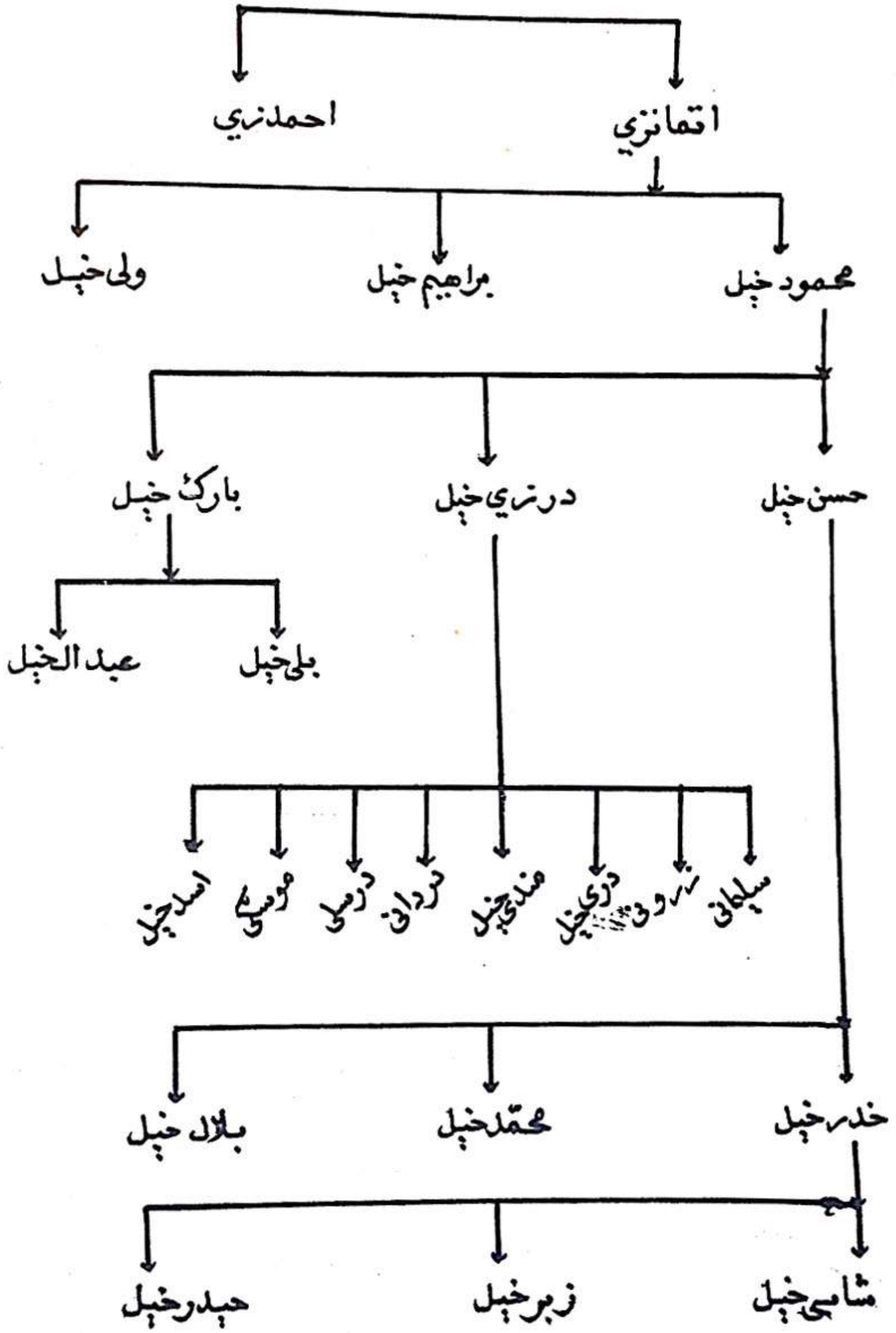

Kitaboona.BlogSpot.Com

محمد خېل بن حسن خېل بن محمود خېل بن ... بن وزير

«محمد خېل»

- مهتر خېل
- ترکلي خېل
- دري پلاري

بلال خېل بن حسن خېل بن محمود خېل بن . . . وزير

«بلال خېل»

- نور خېل
- درنامي
  - پهاړ خېل
  - چلاک خېل
  - شېر خېل
  - شمل خېل
- شادي خېل
  - اسمعيل
  - درمل خېل

د مندي خېل بن د رزي خېل بن محمود خېل نه

- کوکي
- بخشي خېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردابنی بن د رزي نه

- پیرسری
- هیبت خیل
- مداخیل
  - مجرخیل
  - زرگرخیل
  - شیده خیل
  - بره خانی
  - سرمست خیل
  - جمال خیل
  - همریزخیل
- توری

د «درسلی» بن د رزي نه

- خلپ خیل
- موچي خیل
- دلکئ خیل
- قربان خیل
- عیسئ خیل
- اوزي خیل

د «موسکی» بن د رزي نه

- تترخیل
- باری خیل
- اول خیل
- سنجرخیل
- درپی خیل

او د «اسدخیل بن د رزي نه

- پیرخان خیل
- مرزاخیل
  - ناناخیل
  - اوساخیل
  - تولاخیل
  - دورخیل
- دري پلاری

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارک خېل بن محمود خېل بن اتمانزي نه

«بارک خېل»

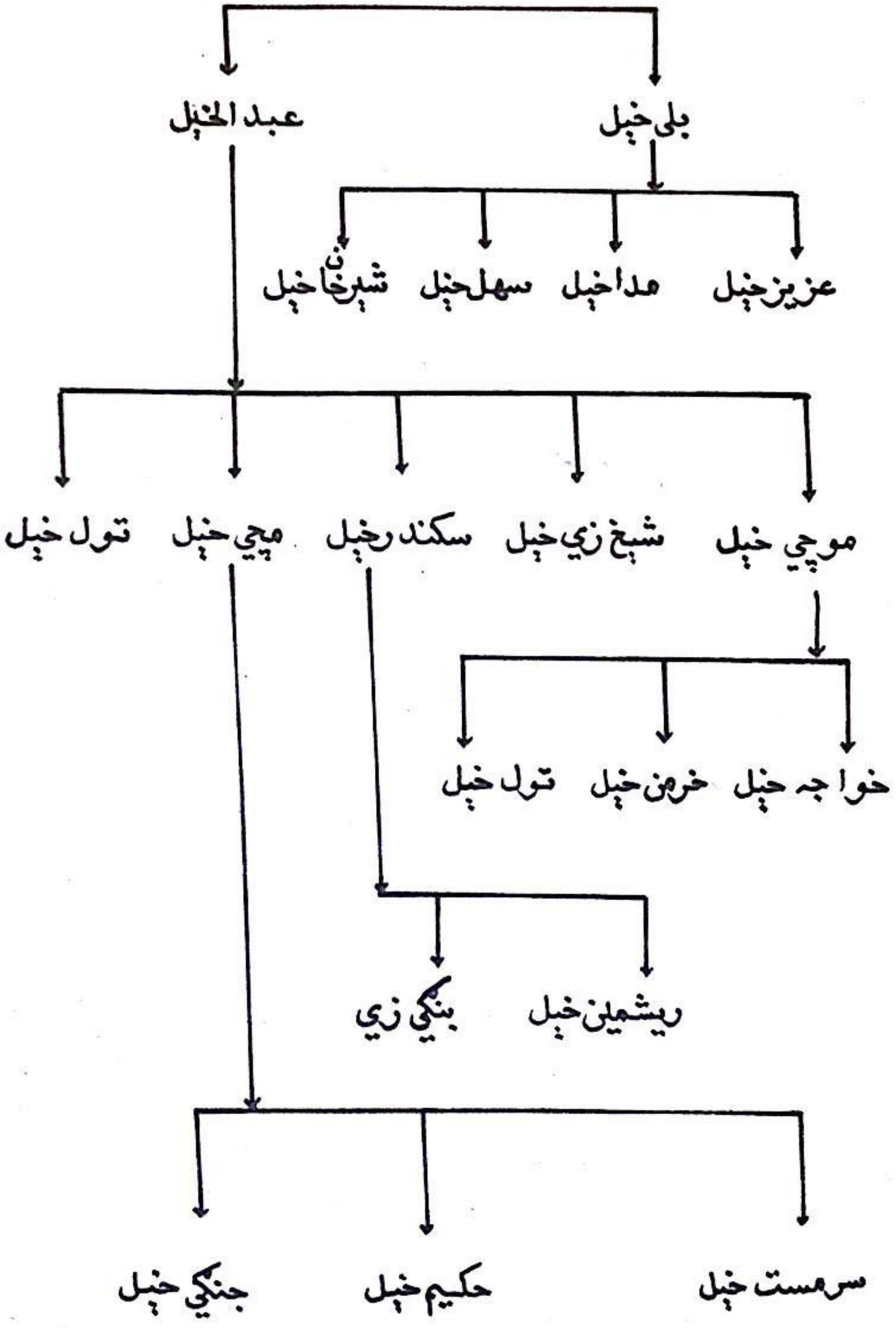

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

براهیم بن اتمانزي

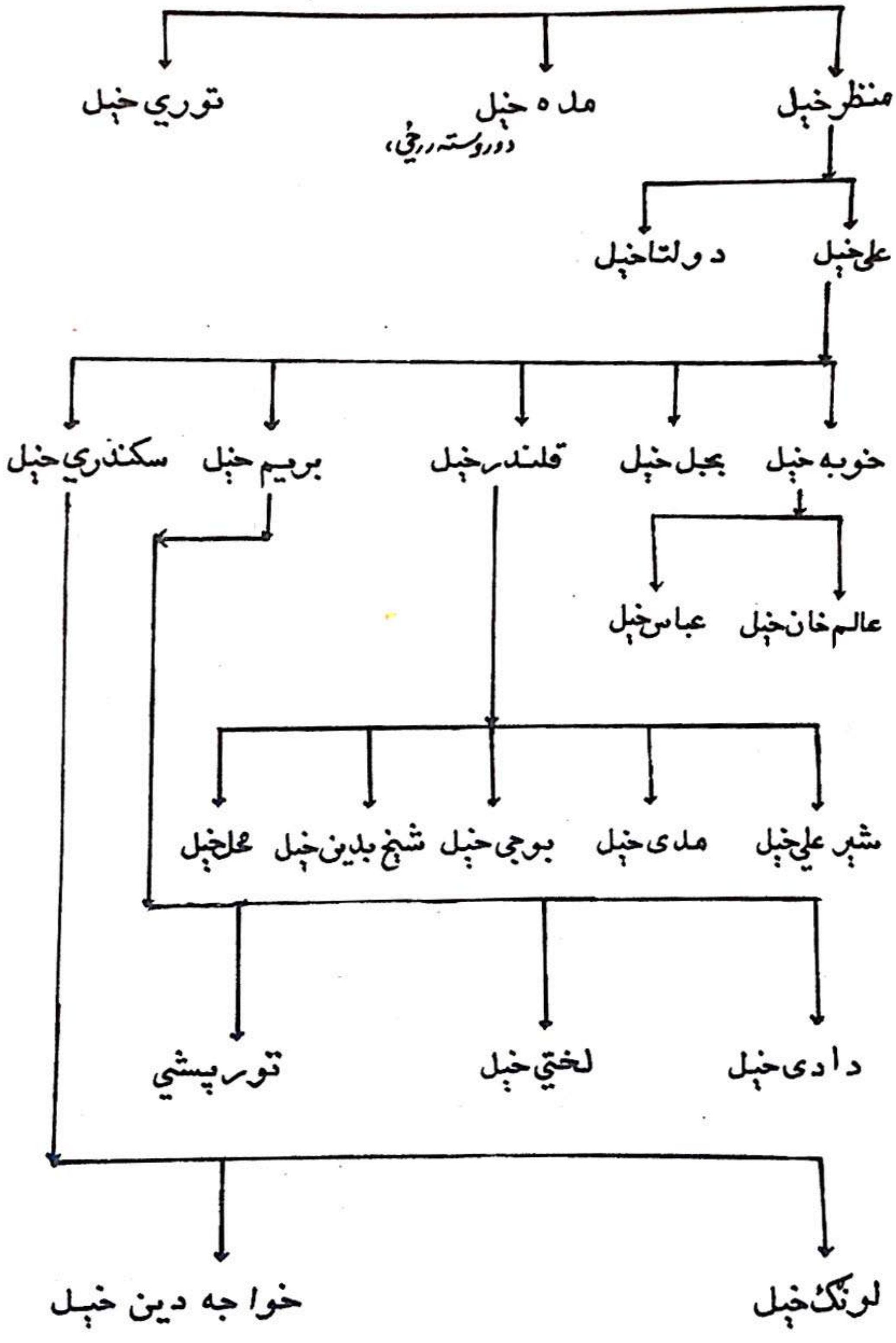

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «مده خېل» بن اتمانزي نه

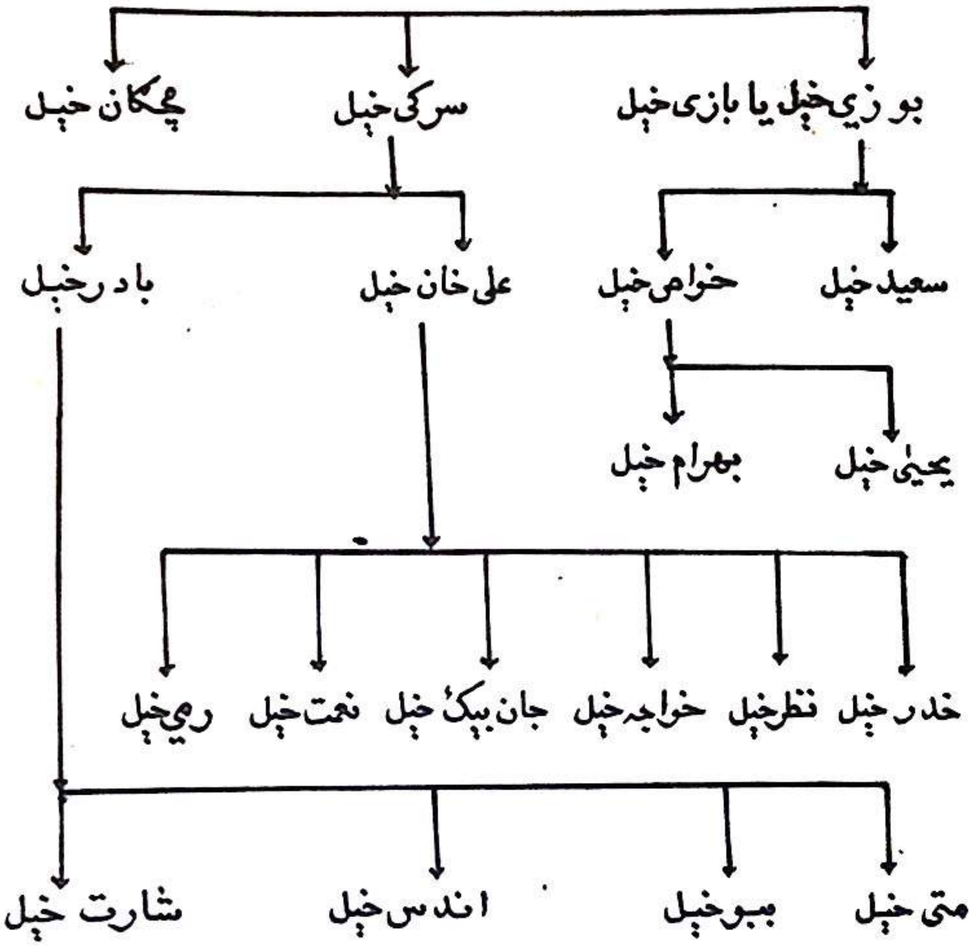

د توری خبل بن براهیم خېل بن وتمانزی نه

«توری خېل»

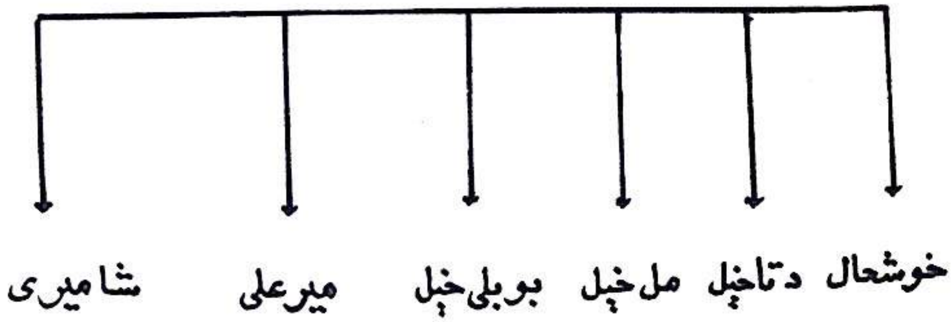

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحال بن توری خېل نه

- شېخاخېل
- علی خانی

د تاخېل بن توري نه

- جمالی
- عثمان خېل

د مل خېل بن توری نه

- هبشی خېل
  - رخړخېل
  - رسول خېل
  - مدی خېل
- سوکی
  - پېله خېل
  - سارخېل
  - علی خېل
  - اودی خېل

د بوبلی خېل بن توري نه

- سخی خېل
- سلیمی خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شامیری بن توری نه

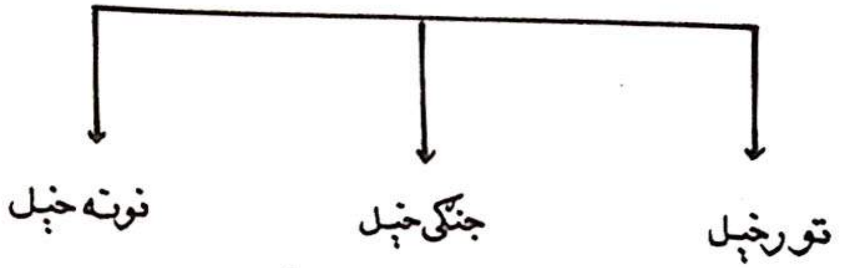

د ولی خېل بن وتمانزي نه

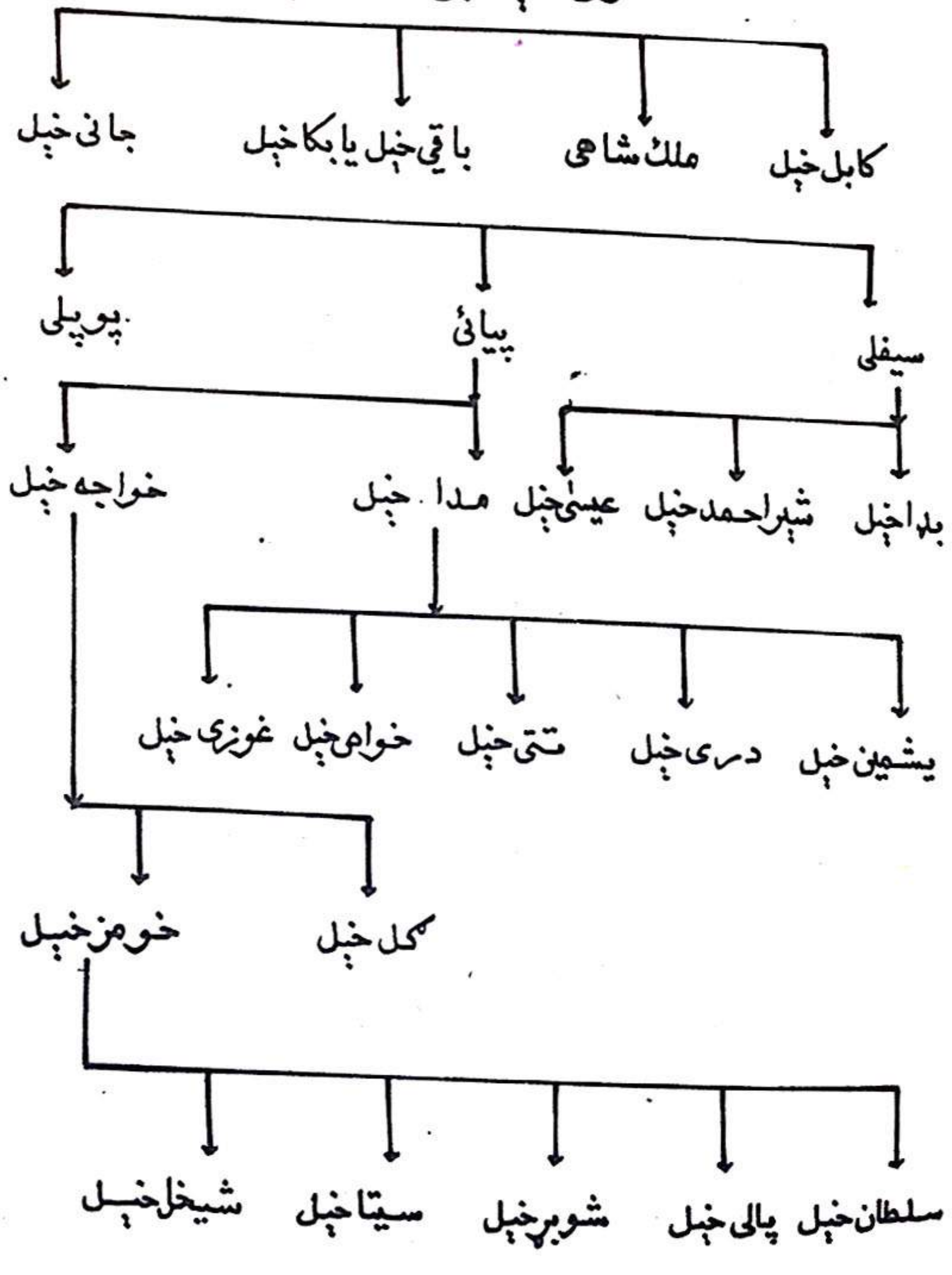

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «باقي خېل» یا بکاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

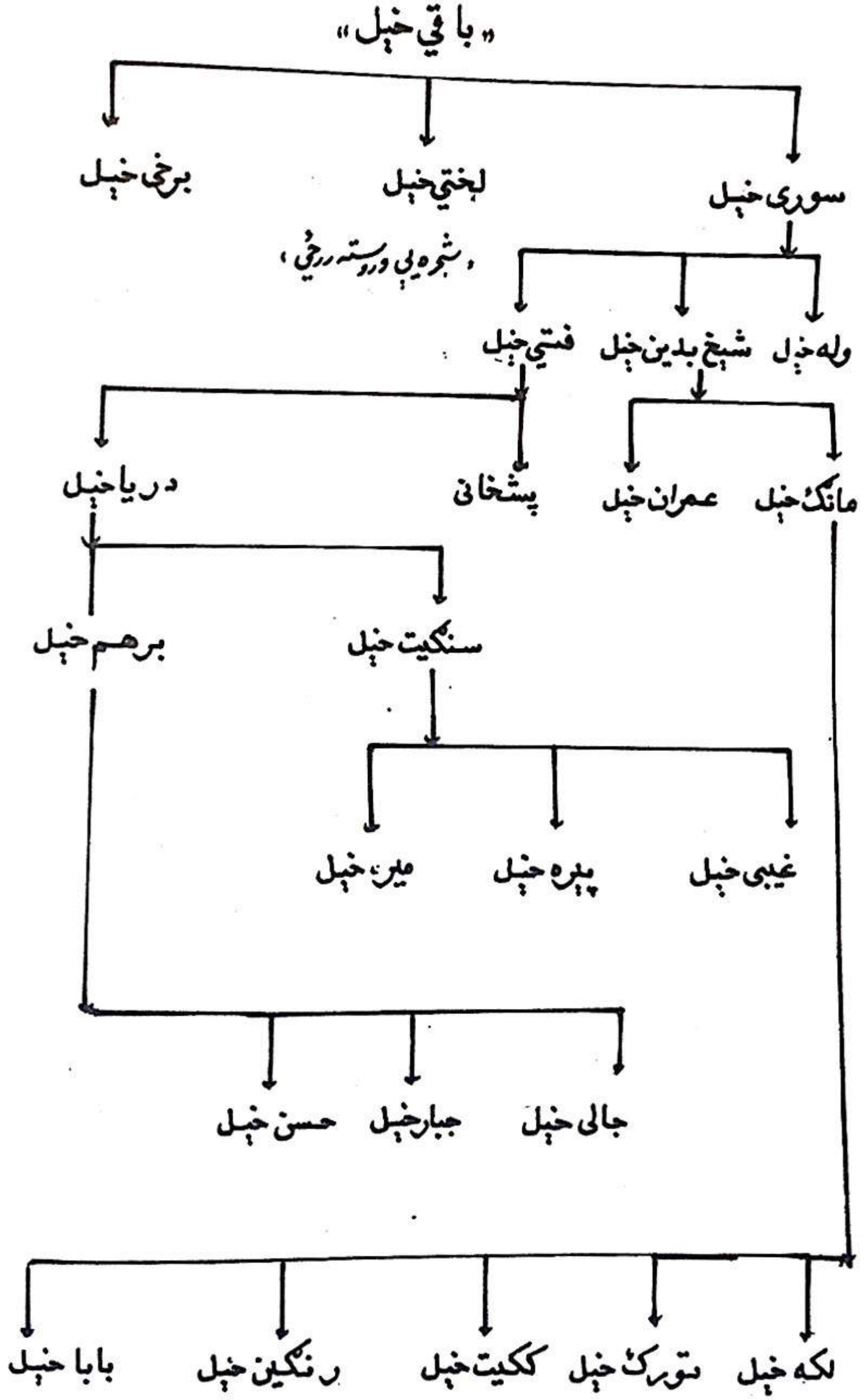

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختي خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

- عثمان خېل
  - جاني خېل
  - معروف خېل
  - خليف خېل
- خان خېل

بري خېل بن باقي خېل بن ولي خېل بن وتمانزي

- متي خېل
  - رودي خېل
  - ازل خېل
  - نور خېل
  - يحيیٰ خېل
- شوتي خېل
  - ککاړو خېل
  - اکبر خېل
  - جنګي خېل
  - اندي خېل
- شيخ علي خېل
- موسیٰ خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانی خېل بن ولی خېل بن وتمانزي نه

«جانی خېل»

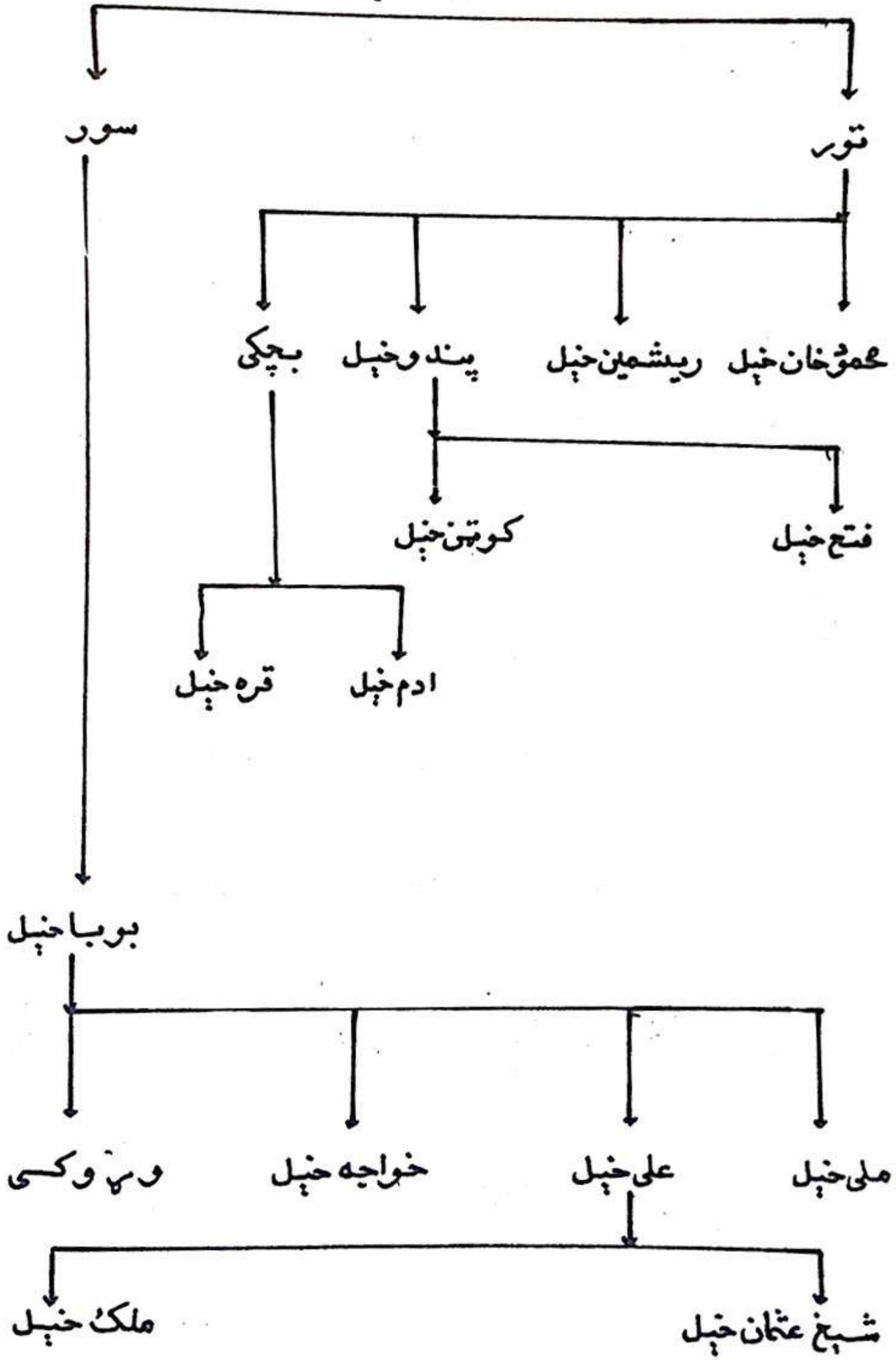

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر، احمدزي

«احمدزي»

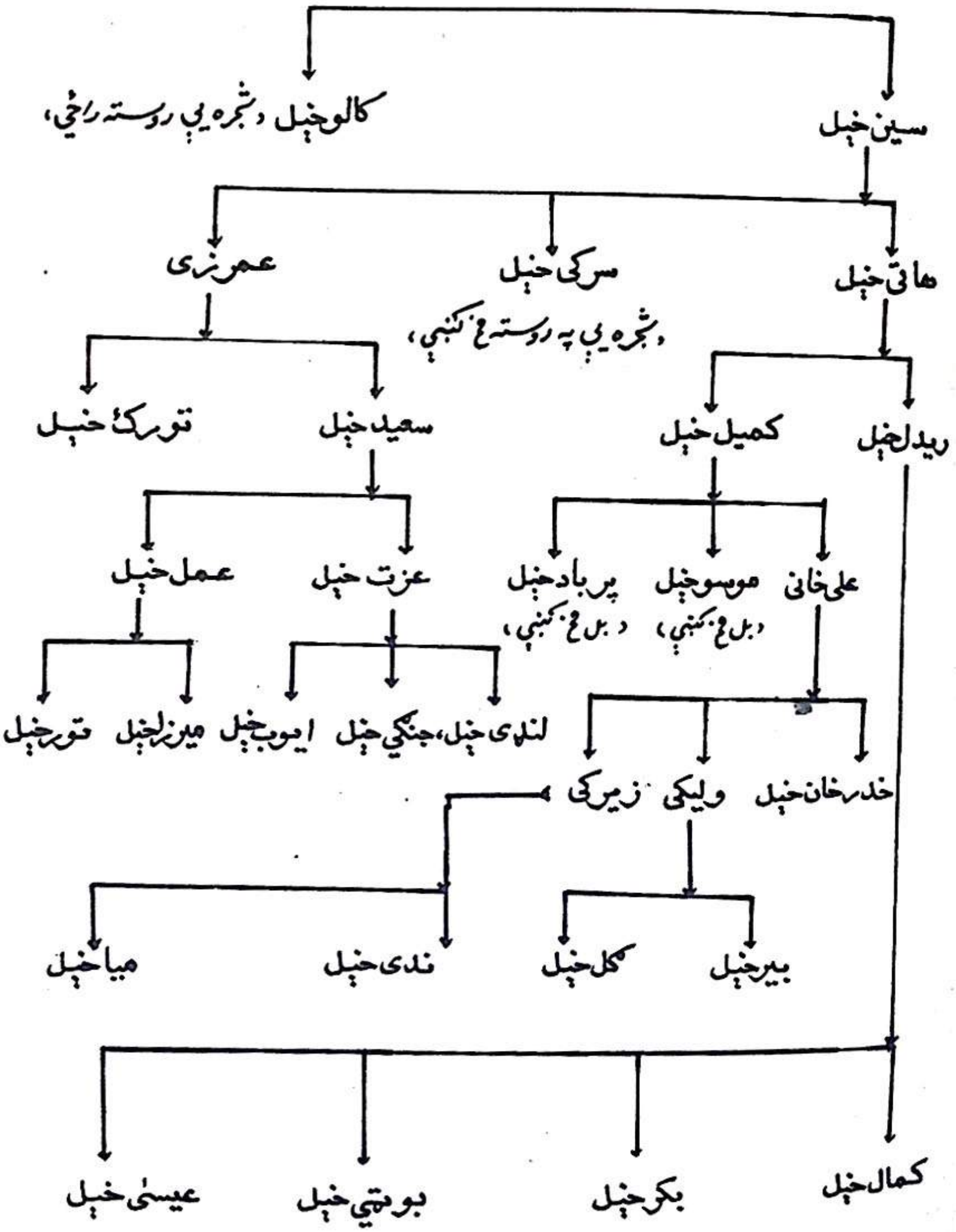

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سین خېل بن احمدزي.

"سرکي خېل"

- تو له خېل
- بوله خېل
  - ناناخېل
  - الله دادخېل
  - مرید
  - ولید

موسوخېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سین خېل بن احمدزي

"موسوخېل"

- توري خېل
- براهیم خېل
- جان بېګ خېل
- علي خېل

پرباد خېل بن کمیل خېل بن هاتي خېل بن سین خېل بن احمدزي

"پرباد خېل"

- ګنداوي
  - میاګل خېل
  - غلپ خېل
  - وطن خېل
  - سنجر خېل
- طاؤس خېل
  - معروف خېل
  - الله خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالـوخېل بن احمدزي

"کالوخېل"

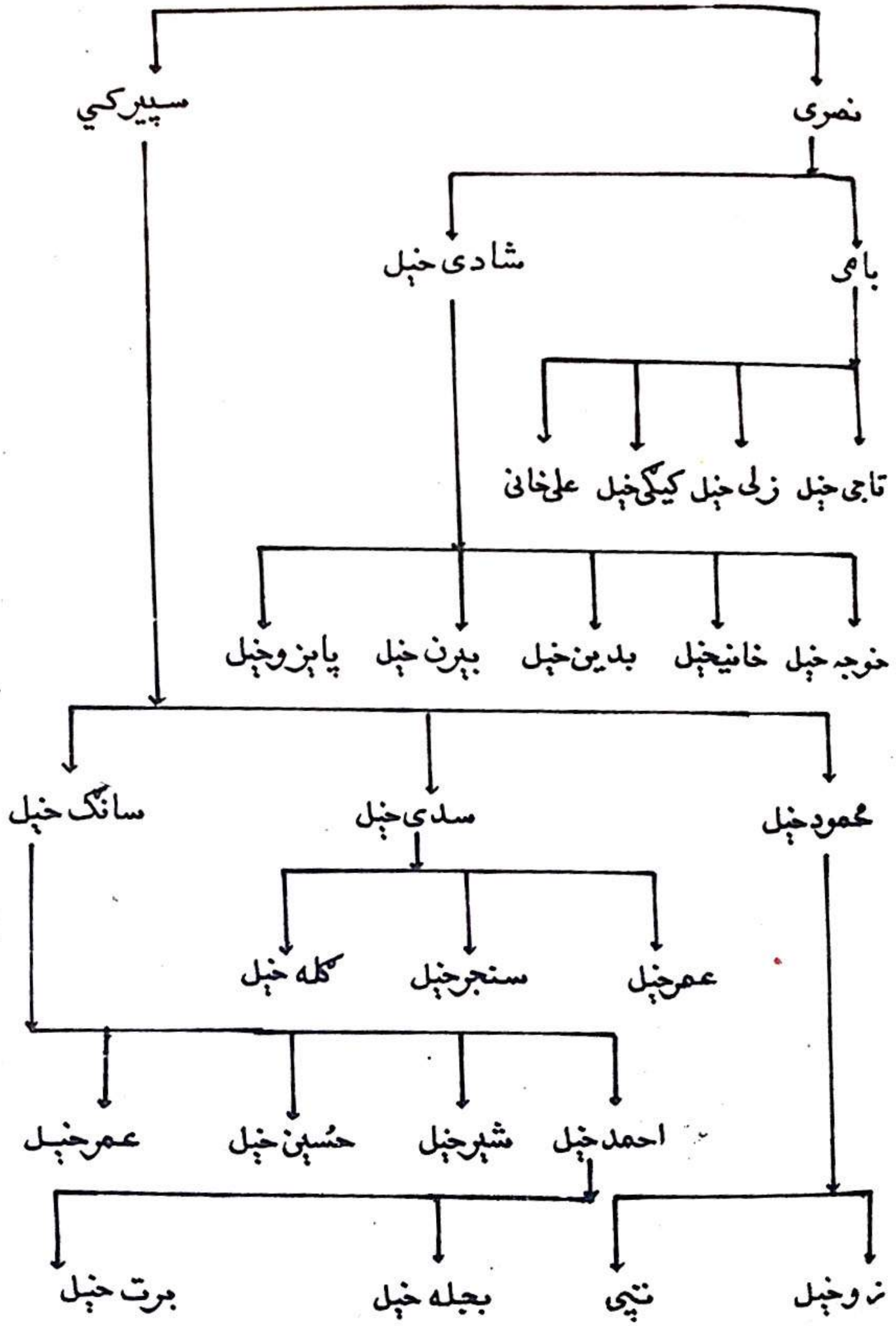

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي؛ مسعود بن محمود بن خدري بن وزير-
بن سليمان بن کرلاڼ

„مسعود"

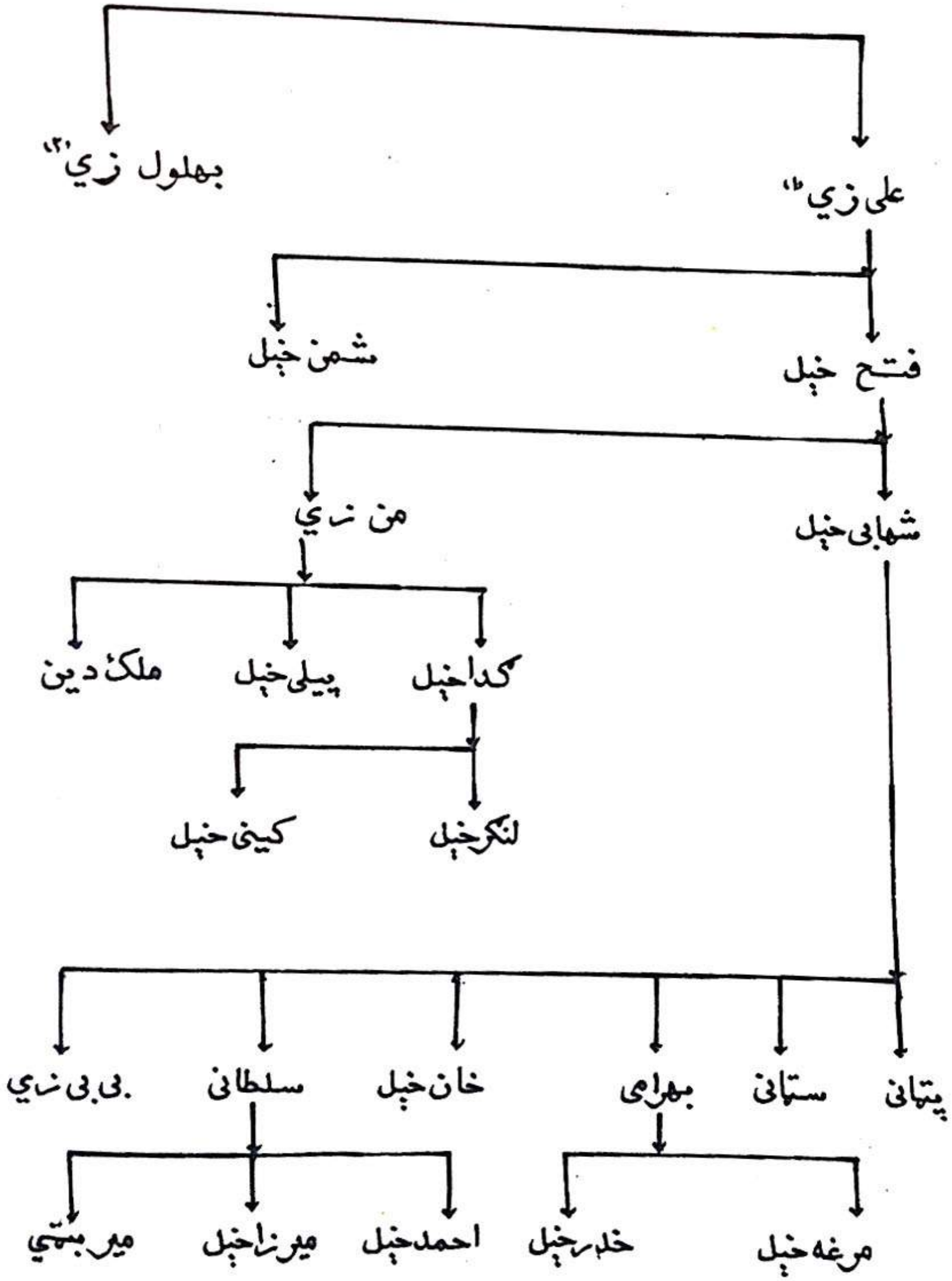

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خېل بن علی زي بن مسعود

«شمن خېل»

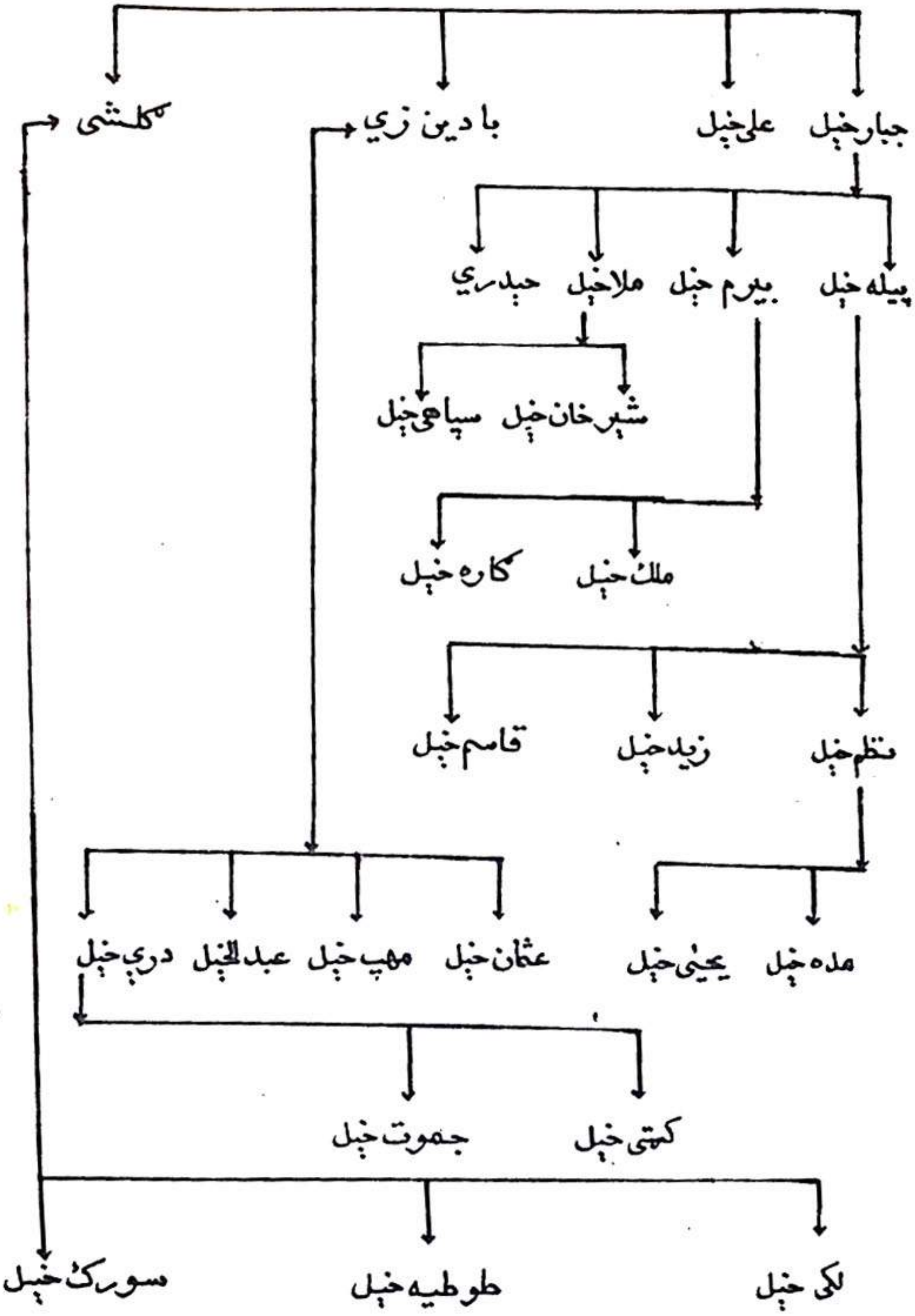

Kitaboona.BlogSpot.Com

علی خېل بن شمن خېل بن علي زی بن مسعود

«علی خېل»

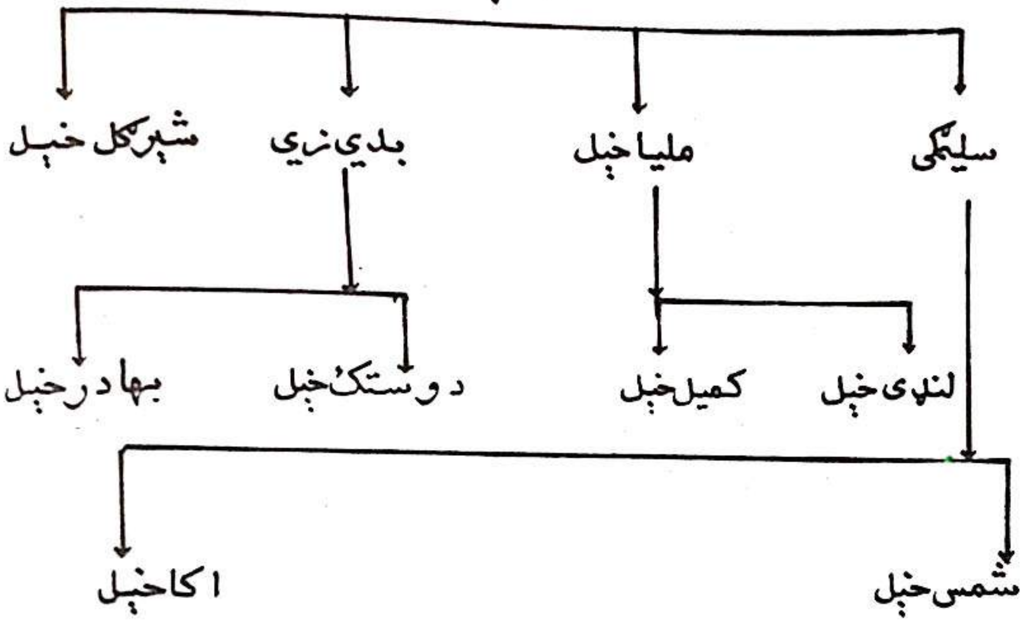

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدرزي بن وزیر

«بهلول زي»

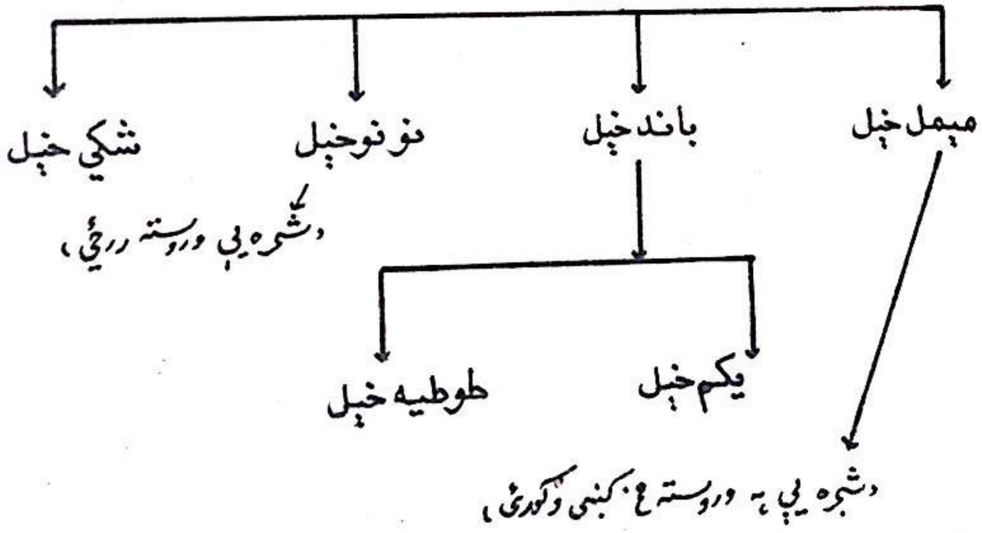

(c) ketabton.com: The Digital Library

مميل‌خېل بن بهلول‌زي

«ميمل‌خېل»

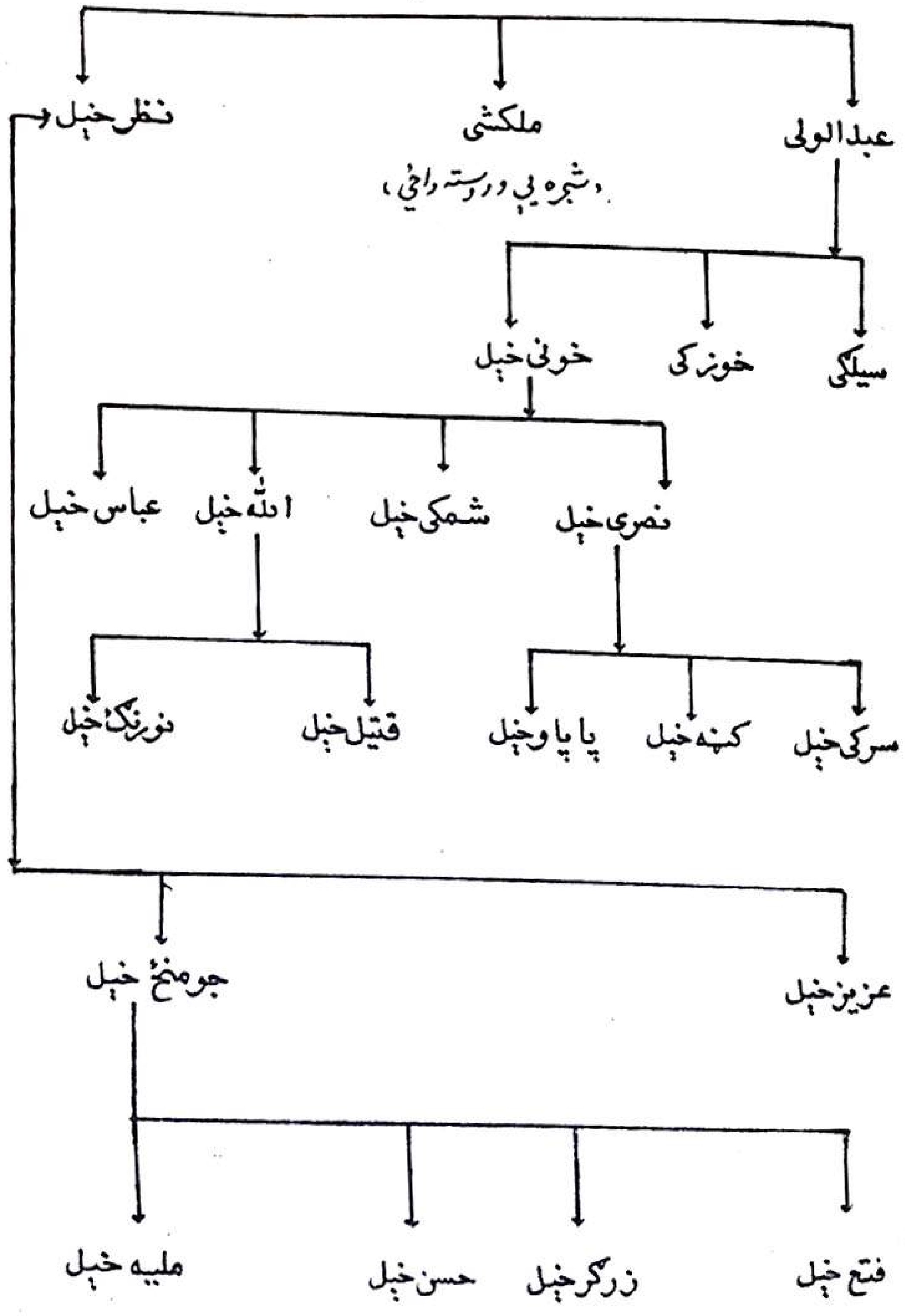

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکشي خېل بن میمل خېل بن بهلول زي

«ملکشي خېل»

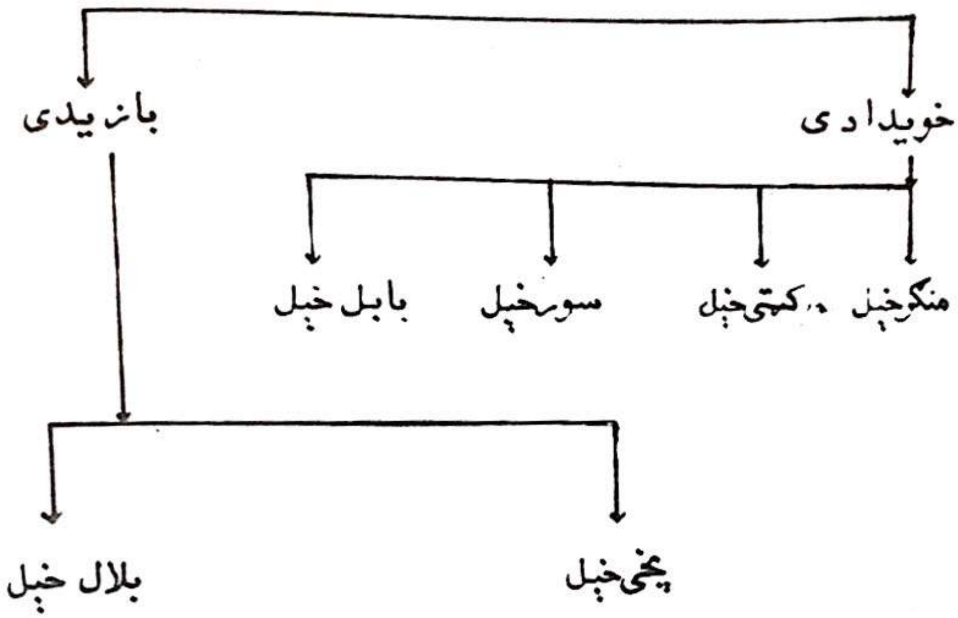

نونوخېل بن بهلول زي

«نونوخېل»

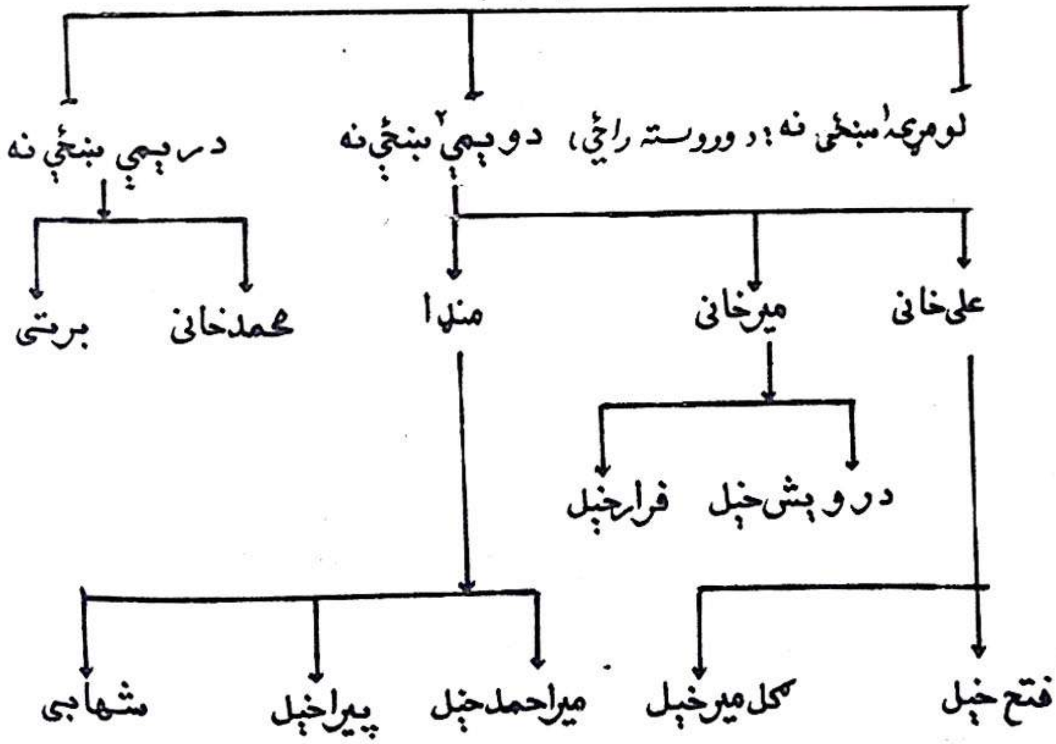

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نونو بن بهلول زي له لومړۍ ښنځې نه

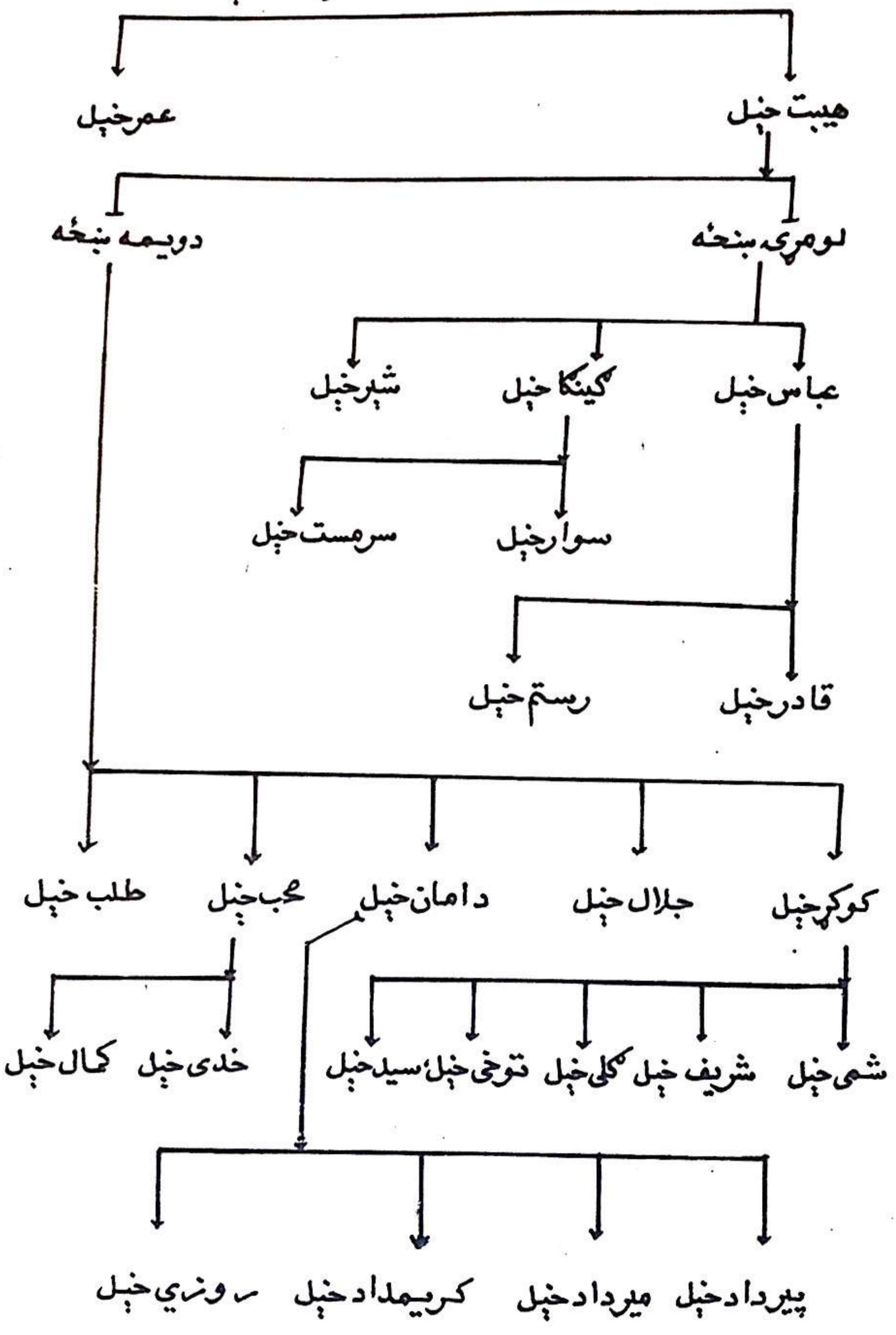

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنکی بن بهلول زی بن مسعود

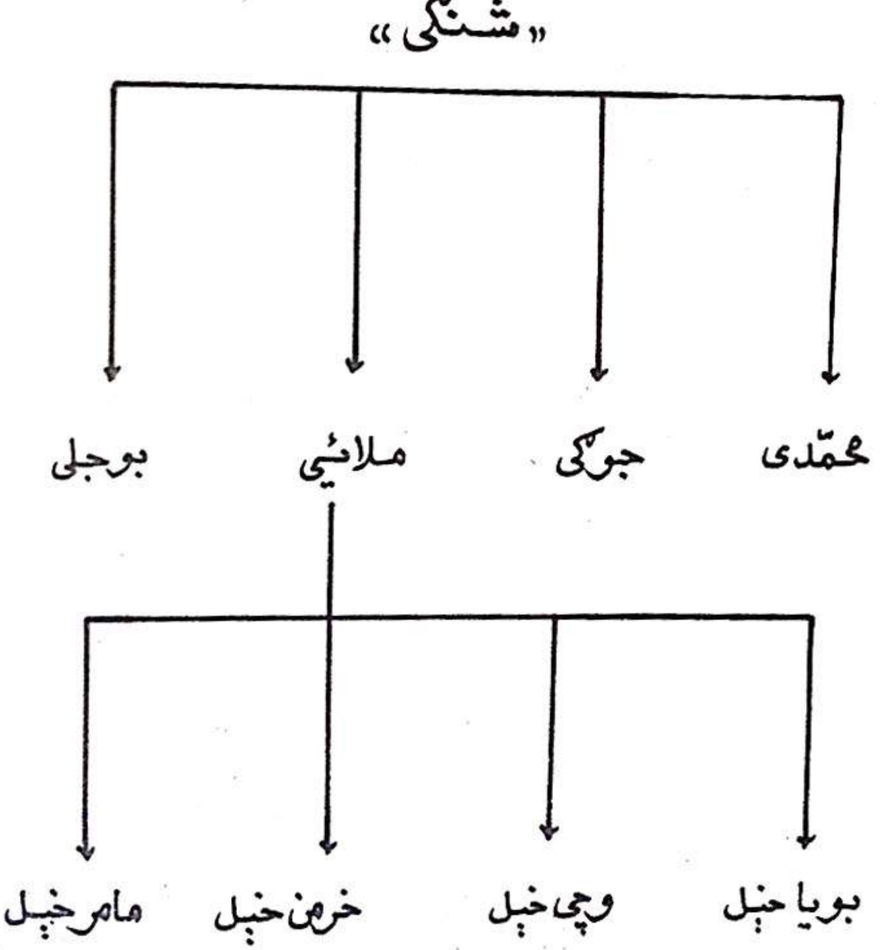

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلاڼي قبایل:

ح- شیتک (دوړ)

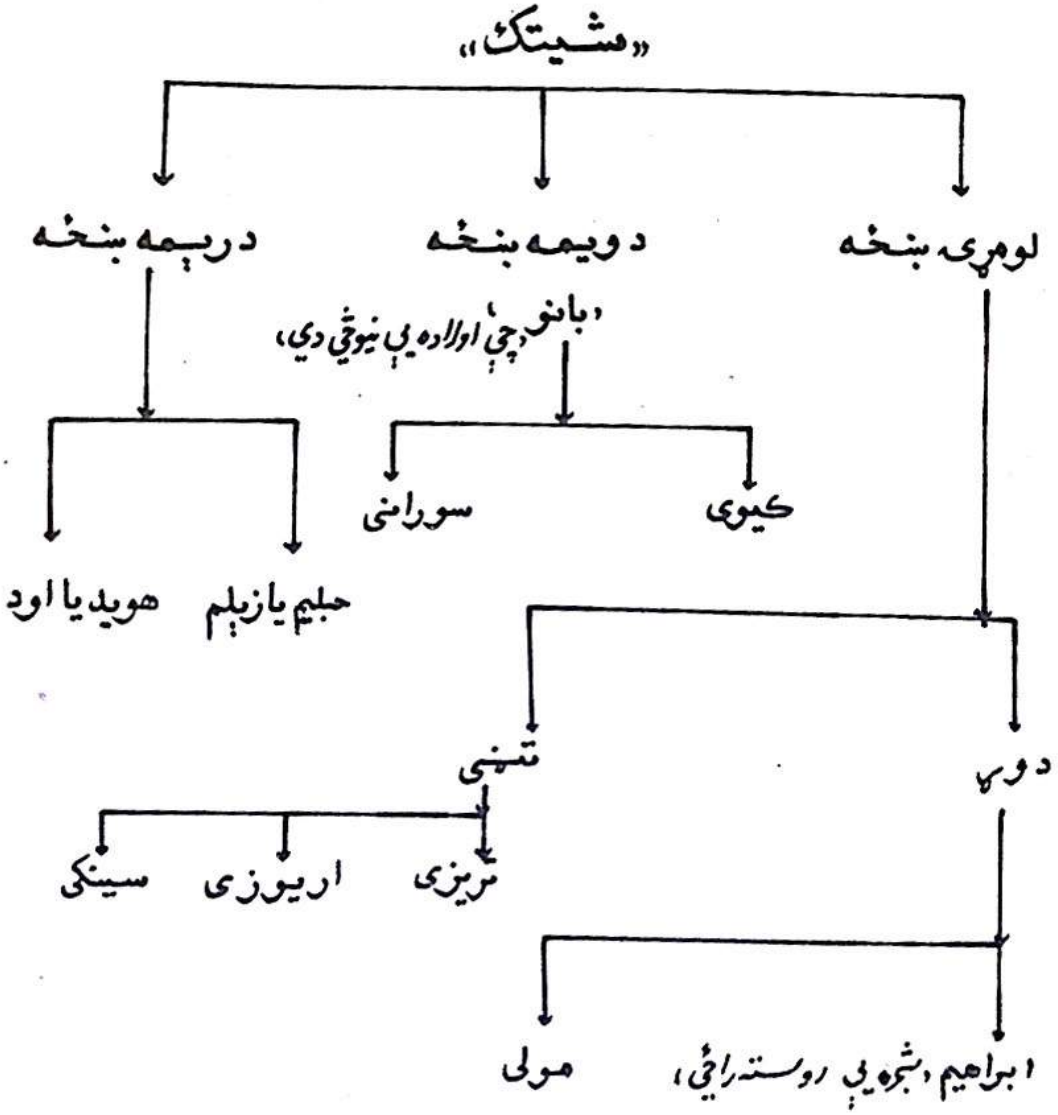

نوټ: تریزي تڼي دي، خورشید جهان ۲۶۲ مخ -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مولی بن دوړبن شیتک نه

« مولی »

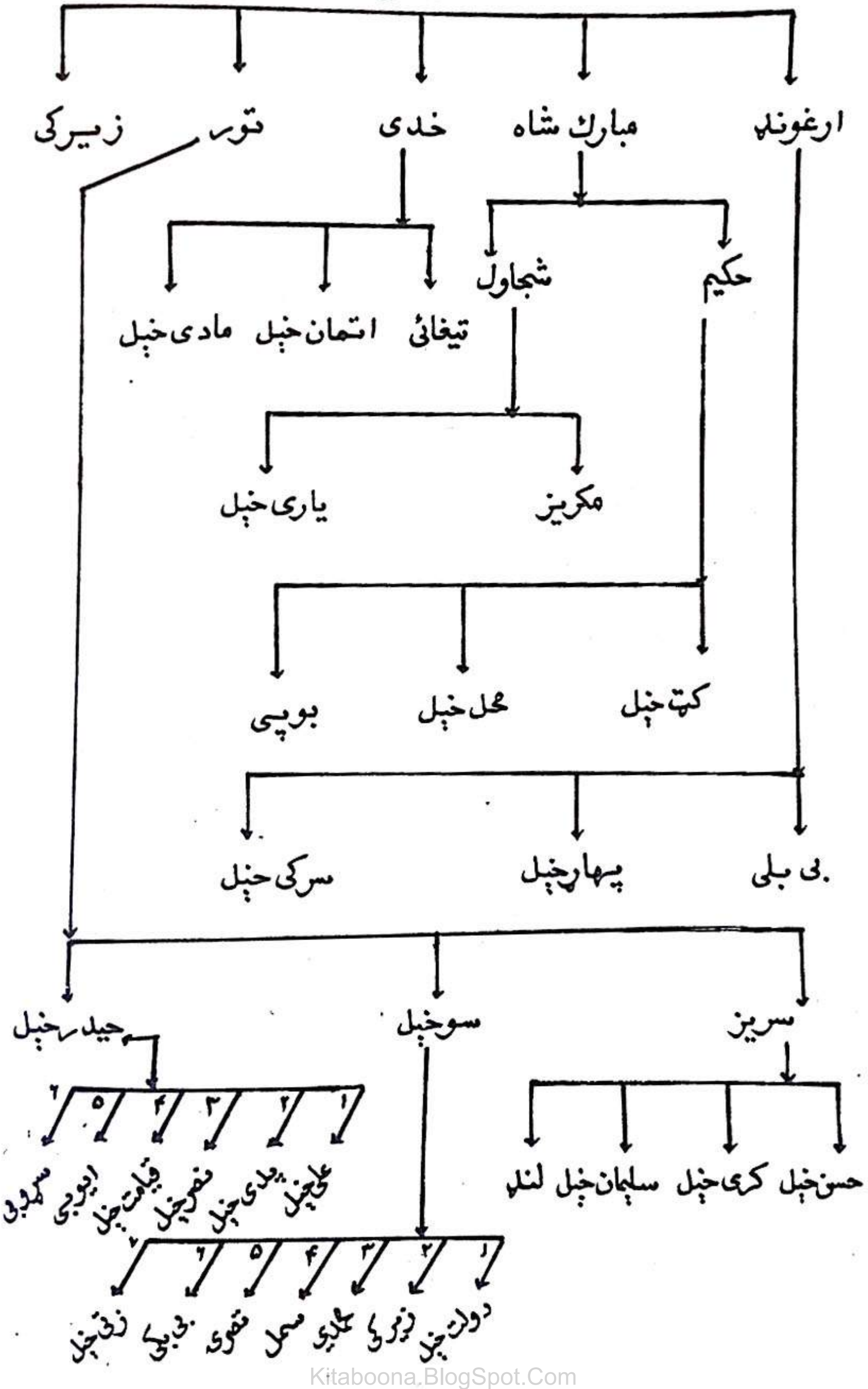

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابراهیم بن د وړبن شیتک نه

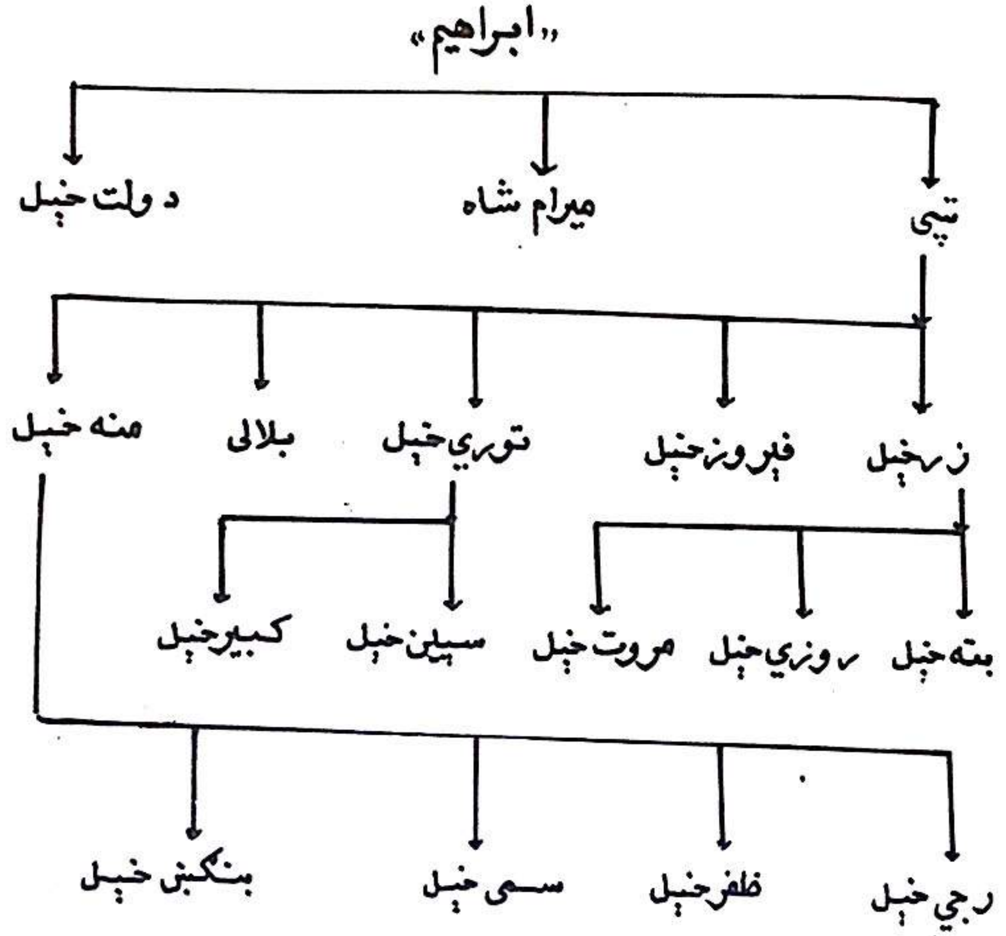

«شیتک» کرلاڼی

«کیوی بن شیتک»

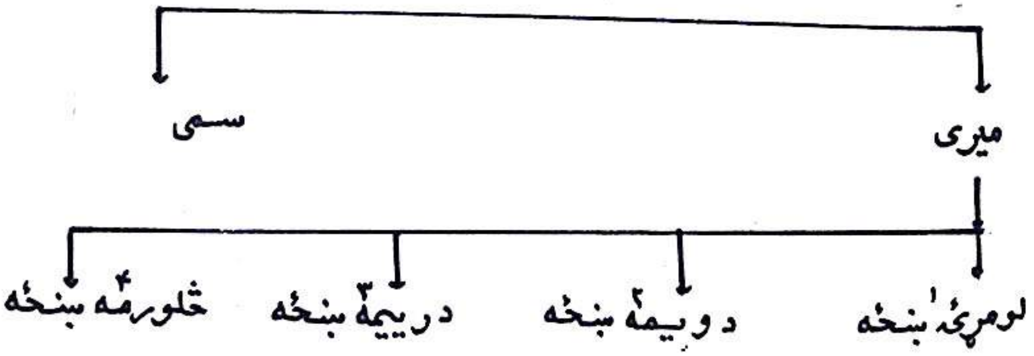

نوټ : اولاده یې په وروسته ځ کښې وګورئ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میری بن شیتک د لومړۍ ښځې اولاده

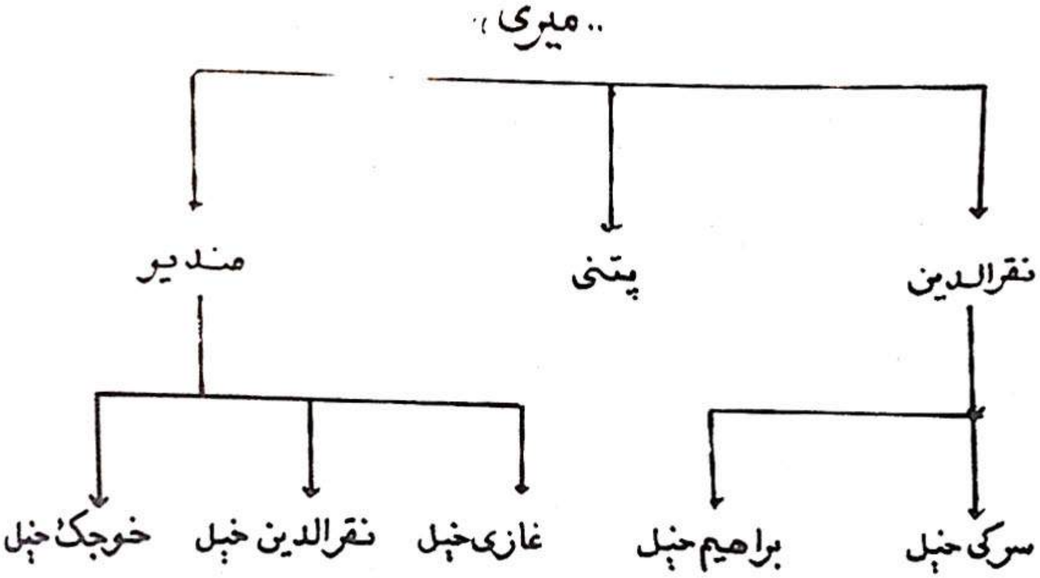

(۲) د میری بن کیوی بن شیتک د دویمې ښځې اولاده

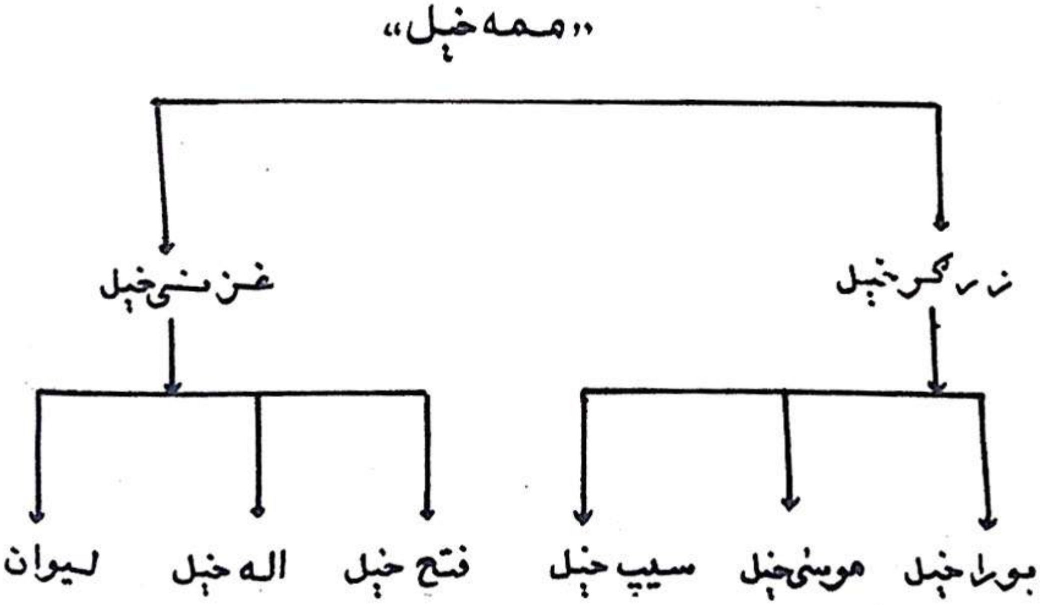

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳) د میري بن کیوي بن شیتک د ربیي ښځې اولاده

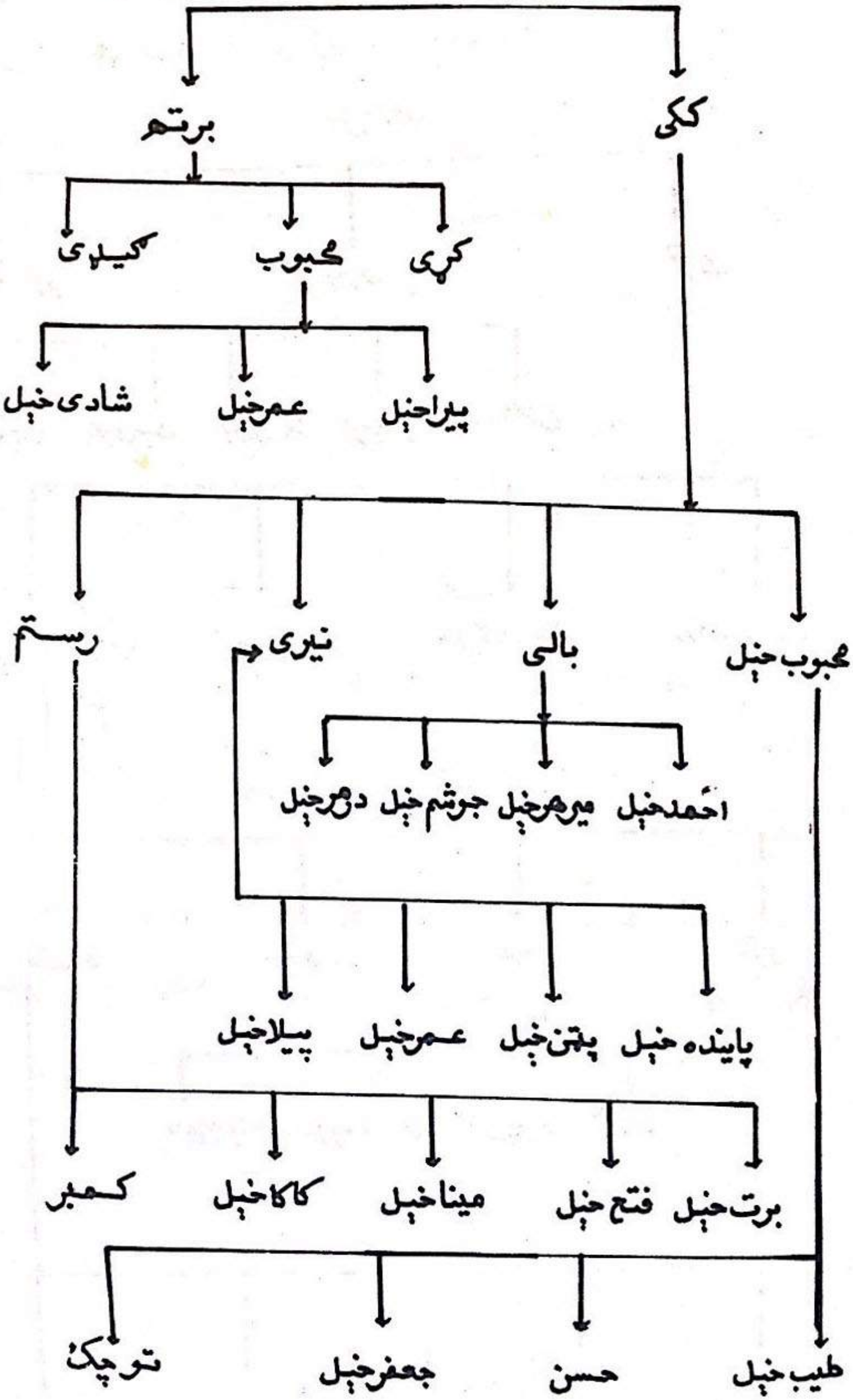

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴) د میری بن کیوی د څلورمې نه

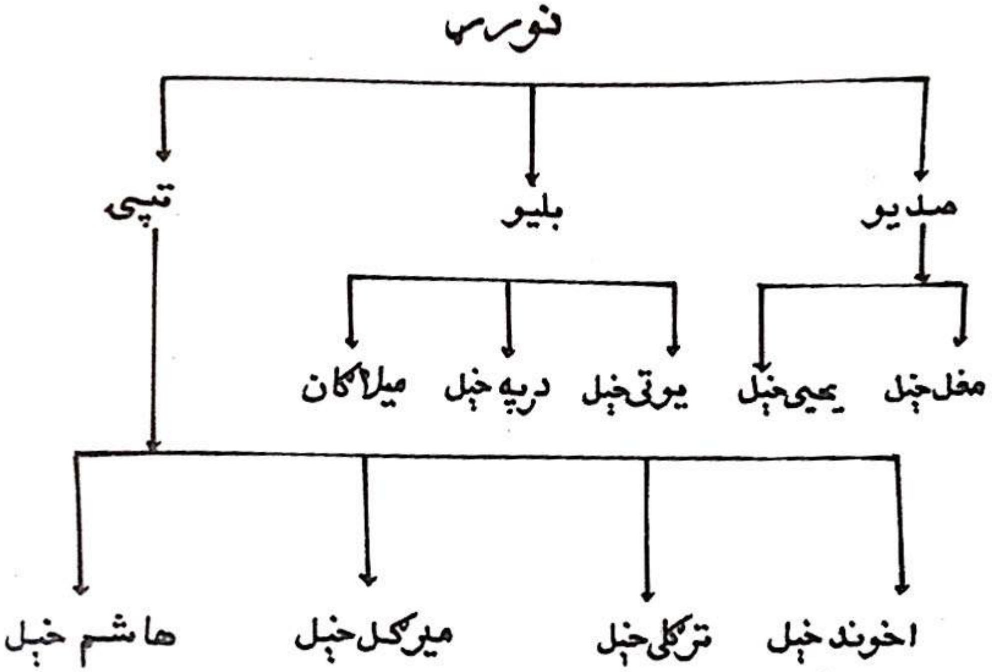

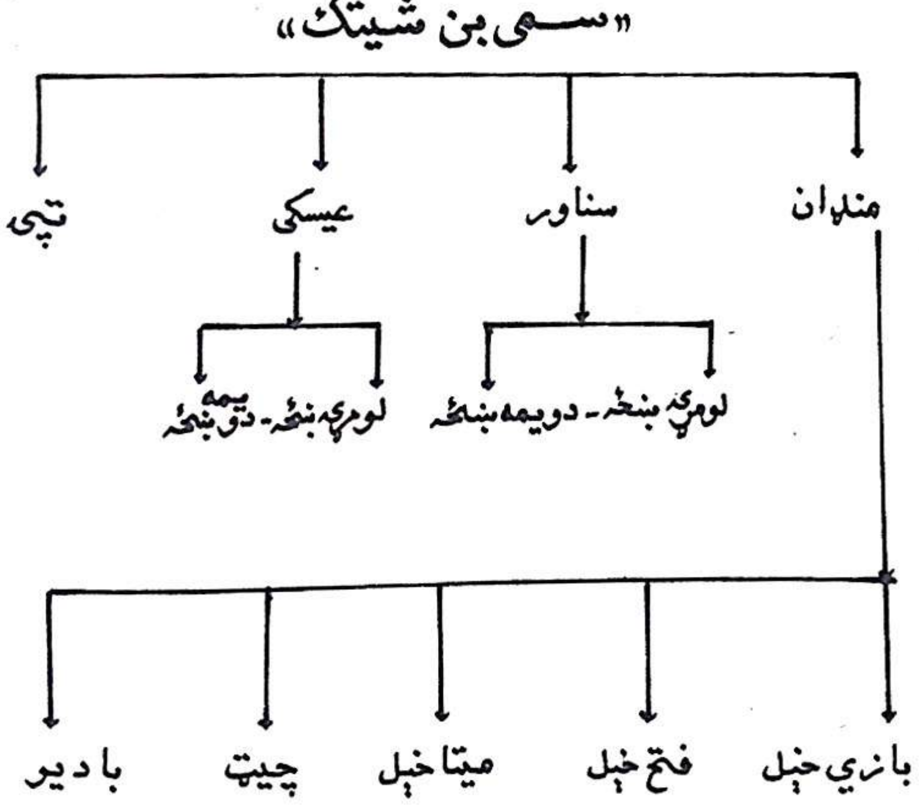

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازی خیل بن منداں بن سمی بن شیتک

"بازی خیل"

- بامست خیل

فتح بن منداں بن سمی بن شیتک

"فتح"

- عنایت خیل
- خوبی خیل
- افضل خیل

میتا خیل بن منداں بن سمی بن شیتک

"میتاخیل"

- شمداد خیل
- میاداد خیل
- قاسم خیل
- ملک دین خیل
- کینگر
- حیدر خیل

چیٹ بن منداں بن سمی بن شیتک

"چیٹ"

- سکندر خیل
- کنشی خیل
- لیدی

Kitaboona.BlogSpot.Com

بادیو بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«بادیو»

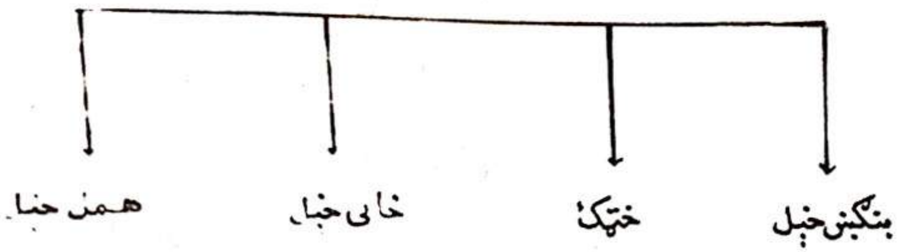

د سناور بن سمی له لومړۍ ښځې اینخل نه

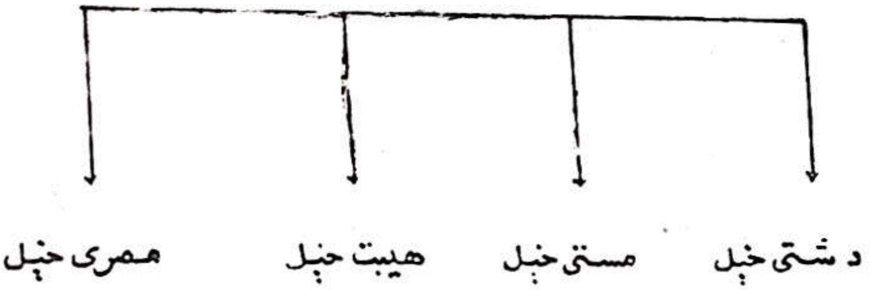

د سناور بن سمی له دویمې ښځې نه

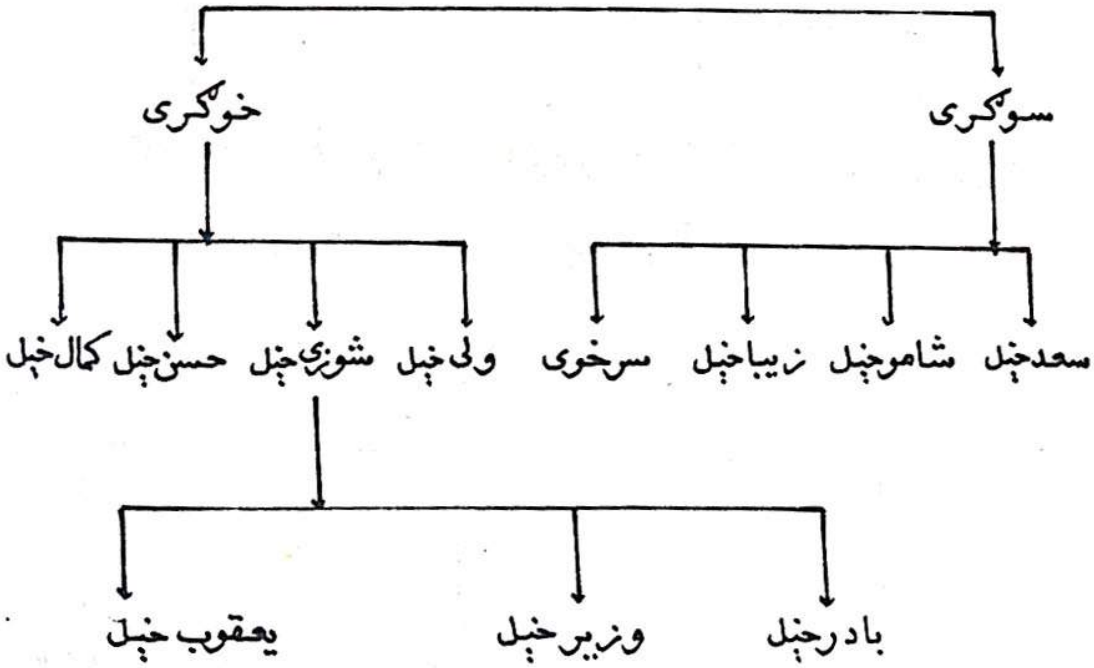

(c) ketabton.com: The Digital Library

Kitaboona.BlogSpot.Com

دعیسکی د لومړۍ ښځې نه

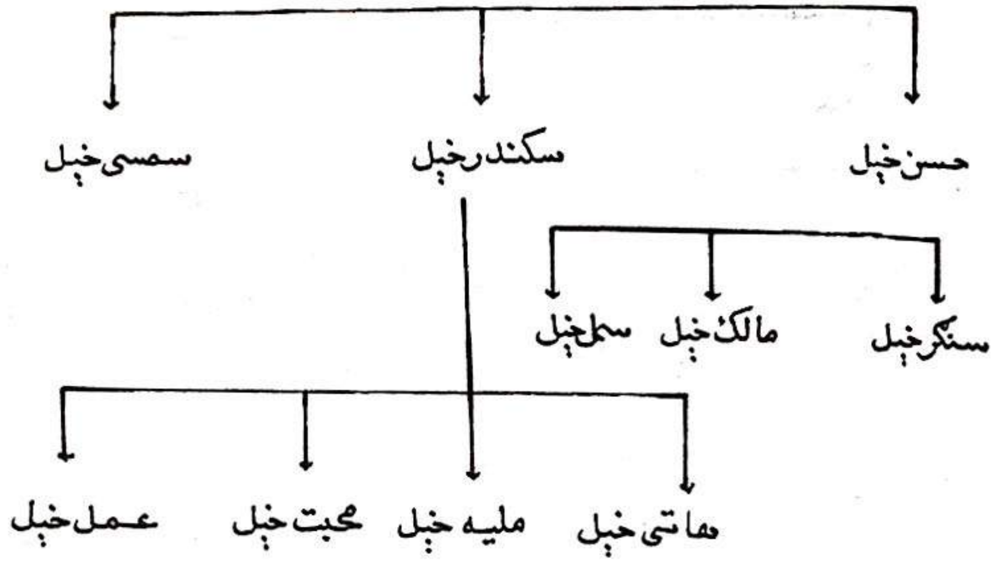

دعیسکی د دویمې ښځې نه

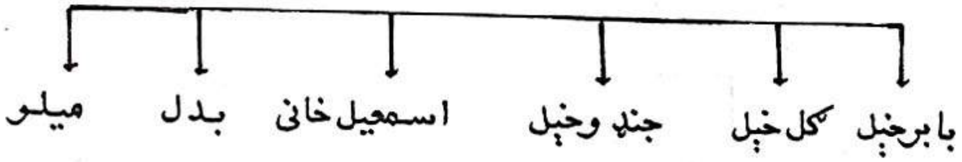

د تپې سمې نه

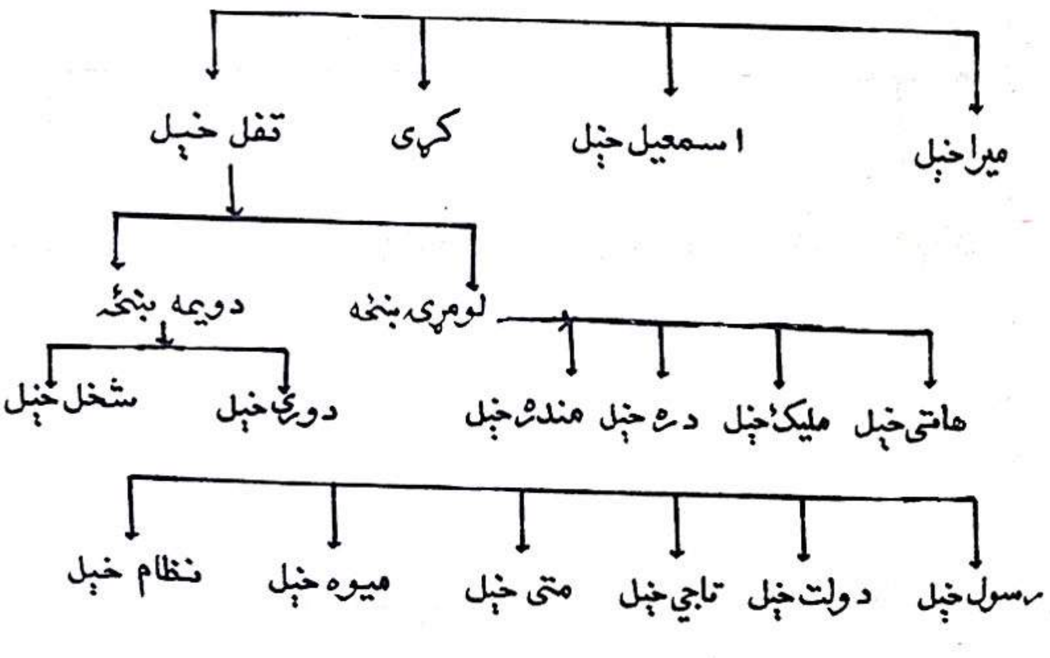

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سوریانی بن شیتک»

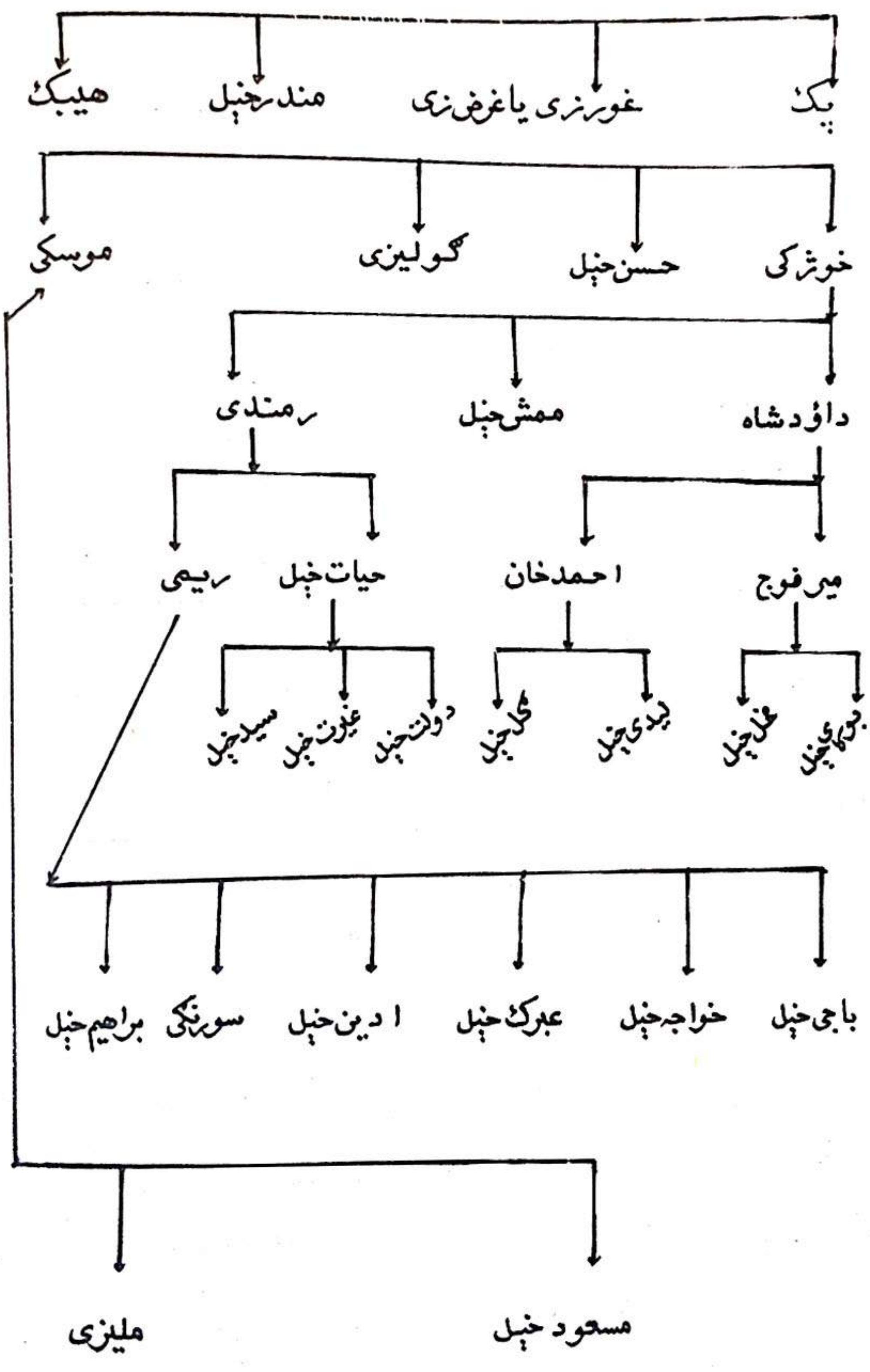

Kitaboona.BlogSpot.Com

مسعودخیل بن موسکی بن پیک بن سوریانی

«مسعودخیل»

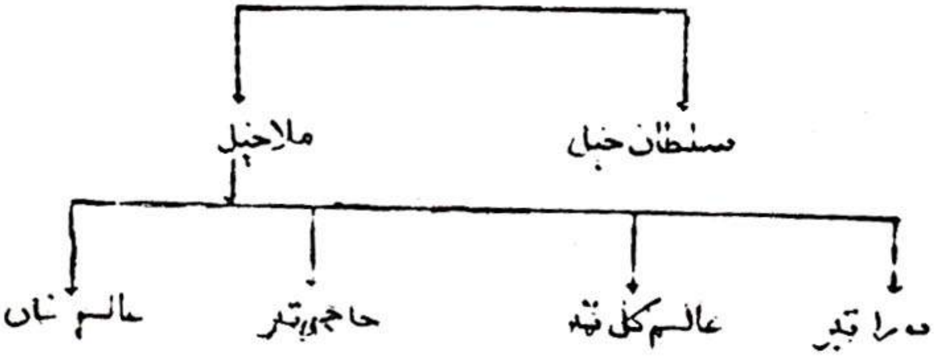

ملیری بن موسکی بن پیک بن سوریانی

«ملیزی»

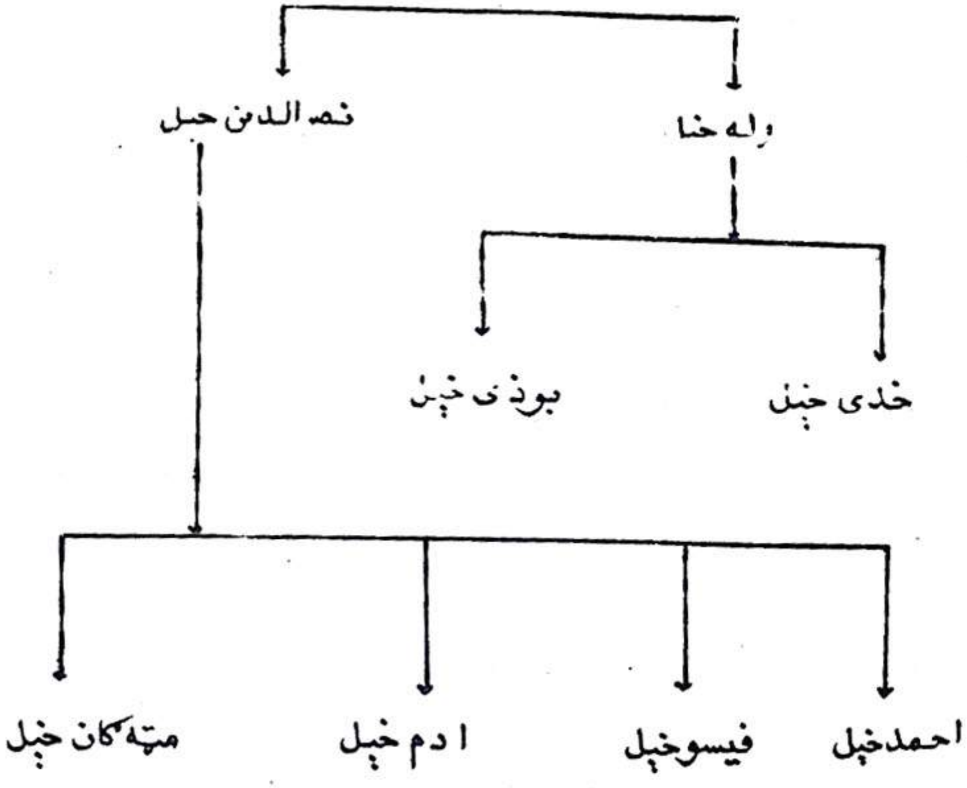

(c) ketabton.com: The Digital Library
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غورزي بن سوړيانی نه

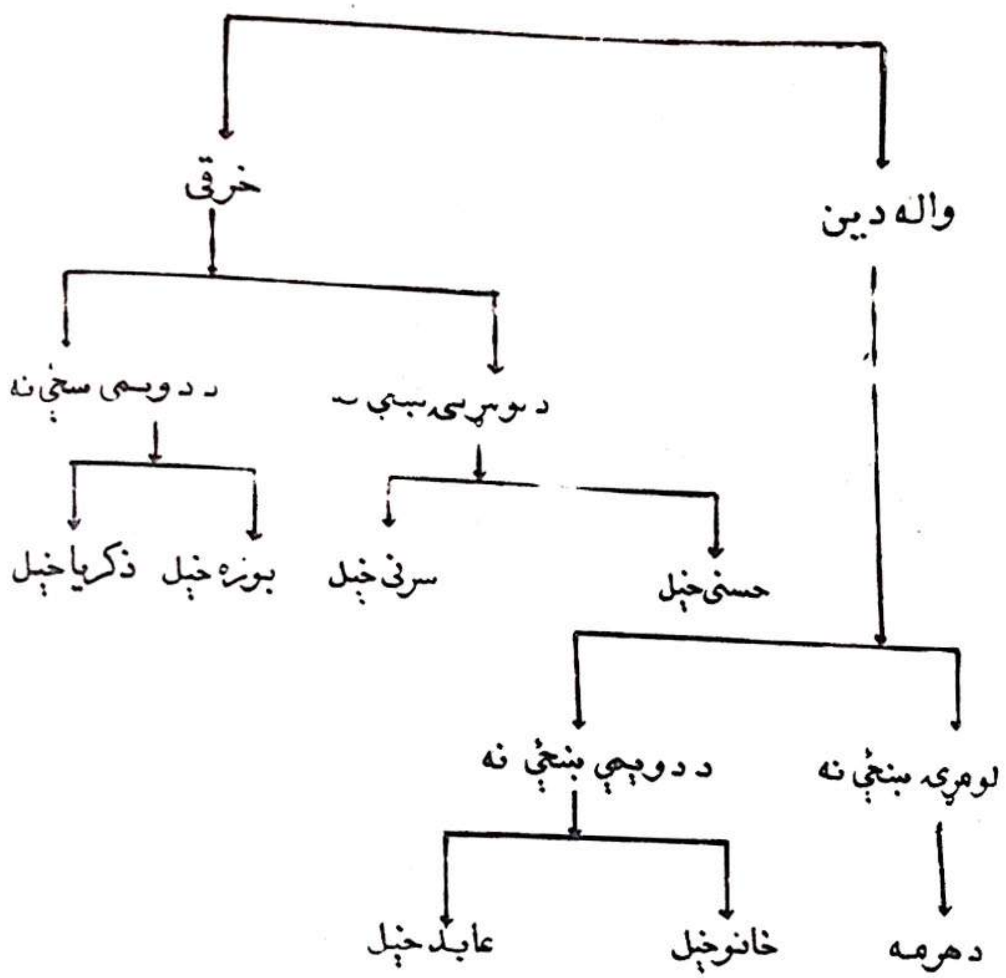

د هیبک بن سوړیانی نه

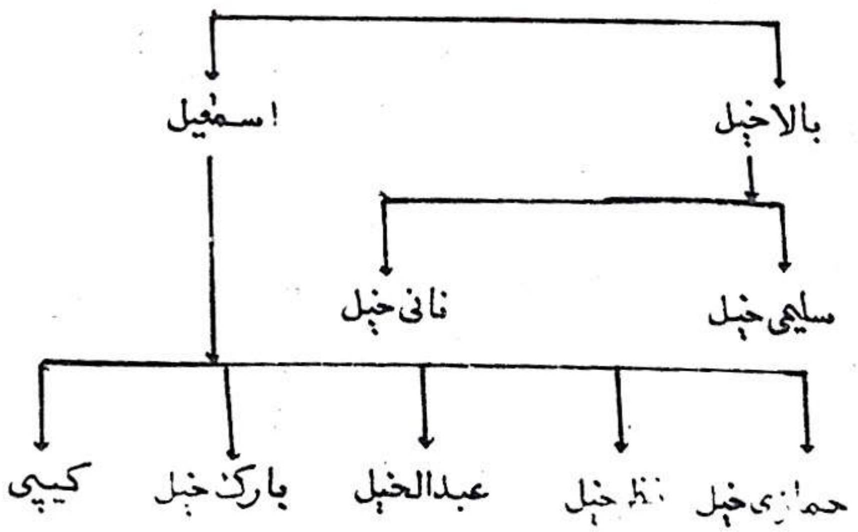

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل:

ط- اسمعیل معروف په بنګښ

«بنګښ»

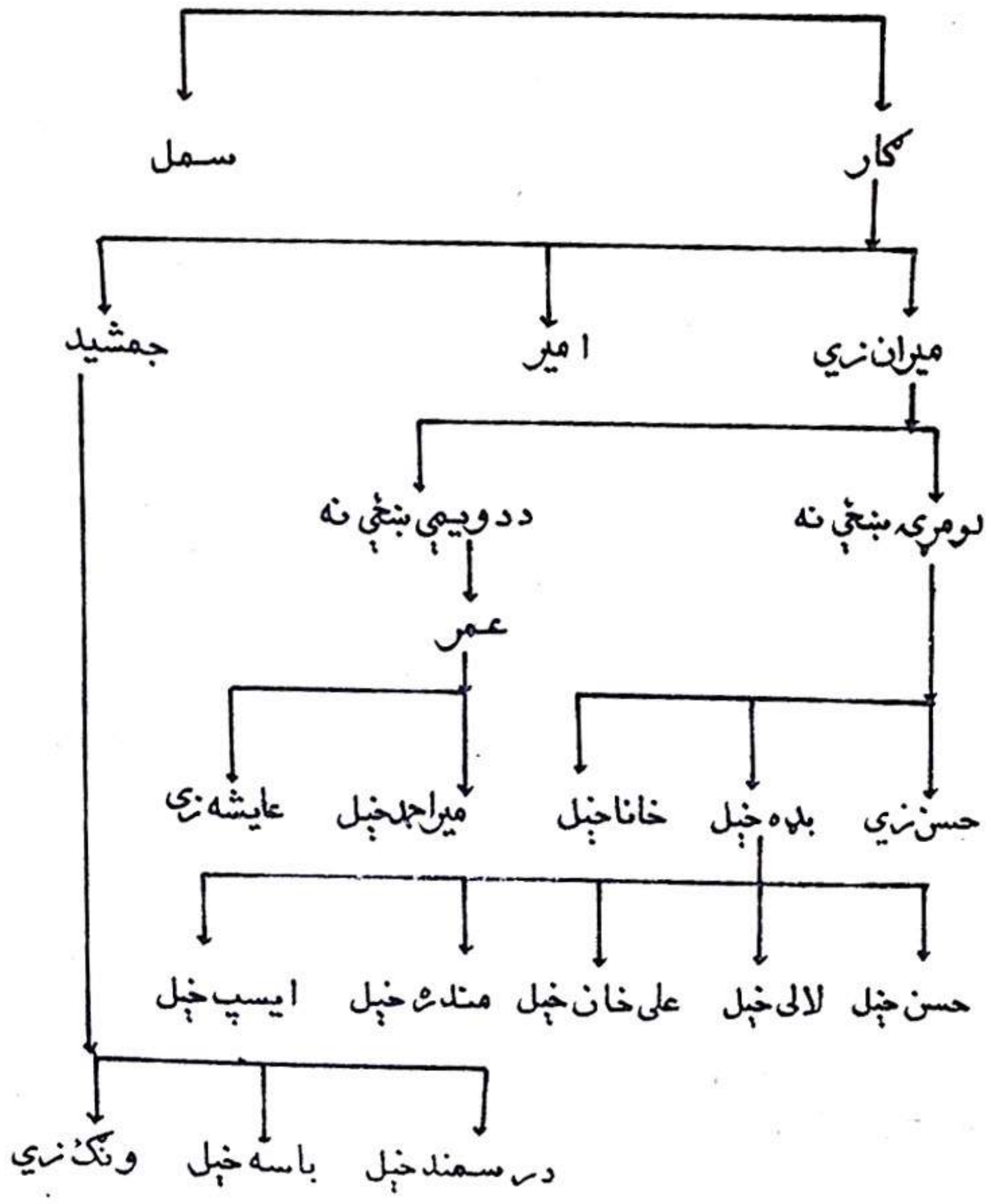

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر بن ګار بن بنګښ نه

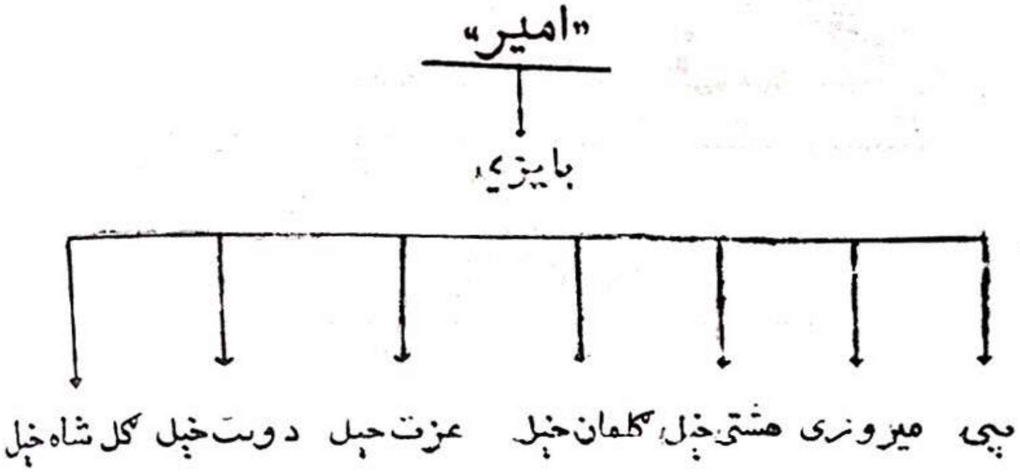

او د «سمل» بن بنګښ نه

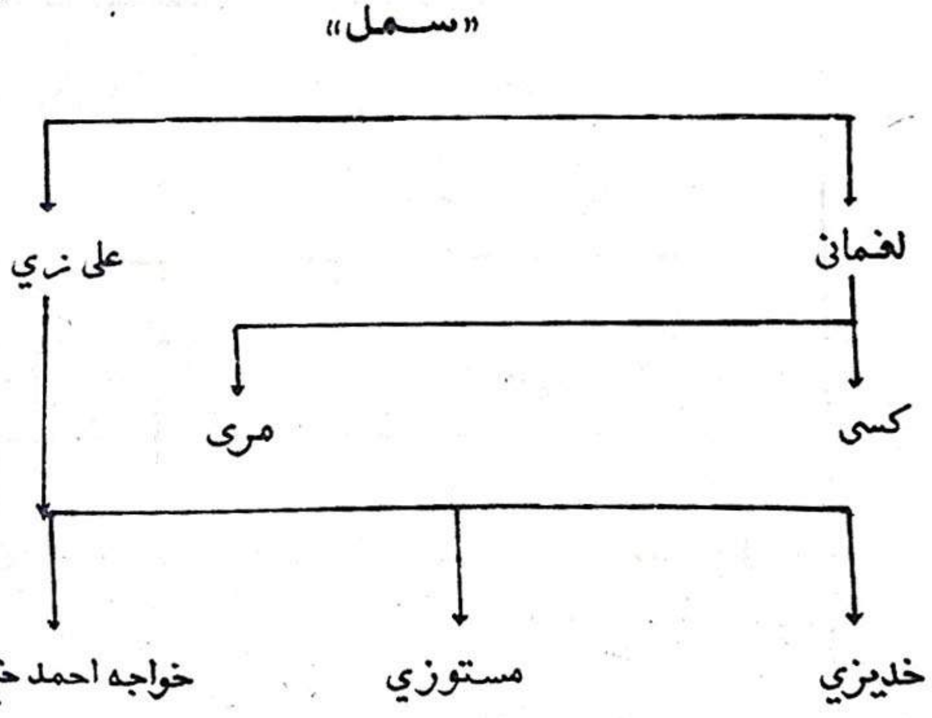

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرلاڼي قبائیلو شجرې ولیکل شوی، په کرلاڼي طبقه کښې مشهورې دي قبیلې دا دي:

۱: دله زاک ۲: اورکزی ۳: خوګیاڼي ۴: اپریدي ۵: خټک ۶: وزیر ۷: مسعود ۸: شیټک ۹: بنوڅي ۹: دوړ ۱۰ حمدران، ۱۱: توری ۱۲: بنګښ ۱۳: خاڅي ۱۴: استمان خېل.

موږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو:

۱: دله زاک:

دله زاک د وه طائفې دي: لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه څانګې هم پخپلو منځو کښې په وېو، وېو ذیلو وېشل شوي دي، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي.

ویل کېږي چې دله زاک لومړني پښتانه دي چې د وی پېښور ته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند تر غاړې استوګن وو. ویلی شي چې د وی دې علاقې ته د هندوشاهانو[۱] په زمانه کښې راغلي او قبضه یې کړې وه. د سلطان محمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د دغه په فوځ او لښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی. د میرزا الغ بېګ د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ع کال خواو شا د له زاک په پېښور کښې ښه د اقتدار -

---

۱، هندو شاهان د کوشانیانو بقایا دي. رسیال،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان وو، خو هرکله چې الغ بېګ د لاسه خانې خېل را په کډه شو او په مهاجرت پېښور ته راغلل نو د خانې خېلو او دله زاکو - جنګ جګړې سره پېښې شوې او دله زاك پکښې زیانمن شول. د بابر مُغلی بادشاه په وخت کښې هم یعنې د ۱۵۱۹ع شاوخوا لاهم داخلك (دله زاك) ښه زوروروو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستیال ؤ او داسې معلومېږي چې له بابر سره یې تعلقات ښه وو.

دله زاك ښه سوچه پښتانه دی، د دوی متعلق ځینې نورې خبرې بېخي غلطې دي، نورو خلکو د هر کار کړی چې د پښتنونه خېل هدونه ښېل کړي، خو، اوبه په ډانګ نه بېلېږي،،. د دله زاکو د پښتونوالی ثبوت د بابر مُغلی بادشاه له خپلو لیکنو، نه لاښه - کېږي او اکثریت او اهمیت یې هم منلی شوی دی.

بابر داخلك هم د نورو پښتنو غوندې د « افاغنه » په نوم یاد کړي دي.

داخلك اوس دومره ډېر نه دي، د پېښور په علاقه کښې یې هم یوکلی شته دی او څه خلك یې د هزارې په ضلع کښې هم اوسېږي، خود نورو کرلانیو نه ښېل دي او په ژبه، جامه (لباس)، او خوی بوی کښې هم ترې ښېل ښکاري.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په نمرخاته لوري د تیرا په سویلي کڅیو-کښې مېشته ده. د کواټ په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو ځینې خلک استوګن شته دي. ویلې شي چې د بنګښو نه څکښې اورکزي په ... ... فه پراته وو او د بنګښو سره یې بدي تېرې شوي دي، او هرچې د واړه خوا په جنګونو ستړي شول، نو درسمند په مقام یې یوه د روغې جرګه جوړه کړه او "دائي" نومي یو دم د نائي، د دوی تر منځه روغه وکړه. د "دائي" نائي دا فیصله ډېره ساده او لنډه وه، خو ښه جامع وه.

دائي وویل: غر د ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه فیصله عمل وشو او تر او سه دغه وېش شته دی. د اورکزو په ټولو څانګو کښې دولت زی او مسوزي په شماره کښې ډېر دي او بیا په دولت خېلو کښې مموخېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو نه پرته نور اورکزي سُنّي مذهبي دي. محمدخېل شعیه مذهبي شوي دي. دا خلک هم په کار او سمل ګوند ونو په ګنډ و سره وېشل شوي دي. په رسوم، رواج او عادتونو کښې دا پرېدو په شان دي او څه توپیر یې نشته دی.

۳: منګل:

ویلې شي چې دا خلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنړ په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

پراته وو خود شیتکو دغلبي له کبله دوی د دې علاقې نه په کډه، شول او د خوست خواوشاته ورغلل او هلته استوګن شول. خدران د دوی په سویل پراته دي . د منګلو او خدرانو تاریخ یو دی .

۴: هني:

د پښتنو د ځینو مؤرخینو لکه د «حیات افغاني» په حیال هني د منګل وروربولي او د کرلاڼي قبایل یوه څانګه ده، خو د «خورشید جهان» مؤلف شیرمحمد ګنډاپور وایي چې هغه «هني» چې د منګل ورور ؤ د هغه اولاده اوس نشته او وایي چې د منګلو او شیتکو چې څه وخت بدي وه، نو هني خلک په بدو کښې د ېرمړه دي او لږ څه چې پاتې وو، هغوی هندته په کډه تللي دي او ځینې هني چې مشهوره یې د زوځت یا ز وینښت - څانګه د بنګښو او ورکزو سره په کرمه کښې د سپین غر په نمرخاته لوري په غره نو کښې آباد دي . دا خلک پخپل منځ کښې په دوو څانګو سره مل دي . سپ.. تحړ او کلک خلک دي او ځینې هني د منګلو سره هم شته دی .. هني .. څه د کرلیږ کارکوي

د قبایلي مروجبر په لړ کښې ... د «سمل» په ګوند کښې دي .

۵: وردک:

دا خلک هم کرلاڼي دي . په غلطۍ ځینې خلک دوی سیدان ګڼي، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره په زړونو سیدان په پښتونو کښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چېرته په یو کلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي ، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي ، او خلک یې احترام کوي . ټول وردک نه سیدان دي او نه وو . (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده) .

د دې خلکو قبیلې پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نور ودرې واړو خوا وته یې غلجي پراته دي . د دوی علاقه یوه اوږده کڅې ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي . دا علاقه د غزني ر ودته اوبه کېږي . تنګی ، شیخ آباد ، سیدآباد ، خوات ، سه آب ، جغتو ، تکیه او چک⁽¹⁾ یې مشهور کلي دي . د دوی علاقه بنه او آباده ده .

د مني فصل یې لږ وي ، وریجې هم پکښې کېږي چې غنمې وریجې یې ډېرې مشهورې دي . بنه کلک او ډېر زړور خلک یې دي ، ډېر نومیالي خلک پکښې تېر شوي لکه : محمدجان خان غازي د افغانانو او انګرېزانو د دوهم جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو .

په وردکو کښې ، میرخېل ، په شماره کښې ډېر دي او بیا وروسته د «مهیار و» قبیله ده او بیا «نورزي» یا «نوري» څانګه ده . -

---

(۱) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردک ځینې خلک په چچ (چچ هزاره) هم پراته دي او څه د کُنړ په اسمار کښې هم شته دی.

"مهیار"، "میرخېل" او "نوري" پکښې مشهور خیلونه دي.

۶: اپریدی:

ویلې شي او لکه څنګه چې شجرو کښې راغلي د اپرید و د مشرینکه نوم عثمان وُ چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د ده د وړه زامن وو، "ماپی" او "زلني". د زلنی اولاد لږ ؤ او په بنګښو کښې استوګن دی. د "ماپی" درې ښځې وې، یوه یې "ترینه" بله "زرینه" او د ریمه یې فاطمه نومیدله، چې د اولا دې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسنی وخت کښې د اپریدو اته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خېل	۲: قمبرخېل
۳: کوکی خېل	۴: زخه خېل
۵: اکاخېل	۶: سپاې
۷: کمرخېل	۸: آدم خېل

دا خلک په خیبر دره، اخور دره. کراټ او تیرا کښې پراته دي. نمرختاته پوله یې د خټکو سره لګېدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره څمکني هم دي په قبله قطب ېسې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب یې مومند دي او د هغوی علاقه پېښور دی . دکچه کړې نه واخله تر ننګرهاره قبله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده . د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه یې د غرونو په مینځ کښې واقع ده ، دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهواله کبله ډېر شهرت لري او د -اپریدو مرکزی د ټولنې ځای دی . ځینې دا وائې چې داخلك دې علاقې ته په څوارلسمه عیسوی پېړۍ کښې راغلي دي ، خو یوناني مؤرخ «هیرو-ډوټس د پښتیخا (پښتونخوا) د کوموځلوړو قامونو یاد چې کوي ، په هغوی کښې یوه قبیله د « اپېریتي » هم یادوي او دالفظ دفقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري ، نو داسې ښکاري چې دا خلك له ډېر پخوانه دلته پراته وو ، سکندراعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوځ د خیبر په لاره راليږلی ؤ ، د هغه فوځ سره هم داخلك جنګېدلي وو .

د خیبر درې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زړه ور او توریالي خلك دي . د خیبر دره د پخوانه دافغانستان او پاکستان ترمنځه یوه مشهوره لار ده . دخیبر دره د جمرود نه د لنډی‌خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده ، په دې دره کښې د رېلوی لین په (۱۹۲۵) ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی ، چې د انجنیری یوه لویه کارنامه ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرود نه ترطورخم پورې دلارو موټرو یو ښه پوخ سړک هم شته دی او ځای په دې دره کښې حفاظتي څوکۍ هم جوړې دي اوځنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک دجمرود نه شاګۍ قلا او بیا علي‌مسجد ته رسي. دا ځای دسمندر نه درې زره (۳۰۰۰) فټه اوچتوالی لري، دعلي‌مسجد نه څکښې سړک په یوه کڅې کښې تېرشوی دی او هلته دزخه‌خېلو کلي او قلاګانې پرتې دي دا سړک دلنډی خانې سره یوې تاڼې ته ور پرېوځي.

دخیبر دره دتاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نو ځکه یې اوس‌یدونکي هم اهمیت لري. په دې دره کښې اپریدي، شینواري شلماني رچي مومند دي، پراته دي. خو په ټولو کښې اپریدي زورور دي.

دتیرا د باغ جومات داپریدو دسیاسي او مذهبي غونډو مرکز دی. داپریدو په خیال دغه ځای ډېر مهم دی. دخیبر درې خوا وشا ډېر پخواني اثار موندل شوي دي اوله دې نه دا معلومیږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاریخي اثارېې زیات دبدهد عهد کښلی شي. دخیبر درې اوسیدونکي خلك له پخوانه زور ور وواودي.

دانګرېزانو او اپریدو ترمنځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپریدو خلکو دانګرېزانو اقتدار نه دی منلی. داپریدو خلك په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل :

د راج ګل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علي مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملک دين خېل :

په ميدان چوره او په کجورې پراته دي او زياته آبادي يې په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسو دره او شنلو نالې په غاړه ډېر او سيږي . قمبرخېل هم په ترې کښې کجورې ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خپل جغرافيائي موقعيت له کبله ډېر اهميت خاوندان دي . کابل ته د پېښور نه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلک بنه جنګيالي هم دي ، قمري د بارې نه په قبله پراته دي . - همدغسې سه پائي هم په بازار کښې استوګن دي او په ترې کښې کجورې ته هم راکوزيږي په کجورې او د عالم ګودر په مقام د وسلو جوړولو ورېې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

اکاخېل :

د نارې په سويل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره ودانې د کواټ نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر درې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او ژواکي د خيبر ايجنسی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سیاسي چارو کښې ګډون کوي .

د آدم خېلو برید په نمرخاته له خټکو سره لګېدلی دی ، د اپریدو ډېر خلک په دکن کښې هم شته دی او ډېر په پانني پټ او ډېر په کشمیر کښې هم آباد دي . او د وزیرستان په کاني ګرام کښې یې هم ډېر خلک شته دی .

۷ : کرلاڼي قبایل ، خټک :

ویلی شي چې د خټکو د مشر نیکه نوم لقمان ؤ ، چې د عثمان او اتمان ورور او د برهان زوی د ککي نمسی او د کرلاڼ کړوسی ؤ ، لقمان هم په ډېر واقعه په خټک مشهور شوی دی .

د لقمان یا خټک د وه زامن وو : ۱ : تورمان ۲ : بولاق . د تورمان هم د وه زامن : ۱ : تری ۲ : لکی ؤ او د پلار په اولاده کښې تري نومیالی وو او د تورمان ټوله اولاده د ده په نامه نوموړې شوې ده . د تري هم د وه زامن وو ، ۱ : برکویټ ۲ : امیر یا امند . د دوی د اولا د تفصیل د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی .

ویلی شي چې پخوا خټک په کوه شوال چې د سلیمان غره د قبلیزې سلسلې په لړ کښې واقع دی ، پراته وو ، چې اوس په دغه ځای کښې وزیر خلک پراته دي .

لږ و ډېر اووه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منګلو په ملګرتیا د خپلې پخوانۍ مېنې نه راپاڅېدلي او د « بنو » علاقې ته راغلي وو او په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه خټک یې واړول چې تر ورځ پورې احمد زي وزیر پراته دي، خټه موږ . بیا د شیتکو او منګلو په منځ کښې بدي پیښه شوه او منګل په کلي کولو مجبور شول، خو خټک لاهلته پراته وو، آخر د خټکو او شیتکو هم خره راغله او خټک تری په کلاه شو، او په کربوغه، تېري، لاچي او شکردره یې ان دا باسیند تر غاړې پورې په ځمکه یې واړول. په دغه وخت کښې دغه علاقه شاړه او ورانه وه. په همدغه وخت کښې د ویسی نه تر - کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، او کرمې له پلوه به بنګښ هم د کوچیانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، خو څه موده پس د اورکزو او بنګښو بدي پیښه شوه، د خټکو او ورکزو په منځ کښې چې هم خره وه، نو خټک او بنګښ سره یو شول او اورکزي یې ووهل او په نتیجه کښې ریسی، پنیاله، د زیړې نه تر تورخېړ پورې ټوله علاقه یې رالاندې کړه او د خټکو او بنګښو تر منځ د لاچه او ګداخېلو غر برید شو.

د خټکو علاقې قطب ته یوسفزی، قبلې ته خلیل، اپریدي او بنګښ او سویل ته یې د بنون علاقه ده. د دوی علاقه به په اوږد والی تقریباً سل (۱۰۰) میله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) میله وي. د دوی په نمر خاته اباسیند بهیږي. د اباسیند نه پورې غاړه هم خټک شته دی ان تر باړې رسېدلي دي. «مکهډ» د خټکو مشهور ځای دی. خټک پخپلو منځو کښې پر دوو برخو وېشل شوي دي. یوه د قطبي حبکو ترخه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سوبیلي خټکو برخه ده . د سوبیلي خټکو په علاقه کښې د مالګې کانونه دي د دې علاقې ځمکه شګلنه او میداني ده . غرونه یې هم غیرآباده دي. تیری ، لاچي ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي .

د قطبي خټکو علاقه هم غرنیزه او کانیزه ده او غرونه یې هم بې بنې بې توښې دي . اکوړی ، شیدو ، نظام پور امیر او امیر کلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د خټکو ریاست :

د خټکو د ریاست او خانه باني ملک اکوړ و ، چې د درویش محمد (مشهور په چنجو) زوی و ، د مهاجرت نه پس د خټکو په قبیله کښې د بټي خېلو ځانګه په کربوغه پرته وه ، ملک اکو په څه خبره د خپلو عزیزانو سره خفه شو او خوړې ته راغی په دغه وخت کښې په خوړه کښې مندوړي لوا ښې استوګن وو ، نو ملک اکو په «ګواز دره» کښې استوګنه وکړه . ملک اکو د خان سره د ځوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سرک به یې داړې کولې . په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مُغلی په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر میرنی ورور و . اکبر باد شاه د همایون زوی او د بابر نمسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاو ته راغی او د اټک د قلاد تعمیر او ودانۍ اراده یې وکړه ، نو د شاهي سرک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین بږیري یې را وبلل او ورد دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکښ د ساتلو یې ور ته وویل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په ګوته کړو او باد شاه ته یې د ده نوم ور کړو، اکبر بادشاه هم ملک اکو ته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې یې د خیرآباد نه نیولې تر نوښاره پورې او د پېښور نه نیولې تر موسی درې پورې علاقه په جاګیر کښې ملک اکو ته ورکړه. خلوزې او سپین خاک هم د ده په جاګیر کښې راغلل، او د شاهي سرکښ د محصول د حصولی حق هم ورکړی شو.

ملک اکو هم ښه هوښیار او مدبر سړی و، هغه د شاهي سرکښ د ساتنې په غرض ځینې سړی مقرر کړل او د لنډې سیند په سویلي غاړه یې مصري باندې ته څامخ یو کلی هم ودان کړو چې تر اوسه پورې هم د ده په نوم «سرای اکوړه» مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملک پور هم ویلو.

ملک اکو آمد د بولاقو سره په جنګ کښې د پیر سباق په مقام وو ژلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

(۱) یحیٰ خان (مورې یې میرې خېله وه او نوم یې تا روکه و) (۲) نظام خان (مورې یې بولاقه وه، نوم یې ننډرکه و). (۳) یوسف خان (مورې یې غوریه خېله وه او دردانه نوم یې و). (۴) تا تارخان (۵) خضرخان (٦) عبدالغفور ... ی وار ه له یوې مورنه وو.) (۷) طاؤس خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

(موري ئې ځينه وه، او باپي نوم ؤ.)(۸): مصري خان (موري ئې خلوزي وه).

د ملارنه پس يحيئ خان د خټکو د رياست واکدارشو. د يحيئ خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدي پېښه شوه او د جنګونو لړي ونښته.

د يحيئ خان يو ولس (۱۱) زامن وو. شهباز خان، بهادر خان، عثمان خان شريف خان، جلال خان، محمدخان، بنادي خان، حکيم خان، عبدالله خان آدم خان او فيروزخان.

د ملار له مرګه پس شهبازخان د خټکو رئيس شو، شهباز خان په ۱۰۰۰ هجري کال زيږيدلی ؤ، د زيږيدو کال او تاريخ ئې د پښتو ژبې نوميالي شاعر او ليکوال خوشحال خان خټک داسې ليکلی دی:

شهبازخان د يحيئ ښکلی فرزند
وه په جنګ کښې د رستم غوندې ځرګند
چې تاريخ د زيږيدو يې د ده وغوښت
عقل وې چې شهبازخان اجل بلند (۱۰۰۰ ه کال)

* * *

د شهبازخان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدي نوره هم ډيره شوه، نوموړی له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال $\frac{۱۰۵۰ ه}{۱۶۴۰ ع}$ کښې وفات شو او په ځای ئې د هغه مشر زوی خوشحال خان کښيناست. خوشحال خان خټک په $\frac{۱۰۲۲ ه}{۱۶۱۳ ع}$

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال زېږېدلی او په ۱٦۸۹ع / ۱۱۰۰هـ کال مړ دی.(۱)

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د خټکو د سردارۍ په کار وټاکل شو او د شاه جهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د یو فرمان په ذریعه منظور شو، خو د شاه جهان د زوی اورنګزیب مغلي بادشاه په وخت د خوشحال خان د مغلو سره وړاندیني علایق او تعلقات یې خراب شول. د دې واقعاتو پوره تفصیل په "تاریخ مرصع" او د پښتنو د تاریخ په پاڼو کښې لیکل شوی دی.

خوشحال خان یځپل ژوند د تم مشري خپل مشر زوی اشرف خان[۲] ته وسپارله، خو هغه هم د مغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سید بهولا شاه د پېښور مغلي حاکم ونیولو او بندي یې هند ته واستولو او بیجاپور کښې قید شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د نیولو نه پس په خټکو کښې کورنۍ بې اتفاقي را پیدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مغلو په لمسون راپورته شو، ځینې خټک په هغه پسې شول او څوک د اشرف خان

---

(۱) خوشحال خان په ۱٦۸۹ع یا ۱۱۰۰هـ کال د اپریل د ... په نمبره منو می ځای کښې د مغروریت په حال کښې د ۷۸ کالو په عمر وفات او مړی یې د اکوړې د غره په لمنو کښې ښخ شو.

(۲) اشرف خان هم ښه شاعر ؤ، د دیوان خاوند، تخلص یې "هجري" دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان رچې خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړ وو. له همدې امله په ختکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړ کښې بهرام د خټل پلار (خوشحال خان) مخالف و دريد او د مغلو مرسته يې کوله رچې د همدې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د خپل کور پرېښودو ته هم مجبور شو) اخر د تمام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان ختک د مغولي باد شاه محمد شاه په وخت کښې وفات شوی دی. د افضل خان پر نورو اثارو برسېره د هغه ليکلی تاريخ "تاريخ مرصع" لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن ورچې د وه تنه يکښې تر نورو زيات د ياد ونې وړ دي. ۱) محمد علي خان. ۲) سعدالله خان چې په شهيد خان هم مشهور دی. محمّدعلي خان به په اکوړي کښې اوسېدلو او سعدالله خان په تېری کښې د پلار له مرګه پس د وا په ورونه هم بې اتفاقه شول او محمدعلي خان په تېري حمله وکړه، خو سعدالله خان ور ته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم ووېستلو. د سعدالله جان هم اته (۸) زامن ورچې سعادتمند خان او خوشحال خان يکښې مشهور دي. سعادتمند به د پلار سره په اکوړې کښې اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په تېری کښې حاکم، خو د نادر افشار ايراني باد شاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ورغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو باد شاه شو، نو د ټولو خټکو لوی خان سعدالله خان ؤ چې مرکز یې اکوړه ؤ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملې کولو پرنیت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمند خان د خټکو د یو لوی لښکر سره د هغه په خدمت کښې حاضر شو او د هغه په فوځ کښې یې ګډون وکړ، په دې وخت کښې محمد علي خان زوی لښکر خان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي ولید، نو په اکوړې یې حمله وکړه، په دې کورنۍ جنګ کښې سعدالله خان ووژلی شو، څه وخت چې خوشحال خان په ټیری کښې د دې واقعې نه خبر شو، د ټیری نه اکوړې ته را روان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ؤ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډې یې په بونیر کښې پرېښودې او پخپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک « میرمنوخان » سره نوکر شو.

خوشحال خان چې له دې نه خبر شو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته یې ټول احوال ولیکلو او د لښکرخان د نیولو خواست یې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته یې را ولیږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې - لښکرخان مړ کړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره را روان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د ټیری حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان یې هم د خټک لومړني فوځ سره ولېږلو. خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټیانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمدشاه ابدالي چې خبر شو د امداد د پاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې ؤ او په میدان کښې یې ډېره مېړانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادتمند خان مقرر کړو. احمدشاه ابدالي چې بل وار د مرهټیانو سره د یو فیصله کن جنګ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خټکو قبیلې د یو لوی لښکر سره د احمدشاه په لښکر کښې ګډون وکړ او د "پاني پت" په میدان کښې یې ښه توره او مېړانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي ورته د سردارۍ خطاب ورکړو.

د احمدشاه نه پس د هغه زوی تیمورشاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند ؤ او باد شاه ورته د سرفرازخان خطاب ورکړی ؤ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان ؤ چې پر ټولو خټکو حاکم ؤ او د خټکو په ټوله علاقه یې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکو خانۍ دوه ځایه شوه، د سویلي خټکو-خانان به په ټیرۍ کښې اوسېدل او د قطبي خټکو خانان به په اکوړي کښې وو.

د سویلي خټکو خانان د سعادتمند خان نه پس شهباز خان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټیری کښې حاکم شو، د شهبازخان شل (۲۰) زامن وو، په هغوی کښې منصورخان د پلار په ځای کښیناست او د هغه نه پس د هغه وراره ناصرخان، خان شو. د ناصرخان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په ناصرخان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمورشاه سدوزی زوی شاه محمود باد شاه ؤ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او د کابل حکومت بارکزو ونیولو او امیر دوست محمد خان د کابل باد شاه شو، په پېښور د هغه وررونه او د پاینده محمد خان زامن یار محمد خان سلطان محمد خان، سید محمد او پیر محمد حاکمان وو، په دې موده کښې د خټکو خانان هم دېر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې، نو د خټکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګرېزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د ټیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه (۱) د دې خدمت په بدل کښې د تېرې

---

(۱): دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړو وطني خلک د آزادۍ جنګ وایئي او پیرنګیانو به ورته د ډیلي غوبن ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د دهٔ په کورنۍ کښې په زاړه د ستور نسل په نسل انګریزانو ومنلو او دا علاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خو کله چې بیا وروسته پاکستان جوړ شو او د جاګیردارانو سلسله ختم شوه، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبي خټکو خانان:

د سردار سرفرازخان (سعادتمندخان) نه پس د هغه زوی آصف خان په اکوړي کښې حاکم ؤ، د هغه نه پس یې وراره فیروزخان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبي علاقې د خټکو نواب ؤ او دا د رنجیت سنګهـ زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل، تردې چې رنجیت سنګهـ ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له نورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه.

د پېښور د سردارانو د عباس خان نه وېره پیدا شوه، نو یو اورکزی ملك او خوتنه سپین ږیري یې په عباس پسې ورولېږل او هغه یې پېښور ته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې بندي کړو او څو ورځې پس یې بیا په زهرو مړ کړو. له دې نه مخکښې د عباس خان ورور خواص خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ، خو د رنجیت سنګهـ د نارو غۍ په الهګوله کښې هغه د قیدنه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی، په دغو ورځو کښې د قطبي خټکو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ، خواص خان چې راغی نوخوړی ته لاړ، خو
هلته د نجف خان زوی محمد افضل خان دی مړکړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د ښه خوخپلوي هم وه، نو
نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شو او سردار سلطان-
محمد خان ته به يې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ
هم ورکولې، خو څه وخت چې د سیکانو سلطه راغله او جرنیل هري-
سنګه[۱] پېښور و نیولو غالباً چې د ۱۸۴۷ع کال ؤ، نو نجف خان نیلاو
ته وتښتېدو.

سیکانو په جهانګیري کښې یوه قلا جوړه کړه او د خټکو میداني
علاقه يې پخپلې ولقه کښې وساتله او غرنیزه علاقه يې د خټکو خانانو
ته په دې شرط پرېښوده چې د اټک او پېښور په مینځ کښې لار به
د سیکانو د تګ او راتګ د پاره آزاده پرېږدي او ساتي به يې.

نجف خان څه موده حکمران ؤ، خو هغه هم د عباس خان زوی
و وژلو او د پلار په ځای محمد افضل خان د خټکو خان شو. د سیکانو
د ګورنر ابوطبیله (چې یو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د خټکو په خانۍ
کښې څو ځله تغیر او تبدیل پېښ شو. د ۱۸۵۷ع کال د ډیلي په واقعه
کښې دې خانانو هم د انګرېزانو مرسته وکړه، نو د دې خدمت په

---

(۱): جرنیل هري سنګه بیا سردار اکبرخان د جمرود په جنګ کښې و وژلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کښې د دوی جاگیر په خپل حال پاتې شه

۸: کرلانی قبایل: خدران:

خدران هم د کرلانیو یوه څانگه ده، دا ډېر کلک، توریالي او زحمتکښ خلک دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. د دوی د کرکیلې ځمکه هم لږ او په دې علاقه کښې ... او بادام هم ډېر کیږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او ... قبله یې گردیزیان، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منگل او څه توري پراته دي.

د دوی د غلجو او منگلو سره اکثره بدي وي. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تېر شوي دي، لکه د المری ببرک خان چې مجاهد او غازی شخص ؤ.

۹: اتمان خیل:

دا قبیله هم کرلانی دي، خو د خاښي خېلو یوسفزو سره یې له پخوانه گډون کړی دی او له هغوی سره دې علاقې ته راغلي دي.

د دله زاکو او یوسفزو په جنگونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملگري وو. ویلی شي چې دوی په اول کښې د گومل په دره او تانک کښې اوسېدل او بیا له هغه ځایه را په کډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوخای د پېښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم ټیکاو نه شو اوله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او همدلته یې واړول او تر اوسه پورې همدغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجکوړه قبلې او قطب ته یې باجوړ او څه د مومندو علاقه او غرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سویل ته یې هشتنغر دی . د کروندې ځمکه یې لږه ده ، د غرونو په لمنو کښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی ګذاره پرې کیږي . د دوی په غرونو کښې میځرې هم کیږي .

د دې خلکو ځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه مده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

۱۰ : خوګیاني :

داخلک هم کرلاني دي ، د شجرې نه د دوی مشهور خېلونه دا دي :

شېرزاد ، پرېه ، خدرخېل ، بارک ، درمان ، (عبدالرحمن) ، بوبوخېل لقمان خېل ، شادی خېل . داخلک د ننګرهار د علاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري . ځاځي او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي .

ویل کیږي چې د شاه جهان (مُغلي بادشاه) د جلوس د اول کال په وخت کښې د لقمان خېلو او شادي خېلو تر منځه د ښمنې پیدا شوه، لقمان خېلو د خدرخېلو په مرسته شادي خېل ووهل، شادي خېلو بیا له غلجونه مرسته وغوښتله او غلجو يې مرسته وکړه او د کابل صوبه دار هم د دوی مرسته وکړه په دغه جنګونو کښې د بارک اولاده ډېره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شهزاد او خدرخېل دواړه تېږې باد شاهي اطاعت ته مجبورې شوې .

د خوګیاڼو په علاقه کښې انګور، انار، توتان، انځر ډېر پیدا کیږي . دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي او څه مالداري هم لري، په غرونو کښې یې لرګي هم شته، سبه زېړ ور، تکړه او توریالي خلک دي . د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دی . لکه پړبه او دُرمان .

پړبه :

د خوګیاڼو یوه څانګه ده، خوله ډېرې مودې را هیسې له خوګیاڼو څخه بېله شوې او خانله پخپل نامه مشهوره ده، د دوی مشهور خیلونه دا دي :

میاخېل، بسي خېل، سردارخېل، محمود خېل، ترینزي، ملیزي رشی زي، ډوډه خېل او پوچي خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیاڼي په حوزست پراته وو خود جهانګیر باد شاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په د وی یرغل وکړو او د وی یې له دغه ځایه و شړل او د شاه جهان په زمانه کښې د د وی په مینځ کښې کورنی جګړې هم پېښې شوې ، چې دوی یې د پر کمزوري کړل .

د د وی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی .

درمان:

درمان هم د خوګیاڼو ذیله ده او د وی په شپږو څانګو وېش دي، چې هغه دا دی :

حاجي خان خېل ، سوري خېل ، احمدخېل ، خودي خېل ، ګُندي - او منګس . دا شپږ واړه څانګې په مخوړي هم مشهور دي ، او په خوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کار کوي .

۱۱: حاځي:

د وی هم د کرلانړو طبقې سره ګډ یږي او د شجرونه د خوګیاڼو یوه څانګه ده . دا خلک د « توریانو » نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د « اریوب » په ځمکه پراته دي . د وی په خوراک څښاک ، دود او دستور او لباس کښې د توریانو په څېر دي ، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د حنفو نه بېل دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د دوی په مینځ کښې تل د ښمنې هم وي .

۱۲: توریان:

دوی ته توري زي هم ویل کیږي ، دا د کُرمې وادۍ یوه مهمه قبیله ده او شجره کښې د خوګیانو یوه څانګه ګڼل شي او آخر په کرلانو ګډیږي .

توري په پنځو څانګو کښې وېش دي : حمزه خېل ، مستوخېل ، وپرزي ، علي خېل او غونډي خېل دي . او دوی په څلورو ډلو وېش دي ، یوه ډله یې په میا مرید مشهوره ده او نورو دریو ډلو ته یې دریوندي وایي . د دوی علاقه ښه ورانه ده ، دا خلک د عقیدې په لحاظ شعیه دي او د حنفه مذهب د احکامو پابند دي او ډېر کلک پرې ولاړ دي . د مانځه او روژې هم ښه پابند دي ، او د سیدانو ډېر قدر کوي او هر یو یې د سیدانو مرید دي . دوی د مېلمه هم ډېر قدر کوي . زړور او ښه توریالي خلک دي . د دوی په علاقه کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دي ، خو چې له چا سره بدرګه وي ، نو هغه ته هېڅ خطره نه وي . دا خلک ځینې مخصوص رسمونه هم لري . د دوی په خیال ټول خلک دوه ډلې دي ، یوه یې رښتیني ده او په سمه لار روان دي ، او بله یې د روغجن او په کږه لاره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوونکی دی. د وی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک ر ښښوونې کښې او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له د وی کره چې کله هلک پیدا شي . نو د سرد پاسه یې ډزې کوي او دا هم د دې له پاره چې هلک له ن ړوکوالی نه د ټوپک له ډز وسره بلد شي چې په زلمیتوب کښې سیاله ډ زوځه ونه ویریږي.

۱۳: کرلاڼي قبایل، وزیر؛

ویل کیږي چې د دې قبیلې د مشرنیکه وزیرنوم ؤچې د سلیمان زوی د ککی نمسی او د کرلاڼي کړوسی ؤ، د وزیر د وه زامن وو ۱: خدری ۲: لالی.

ویلی شي چې په اوله کښې داخلک د خوست خوا وشا پراته وو او په غرونو کښې استوګن وو. د څوارلسمې عیسوی پیړۍ په آخر کښې د قبلې په لور وغځېدل او د توچې په قطب د ښوا وکوا ټ په سرحدي غرونو کښې استوګن شول، او وروو، ورو یې د کرې د رو نه تر ګوملې پورې ډېره علاقه رالاندې کړه او پرې استوګن شول. د د وی د استوګنې په وجه د غه علاقه په وزیرستان مشهوره شوه .

د وزیرستان علاقه په تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) میله مربع رقبه وي. په دغه علاقه د وزیرو دوه قبیلې احمد زي او اوتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دی دا دواړه قبيلې هم په نورو ډېرو وړو ويلوکښې سره وېش دي، چې تفصيل يې مخکښې تېر شوی دی.

ويلې شي چې د خدري درې زامن وو:

۱: موسیٰ چې په درويش مشهور ؤ، ځکه چې ډېر پرهېزګار او متقي سړی ؤ. د موسی يا درويش قبر په «برمل» علاقه د ډ هورنډ لين سره نژدې په پاکستانی علاقه کښې پروت دی، او دغه قبر د وزيرو په نظرکښې ډېر مهم دی او په ډېره سخته موقع کښې وزير دغه قبر ته ورځي او دعا کوي. ويلې شي چې د موسیٰ درويش دوه زامن وو:

۱: اتمان زي، ۲: احمدزي. ويل کېږي چې دا دواړه په درويش خېلو هم شهرت لري او د خدري د دويم زوی نوم محمود ؤ او د محمود يو زوی مسعود نومېده چې اولاده يې په مسعود و مشهوره ده. د خدري د دويم زوی نوم مبارک ؤ دی هم يو بنه سړی ؤ او د قبر يې وزير خلک ډېر قدر کوي او د مبارک يو زوی ګربز ؤ چې اولادې ته يې "ګربز" ويل کېږي.

وتمان زي وزيرپخېل منځ کښې درې څانګې دي: محمودخېل براهيم خېل، او ولي خېل. دا درې واړه څانګې بيا ځانته نورې ډېرې ذيلې هم لري، چې په شجره کښې يې تفصيل تېر شوی دی.

همدغسې احمدزي وزير هم په دوو څانګو سره وېشل شوي دي: سين خېل او کالوخېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سین خېل هم درې ښاخه دی: هاتي خېل، سرکي خېل او عمرزي دي. او له دوی نه هم د ډېرو ذيلي ښاخونو ذکر نه دی شوی، کله چې د غه نامونه د ګاوندیو سره ګډ شوي دي، د غه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصري او سپېرکي. نصري هم دوه ښاخه دي: باڼي خېل او شادي خېل دي. او د سپېرکي هم درې ښاخه دي. محمد خېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او د غه هر يو ښاخ بيا خانته نورې د ډېرې ذيلي هم لري چې تفصيل يې د مخه تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم دوه زامن وو يو علي چې اولاده يې په علي زي يادېږي او بل زوی يې بهلول نومېده چې اولاده يې په بهلول زي يادېږي. د علي هم دوه زامن وو د يو نوم فتح او د بل زوی نوم يې «شمن» و. د فتح اولادې ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوتيه خېل وايي او د شمن اولادې ته شمن خېل يا شمن زي ويلی شي. دوی هم بيا نورې د ډېرې ذيلي لري لکه بهلول زي چې په څلورو څانګو بېلېږي: همل خېل، باند خېل، نونو خېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلی، ملکشي او نظر خېل. په همدې ډول باند خېل هم د وه څانګې دي: ايکم خېل او طوطيه خېل. د نونو خېل درې ښنځې وې د اولې ښنځې نه يې: هيبت خېل او عمر خېل دی. د دويمې نه يې: علي خاني، ميرخاني او منډا دي او له دريمې ښنځې نه يې ميرخاني او برمتي دي. د دې ټولو نه نورې د ډېرې ذيلي هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورې شوي دي .

د وزیرو مشهورې علاقې دا دي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشي پرانه دي چې دا وتمانخېلو ذيلې دي .

۲: د شاکۍ علاقه: دغه علاقه د غرونو په مینځ کښې واقع ده، اواره کڅۍ ده، په دې علاقه کښې ملکشي، میامی، شادیکي او خوناخېل استوګن دي. د دوی نه وربنکته هاتي خېل دي او سنډن خېل او سپېرکي - اوسيږي او د ټولو نه بنکته د مسعود و په ځانګو کښې علي زي او - بهلول زي اوسيږي .

۳: د برمل علاقه: د وزیرو د غرونو د ننه علاقې ته برمل وائي. دا د یوې درې په شکل ده. ځمکې يې اواره او د کرکیلې له پاره غوره ده. دا علاقه په څلورو ورو - ورو کڅیو وېش ده. په دې کڅۍ کښې د مرغۍ په ځمکه د کابل خېلو ذيلې او ځانګې سپیلي او پوپلي اوسيږي وزیر خلک په اوږي کښې خپل مالونه همدلته پیایي او د موسی درویش (۲) قبر هم په دې علاقه کښې دی .

۴: رزمک علاقه: دا علاقه هم یوه وړه کڅۍ ده آب وهوایې ډېره ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې دا وتمانزو ځانګې دي، اوسيږي .

۵: د خیسور علاقه یا دره: دا یوه وړه کڅۍ ده چې د دوړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده. په دې کڅۍ کښې په بره ممیت خېل په منځ کښې یې توري خېل او سنه په بشکته وره وکي پراته دي.

۶: شرنه: د د وړو په قبله واقع ده، دلته مدا خېل، خدرخېل او په منځ کښې یې مسعود پراته دي.

۷: شکتو: دا یوه دره ده چې برپکښې توري خېل او منځ کښې یې مسعود دي.

۸: وانا: دجنوبي وزیرستان مرکز دی. «وانا» د وزیرو د علاقې دجنوبي برخې نه دګومل د درې په قطب ده او لوړ غرونه تري تاو دي، چې سویلي څوړی یې دګومل تر درې پورې رسیږي.

دا علاقه په اصل کښې یوه کڅۍ ده چې د قطب نه به د سویل په لوري تقریباً پنځلس (۱۵) کروه اوږده وي. په دې کڅۍ کښې یو خوړ بهیږي چې په آخر کښې دګومل له سیند سره ګډیږي. د دې خوړ په دواړو غاړو ځمکه دکرنې وړ ده، خواکثره یې للمي او باراني ده او آبي ځمکه پکښې لږه ده. د «وانا» علاقه تروده او په اوړي کښې د ماښوخاله ده، او ګذران پکښې ګران دی د وانا په منځ کښې د وتانې، چې دلود یانو یو ښاخ دی، او سیږي، او په نوره علاقه د احمدزو وزیرو څانګې او ذیلې پرتې دي. د وزیرو اکثره ټبې په اوړي کښې حېل مالونه دلته څروي.

۹: د بدر علاقه: دا هم یوه وړه کڅۍ ده چې اوږد والی به یې د- کانيګرام پورې ایله (۵) کروه وي، او پلن والی به یې تقریباً یو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شینکي پراته دي.

مسعود په خوړه دره او میدان کښې استوګن دي. د مکین او وخو نوړ وکلو نه پرته د مسعود و نورکلي واړه - واړه او د لښ شل کوړ ونو نه ډېرنه دي. وزیرا و مسعود په اصل کښې یو خلک دي خو مسعود پخپل نامه خانله خوبن دي. مسعود ډېر په کاني ګرام او مکین پراته دي. دوی د وزیرو نه په شماره کښې لږ دي، خو په زړورتیا او شجاعت کښې زیات دي.

نن ورځ ټول مسعود په دریو لویو څانګو وېش دي، یعنې علي زي، بهلول زي او شمن خېل.

د وزیرو مسعود و ژبه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او نورخلک یې په خبرو په ګرانه پوهیږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو پکښې تعلیمیافته هم شته او ملکي لوی لوی ماموریتونه (عهدې) یې نیولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره بنه متحد دي او له دې کبله دا قبیله اهمه ګڼلې شي.

په دوی کښې ځنې مخصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رایې هم اهمیت لري. د تاریخ په اوږدو کښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګریزانو پخپل دور کښې له دوی سره جګړې ډېرې کړي دي، خو دا خلک یې نه دي ایل کړي.

د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته ډېره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د ډېر سکولونه جوړ شوي او په دوی کښې د علم خپرولو او رواجولو کوښښ لا روان دی، او امید دی چې دا خلک به زر مترقي شي.

کربز:

ویلی شي چې کربز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یوځای او سېدل خو د دوی او ښتنو جنګ جګړې ونښتلې، نو دوی له دې کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته او د خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلي دي. د دوی غرونه دوه میاشتې په واوره پټ وي او د کرکیلې او مالدارۍ کار کوي.

لالي وزیر:

د شجرې نه یې ښکاره ده چې «لالي» د «خدري» ورور او د «وزیر» زوی دی. د دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سړی مړ کړو، نو د دوی او شیتکو د ښمني شوه. د دوی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې ته ورغلل، او اوس هم دا خلک د سپین غره په خواوشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې پراته دي، او پخپل نامه یادیږي. د خوګیانو وزیر هم داخلک
دي او دلالي تېر دي.

کرلاني قبائل: شیتک؛

د (دوړ، بنوڅي، تني، څخه مطلب شیتک کېدی شي.

دوړ: څه وخت چې بنوڅي (د شیتک د بنځې "بانو" اولاده) یعني (کیوي
او سوراني) چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله
نو دوړه هم د توچي د رود په دواړو غاړو پراته وو، دا نه ده
معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک او سېدل او که دا علاقه
به شاړه وه، خو د اورنګ زیب عالمګیر په زمانه کښې (۱۶۹۶ع)
کال د اورنګزیب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې
کړه، نو په دوړو یې هم د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ کلنۍ مالیه-
کېښودله او سید حسن نومې سړی یې په دوی حاکم کړ، خو داورنګ
زیب نه پس بیا داخلک بېرته آزاد او خپلواک شول او د احمدشاه
ابدالي په وخت کښې هم هسې په نوم رعیت ووا و لږ څه به یې
بادشاه ته د خراج په ډول ورکول، خو د بادشاه له خوا کوم
حاکم په دوی نه ؤ. خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په
وخت کښې بیا داخلک بېخي آزاد شول.

دوړه نه په درې پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي، څو که بل څوک په دوی تیری کوي، نو دوی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان دفاع کوي او خپل منځ د بښمنۍ پرېږي دي. عیدک، درپه خېل او امزوبټي هم په دوړو کښې شامل خلک دي.

۱۴- تنی :

داخلک هم کرلاڼي دي او دکرلاڼو یوه تپه ده او د دوړو دی. تني په درېیو برخو سره بېل شوي دي: ۱: اریوزي ۲: میرخېل ۳: سینکي.

دا خلک د خوست نه په قبلیزه او سویلي برخه پراته دي. د دوی قبلیز غرښه ودان دی او د ښکار د پاره مشهور دی.

دا ښه جنګیالی او توریالي خلک دي او په خپل منځ کښې هم د وه ګونده دي، اریوزي او سینکي یو ګوند او میرخېل بل ګوند دی په شمېره کښې میرخېل ډېر دی. د دوړو په نسبت دا خلک د پښتونوالي په دود ونو ښه ټینګ ولاړ دي.

دړګی، حصارک، کرخه، اتمان او پرخې د دوی د علاقې لوی کلي دي، ځمکه یې باراني ده او خلک یې کرکیله کوي. د خوست په لوی حکومت (لویه اولسوالي) پورې تړلي دي، خو اکثره سرکشي کوي.

۱۵: بنوڅی :

ددوی د مشر نیکه نوم شیتک و او د شیتک مور ککۍ نومیده*

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته یوځای د «ککې میله» په نامه شته. د شیتک د ښځې نوم «بانو» ؤ نو په دې وجه یې اولاده بنوڅي شول. ویلې شي چې د شیتک درې ښځې وې دیوې ښځې نه یې دوه اوتنې دي. د بلې نه یې اکیوی او سوراني) دي او دبلې ښځې نه یې جهلم یا زیلم او هویدیا او د- دوی اولادلن دی او په کیوي او سوراني کښې ور ګډ شوی دی. دا خلک د توچي د رود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل، خود سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې شیتکو د بنو په علاقه حملې پیل کړې. په دغه وخت کښې په دغه علاقه کښې (انګل او منګل) پراته وو او وروروړ و شیتکو کیوي او سوراني دا علاقه ونیوله. «انګل» قام هندوستان ته ولاړ او «منګل» د سپین غره په سویل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شیتکو دغه علاقه دچنل پیر په صلاح او مشوره په چنل میخ کښې سره وېش کړه او دا سې وېش یې وکړو: د کیوی مشرزوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د هغه بل ورو «ککی» ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په هغه وخت کښې ښه ودانه وه او د «سمي» اولاد ته یې چې د ککی دریم زوی ؤ

---

(۱): او په شجرو کښې د شیتک د پلار نوم هم ککی ؤ او برهان خوګیانی او سلیمان سړ ورونه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سوراني برخه د قطب پلو تر تل پورې ورسېدله . دا علاقه هغه وخت ځنګل ؤ، خو اوس ښه ودانه ده.

۱۶: ګنډاپور:

ویلی شي چې د ګنډاپور مشر نیکه نوم ستوری یا ستوراني یا توراني[۱] ؤ چې د ستوریاني پنځه زامن وو : ۱: شېخي ۲: میریږی، — ۳: تری یا "ګنډاپور" ۴: اسرار ۵: دهمړ. په دوی کښې د د همراولاد د پلار په نامه ستوریاني یادیږي او د نوروا ولادې ګنډاپور کښې ګډې دی ، د ګنډاپور مشهورې ټپې دا دي : یعقوب زي، براهیم زي، حسین زي، عمران زي ، خوبی زي او درې پلاري .

ګنډاپور په اوله کښې پوونده او کوچیان وو ، په ترې کښې به دامان ته راتلل او په اوړي کښې به افغانستان ته ورتلل . د مغلی بادشاه شاهجهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په مینځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بریالی شول او دولت خېل د "ټانک" ، نه په وتلو مجبور شول ، د دولت خېلو لوی خان زمانخان د ګنډاپور نه مرسته و- غوښتله ، او ګنډاپور ور سره کومک وکړ، او په مروتو یې په ګډه یرغل وکړو او مروت یې د خپلې علاقې نه وویستل . د کتې نه پس

---

[۱]: ځینې وایې چې محمد ګیسو دراز اولاد دی ، خو دا غلطه خبره ده ، دا خلک پښتانه دي خو ګنډاپور شیراني دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

د زمانخان په خوا مشرکنډاپور هم د روړیه په علاقه استوګن شو.
دګنډاپور د علاقې قطب ته د زرکې خېل، سرین ته د بې ماخېل، قبلې ته
کوه سليمان او شمال ته يې د ډېره اسمعيل خان دی.

د دوی مشهور کلي: لاچي، هنګوایه، دومی، امدی، ... وبهرنه،
کوټ ظفر او ... دي.

۱۷: بنګښ؟

بنګښ هم په کرلاڼو کښې نامنه طبقه ده. دا خلک په خالده افغانه هم مشهور دي.

ویل کېږي چې د دوی د مشر بیکه اسمعیل نوم و. د هغه د وروزامن وو زکار او سمل، لومړی داخلک د زرمت په علاقه کښې په ګرد یز پراته ووا و د خپلو کورنیو جنګونو له امله کمزوري شول. دوی په خپلو کښې په دوو ګوند ونو وېش دي: (زکار او سمل) د زرمت د علاقې نه داخلک غلجو په شړلو مجبوره کړل او دوی کوړې راوکړې او د سپين غره په سویل دکرمې، پیوار او شلوزان په علاقه يې قبضه وکړه، خو د ورکزو او د دوی ترمنځ بدي پیدا شوه. بنګښو د خټکو په مرسته ورکزي د کواټ نه وشړل، خو د دوی ترمنځ د جنګونو دالړیه لاروانه وه، آخر يې سوله وکړه د قطب په لورغرنيزه علاقه د ورکزو ورسپده د بنګښو دره قبله په نمرخاته اوږده او دغرونو په منځ کښې ده، د دوی مشرقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي او غربي پولې له خټکو سره لګېدلې دي او قطب ته يې اورکزي دي، د دوی څه مغربي او جنوبي برخه له وزيرو سره هم لګېدلې ده.

بنګښ ډېر زړور او توريالي خلک دي، هنګو، درسمند، سترزي، توغ، توره وړي او نور د دوی د علاقې مشهور کلي دي.

د دې قام څنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته دي او څنې په هند کښې هم مېشته دي، خصوصاً په فرخ آباد کښې، د فرخ آباد نوابان په ځته بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې ډېره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د هنګو خانان د بنو اخلاقو له کبله ډېر بنه ياديږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شيرانو کډيږي، شجره يې داسې ده:

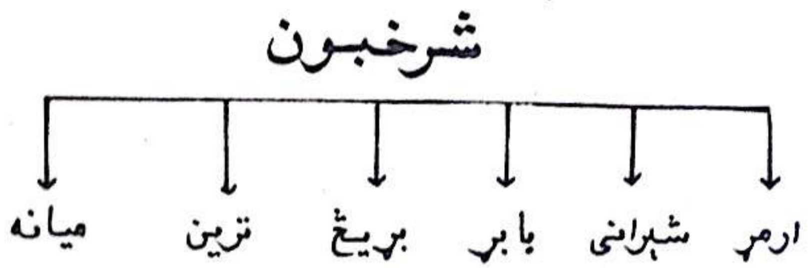

لکه چې د مخه مو وويل دوی په شيرانو کډيږي خو خانله پخپل نامه هم مشهور شوي دي. دوی د مياڅېلو په سويل پراته دي او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنیزه ده. دوی له ټولو پښتونو وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې یې اړولي دي.

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي. د بابړو ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحرا کښې اوسیږي او پوله یې له شیرانو سره لګېدلې ده. دوی په دود او د ستور کښې د شیرانو په څېر دي په مغربي افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد (ننګرهار) کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه (۱)

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلی او سیږي په دې ډول دي:

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدین غوري سره په لښکروکښې برصغیرته ورغلی وو او هلته مېشته شوي دي، بیا وروسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربی هند ته نور پښتانه ورغلي دي، خو د لودي او سوري حکومتونو په دوره کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دي. په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي. په دې پښتنو کښې ډېر غلجي پښتانه وو او د هند په څو صوبو کښې مېشته

(۱): دلفتننټ کرنل احسان الله خان د «پښتون قبائل» نومي کتاب نه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. (سوري او لودي ، او غلځي (غلجي) ټول يو ځنېل متوري دي، ټولو ورغلو پښتنو ته به په هند کښې روهېله ويل کېدل ، او دوی به فوځي نوکرۍ خوښولې او د وی زړه ور او زحمتکش پېژندل شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه ، چې ډېر کښې يوسفزي وو، شامل وو. د مُغلو په وخت کښې ډېر پښتانه د پنجاب نه نیولی تر یوپي پورې رسیدلي او آباد شوي وو. د مُغلي حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او ځینې نوابان هم پکښې وو، خو د مُغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفري راغله او مرکزي حکومت کمزورې شوی ؤ، نو پښتنو نوابانو هم ځپله علاقه کښې د خپل اقتدار نغارې وهلې.

د اتلسمې پېړۍ په اوایلو کښې پښتانه د همالیه د لمنو نه نیولی تر اوده پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انګرېزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول ، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه حو په شاه جهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګرېزانو د دوی یو مشر فيض الله خان د ،، رامپور ،، پنځه زره (۵۰۰۰)، پښتنو کورونو د او سېداني اجازه ور او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰)، کورنۍ د وابه ، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي شوې . لږ څه وخت وروسته امیرخان د ټونګ نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنو کښې ؤ .

د پښتنو هند ته د تللو مهم عوامل د دوی کورنۍ دښمنۍ، خوارۍ او د حکومتونو بې نظمۍ وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو ریاستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه ریاستونه اداره کول ،لکه: ملیرکوټله ممدوټ ، پالن پور ،جوناګړ، سوانړ، بلاس نړ ،محمدګړه ، پاټوډي، رامپور ، ټونک ، بهوپال ، بلاس پور، ګدی ، د وجانه ، پاوني ،کرپدی، منا داور ، پتهاری ، بنتهوا ، کورداني او نور .

د ۱۹۴۰ع کال د احصایې له مخې په برصغیرکښې په مختلفو ځایونو کښې لکه: پنجاب ، راجپوتانه ،کشمیر، بمبئي ، بړوده ، مدراس ، میسور یوپي ، سي پي ، بهارا و بنګال ، تهای لینډ ، چین او انګلستان کښې – تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو ،لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه مخکښې د یادونې وړ دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو:

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو ،چې ښکاره پکښې یوسفزي ، لودي ، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانۍ یې په ملتان ،لاهور ، میانوالي ، سیالکوټ ،لودیانه ،جالندهر ګورداس پور، هوشیارپور او په اټک کښې وې ، او په نورو – ځایونو کښې هم څه پښتانه وو لکه: ضلع هزاره او نورو علاقو کښې د پنجاب په پښتنو کښې خوېشکي پښتانه چې د څمند د ذیلې نه دي ،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره حیثیت لري.

خوېښکي لومړي د افغانستان په غوربند دره کښې اوسېدل او د بابر په لښکر کښې هند ته راغلل ، د پاني پت په جنګ کښې (۱۵۲۶ ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي بری وموند ، خوېښکي د بابر په لښکر کښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو ، او قصور یې ورته په جاګیر کښې ورکړی ؤ او خوېښکو ته به خلکو قصوري پټهان ویل . وروسته یې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو ، او څو جګړې یې هم ورسره وشوې ، د سیکانو سره یې هم په ۱۷۷۴ ع کال کښې جنګ وشو ، او خوېښکو یې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړو ، خو چې په (۱۸۰۰ ع کال) کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په (۱۸۰۱ ع کال) یې په قصور هم حمله وکړه او - کامیاب نشول او سوله وشوه ، خو وروسته بد مرغه پښتانه پخپل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګهـ د حملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ ع کښې قصور لاندې کړ او خوېښکي لاهل د ستلج په نمرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوټ جاګیر ورکړی شو ، او د ۱۹۴۷ ع کال پورې د دغه علاقې خوېښکي نوابان په اقتدار کښې وو.

په رهتک اوسېدونکي پښتانه یوسفزي وو او کوریانه او کوهانه چې د غلجو ذیلې سره تعلق لري هم په رهتک کښې اوسېدل ، او ځینې کاکړان هم د غلته وو او څو کلي یې لرل . د پاټودي حکمرانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه . د سرهند او سېد ونکي پښتانه هم د پرنګي قبيلې لودي پښتانه وو، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه ؤ، چې په هند کښې يې پېرلوی سلطنت جوړکړو.

او ځينې نور پښتانه په لوديانه او پړاو په شمالي انباله کښې هم شته دی. د ماليرکوټلې د رياست باني هم د شېراني قبيلې يو پښتون بزرګ صدرالدين خان ؤ چې د دغه رياست بنسټ يې اېښی ؤ، دی په ۱۴۴۲ع کال کښې په سرهند کښې په يو ځای اېستوګن شو او د دغه ځای نوم يې ماليرکښېنود. په ۱۴۵۱ع کال ور ته سلطان بهلول لودي خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګير يې هم ورکړ او د خپلې قبيلې سردار مقرر کړی شو.

د اورنګ زېب په زمانه کښې د ماليرسره د کوټلې په څمکه د بايزيد خان په نوم يوه آبادي جوړه شوه چې وروسته د ماليرکوټلې په رياست مشهور شو.

په جلندهر کښې او سيد ونکي پښتانه لوديان، سوړيان او ورمړدی. او د کرنال او سيد ونکي پښتانه د قندهار نه راغلي خلک دي چې په ۱۷۲۹ع کال کښې دلته راغلي دي. په پاني پت او اړهيانه کښې او سيد ونکي پښتانه اکثر شېراني دي، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلک دی او بيا چې شاه شجاع ماتې وکړه. نو په ۱۸۴۴ع کال کښې نور د بر پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په اړهيانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

او پاني پت کښې د ېره شول .

د جهانګیر (مغلي باد شاه) په وخت کښې ، ځینې اپریدي د روښاني تحریک په تړ فرار شوي ، هغوی هم د غې علاقې ته راوستل شوي دي .

په مسان کښې او سیند ونګو پښتانه اکثر ابدالي (ترین) پښتانه دي ، چې د اورنګ زیب په وخت کښې د قندهار نه د غلته را غلي دي چې په دغه وخت ځمند پښتانه دغلته بنه په زور کښې وو .

په ۱۷۹۴ع کال دُرانیانو نواب محمد خان سدوزی په ډیروکښې کورنر مقرر کړو ، نو د هغه سره نوری پښتني کورنۍ هم ملتان ته ورغلې ، داخلک علي زي ، اسمٰعیل زي ، خاکوراني او خوجکزي وو .

په پنجاب کښې د پر د کاکي زي ، ماموند ، ترکاڼي قبیلې خلک دي چې په جلندهر ، کوجرانواله ، بټاله او سیالکوټ کښې اوسیږی ، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبیلې نه پاتې مسعود خېل ، ایسپ خېل عمرخېل ، سلیمان خېل او بادین خېل دي .

په یوپي کښې : د ۱۹۳۱ع کال د سرشمېرنې (مردم شماری) مطابق په یوپي او د هغه متعلق ریاستونو کښې پنځه لکه او اتیا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه یوازې په مرادآباد کښې وو ، چې اکثر په کښې یوسفزي ، اپریدي ، بنګښ ، غوریا خېل ، کاکړ او لودي وو ، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم وو چې کرلاڼي پښتانه دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټهـ د وېژن کښې ځلوېښت زره پښتانه وو، چې زيات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنګر په مغرب کښې استوګن وو او د سردهنه غازي آباد او هاپوړ د دوی مُهم مرکزونه وو. او د اکبر او شاه جهان په وخت کښې بیا ځنې شدانې پښتانه په علیګړا او بلندشهر کښې استوګن کړی شول.

په یرونشمه عیسوي پېړۍ کښې دا وده هم په څه ضلعو کښې پښتانه او سپاهیان او په هر ده کښې هم دعوی دار ده کړ شته چې وائي موږ د علاؤالدین غوري په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې دلته راغلي يو.

په (۱۶۵۰ع کال) کښې د اپریدو د پیري کورنی په لکهو کښې مېشته شوي دي او څه وخت روسته بیا قندهاري هم دلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پېړۍ کښې د هر پښتانه بهمراییچ او ګونده ته تللي دي او کلي یې پکښې آباد کړي دي او په زیرین دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پایتخت و، د ډېرو پښتنو قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او دلته استوګن وو. چې د بنګښو نه ور تېر یوسفزي، غوریاخیل او اپریدی قبیلې پکښې هم وې.

بنګښ لوموړی داورنګ زیب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د خپل مشر ملک حسین خان په مشرۍ هغلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال پورې د دوی بنه په زور کښې و وچې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

هم ورکړی شوی ؤ. د ۱۸۵۷ع کال د آزادۍ په جنګ کښې دوی له انګریزانو سره سخت جنګ وکړو، خو مات شول او نواب تفضل-حسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ع کال په فرخ آباد کښې پښتنې آبادي شل زره (۲۰۰۰۰) تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ع په اوده کښې یو لک اتیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه وخت کښې په یوپي کښې تقریباً (۲۷۰۰۰) اووه ویشت زره لودي پښتانه پراته[1] وو. دوی په پنځلسمه (۱۵) عیسوی پېړۍ کښې ډیلي او یوپي ته ورغلي وو او هلته مېشته شوي وو. وروسته یې بیا ډېر طاقت وموندې په نتیجه کښې یې لوی حکومتونه تشکیل کړل. د لودیانو او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته ورغلل او په سرهند، اګره، سیهسرام، بنارس، میرزاپور، غازي پور، بکسر چنار او نورو ځایونو کښې مېشته شول. په یوپي کښې کاکړ-ډېر دي، په بلند شهر کښې په (۹۶) ځایونو کښې دولس ځایونه دوی نیولي دي، او په خورجه کښې یې اکثریت منل شوی دی. په فتح-پور کښې د پڼي "قبیلې" څلور طائفې دریاخان، یوسف خان، مظفرخان او موسیٰ خان آباد دي.

---

(۱) پڼي په اصل کښې د غورغشت زوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهار او بنګال کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له درېږو لکو (۳۰۰۰۰۰) نه ډېر پښتانه اوسېدل، چې د هغوی اهم مرکزونه پټنه او بردوان او ډهاکه وو. او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو. په کلکته کښې اکثر پښتانه یوسفزی، اتمان خېل او یني وو.

په راجپوتانه کښې:

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یو نیم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته یې ریاست په ټونک کښې هم وو، چې نواب امیرخان یې باني ؤ، داخلک یوسفزی، سالارزی او الیاس زي وو، او دجهانګیر په امر څه اپریدی هم دغلته راغلي وو.

منځنی (وسط) هند:

دغلته پښتانه هرچېرته آباد وو، خو اکثریت په ګوالیار، پهوپال او مالوه کښې وو. د پهوپال نواب حکمران فېروزخېل، د ولت زي او ورکزي وو.

دغه سلطنت باني دوست محمد خان ؤ، چې څه وخت د اورنګ زېب سره هم نوکر ؤ. په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګوالیار کښې اته پنځوس زره (۵۸۰۰۰)، او په پهوپال کښې څلور دېرش زره (۳۴۰۰۰)، او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړي وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدّین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې څه وخت چې د دیوګرهه راجه ووهلې شو او دغه علاقه مسلمانانو و نیوله نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې د حسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمني[1] سلطنت بُنیاد کېښودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت ؤ. نو ډېر پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایراني، حبشي او مُغل هم وو، خو پښتنو خپل انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکني فوځ کښې د پښتنو خاصې دستې وې او د امن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبائیل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ ډېر پښتانه پکښې ورغلي وو.

په بمبئ او برووده کښې:

ګجرات او مهاراشتهمرته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګرۍ ورغلي وو، وروسته په بمبئ، احمد آباد او برووده کښې د دوی خو محلې ودانې شوې. دغلته د دوی ریاستونه جوناګړ، منادادو

---

(۱) بهمني هم پښتانه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوړه وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل یوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئي کښې یولک شپږویشت زره (۱۲۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو او په بړوده کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰) پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه وو چې د تجارت او د قرضه کاروبار به یې کولو.

د جیسور په ریاست کښې:

په جیسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې یوولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه وو او د تجارت او کرکیلې کار یې کولو او په اسام کښې اووه زره (۷۰۰۰) پښتانه او سپېدل چې اکثر په سهلټ کښې استوګن وو.

د کشمیر په ریاست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ویشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر - پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپریدي هم وو چې جهانګیر باچا هند ته فرار کړي وو.

په ځینو روایاتو کښې راغلي دي چې بجړی، ترابخېل، پلندري پوڼچه، اجره، او نورو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزي دي چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه دکابلي په نوم یادیږي په ۱۹۳۱ع کال کښې دغلته د پښتنو آبادي څلورنیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتنۍ اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدونه مخکښې پښتانه له کشمیر نه نیولې تر راس کُماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم ورغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دي، چې څوک ورته پټهان، څوک ورته افغان او څوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدو نه وروسته ډېر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندھ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارکې، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم ورغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځني ختیځ (مشرق وسطیٰ) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته د اوسېدانې امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نو دلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیکل، همدلته دا کتاب ختمیږي، او په ډېر ادب او احترام یې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم.

م، ج سیال مومند
نومبر، ۱۹۸۵ ع کال
عقرب، ۱۳۶۴ هـ. ش کال
«کوډاخېل، مومند»

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

KITABOONA
BLOGSPOT.COM

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے مصنف چهاپ شوی آثار

م ـ ج سیّال تصنیفات

۱. مومند بابا
۲. د مومندو غزاګانې
۳. د پښتنو قبیلو شجرې
۴. افغانستان کښې مهمې تاریخي پیښې
۵. په نولسمه پېړۍ کښې د افغاني تاریخ څهٔ برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library